

**İLKÖĞRETİM 4. ve 5. SINIF
ÖĞRENCİLERİNİN İNTERNET
KULLANMA DURUMLARI**

Ali ERSOY

**(Yüksek Lisans Tezi)
Eskişehir, 2002**

İLKÖĞRETİM 4. ve 5. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN İNTERNET KULLANMA
DURUMLARI

Ali ERSOY

YÜKSEK LİSANS TEZİ
İlköğretim Anabilim Dalı
Sınıf Öğretmenliği Programı
Danışman: Prof. Dr. Şefik YAŞAR

Eskişehir,
Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Ağustos, 2002

YÜKSEK LİSANS TEZ ÖZÜ

İLKÖĞRETİM 4. VE 5. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN İNTERNET KULLANMA DURUMLARI

Ali ERSOY

İlköğretim Anabilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Programı
Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ağustos 2002

Danışman: Prof. Dr. Şefik YAŞAR

İnternet kullanımının yaygınlaşması yerleşik her sistemi etkilediği gibi eğitim sistemini de çok boyutlu olarak etkilemiştir. İnternet eğitimi okula dayalı olmaktan çıkarak, okul dışı ortamları öğrenme merkezine dönüştürmüştür. Bu anlamda, evde İnternet kullanan ilköğretim öğrencilerinin, İnternet'i nasıl kullandıkları ve bu süreçte kimlerle ne tür etkileşimde bulundukları önem kazanmıştır.

Bu araştırmada, ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin İnternet kullanma durumlarının, öğrencilerin, bu öğrencilerin öğretmenlerinin ve anne-babalarının görüşlerine dayalı olarak ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

Araştırma tarama modelinde ve 2001-2002 öğretim yılında Eskişehir il merkezinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı İbrahim Karaoğlu İlköğretim Okulunda gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, 10 sınıf öğretmeni, 17 öğrenci ve 16 anne-babayla görüşülmüştür.

Araştırma verileri, öğrenci, öğretmen ve anne-babaların görüşlerinin derinlemesine ortaya çıkarılması amacıyla, nitel araştırma yöntemlerinden yarı-yapılandırılmış görüşme tekniğiyle toplanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde betimsel çözümleme tekniği kullanılmış ve elde edilen veriler sayısallaştırılarak sunulmuştur.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre; ilköğretim 4. ve 5. sınıf ğrencilerinin İnternet'i etkili ve verimli olarak kullanamadıkları ortaya çıkmıştır. Yine bu araştırma ile, ğrencilerin İnternet temel kullanım becerilerinin gerek öğretmenlerden gerekse anne-babalardan daha iyi oldukları anlaşılmıştır.

ABSTRACT

THE INTERNET USING SITUATIONS OF ELEMENTARY STUDENTS OF 4th AND 5th GRADES

Ali ERSOY

Department of Primary Education Teacher Training Program in Elementary Education
Anadolu University, Graduate School of Educational Sciences, August 2002

Advisor: Prof. Dr. Şefik YAŞAR

The widespread use of Internet has revolutionized all the established systems and as a result it also changed the educational systems multi-dimensionally. Internet has taken education out of the school and transformed school environments into educational centers. From this point of view, it became important how the elementary students use Internet at home and with whom they interact in this process.

In this study, it is aimed to reveal the Internet using situations of elementary students of 4 th and 5 th grades, by taking the opinions of the students, their parents and teachers.

This research is based on a survey test which is applied to the students, the parents and the teachers of İbrahim Karaoğlu Elementary State School in Eskişehir, in the academic year of 2001-2002. 10 teachers, 17 students and 16 parents were interviewed in this study.

The data of the study were collected by the use of semi-structure opinion survey which is one of the qualitative research methods, in order to determine students', teachers' and parents' opinions. Qualitative analyzing technique was applied in data analysis and the results were presented numerically.

According to the findings of the research, elementary students of 4th and 5th grades can not use Internet effectively and efficiently yet. However, it has been found that students are in a better situation than their parents and teachers in basic Internet using skills.

DEĞERLENDİRME KURULU VE ENSTİTÜ ONAYI

Ali Ersoy'un “İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Öğrencilerinin İnternet Kullanma Durumları” başlıklı İlköğretim Anabilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Programındaki Yüksek Lisans Tezi 15 Ağustos 2002 tarihinde, aşağıdaki jüri tarafından Anadolu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca, değerlendirilerek kabul edilmiştir.

Adı-Soyadı

İmza

Üye (Tez Danışmanı) : Prof. Dr. Şefik YAŞAR
Üye : Yard. Doç. Dr. Oğuz GÜRSEL
Üye : Yard. Doç. Dr. Mehmet GÜLTEKİN

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. Coşkun BAYRAK
Anadolu Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ÖNSÖZ

Bu araştırmada, ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin Internet kullanma durumları; öğretmen, öğrenci ve anne-baba görüşlerine dayalı olarak belirlenmeye çalışılmıştır.

Bu araştırma pek çok kişinin emeği ve katkısıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın tüm aşamalarında manevi ve akademik desteğini esirgemeyen ve her zaman yol gösteren hocam ve tez danışmanım sayın Prof. Dr. Şefik YAŞAR'a teşekkürlerimi sunarım.

Araştırmanın yapılmasına katkı getiren hocalarım sayın Prof. Dr. Ersan SÖZER'e ve sayın Yard. Doç. Dr. Mehmet GÜLTEKİN'e de desteklerinden dolayı teşekkür ederim. Ayrıca, sayın Doç. Dr. Ferhan ODABAŞI'na değerli görüşleri için ve sayın Doç. Dr. Yıldız UZUNER'e araştırmanın yöntem bölümüne yaptığı katkıdan dolayı teşekkürü bir borç bilirim. Araştırmanın güvenilirlik çalışmasını yapan sevgili Öğr. Gör. Özlem Melek KAYA ve Öğr. Gör. Berrin DİNÇ'e, araştırmanın tümünü okuyarak düzeltmeleri yapan sevgili Öğr. Gör. Erdoğan KAYA'ya gösterdikleri anlayış ve katkılar için ne kadar teşekkür etsem azdır. Araştırmanın her aşamasında sık sık görüşlerine baş vurduğum ilköğretim bölümünde çalışan öğretim elemanlarına ve görüşme sorularının hazırlanması sürecinde görüş bildiren uzmanlara sonsuz teşekkür ederim. Araştırmanın gerçekleştirildiği İbrahim Karaoğlanoğlu İlköğretim Okulu Müdürü sayın Nazım DOĞRUL'a yardımları ve anlayışı için, araştırmaya görüş bildirerek katılan değerli öğretmenlere, sevgili öğrencilere ve onların anne-babalarına da teşekkür ederim.

Araştırma sürecinde desteğini esirgemeyen sevgili eşim Figen'e ve zaman zaman ihmal ettiğim biricik oğlum sevgili Ozan Bilge'ye bana gösterdikleri anlayış için teşekkür ederim.

Ali ERSOY
Eskişehir, 2002

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZ.....	i
ABSTRACT.....	iii
DEĞERLENDİRME KURULU VE ENSTİTÜ ONAYI.....	v
ÖNSÖZ.....	vi
ÖZGEÇMİŞ.....	vii
ÇİZELGE LİSTESİ.....	xvi
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem.....	1
1.1.1. İnternet Nedir ve İnternet'e Nasıl Bağlanılır?.....	2
1.1.2. İnternet'in Tarihsel Gelişim Süreci.....	5
1.1.3. İnternet Hizmetleri.....	6
1.1.4. İnternet'in Eğitime Yansımaları.....	8
1.1.5. Bir Eğitim Ortamı Olarak İnternet.....	12
1.1.6. Çocuklar ve İnternet Kullanımı.....	22
1.1.6.1. Çocuklar Hangi Yaşta İnternet Kullanmalıdır?.....	23
1.1.6.2. Çocuklar İçin İnternet'te Neler Var?.....	24
1.1.6.3. Çocukların İnternet Kullanmasında Yetişkinlerin Rolü Nedir?.....	26
1.1.6.4. Çocukların Ev Ortamında İnternet Kullanımı İle İlgili Yaşanabilecek Sorunlar Nelerdir?.....	29
1.1.6.5. İnternet Kullanımının Çocuklar Açısından Olumlu Yönleri Nelerdir?.....	31
1.1.6.6. İnternet Kullanımının Çocuklar Açısından Olumsuz Yönleri Nelerdir?.....	32
1.1.6.7. Çocukların Daha Güvenli İnternet Kullanması İçin Neler Yapılabilir?.....	34

1.1.7. İlköğretim Basamağında İnternet'in Kullanım Olanakları.....	36
1.1.7.1. Dünyadan Uygulama Örnekleri.....	39
1.1.7.2. Türkiye'den Uygulama Örnekleri.....	40
1.1.8. Dünya'da ve Türkiye'de İlköğretim Basamağında İnternet Kullanımına İlişkin Var Olan Durum.....	41
1.1.9. İlgili Araştırmalar.....	44
1.1.9.1. Dünyada İlköğretimde İnternet Kullanımına İlişkin Yapılmış Araştırmalar.....	44
1.1.9.2. Türkiye'de İlköğretimde İnternet Kullanımına İlişkin Yapılmış Araştırmalar.....	46
1.2. Araştırmanın Amacı.....	48
1.3. Araştırmanın Önemi.....	49
1.4. Sınırlılıklar.....	50
1.5. Tanımlar.....	50
1.5.1. İnternet.....	50
1.5.2. İnternet temel kullanım becerileri.....	50
2. YÖNTEM.....	51
2.1. Araştırmanın Modeli.....	51
2.2. Örneklem Seçimi.....	54
2.2.1. Araştırmaya İlişkin Uygulamanın Yapıldığı İlköğretim Okulunun Seçimi ve Özellikleri.....	55
2.2.2 Öğretmenlerin Özellikleri.....	57
2.2.3. Öğrencilerin Özellikleri.....	58
2.2.4. Anne-Babaların Özellikleri.....	59
2.3. Veriler ve Toplanması.....	61
2.3.1. Görüşme Formlarının Hazırlanması.....	61
2.3.2. Görüşme İlkeleri.....	62
2.3.3. Görüşmelerin Yapılması.....	63
2.4. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması.....	65

3. BULGULAR VE YORUMLAR.....	71
3.1. Öğrenci Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	71
3.1.1. Öğrencilerin “Evinizde Kaç Yıldır Bilgisayar Var?”	
Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.....	71
3.1.2. Öğrencilerin “Evinizde İnternet’e Neden Bağlandınız?”	
Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.....	72
3.1.3. Öğrencilerin “İnternet’i Neye Benzetiyorsunuz?”	
Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.....	74
3.1.4. Öğrencilerin “İnternet Kullanmayı Nasıl Öğrendiniz?”	
Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.....	77
3.1.5. Öğrencilerin “Genelde Hangi İnternet Sitelerine	
Giriyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.....	78
3.1.6. Öğrencilerin “Genelde Hangi İnternet Hizmetlerini	
(E-Posta, Chat vb.) Kullanıyorsunuz?” Sorusuna	
Verdikleri Yanıtlar.....	80
3.1.7. Öğrencilerin “Haftalık Ortalama Kaç Saat	
İnternet Kullanıyorsunuz?” Sorusuna	
Verdikleri Yanıtlar.....	83
3.1.8. Öğrencilerin “İnternet’i Daha Çok Ne Zaman	
Kullanıyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.....	84
3.1.9. Öğrencilerin “İnternet Kullanımı Konusunda Kendinizi	
Nasıl Görüyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.....	86
3.1.10. Öğrencilerin “İnternet’le İlgili Bilgilerinizi ve	
Yenilikleri Nereden Öğreniyorsunuz?” Sorusuna	
Verdikleri Yanıtlar.....	87
3.1.11 Öğrencilerin “Evinizde Sizden Başka İnternet Kullanmayı	
Bilen Var mı?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.....	90
3.1.12. Öğrencilerin “İnternet Kullanımı Konusunda	
Anne-Babanızın Koyduğu Kural Var mı?” Sorusuna	
Verdikleri Yanıtlar.....	93

3.1.13. Öğrencilerin “İnternet Kullanırken Ne Tür Sorunlar Yaşıyorsunuz ve Bu Sorunları Nasıl Çözüyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.....	95
3.1.14. Öğrencilerin “İnternet’ten Ders Çalışmak Amacıyla Yararlanıyor musunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.....	98
3.1.15. Öğrencilerin “Okulunuzda İnternet Kullanıyor musunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.....	100
3.1.16. Öğrencilerin “Öğretmeniniz Evinizde İnternet Olduğunu Biliyor mu?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.....	103
3.1.17. Öğrencilerin “Öğretmeninizin İnternet Kullanımı Konusunda Size Bir Yardımı Oluyor mu?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.....	105
3.1.18. Öğrencilerin “Sınıfınızda İnternet Kullanmayı Bilen Arkadaşlarınızla İnternet Kullanımı Konusunda Bilgilerinizi Paylaşıyor musunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.....	106
3.1.19. Öğrencilerin “Bunlardan Başka İnternet Kullanımı İle İlgili Olarak Belirtmek İstedığınız Görüşleriniz Var mı?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.....	108
3.2. Öğretmen Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	110
3.2.1. Öğretmenlerin “İnternet Kullanmayı Nasıl Öğrendiniz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.....	110
3.2.2. Öğretmenlerin “İnternet Hizmetlerinden (E-Posta, Chat vb.) Hangilerini Kullanıyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.....	112
3.2.3. Öğretmenlerin “İnternet’i Hangi Amaçla Kullanıyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.....	113
3.2.4. Öğretmenlerin “İnternet’le İlgili Yenilikleri Hangi Kaynaklardan İzliyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.....	116
3.2.5. Öğretmenlerin “Okulunuzda İnternet Kullanıyor musunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.....	117

3.2.6. Öğretmenlerin “Öğrencilerinizi İnternet Kullanımı Bakımından Ne Ölçüde Yeterli Buluyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.....	119
3.2.7. Öğretmenlerin “Öğrencilerinizi İnternet Kullanımı Konusunda Nasıl Yönlendiriyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.....	121
3.2.8. Öğretmenlerin “Öğrenciler İnternet’i En Çok Hangi Ders İçin Kullanıyorlar?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.....	124
3.2.9. Öğretmenlerin “Öğrencilerinizin İnternet Kullanırken Yaşadıkları Sorunlar Nelerdir?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.....	125
3.2.10. Öğretmenlerin “Evinde İnternet Olan Öğrenciler Derse Nasıl Bir Katkı Sağlamaktadır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.....	127
3.2.11. Öğretmenlerin “İlköğretimde İnternet En Çok Hangi Ders ya da Derslerin Öğretiminde Kullanılabilir?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.....	128
3.2.12. Öğretmenlerin “İlköğretimde İnternet’in Yaygınlaşması İçin Öncelikli Olarak Hangi Kesimlere Görev Düşmektedir?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.....	130
3.2.13. Öğretmenlerin “İlköğretimde İnternet’in Yaygınlaşması İçin Veliler Ne Yapabilir?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar...	132
3.2.14. Öğretmenlerin “Eğitim Politikalarını Belirleyenler İnternet’in İlköğretimde Yaygın Bir Biçimde Kullanılması İçin Sizden Öneriler İsteselerdi Neler Önerirdiniz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.....	135
3.2.15. Öğretmenlerin “İnternet’i Neye Benzetiyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.....	138
3.3. Anne-Baba Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	140
3.3.1. Anne-Babaların “Evinizde İnternet’e Hangi Amaçla Bağlandınız?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.....	140

3.3.2. Anne-Babaların “Evinizde İnternet’e Dönem Dönem mi Yoksa Sürekli mi Bağlısınız?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.....	143
3.3.3. Anne-Babaların “İnternet Kullanmayı Biliyor musunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.....	144
3.3.4. Anne-Babaların “İnternet’i Neye Benzetiyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.....	146
3.3.5. Anne-Babaların “Evinizde Bilgisayar Nerede Bulunmaktadır? Neden?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.....	149
3.3.6. Anne-Babaların “Çocuğunuza İnternet Kullanımı Konusunda Koymuş Olduğunuz Kurallar Var mı?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.....	151
3.3.7. Anne-Babaların “Çocuğunuz Haftalık Ortalama Kaç Saat İnternet Kullanıyor?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.....	153
3.3.8. Anne-Babaların “Çocuğunuz İnternet’i En Çok Ne Zaman Kullanıyor?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.....	154
3.3.9. Anne-Babaların “Çocuğunuz Ders Çalışmak Amacıyla İnternet Kullanıyor mu?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.....	156
3.3.10. Anne-Babaların “Çocuğunuzun İnternet’i Daha Verimli Kullanabilmesi İçin Anne-Baba Olarak Neler Yapmaktasınız?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.....	158
3.3.11. Anne-Babaların “Çocuğunuzun İnternet Kullanımı İle İlgili Yaşadığınız Sorunlar Nelerdir?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.....	160
3.3.12 Anne-Babaların “Çocuğunuz İnternet Kullanmaya Başladıktan Sonra Hangi Becerilerinin Değiştiğini Gözlemlediniz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.....	161
3.3.13. Anne-Babaların “İlköğretimde İnternet’in Yaygınlaşması İçin Veliler Ne Yapabilir?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar...	164

3.3.14. Anne-Babaların “Çocuğunuzun Okulda İnternet Ortamından Yararlanabilmesi İçin; (a) Milli Eğitim Bakanlığı’ndan, (b) Okul Yönetiminden ve (c) Öğretmenlerden Beklentileriniz Nedir?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.....	167
3.3.15 Anne-Babaların “Eğitim Politikalarını Belirleyenler İnternet’in İlköğretimde Yaygın Bir Biçimde Kullanılması İçin Sizden Öneriler İsteselerdi Neler Önerirdiniz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.....	170
3.3.16. Anne-Babaların “Bunlardan Başka Çocuğunuzun İnternet Kullanımı İle İlgili Belirtmek İstedığınız Görüşleriniz Var mı?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.....	174
4. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	177
4.1. Öğrenci Görüşlerine İlişkin Sonuçlar.....	177
4.1.1. Öğrencilerin Ev Ortamında İnternet Kullanma Durumları.....	177
4.1.2. Öğrencilerin İnternet’i Benzettikleri Ortamlar.....	178
4.1.3. Öğrencilerin Okul Ortamında İnternet Kullanma Durumları.....	179
4.1.4. Öğrencilerin Ek Olarak Belirttikleri Görüşleri.....	179
4.2. Öğretmen Görüşlerine İlişkin Sonuçlar.....	179
4.2.1. Öğretmenlerin İnternet Kullanma Durumları.....	180
4.2.2. Öğretmenlerin İnternet’i Benzettikleri Ortamlar.....	180
4.2.3. Öğretmenlerin Öğrencilerin İnternet Kullanma Durumlarına İlişkin Görüşleri.....	181
4.2.4. Öğretmenlerin İlköğretim Basamağında İnternet Kullanımına İlişkin Görüşleri.....	181
4.2.5. Öğretmenlerin Önerileri.....	182
4.3. Anne-Baba Görüşlerine İlişkin Sonuçlar.....	182
4.3.1. Anne-Babaların İnternet’e İlişkin Görüşleri ve İnternet Kullanma Durumları.....	182

4.3.2. Anne-Babaların İnternet’i Benzettikleri Ortamlar.....	183
4.3.3. Anne-Babaların Çocuklarının İnternet Kullanma Durumlarına İlişkin Görüşleri.....	183
4.3.4. Anne-Babaların İnternet’in İlköğretimde Yaygınlaşması İçin Yapabilecekleri, Beklentileri ve Önerileri.....	184
4.3.5. Anne-Babaların Ek Olarak Belirttikleri Görüşleri.....	185
4.4. Öneriler.....	185
4.4.1 Uygulamaya Yönelik Öneriler.....	185
4.4.2. İleri Araştırmalara Yönelik Öneriler.....	186
EKLER.....	187
KAYNAKÇA.....	215

ÇİZELGE LİSTESİ

Çizelge	Sayfa
1. Türk Telekom-Net (TTNet) Servis Sağlayıcısı İle Yapılabilecek İnternet Bağlantıları.....	4
2. İlköğretim 4. ve 5. Sınıfta Okuyan Çocukların Yaşlarına Göre Gösterdikleri Davranışlar, İnternet’te Yapabilecekleri Etkinlikler ve Yetişkinlerin Yapması Gerekenler.....	25
3. 2001 Yılında Türkiye’deki Okullarda Bilgisayarlaşma Oranı ve Bilgisayarların Kullanım Amacı.....	42
4. Araştırmaya Katılan Öğretmen, Öğrenci ve Anne-Babaların Kod İsimleri.....	57
5. Öğretmenlerin Eğitim Durumları, Hizmet Süreleri ve Görev Yaptıkları Sınıflara İlişkin Özellikleri.....	58
6. Öğrencilerin Devam Ettikleri Sınıf ve Derslerine Giren Öğretmelere İlişkin Özellikler.....	59
7. Anne-Babaların Yaş, Eğitim Durumu ve Mesleklerine İlişkin Özellikleri.....	60
8. Öğrenci Görüşme Kodlama Anahtarında Yer Alan Soruların Güvenirlik Yüzdeleri.....	68
9. Öğretmen Görüşme Kodlama Anahtarında Yer Alan Soruların Güvenirlik Yüzdeleri.....	69
10. Anne-Baba Görüşme Kodlama Anahtarında Yer Alan Soruların Güvenirlik Yüzdeleri.....	70
11. Öğrencilerin “Evinizde Kaç Yıldır Bilgisayar Var?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	71
12. Öğrencilerin “Evinizde İnternet’e Neden Bağlandınız?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	73
13. Öğrencilerin “İnternet’i Neye Benzetiyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	75
14. Öğrencilerin “İnternet Kullanmayı Nasıl Öğrendiniz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	77

15. Öğrencilerin “Genelde Hangi İnternet Sitelerine Giriyorsunuz?”	
Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	79
16. Öğrencilerin “Genelde Hangi İnternet Hizmetlerini(E-Posta, Chat vb.)	
Kullanıyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	81
17. Öğrencilerin “Haftalık Ortalama Kaç Saat İnternet Kullanıyorsunuz?”	
Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	83
18. Öğrencilerin “İnternet’i Daha Çok Ne Zaman Kullanıyorsunuz?”	
Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	85
19. Öğrencilerin “İnternet Kullanımı Konusunda Kendinizi Nasıl	
Görüyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	86
20. Öğrencilerin “İnternet’le İlgili Bilgilerinizi ve Yenilikleri Nereden	
Öğreniyorsunuz” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekanslar Dağılımları.....	88
21. Öğrencilerin “Evinizde Sizden Başka İnternet Kullanmayı Bilen Var mı?”	
Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	90
22. Öğrencilerin “İnternet Kullanımı Konusunda Anne-Babanızın Koyduğu	
Kural Var mı?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	93
23. Öğrencilerin “İnternet Kullanırken Ne Tür Sorunlar Yaşıyorsunuz ve Bu	
Sorunları Nasıl Çözüyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri	
Yanıtlar ve Frekans Dağılımları	96
24. Öğrencilerin “İnternet’ten Ders Çalışmak Amacıyla Yararlanıyor musun?”	
Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	99
25. Öğrencilerin “Okulunuzda İnternet Kullanıyor musunuz?” Sorusuna	
Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	101
26. Öğrencilerin “Öğretmeniniz Evinizde İnternet Olduğunu Biliyor mu?”	
Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	104
27. Öğrencilerin “Öğretmeninizin İnternet Kullanımı Konusunda Size Bir	
Yardımlı Oluyor mu?” Sorusuna Verdikleri	
Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	105
28. Öğrencilerin “Sınıfınızda İnternet Kullanmayı Bilen Arkadaşlarınızla	
İnternet Kullanımı Konusunda Bilgilerinizi Paylaşıyor musunuz?”	
Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	107

29. Öğrencilerin “Bunlardan Başka İnternet Kullanımı İle İlgili Belirtmek İstedığınız Görüşleriniz Var mı?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	109
30. Öğretmenlerin “İnternet Kullanmayı Nasıl Öğrendiniz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	110
31. Öğretmenlerin “İnternet Hizmetlerinden (E-Posta, Chat vb.) Hangilerini Kullanıyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	112
32. Öğretmenlerin “İnternet’i Hangi Amaçla Kullanıyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	114
33. Öğretmenlerin “İnternet’le İlgili Yenilikleri Hangi Kaynaklardan İzliyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	116
34. Öğretmenlerin “Okulunuzda İnternet Kullanıyor Musunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	118
35. Öğretmenlerin “Öğrencilerinizi İnternet Kullanımı Bakımından Ne Ölçüde Yeterli Buluyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	120
36. Öğretmenlerin “Öğrencilerinizi İnternet Kullanımı Konusunda Nasıl Yönlendiriyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	122
37. Öğretmenlerin “Öğrenciler İnternet’i En Çok Hangi Ders İçin Kullanıyorlar?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	124
38. Öğretmenlerin “Öğrencilerin İnternet Kullanırken Yaşadıkları Sorunlar Nelerdir?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	125
39. Öğretmenlerin “Evinde İnternet’i Olan Öğrenciler Derslere Nasıl Bir Katkı Sağlamaktadır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	127
40. Öğretmenlerin “İlköğretimde İnternet En Çok Hangi Ders ya da Derslerin Öğretiminde Kullanılabilir?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	129
41. Öğretmenlerin “İlköğretimde İnternet’in Yaygınlaşması İçin Öncelikli Olarak Hangi Kesimlere Görev Düşmektedir?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	131

42. Öğretmenlerin “İlköğretimde İnternet’in Yaygınlaşması İçin Veliler Ne Yapabilir?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	133
43. Öğretmenlerin “Eğitim Politikalarını Belirleyenler İnternet’in İlköğretimde Yaygın Bir Biçimde Kullanılması İçin Sizden Öneriler İsteselerdi Neler Önerirdiniz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	136
44. Öğretmenlerin “İnternet’i Neye Benzetiyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	139
45. Anne-Babaların “Evinizde İnternet’e Hangi Amaçla Bağlandınız Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	141
46. Anne-Babaların “Evinizde İnternet’e Dönem Dönem mi Yoksa Sürekli mi Bağlısınız?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	143
47. Anne-Babaların “İnternet Kullanmayı Biliyor Musunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	145
48. Anne-Babaların “İnternet’i Neye Benzetiyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	147
49. Anne-Babaların “Evinizde Bilgisayar Nerede Bulunmaktadır? Neden?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	149
50. Anne-Babaların “Çocuğunuza İnternet Kullanımı Konusunda Koymuş Olduğunuz Kurallar Var mı?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	152
51. Anne-Babaların “Çocuğunuz Haftalık Kaç Saat İnternet Kullanıyor?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	154
52. Anne-Babaların “Çocuğunuz İnternet’i En Çok Ne Zaman Kullanıyor?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	155
53. Anne-Babaların “Çocuğunuz Ders Çalışmak Amacıyla İnternet Kullanıyor mu?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	156
54. Anne-Babaların “Çocuğunuzun İnternet’i Daha Verimli Kullanabilmesi İçin Anne-Baba Olarak Neler Yapmaktasınız?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	159
55. Anne-Babaların “Çocuğunuzun İnternet Kullanımı İle İlgili Yaşadığınız Sorunlar Nelerdir?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	160

56. Anne-Babaların “Çocuğunuz İnternet Kullanmaya Başladıktan Sonra Hangi Becerilerinin Değiştiğini Gözlemlediniz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar Ve Frekans Dağılımları.....	162
57. Anne-Babaların “İlköğretimde İnternet’in Yaygınlaşması İçin Veliler Ne Yapabilir?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	165
58. Anne-Babaların “Çocuğunuzun Okulda İnternet Ortamından Yararlanabilmesi İçin; (a) Milli Eğitim Bakanlığı’ndan, (b) Okul Yönetiminden ve (c) Öğretmenlerden Beklentileriniz Nedir?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	168
59. Anne-Babaların “Eğitim Politikalarını Belirleyenler İnternet’in İlköğretimde Yaygın Bir Biçimde Kullanılması İçin Sizden Öneriler İsteselerdi Neler Önerirdiniz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	171
60. Anne-Babaların “Bunlardan Başak Çocuğunuzun İnternet Kullanımı İle İlgili Belirtmek İsteddiğiniz Görüşleriniz Var mı?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	175

1. GİRİŞ

Bu bölümde, problem, İnternet nedir ve İnternet'e nasıl bağlanılır?, İnternet'in tarihsel gelişim süreci, İnternet hizmetleri, İnternet'in eğitime yansımaları, bir eğitim ortamı olarak İnternet, çocuklar ve İnternet kullanımı, ilköğretim basamağında İnternet kullanım olanakları, dünyada ve Türkiye'de ilköğretim basamağında İnternet kullanımına ilişkin var olan durum, ilgili araştırmalar, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, sınırlılıklar ve tanımlara yer verilmiştir.

1.1. Problem

Günümüzde toplumsal yaşamın bir parçası durumuna gelen İnternet, ortam olarak içinde birçok araç bulundurmaktadır. Bu araçların toplumsal yaşamda kullanılan araçlara olan benzerliği ve kullanım kolaylığı nedeniyle, İnternet kullanımı hızla yaygınlaşmıştır. Bu nedenle, İnternet yerleşik her sistemi etkilediği gibi eğitim sistemini de çok boyutlu olarak etkilemiştir. İnternet'in eğitim sistemini, iletişim hızını artırma, eğitim hizmetini yaygınlaştırma, niteliği yükseltme, esneklik sağlama, etkileşimi artırma (Alkan, Deryakulu ve Şimşek, 1995, ss.110-111) gibi pek çok yönden etkilediği söylenebilir. Bunlara ek olarak İnternet, eğitimde yer ve zaman kavramlarını da değiştirmiş; eğitimi okula dayalı olmaktan çıkararak okul dışına taşımış; evlerde İnternet kullanılmasıyla birlikte evleri birer öğrenme ortamına dönüştürmüştür.

Son yıllarda bilgisayar fiyatlarının ucuzlaması, bilgisayar ve İnternet kullanımının yaygınlaşması ve İnternet'in bilgiye ulaşmada sağladığı kolaylık nedeniyle, bilgisayar günlük yaşamın vazgeçilmez bir parçası durumuna gelmiştir. Ek olarak İnternet reklamlarının da etkisiyle aileler çocuklarının eğitimine katkı sağlamak için evlerine İnternet aboneliği almaktadır. Türkiye'de ilköğretim basamağında okuyan öğrencilerin daha çok evlerinden İnternet'e erişim sağladığı söylenebilir. Çünkü bilgisayarların okullardan daha çok evlerde olduğunu araştırmalar göstermektedir.

Ayrıca, öğrenciler okulda İnternet kullanmadıkları halde, ev, İnternet kafe, ailesinin iş yeri gibi okul dışındaki ortamlarda İnternet kullanmaktadır. Bu nedenle, ilköğretim öğrencilerinin İnternet kullanma durumları araştırılması gereken bir konu olarak önem kazanmıştır.

1.1.1. İnternet Nedir ve İnternet'e Nasıl Bağlanılır?

Bugüne kadar İnternet'in birçok tanımı yapılmıştır. Tanımlar içinde, "Tüm dünyadaki bilgisayarları birbirine bağlayan bir ağlar ağı" biçiminde yapılan tanım kabul gören tanımdır (Young, 2000, s.40; Mambretti, 1999, s.17). İnternet'in "tüm dünyayı saran bağlantılar ağı" olarak tanımlanması; onun "dünya çapında bir ağ", özgün adıyla "World Wide Web" kısaca "www" olarak adlandırılmasına neden olmuştur (Odabaşı, 1998, s.97). Bununla birlikte, İnternet, düşüncelerimizi ve davranışlarımızı şekillendirmeye aday bir ortam, birçok bilgisayar sisteminin birbirine bağlanmasıyla ortaya çıkmış, dünya çapında yaygın olan ve sürekli büyüyen bir iletişim ağı (Berkmen ve Diğerleri, 2001, s.263) ve bir ortam, bir araçlar topluluğu (Akgül, 2002, s.12) olarak da tanımlanmaktadır.

Tanımlardan da anlaşılacağı üzere, İnternet'in "dünya çapında bir ağlar ağı" ve "bir ortam" olma özelliğine daha çok vurgu yapılmaktadır. Bu ağ ya da ortam içinde birçok iletişim aracı bulunmaktadır. Bu anlamda İnternet bir öğrenme, bir araştırma, bir iletişim, bir eğitim ya da akla gelebilecek her türlü ortam olmaya adaydır.

İnternet'e farklı yollarla bağlanılabilmektedir. Ancak, İnternet'e bağlanabilmek için öncelikle telefon hattı, faks modem kartı ve İnternet aboneliğine gereksinim vardır.

Telefon hattı: İnternet'e bağlanabilmek için öncelikle bir telefon hattına gereksinim vardır. Bu normal bir telefon hattından farklı değildir. Bunun için evdeki ya da işyerindeki bir telefon hattı da kullanılabilir. Bir telefon hattı hem telefon hem de İnternet bağlantısı için de kullanılabilir. Ancak, İnternet'e bağlı iken telefon hattı sürekli meşgul olur. Bunun için ayrı bir telefon hattı kullanılması telefonun da kullanılması açısından tercih edilir (Karagülle ve Pala, 2001, s.251).

Faks-modem kartı: Bağlantı için diğer bir donanım ise faks-modem kartıdır. Bunların değişik hızda olanları vardır. Ancak, İnternet bağlantısı için genelde 56K'lık bir faks-modem kartı yeterlidir. Faks-modemler bilgisayarın dışına ya da içine takılabilir (Karagülle ve Pala, 2001, s.251).

İnternet aboneliği: Bağlantı için bir İnternet Servis Sağlayıcısına (ISS'ye) abone olmak gerekir. Eğer İnternet'e fazla girilmesi düşünülüyorsa, herhangi bir ISS'ye abone olmaya gerek olmayabilir. Bunun yerine Türk Telekom'a ait 146 numaralı telefon hattından İnternet'e girilebilir. Türk Telekom-Net (TTNet) servis sağlayıcısı ile yapılabilecek İnternet bağlantıları Çizelge 1'de gösterilmiştir (Karagülle ve Pala, 2001, ss.251-254).

Bunların dışında da İnternet'le bağlantı kurulabilir. Bunlar; modem ile dial-up İnternet, uydu ile İnternet, kablolu İnternet ve ADSL İnternet'tir.

Modem ile dial-up İnternet: Bu yöntem en yaygın ancak en yavaş yöntemdir. En çok 56K ile İnternet'e erişilebilir (Karagülle ve Pala, 2001, s.254).

Uydu ile İnternet: Bu yöntemde bilgisayara özel bir kart ve uydu anteni taktırmak gerekmektedir. Bu yöntemde de bir modeme ve telefon hattına gereksinim duyulur. Uydu ile İnternet bağlantısında gönderilen bilgiler modem üzerinden, gelen bilgiler ise uydu üzerinden ulaştırılmaktadır (Karagülle ve Pala, 2001, s.254).

Kablolu İnternet: Bu yöntemde kablolu telefon hattı altyapısı kullanılmaktadır. Kablolu telefon hattı olan illerde bu hizmet verilmektedir ve bu yöntemde 128K hızında İnternet erişimi sağlanmaktadır. Bu yöntemle İnternet'e 24 saat ulaşılmakta ve aylık sabit bir ücret ödenmektedir (Karagülle ve Pala, 2001, s.254).

ADSL İnternet: Bu yöntem İnternet'e erişimde ulaşılan en son noktadır. Türkiye'de üç büyük ilde bu hizmet verilmektedir. Bu hizmet ile 64K, 128K ya da daha yüksek bir hızda İnternet erişimi sağlanabilir. Bu hizmetten yararlanmanın tek önkoşulu bulunulan bölgede Telekom santrallerinin ADSL hizmeti veriyor olmasıdır. ADLS ile

24 saat İnternet'e bağlanılabilir ve ücret olarak da aylık sabit bir ücret ödenir. Bu yöntemde sadece dial-ap bağlantısında olduğu gibi bir telefon hattına gereksinim duyulur. Yine bu yöntemde dial-up'da olduğu gibi telefon sürekli olarak meşgul sinyali vermez ve İnternet bağlantısı süresince Splitter denilen bir araç yardımıyla hem İnternet'te gezinti yapılabilir, hem de telefon görüşmesi gerçekleştirilebilir (Karagülle ve Pala, 2001, s.255).

Çizelge 1

Türk Telekom-Net (TTNet) Servis Sağlayıcısı İle Yapılabilecek İnternet Bağlantıları

Telefon Numarası	Özellikleri
0822 xxx-xx-xx	İnternet erişimi için kullanılan 822'li telefon hatları ile bölge içindeki numara arandığında telefon ücreti olarak normal saatlerde bir saatte 10 kontür, indirimli saatlerde 6 kontür ödenmektedir. Eğer bölge dışındaki bir telefon numarası aranırsa, ücret şehirlerarası telefon ücreti olarak ödenmektedir.
200-xx-xx	POP hatları. Bu hatların başına, kullanıcı adının başı@servissağlayıcı eklenir. Ücretlendirilmesi 822'li hatlar gibidir. Başında 0 ve alan kodu bulunmadığı için, çoğu santralde aranan numaranın düşürülmesi daha kolay olmaktadır.
143 145	TTNet'e ait İnternet erişim numaralıdır. Eğer TTNet'ten İnternet aboneliği varsa bu numaralar kullanılarak İnternet'e girilebilir.
146	Herhangi bir İnternet aboneliği gerektirmeden İnternet'e bağlantı kurulacak telefon numarasıdır. Ancak ücreti diğerlerinden dört kat daha fazladır.

1.1.2. İnternet'in Tarihsel Gelişim Süreci

İnternet'in temelleri askeri araştırmaların yapıldığı kimi enstitü ve üniversiteleri bağlamak amacıyla 1969'da ARPANET adlı bir ağ kuran ABD ordusu tarafından atılmıştır. Bağlantılı bilgisayarların sayısı belli bir sınırı aştığında ARPANET'in yerini National Science Foundation (Ulusal Bilim Vakfı) tarafında işletilen NSFNET almıştır. 1980'lerin sonlarında İnternet askeri ve bilim çevrelerinin tekelinden çıkıp genel kullanıma açılmıştır. *İnternet Servis Sağlayıcıları* (ISS'ler) aylık bir ücret karşılığında çevirmeli İnternet hesapları ve kullanıcılara e-posta, tartışma grupları ve dosya transferi hizmeti sunmaya başlamışlar; bunun sonucunda, 1989 yılında World Wide Web (birbirine bağlı bilgi sayfalarından oluşan bir İnternet tabanlı sistem) adlı sistem ortaya çıkmıştır (Young, 2000, s.40).

Her tarihsel sürecin önemli özelliklerini simgeleyen bir ortak motifi bulunmaktadır. O dönemler, genellikle bu motiflerle hatırlanmaktadır. Bilgi toplumlarında da bilgisayarlar bu motifi oluşturmuş ve bizi bilgiye ulaştıran en etkili araç olmuştur. 1990'lı yıllarda da İnternet bilgi teknolojilerinin yaygınlaşmasını sağlayan, kültürel, siyasal ve ekonomik bütün alanları ilgilendiren geniş bir çerçeveye sahip olmuş ve bilgi toplumunu oluşturmada en önemli öğelerden biri haline gelmiştir (Akkoyunlu, 1999, s.77).

Türkiye'de İnternet bağlantısı TR-Net (Türkiye İnternet Çalışma Grubu), TÜBİTAK ve ODTÜ'deki İnternet servisleri aracılığıyla sağlanmaktadır. Türkiye 1993 yılının Nisan ayından bu yana İnternet'e bağlanmaktadır. Türkiye'de ilk İnternet bağlantısı 1993 yılında ODTÜ'de, ikincisi ise, 1994 yılında Ege Üniversitesi'nde gerçekleştirilmiştir (Tuna ve Özsoy, 2001, s.159).

TR-Net'in kurulmasıyla birlikte İnternet hizmeti vermek üzere birçok ISS firma bu hizmeti vermeye başlamıştır. Daha önceleri sadece akademik kuruluşlar ve büyük şirketlerde az sayıda kişinin kullandığı İnternet, ISS firmaları ile birlikte daha fazla kişi tarafından kullanılmaya başlanmıştır. Türkiye'de TR-Net'in kurulmasıyla birlikte, İnternet alt yapısı da belli bir düzene girmiştir (Tuna ve Özsoy; 2001, s.159).

1.1.3. İnternet Hizmetleri

İnternet üzerinden birçok hizmet verilmektedir. Bu hizmetlerden en yaygın kullanılanları arasında şunlar sayılabilir (Akgül, 1997b; Young, 2000, s.45):

- Elektronik posta
- Posta listeleri
- Usenet haber grupları
- Online sohbet
- Sesli ve video konferansı
- Word Wide Web
- Dosya transferi
- Arama motorları

Elektronik posta (E-posta): Bir ya da birkaç kişiye özel mesaj ve dosya gönderilmesini sağlayan bir iletişim aracıdır (Young, 2000, s.45). Haberleşmenin İnternet'teki adıdır. E-posta İnternet'teki ev adresi gibidir. E-posta ile dosya, resim vb. göndermek ve almak olanaklıdır (Karagülle ve Pala, 2001, s.272). İnternet'te en yaygın servis e-postadır. Hemen hemen tüm ağlardan ötekine e-posta ile ulaşmak olanaklıdır. Her e-posta mesajında alıcının adresi, gönderenin kimliği ve adresi, mesajın konusu, imza ve mesajın metni gibi bölümler bulunur. E-posta sadece düz metinlerden oluşmayabilir (Akgül, 1997b). E-posta İnternet'te en çok kullanılan iletişim hizmeti olduğu için, güvenlik sorunlarının da en yaygın görüldüğü araçtır. Nitekim, bilgisayar virüsü e-posta aracılığıyla yollanmaktadır (Nakilcioğlu, 2002, s.86).

Posta listeleri: Grupların, e-posta yoluyla grup çapında iletişim kurmalarını ve e-postayla mesaj gönderilmelerini sağlayan bir iletişim aracıdır (Young, 2000,s. 45). Belirli bir konuda uğraşan insanların haberleşmesine yönelik liste, bulletin-board, mail-reflector gibi mekanizmaları içerir. Ana işlevi, belirli bir adrese gönderilen mesajı bir grup insana dağıtmasıdır (Akgül, 1997b).

Usenet haber grupları: Konularına göre ayrılmış 10.000'den fazla haber grubuna mesaj depolamak için bir haber sunucuları sistemi aracılığıyla grup tartışmaları yapılmasını sağlayan bir iletişim aracıdır (Young, 2000, s.45). İnternet'te bir şeyler öğrenmenin, herhangi bir konuda görüş bildirmenin bir yolu da haber gruplarıdır. Haber grupları farklı konulara bölünmüştür. Düşüncesi, sorusu, haberi olanlar buraya mesaj bırakır ve ilgilenenler bu mesajları yanıtlar. Genelde İnternet kültürü olanlar tarafından izlenir ve çoğu zaman da düzeylidir (Karagülle ve Pala, 2001, s.273).

Online sohbet: Gerçek zamanlı çevrimiçi sohbete olanak tanır. Katılımcılar kendilerine gönderilen mesajı bir iki saniye içinde görürler (Young, 2000, s.45). İnternet'in en zevkli yönlerinden biridir. İnternet'te karşılıklı konuşmak için kullanılan bir İnternet hizmetidir (Karagülle ve Pala, 2001, s.276).

Sesli ve video konferansı: Sesli konferans bilgisayarda bulunan bir mikrofon ve hoparlör aracılığıyla başka biriyle konuşmaya dayanan bir uygulamadır. Video konferans ise, ses ve görüntünün bilgisayara bağlı bir mikrofon ve kamera aracılığıyla bir ya da birden fazla insana gönderilmesini ve öteki insanlara ait ses ve görüntülerin alınmasını sağlayan bir uygulamadır (Young, 2000, s.374).

World Wide Web : Metin, resim, ses ve diğer bilgileri içeren birbirine bağlı sayfalardan oluşan dağıtık bir sistemdir (Young, 2000, s.45). WWW ya da web olarak adlandırılan world wide web, İnternet'teki birçok bilgi www biçiminde oluşur. İnternet'te sayfası olan her tür kuruluş ve kişinin sayfaları web biçimindedir. Bu tür adresler çoğu zaman www ile başlar ve İnternet'te gezinti bu sayfalar dolaşarak yapılır. İnternet'te bu sayfalara ulaşmak için browser (arayüz) programları kullanılır (Karagülle ve Pala, 2001, s.272). İnternet'in albenisi olan web, hem istemci hem de sunucu olarak, hemen hemen diğer tüm İnternet araçlarını kendinde toplama ve kullanıcıya bir tek arayüz ile sunabilme özelliğine sahiptir. Ayrıca web İnternet'in tüm etkinliklerinin merkezi olmaya ve onları yapısında toplamaya da devam etmektedir (Akgül, 1997b).

Web'in en önemli özelliklerinden biri de, merkezi düzenleme özelliği "home page" (ana sayfa) olarak adlandırılmasıdır. Web'de kurum ya da bireysel temelde sunulmak istenen her türlü bilgi ana sayfa aracılığıyla sunulabilir. Ayrıca web'teki ana sayfalar, web'in hipermetin* özelliğinden dolayı diğer ana sayfalara da bağlantı sağlamayı olanaklı kılar (Genç, 2002, s.5).

Dosya transferi: Herkese açık farklı programları içeren dosya sunucularından dosya indirilmesini sağlar (Young, 2000, s.45). Ftp sunucularının adresi çoğu zaman ftp ile başlar ve bu sayfalar bilgisayarlardaki dizin yapısına benzer. Bu sayfalarda, girilebilecek dizinler ve yüklenebilecek dosyaların listesi vardır. Dosya gönderme ve alma işlemi çoğu zaman web sayfaları üzerinden de yapılabilmektedir (Karagülle ve Pala, 2001, s.272).

Arama motorları: Girilen bir kelime ya da cümle temel alınarak, bilgiyi bulan bir veritabanı uygulamasıdır. Arama motorları, web'e gidip bilgiyi arayan bir arama ajanı çalıştırır. Bu bilgi indekslenir ve büyük bir veritabanında saklanır (Young, 2000, s.524).

Arama motorlarının her biri, bilgiyi farklı biçimde elde eder. Kimi arama motorları tüm web sayfalarını tararken, kimileri web sayfa başlıklarını tarar; kimileri de web sayfalarında bulunan anahtar kelimeleri ve bilgiyi okur. Farklı arama motorlarından farklı bilgi elde etmenin nedeni budur (Young, 2000, s.524).

1.1.4. İnternet'in Eğitime Yansımaları

İnternet kullanımının yaygınlaşması ile iki kavramın ön plana çıktığı söylenebilir. Bunlar küreselleşme ve değişimdir.

* Hipermetin: Elektronik ortamdaki metinlerin doğrusal ve doğrusal olmayan biçimlerde okunabilmesi için yapılmış metin düzenlemesidir (Akpınar, 1999, 226).

Küreselleşme aslında ekonomik içerikli bir kavram olarak ortaya çıkmıştır (Tezcan, 2002, s.57; Tomul, 2002, s.78). Küreselleşmeyle birlikte ortaya çıkan yeni araçlar mobil telefonlar, İnternet ve medya ağlarıdır (Doğan, 2002, s.89). Her ne kadar bilişim teknolojileri ve İnternet'in ekonomik anlamda küreselleşmeye hizmet eden bir teknolojik gelişme olduğu söylene de, İnternet ekonomik kullanımın çok ötesinde amaçlara hizmet etme esnekliğine sahiptir. Çünkü İnternet birçok sistemi değişime zorlamış ve değiştirmiştir. İnternet, kimi zaman amacına hizmet ettiği sistemin, karşısında olan sistemlerin ya da bireylerin de amacına hizmet etmiştir. Örneğin, İnternet'in başlangıcı askeri amaçlı ve soğuk savaş dönemine dayanırken, bugün hemen hemen her alanda kullanılmaktadır. Kimi zaman küreselleşme karşıtlarının iletişim ortamı olurken, kimi zaman da terör örgütlerinin boy gösterdiği ya da bilimsel bir kongrenin izlenebildiği bir ortam olabilmektedir. Görüldüğü gibi, İnternet hem küreselleşmeye hem de küreselleşme karşıtlarına hizmet edebilmektedir. Bu anlamda İnternet'in sadece bir sisteme ya da amaca hizmet ettiğini söylemek olanaklı değildir. İnternet kullanım amacına göre hem olumlu, hem de olumsuz anlamda kullanılabilir ve yine aynı anlamda değişime neden olabilir.

Bunun temel nedeni, İnternet'in tüm dünyada hızlı bir gelişme içinde olmasıdır. İnternet, bilimsel ve teknolojik değişimi bizzat içinde taşımakta ve değişime olanak tanımaktadır (Akgül, 1997a).

Bilişim teknolojileri, bir yandan birey ve toplum yaşamını değiştirirken, bir yandan da bilgi üretim ve kullanım süreçlerini değiştirmektedir (Dağ, 2001, s.9). Her toplumsal yenilik ve başlayan yeni dönem, tümünden kültürel bir değişiklik yaratmakta ve artık hiçbir şey “eskisi gibi” kalmamaktadır (Oğuzertem-Alptekin, 2001, s.26).

1990'lı yılların başında kişisel bilgisayarların fiyatlarının bir öncekine göre ucuzlaması, daha üstün yeteneklere sahip bilgisayarların ve yazılımların çıkması, bilgisayarların gerek kamu gerek özel kurum ve kuruluşlarda, gerekse de evlerde daha yaygın olarak kullanılmasına neden olmuştur (Erdoğan, 2001, s.10). Dünyada, evinde İnternet bağlantısı olanların sayısı 2001 yılında 498 milyonu bulmuştur. Nielsen/NetRatings şirketinin yaptığı araştırmaya göre, İnternet kullanıcılarının %40'ı

Kuzey Amerika’da, %27’si Avrupa ve Afrika’da, %22’si ise İnternet kullanımının hızla yaygınlaştığı Asya’da bulunmaktadır (Sucu, 2002, s.7). Türkiye’de ise TTNNet verilerine göre 2.5 milyon İnternet abonesi bulunmaktadır ve aktif kullanıcı sayısı 3.7 milyon civarındadır. Ev ortamından ne kadar İnternet erişimi olduğu ise bilinmemektedir.

Bilgi çağında, hiçbir ortam İnternet’in sunduğu olanakları sunmamış ve ulaştığı kaynaklara ulaşmamıştır (Oğuzertem-Alptekin, 2001, s.30). İnternet, günümüzde toplumun her kesiminden insana hitap eder duruma gelmiştir. İnternet’in sahibi olan ve onu kontrol eden tek bir kuruluş yoktur. Herhangi bir hükümetin düzenlemesi ya da sunulan bilgileri sansürleyen biri de yoktur. İnternet’in bir sahibinin olmaması, bir kurum ya da kuruluş tarafından yönetilmemesi sonucu İnternet serbest, demokratik, sosyal ve teknik bir bilgisayar ağı olarak ortaya çıkmıştır (Akkoyunlu, 1999, s.79). Bu nedenle, İnternet toplumsal yaşamda insan ilişkilerini, siyasal süreçleri, ekonomik yaşamı ve eğitim alanını çok boyutlu olarak etkilemiştir. Bu etki kimi zaman olumlu iken, kimi zaman da olumsuz olabilmektedir. Örneğin, İnternet’te iyi ile kötü bir ‘tıklama’ kadar birbirine yakındır.

İnternet insan ilişkilerine yeni boyutlar kazandırmıştır. Kimi bilim adamları, bilişim teknolojileri ve İnternet’in insan ilişkilerini artırmayıp azalttığını ileri sürmektedir. Örneğin, konuşmak yerine mesajlaşan ve sohbet etmeyi bilgisayar başında gerçekleştiren kişilerin sayılarının giderek artması bu bilim adamlarının düşüncesini destekler niteliktedir (Gökçe, 2001, s.15).

Kimi bilim adamları ise insan ilişkilerinin teknolojik gelişmelere bağlı olarak şekil değiştirdiğini ileri sürmektedir. Ayrıca, bu bilim adamları, bunun insan ilişkilerinde bir azalma ya da zayıflama olarak değerlendirilemeyeceğini kabul etmektedir. Bilginin öneminin artarak bir ekonomik mal haline gelmesi, dünyanın herhangi bir yerindeki sosyal bir olayın etkisinin dünyanın öbür ucuna kısa sürede yayılması gibi benzer sosyal olaylar da bu bilim adamlarının görüşlerini desteklemektedir (Gökçe, 2001, s.25).

Sade bir yurttaş için ise İnternet, evde çalışma, evden alış veriş yapma, arkadaşlarıyla kolay iletişim kurma ve eğlenceli zaman geçirme gibi çekici olanaklar sunmaktadır (Odabaşı, 1998, s.96).

Bilişim teknolojilerindeki gelişmelerin, siyasal süreçleri radikal bir şekilde etkilediği ve etkilemeye devam edeceği tartışma götürmez bir geçektir. Ancak gelişmelerin tümünün istenen yönde olup olmayacağı konusunda tartışmalar devam etmektedir (Gökçe, 2001, s.15-16). İnternet'in demokratik katılımı artırdığı söylenebilir. Ancak, her alanda olduğu gibi siyasal alanda da İnternet'in kullanım amacı belirleyicidir. Çünkü, Sümer (2001, s.30) İnternet'in kullanım amacına göre, katılımı artırıcı ya da sınırlandırıcı bir etki gösterebileceğini belirtmektedir.

Bilişim teknolojilerinin doğrudan etkilediği alanlardan biri de iş alanıdır. Yeni teknoloji; işin yapıldığı ortam, zaman ve araçlardan başlayıp, işle ilgili hemen her şeyi değiştirmiştir (Esgin, 2001, s.25). Örneğin, çalışanlar İnternet aracılığıyla evlerinden ya da herhangi bir yerden işyerine bağlanarak çalışmalarına devam edebilmektedirler. Bu durum 24 saat çalışmayı ve uluslararası şirketlerle iş yapma olanağını getirmiştir.

İnternet, başta eğitim olmak üzere çok geniş alanda ağırlığını hissettirmiştir. Küresel bir etkileşim ve çalışma düzeni için çok uygun bir teknolojik altyapı ortaya çıkmıştır (Bozkurt, 2001, s.16). İnternet, eğitim sisteminin yapısını değiştirmekte ve eğitimi daha çok sanal ortamlara doğru çekmektedir. Gelecekte okul binaları, yönetici odaları, sınıflar yerlerini ağırlıklı olarak sanal ortamlara terk edecektir. Eğitim sisteminde sanal ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumları oluşacaktır (İşman, 1998/1999, s.88). Gelecekte İnternet üzerinden eğitim görerek diploma almak isteyen öğrencilerin sayısı artacaktır.

İnternet'teki içeriğin %80'ine yakınının İngilizce olduğu tahmin edilmektedir (Bozkurt, 2001, s.20). İnternet'in küresel düzeyde bir öğrenme ortamı olmasında, İnternet kullanımı için özellikle İngilizce'yi bilmek bir zorunluluk durumuna gelmiştir. Bu durum ülkeleri ortak bir iletişim ortamına ve kültüre doğru götürürken, yerelliğin nasıl korunacağını da akla getirmektedir.

1.1.5. Bir Eğitim Ortamı Olarak İnternet

Smith'in (2001), Mike'dan (1996) aktardığına göre, eğitimde bilgisayarlar 1970'lerin sonlarında ve 1980'lerin başlarında bir "öğretim makinası" olarak görülmüştür. Bu dönemde bilgisayar yazılımları daha çok alıştırma amacıyla kullanılıyordu. Daha sonraları bilgisayarlar benzetim ve eleştirel düşünmeyi geliştirmek amacıyla kullanılmaya başlanmıştır. Bu kullanım biçimiyle bilgisayarlar, öğrenciler arasında verimliliğin artmasına katkı sağlayan bir araç olmuştur.

Eğitimde bilgisayar kullanmanın yaklaşık 35 yıllık bir geçmişi olduğu söylenebilir. Bu uygulamalar, bilgisayar destekli eğitim, çevrimiçi öğrenme ve İnternet tabanlı öğrenme olarak anılabilir (Şentürk, 2000). Bu uygulamalar günümüzde İnternet'in her düzeydeki eğitime yaygın bir biçimde girmesine neden olmuştur

Bilgisayarların kullanımı yaygınlaştıkça İnternet kullanımı da yaygınlaşmış; hatta son zamanlarda İnternet'in yaygınlaşması bilgisayarın kullanımını da geçmiştir (Tuna ve Özsoy, 2001, s.159). İnternet kullanımının yaygınlaşması, İnternet'in eğitim için çekici bir ortam olarak keşfedilmesine neden olmuştur (Bülbül, 1997, s.25).

İnternet'in, hemen her türlü eğitim hizmetlerinde kullanımı olanaklı görülmektedir. Ayrıca, İnternet söz konusu hizmetlerin gerçekleştirilmesinde iletişim hızını artırma, hizmeti yaygınlaştırma, niteliği yükseltme, esnekliği sağlama, etkileşimi artırma gibi pek çok olanak sağlamaktadır (Alkan, Deryakulu ve Şimşek, 1995, ss.110-111). Bu nedenle İnternet, eğitimde yaygın bir biçimde kullanılma özelliğine sahiptir. Bu özelliğin giderek daha çok önem kazanması kaçınılmaz gözükmektedir. Çünkü, İnternet bilgi toplumunu oluşturan insanların en önemli öğrenme ortamını oluşturmaktadır (Odabaşı, 1998, s.95).

İnternet ortamında dünya ile bütünleşmek ve dünyanın hemen her yerindeki bilgi, kurum, kuruluş ve kişilere ve bunların çalışmalarına ulaşmak olanaklıdır. İnternet'in

eğitimde kullanım alanlarına bakıldığında şu olanakları sağladığı görülmektedir (Bakioğlu ve Şentuna, 2001, ss.11-12):

İnternet;

- öğretmen ve öğrencilerin araştırmaları için bilgi sağlar.
- eğitim çağında olan herkesin bilgilerini güncelleme olanağı sağlar.
- öğretmenlere dünyanın her yerindeki meslektaşları ya da alanlarıyla ilgili kişi, kurum ve kuruluşlarla iletişim kurma olanağı sağlar.
- gelişmeleri anında, güncel ve hızlı bir biçimde izleme olanağı sağlar.
- değişik ülkelerde gerçekleşen konferanslara telekonferans sistemi ile katılabilme ya da izleme olanağı sağlar.
- uzaktan eğitim olanağı sağlar.
- özellikle kişilerin kendi web sayfalarını hazırlamada teknolojinin getirdiği kolaylıklar ile yaratıcılığı ve paylaşımcılığı artırmayı sağlar.
- e-posta aracılığıyla anında posta ve dosya alış-verişine olanak sağlar.

İnternet'in eğitime sağladığı olanaklar açısından, bütün okul çocukları bilgi teknolojilerinin birer kullanıcısı olmalıdır. Bunun gerçekleşmesi durumunda eğitimde yeni ve daha etkin bir ortam sağlamanın ötesinde eğitsel açıdan yeni bir öğrenim süreci gelişecektir. Böylece, öğretmen ve öğrenci arasında daha yaratıcı bir iletişim ortamı doğarken, aynı zamanda öğrencinin bireysel kimliğinin gelişmesini ve onun gelecekteki işinde başarılı olmasını sağlayacak bir ortam oluşacaktır (Ceyhun ve Çağıltay, 1997, ss.86-87). Günümüzde kimi öğrenciler okula İnternet'e bağlanmayı öğrenmiş olarak gelmekte ve okulda da kullanılacak teknolojinin de en azından bu düzeyde olmasını istemektedir (Sarı, 2000). Bu nedenle, günümüz okul çağı öğrencilerinin okullarda ya da ev ortamında İnternet'i etkili kullanabilmelerine dönük okul yönetiminin, öğretmenlerin ve ailelerin kimi sorumlulukları ve görevleri vardır. Öğrencilerin evlerinde kullandıkları İnternet'i, okullarda da etkili bir biçimde kullanabilmeleri için okul yönetiminin, bu konudaki tutumu ve çalışmaları önemlidir.

Okul yönetiminin İnternet'in eğitim amaçlı kullanılması ve öğrencilerin çağdaş teknolojilerle tanıştırılması kapsamında yerine getirmek durumunda olduğu görev ve sorumlulukları şunlardır (Bakioğlu ve Şentuna, 2001, s.14; Yıldız, 2001; ss.46-47):

- *Okul yönetiminin öğretmenleri geliştirme rolü.* Öğretmenler için hizmetiçi eğitim kursları, konferanslar, seminerler düzenlenmeli ya da öğretmenlerin bu tür etkinliklere katılmaları özendirilmelidir. Bu yolla en azından teknoloji alanında terminoloji birliği ve teknoloji kullanımında ortaya çıkan sorunların çözümünde bir paylaşım kültürü oluşturulmalıdır.
- *Okul yönetiminin teknoloji koordinatörü bulundurması.* Okulda teknik yardım alınabilecek uzmanlar ile eğitim teknolojisi alanında uzmanlaşmış öğretmenler istihdam edilmelidir. Okullarda teknoloji koordinatörü bulundurma ülkemiz koşulları için uygun olmayabilir. Ancak dünyaya ayak uydurma açısından ve teknolojinin okulda etkili kullanılması için gereklidir. Bunun için bilgisayar öğretmeni ya da bilgisayar formatör öğretmenleri görevlendirilebilir. Bu, okul yönetiminin, okul bütçesi, öğretmen kadrosu ve okulda İnternet kullanımına ilişkin görüşüne bağlıdır.
- *Bilgi teknolojileri sınıflarını ders saatleri dışında ve tatil günlerinde de öğrencilerin kullanımına açması.* Zamanla burada bilgilerini geliştiren öğrencilerden bu sınıfların açık tutulması için yararlanabilir.
- *Öğretmenlerin, öğrencilere ortak projeler sunmaları için onlara İnternet kullanabilecekleri ortamları sağlaması.*

Öğretmenlerin okulda İnternet kullanımı için yapması gerekenler arasında şunlar sayılabilir (Bakioğlu ve Şentuna, 2001, ss.12-14):

Öğretmenler;

- en uygun teknolojiyi seçmeli.
- teknolojiyi ders programları ile etkili bir biçimde bütünleştirmeli,
- okul yönetimi ve merkezi örgütlerle iletişim kurarak İnternet'le gerçekleştirdiği uygulamaları değerlendirerek, öneriler getirebilmeli.

- öğrencilere derslerle ilgili İnternet adresleri verme yoluyla yönlendirmeli, bu yolla öğrencilerin İnternet'i hem okulda hem de evde etkili olarak kullanmalarını sağlamalıdır.

Bunlara ek olarak öğretmenler, öğrencilerin anne-babaları ile öğrencilerin İnternet kullanımı konusunda işbirliğine gitmelidir. Bu yolla evde öğrencilerin neler yaptıklarını ve neler yapması gerektiği konusunda anne-babalarla paylaşımda bulunmalıdır.

İnternet ortamında öğrenmenin temel felsefesi, öğretmen ve öğrencinin birlikte öğrenmesidir. Bu durum aileler için de geçerlidir. İnternet'ten öğretmenler de birçok bakımdan yararlanabilirler. Bu kullanımların başında mesleki gelişim amaçlı kullanım gelir. Ayrıca öğretmenler, İnternet'ten mesleki gelişimleri için, derslerde kaynak olarak ve öğrencilere araştırma ve proje geliştirmeye yönelik ödevler vermede kullanabilirler. Ülkemizde öğretmenlere yönelik birçok web sitesinde, planlar, soru bankaları, programlar, eğitsel oyunlar, mevzuat ve İnternet'in eğitimde kullanımına yönelik bilgiler vardır. Ayrıca, İnternet'te birçok öğretmen tarafından oluşturulmuş kişisel web sayfaları da bulunmaktadır. Bu web sitelerinden* kimileri kapsamlı hazırlanmıştır. Yine eğitim amaçlı birçok yayın elektronik ortamda öğretmenler ve öğrenciler için yer almaktadır. Bu elektronik yayınlardan** kimilerinde öğretmenler için güncel bilgiler bulunmaktadır. Dergilerden kimilerindeki yazılara tam metin olarak ulaşılabilir.

Öğretmenlerin mesleki gelişimi için sadece hizmetiçi eğitim kurslarından yarar beklemek yetersiz ve pahalı bir yoldur. Çünkü hizmetiçi eğitim olanakları hem dar, hem de sabitlenmiş konuları içermektedir. Oysa, öğretmenler hem kendi alanlarında, hem de öğretim yöntem ve teknolojileri konularında aydınlanma gereksinimi duymaktadırlar. Öğretmenler, öğrencilerinin konuştuğu teknolojik dili ve bilgi erişim kaynaklarını bilmek ve etkin bir biçimde öğrenmek için İnternet'i bir olanak olarak değerlendirmek durumundadırlar. Bunun da ötesinde öğretmenler meslektaşları ile ulusal ve uluslararası

* URL:<http://ogretmenlersitesi.com>, URL:<http://www.herseyegitim.com>, URL:<http://www.elma.net.tr>, URL:<http://www.egitim.com>,

** URL:<http://ilkogretim-online.org.tr>, URL:<http://www.edam-tr.com/Kuyeb.asp>, URL:<http://www.pegema.com.tr>, URL:<http://www.anıyayncilik.com.tr>

düzeyde İnternet aracılığıyla iletişim kurmak istemektedirler (Berkmen ve Diğerleri, 2001, ss.273-274).

Öğretmenlerin mesleki gelişimi için İnternet kullanımına birkaç örnek vermek gerekirse, öğretmenler;

- e-posta ya da elektronik ilan tahtalarını kullanarak, farklı bölge ya da okullardaki diğer öğretmenlerle eğitimle ilgili sorunları tartışabilir; düşüncelerini paylaşabilir; teknik problemler ve öğretimle ilgili konularda birbirlerine yardım edebilirler.
- öğretim stratejileri, yöntemleri ve öğretim planlarını içeren çevrimiçi (online) veri tabanlarından yararlanabilirler.
- kütüphane araştırmaları yapabilir; bilimsel veri bankalarına ulaşabilir; öğretim materyalleri arşivlerinden materyal seçimi ve kopyalama amacıyla yararlanabilirler.
- konu alanı uzmanlarına ulaşarak eğitimle ilgili bilgi alışverişinde bulunabilirler (Yalın, 2000, ss.155-156).

İnternet'in öğretim sürecinde kullanılmasıyla birlikte sınıflar, öğretmenin rehber olduğu ve işbirliğine dayalı öğrenmelerin gerçekleştiği ortamlara dönüştürülebilir (Akkoyunlu, 1999, s.78).

İnternet'in okullarda kullanımı öğrencilere şu kazanımları sağlar (Altun ve Altun, 2000, s.23):

- İnternet bilgileri karşılıklı paylaşma ortamı yaratır ve diğer kullanıcılar ile fikirlerini tartışma olanağı sunar.
- İnternet, belli bir öğrenci ve öğretmen grubuna, ortak ilgi alanları çerçevesinde farklı bölgelerdeki insanlarla iletişim kurma olanağı sunar.
- İnternet, öğrencilere kendi kendilerine dünya çapında bu ağ üzerinde arama ve araştırma yapma becerisi kazandırır. Uygun tekniklerle elde edilen bu kazanımlar, erişilen bilgileri etkin kullanma davranışlarına da dönüştürebilir.

Altun ve Altun'un (2000, s.23), Parmly'den (1994) aktardıklarına göre, İnternet aracılığıyla öğrenciler sınıfıçı projeler ile düşüncelerini paylaşabilecek, gerekli bilgilere ulaşabilen ve eleştirel düşünme becerileri kullanabilen bireyler olarak yetişebileceklerdir. Yine Altun ve Altun'un (2000, s.24), Clemmit'ten (1996) aktardıklarına göre, İnternet Fen Bilgisi ve Sosyal Bilgiler öğretimi için, erişimi kolay, oldukça geniş bir bakış açısı ile bilgiye erişim sağlamaktadır.

İnternet, okullarda okuma-yazma becerilerinin geliştirilmesinde de etkin bir biçimde kullanılabilir. Örneğin, öğrenciler okudukları bir metin hakkındaki düşüncelerini İnternet üzerinden paylaşabilirler. Okuma becerilerini geliştirici etkinlikler ile öğrencilere okudukları metinler hakkında yorum, analiz ve sentez yaptırılabilceği gibi bu yolla öğrencilerin ilgi alanları hakkında da bilgi sahibi olunabilir (Altun ve Altun, 2001, s.24). Ancak bunun için öğrencilerin İnternet'e ilişkin temel kullanım becerilerini kazanmış olmaları gerekmektedir.

Öğrencilere bilgisayar ve İnternet kullanımıyla ilgili temel becerilerin kazandırılmasıyla, sınıftaki öğrenmeler için olanaklar sınırsız hale gelmektedir. (Wilemon, 2001). Bilgisayar kullanımına ilişkin temel beceriler arasında; ekran çubuğu ve fare kullanımı, yeni pencereler ve birden fazla pencere açma, kesme, kopyalama, yapıştırma, kayıt etme, yazdırma ve bilgisayarı açma kapma sayılabilir. İnternet temel kullanım becerileri ise, e-posta gönderme ve alma, e-postaya dosya ekleme, İnternet'te bilgi arama, adresleri tanıma, arama motorlarını kullanma, sohbet ortamını kullanma, haber listelerine üye olma gibi becerileri kapsar (Sarı, 2000). İnternet temel kullanım becerilerini kazanan öğrenciler bir gazete köşe yazarına e-posta gönderebilir; bir müzenin açılış ve kapanış saatine bakabilir; müzenin web sayfasından müzeyi dolaşabilir; kendi bölgelerindeki ya da ülkenin başka bölgelerindeki ya da dünyanın herhangi bir yerindeki ilköğretim okullarının web sitelerini ziyaret edebilir; öğretmenin yönlendirmesi ve verdiği site adresleri ile bir proje geliştirip sonuçlandırabilir; arama motorlarından ödevlerine kaynak sağlayabilirler. Tüm bu etkinlikler İnternet temel kullanım becerilerinin daha da gelişmesine katkı sağlar.

İnternet'i öğretim sürecinde kullanmadan önce öğretmenin kendi kendine yanıtlaması gereken sorular şunlardır (Şahin-Yanpar, 1998, s.125):

- Öğrencilerin araştırmaları üzerinde yoğunlaşabilmeleri için onlara ne tür olanaklar sunmalıyım?
- İnternet'te ulaşabildiğim araştırma alanları neler? Öğrenciler bu etkinlikleri nerede ve hangi bilgisayarları kullanarak gerçekleştirebilirler?
- Öğrencilere İnternet'ten araştırma için ne kadar süre vermeliyim ve onlardan tam olarak ne yapmalarını istemeliyim?
- Öğrencilerin araştırmaları üzerinde yoğunlaşmaları için onlara nasıl bir yönerge hazırlamalıyım?
- Öğrencilerin, İnternet'ten elde ettikleri bilgilerin geçerliği, güvenilirliği ve doğruluğunun değerlendirilmesinde neler yapmalıyım?
- Öğrencilerin araştırma yapabilmeleri için okul hangi olanaklara sahiptir?

Öğretmenler öğretim sürecinde İnternet'i kullanmadan önce yukarıdaki soruları yanıtlamalı, daha sonra öğrencilere İnternet ortamından yararlanacakları projeler ve ödevler vermelidir. Burada okulun öğretim programı bu tür proje çalışmalarına uygun mu? sorusu akla gelebilir. Bu tamamen öğretmenin yaratıcılığına bağlıdır. Yaratıcı ve yararlı İnternet projeleri öğretim programına koştur olarak yürütülebilir. İnternet projelerinde, öğretmenin rolü, bilgi aktarmak yerine danışmanlık olmalıdır (Sarı, 2000). Öğrenciler gruplar halinde ya da bireysel olarak hazırlayacakları projelerde ve araştırmalarda, İnternet'teki arama motorlarından ve sanal kütüphanelerden yararlanabilirler. Buna benzer çalışmalarda öğrenciler sadece kendi sınıflarında değil, diğer okullardaki öğrencilerle de iletişim kurabilir, işbirliğine dayalı projeler geliştirebilirler. Öğrenciler hazırlamış oldukları ürünleri dosyalar halinde birbirlerine göndererek paylaşabilirler ve tartışabilirler (Akpınar, 1998/1999, s.17).

İnternet'in eğitimde kullanılması açısından kuşkulu yaklaşılması gerektiğini düşünenler de vardır. Bunlara göre, İnternet sanıldığı gibi bir eğitim alanı değildir. İnternet'in eğitime katkı sağladığı düşünülse bile, bunun ne derece sağlıklı ve güvenilir bir ortam olduğu da tartışma konusudur. Ders çalışmak ya da benzer eylemler için,

İnternet'in sunduğu seçenekler düşünüldüğünde, örneğin oyun oynamak, film izlemek gibi seçenekler karşısında pek tercih edilmediği görülmektedir (Esgin, 2001, s.26).

Her eğitim ortamı gibi, İnternet'in de eğitsel yararları ve sınırlılıkları bulunmaktadır. İnternet'in eğitsel yararları arasında şunlar sayılabilir (Yıldırım, 2001):

- Erişim
- Paylaşım
- Olanak eşitliği
- Etkileşim
- Bireysel farklılıklar
- Özel eğitim

Erişim: 21. yüzyılda temel olan, bireylerin bilgiye erişimini sağlamak ve kolaylaştırmaktır. Bu anlamda İnternet bilgiye ulaşmanın en etkili ortamlarından biridir (Yıldırım, 2001). İnternet'e isteyen istediği yerden erişebilir. Bu coğrafi serbestlik İnternet'te yer alan bilgilere erişimi kolaylaştırmaktadır (Şentürk, 2000). İnternet zengin bir bilgi kaynağı olarak materyal sağladığı gibi, öğrenciler için değişik seçenekler sunar. Öğrenciler ev ödevleri ve projeleri için İnternet'ten bilgi ve materyal toplayabilir (Ali ve Franklin, 2001, s.58). Ayrıca, öğrenciler öğretmen ya da ders kitaplarından elde edemeyecekleri bilgileri İnternet'ten elde edebilirler.

Paylaşım: Toplumsal kalkınmanın itici gücü olan bilginin paylaşılmasındaki rolü bakımından İnternet önemli ve etkili bir ortam olarak değerlendirilebilir (Yıldırım, 2001). Web üzerinden bilginin paylaşım olanakları ve eşzamansız iletişim, öğrenme becerisini belli bir zamandan bağımsız hale getirmektedir. Ayrıca, İnternet'te yer alan bilgilerin indekslenmesi ve depolanması, arama, dönüştürme ve paylaşım işlemlerini kolaylaştırmaktadır (Şentürk, 2000).

Olanak eşitliği: Sosyal devlet kavramı içinde devletin temel görevi, her birey için eşit oranda ve aynı nitelikte eğitim hizmeti sunmaktır. Bu anlamda İnternet, eğitimde olanak eşitliğinin sağlanmasında önemli bir ortamdır (Yıldırım, 2001).

Sınıflardaki zaman kısıtlaması nedeniyle öğrencilere öğrenecekleri bilginin iskeleti verilmekte ve çoğu zaman öğrenciler diğer öğrenme kaynaklarına başvurmak zorunda kalmaktadır. Bu anlamda İnternet tüm öğrencilere eşit olanaklar sunmaktadır (Ali ve Franklin, 2001, s.58). İnternet ortamında eşzamansız iletişim de kurulduğu için öğretmen ve öğrenciler 24 saat haberleşme olanağına sahiptir (Şentürk, 2000).

Etkileşim: Bilginin çoğalmasında ve paylaşımında temel olan bireyler arasındaki etkileşimdir. İnternet etkili bir etkileşim ortamıdır (Yıldırım, 2001). Ali ve Franklin'in (2001, s.58) yaptıkları araştırmaya göre, gerek öğretmenler gerekse öğrenciler İnternet ortamından öğrenirken güdülendiklerine inanmaktadırlar.

Bireysel farklılıklar: Bireylerin farklı öğrenme alışkanlıkları ve stilleri vardır. Bireylerin bu farklılıklarını dikkate alan öğrenme ortamlarının hazırlanması gerekmektedir. Birçok iletişim aracını içinde barındıran İnternet, öğrenme açısından oldukça zengin olup bireysel farklılıklara uygun bir öğrenme ortamıdır (Yıldırım, 2001). Ayrıca, İnternet öğrenmeyi bireyselleştirmektedir. İnternet kullanan öğrenciler birbirlerinin öğrenme stilleri ve yeteneklerinden de öğrenebilmektedir (Ali ve Franklin, 2001, s.58).

Özel eğitim: Çağdaş toplumlarda, toplumu oluşturan her birey kendi becerisi ve kapasitesi oranında toplumsal kalkınmaya katkıda bulunur. Bu anlamda kimi nedenlerden dolayı özel eğitime gereksinim duyan bireylerin bu gereksinimlerinin karşılanmasında ve toplumsal üretime katkıda bulunmalarında İnternet bu bireyler için de önemli olanaklar sunmaktadır (Yıldırım, 2001).

Bu yararları yanında, İnternet'e dayalı eğitimin sınırlılıkları da söz konusudur. Bu sınırlılıklar şöyle sıralanabilir (Yıldırım, 2001):

- Teknik altyapı
- Kullanıcıların yeterliliği
- İçeriğin kalitesi
- Tasarım sürecinin kalitesi

- Bireysel farklılıklar

Teknik altyapı: İnternet'e dayalı eğitimin yararlı olabilmesi için, güçlü ve yeterli bir teknik altyapıya gereksinim vardır. İnternet'in etkili bir öğrenme ortamı olabilmesinin ön koşulu bireylerin İnternet'e sorunsuz erişim sağlayabilmeleridir (Yıldırım, 2001). İnternet kullanımı gün geçtikçe yaygınlaşmaktadır. İnternet üzerinden bilginin bir noktadan başka bir noktaya iletim hızı bant genişliği ile ilgilidir. Eğer İnternet kullanıcıları artarken, bant genişlikleri de buna koşut olarak genişletilmezse bilgi alış-veriş hızı azalır. Bu durum İnternet'in eğitim amaçlı kullanımını olumsuz etkiler (Şentürk, 2000).

Kullanıcıların yeterliliği: İnternet'in eğitimde etkili bir ortam olabilmesi için bu ortamın etkili bir biçimde kullanılması gerekmektedir. Bunun için de İnternet ortamındaki iletişim araçlarının kullanımının öğrenilmesi bir amaç olmalıdır. Bu amaca ulaşıldığı zaman İnternet eğitimde etkili kullanılabilir. Bu nedenle, öğrencilerin, öğretmenlerin ve ailelerin İnternet kullanımı konusunda eğitilmeleri ve yönlendirilmeleri gerekmektedir (Yıldırım, 2001).

İçeriğin kalitesi: Bireylerin İnternet'e erişim sağlamaları onların daha nitelikli bir eğitim almaları için yeterli değildir. İnternet ortamında eğitim amaçlı sunulan içerik kullanıcıların gereksinimlerini karşılamalı ve toplumsal kalkınmaya da katkı sağlayacak nitelikte olmalıdır. İnternet ortamındaki içeriğin daha çok İngilizce olması, Türkçe içerik geliştirme çabalarının yetersizliği, bu sorunun daha da artmasına ve Türk eğitim sistemini olumsuz etkilemesine neden olmaktadır (Yıldırım, 2001). İnternet'te yer alan bilgilerin doğruluğu kontrol edilmemektedir. İnternet'te herkes yayın yapabilmektedir. Bu durum, İnternet'te, öğrenciler için uygun ve güvenli olmayan bilgilerin yer almasına yol açmaktadır. Öğrenciler uygun ve güvenli olmayan bu bilgilere ulaşabilir ve kullanabilirler (Ali ve Franklin, 2001, s.58).

Tasarım sürecinin kalitesi: Teknoloji tabanlı öğretim ortamlarının tasarlanmasında düşülen en büyük yanılgının başında teknolojinin öğrenmeyi tek başına sağlayacağı yanılgısı gelmektedir. Ancak, hiçbir öğretim aracının öğretim kalitesi, o

aracın öğretimsel olarak tasarlanma kalitesini aşamaz. İnternet’e dayalı eğitim ortamlarının öğretim tasarımı teknolojinin gölgesinde kalabilmektedir. Bu durum teknolojik olarak etkili, ancak eğitimsel olarak hiçbir değeri olmayan öğretim ortamlarının İnternet üzerinden sunulmasına neden olmaktadır (Yıldırım, 2001).

Bireysel farklılıklar: Hiç bir öğretim yöntemi ya da öğretim ortamı her öğrenci için aynı etkide değildir. Bu nedenle İnternet ortamı her birey için öğrenme açısından uygun olmayabilir. Bu durumun göz ardı edilmesi, bireysel farklılıkların öğretim tasarımında dikkate alınmadığı gerçeğini otaya çıkarır. Bu nedenle, İnternet’e dayalı eğitim ortamları her birey için bazen geleneksel ortamlar kadar etkili olmayabilir (Yıldırım, 2001).

1.1.6. Çocuklar ve İnternet Kullanımı

İnternet hemen hemen tüm iletişim araçlarını içinde barındıran bir ortamdır. İnternet her sistemi olduğu gibi eğitim sistemini de doğrudan ve çok boyutlu olarak etkilemiştir. Gelecekte İnternet’in diğer sistemleri ve eğitim sistemini nasıl ve hangi yönde etkileyeceği konusunda kesin bir şey söylemek olanaklı görünmemektedir. Ancak kesin olan İnternet’le birlikte, öğrenme-öğretme sürecinin değiştiğidir. Böyle bir durumda da çocukların İnternet kullanımıyla ilgili olarak kimi soruların açıklığa kavuşturulması gerekmektedir. Örneğin, “Çocuklar hangi yaşta İnternet kullanmalıdır?”, “Çocuklar için İnternet’te neler vardır?”, “Çocukların İnternet kullanmasında yetişkinlerin rolü nedir?”, “Çocukların İnternet kullanması ile birlikte yaşanabilecek sorunlar nelerdir?”, “Çocuklar açısından İnternet kullanımının olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir?” ve “Çocukların daha güvenli İnternet kullanması için neler yapılabilir?” Bu soruların üzerinde önemle durulması ve istenilen yanıtların verilmesi, anne babalar, öğretmenler ve çocuklar için gereklidir. Bunun sonucunda da, toplum olarak İnternet’in her alanda daha verimli kullanılmasının yolu açılmış olacaktır.

1.1.6.1. Çocuklar Hangi Yaşta İnternet Kullanmalıdır?

Eğitimde bilgisayar ya da İnternet kullanımı konusunda tartışılan temel konulardan birisi, çocukların bilgisayarı hangi yaşta ve ne zaman kullanacağıdır.

Bilgisayarların erken yaşlardan başlayarak kullanılmasını savunan görüşlerin dayandığı varsayımlara göre, kimi eğitimciler çocuğun, okulöncesi çağda bilgisayarla tanışması gerektiğini savunmaktadırlar. Çünkü bu yaşlarda çocuklar her türlü araç ve gerece karşı büyük ilgi duyarlar ve bilgisayarla ilgili bir korkuları da henüz oluşmamıştır (Arı ve Bayhan, 1999, s.17). Öğrenmeyi kolaylaştıran etkenlerden biri olan ilgi ve merakın yoğun olduğu bir dönem olması nedeniyle, okulöncesinde bilgisayar destekli eğitime başlanabilir. Okulöncesinde bilgisayar destekli eğitimi kullanım biçimi ve süresi oldukça önemlidir. Çünkü, sadece bilgisayara dayalı bir eğitim çocuğa zarar verebilir (Arı ve Bayhan, 1999, s.8).

Bugünün çocukları, bilgisayar tutkusu olan bir dünyada doğmaktadırlar. Bilgisayar, çocuklar için son derece yararlı öğrenme aracı olabilir, ancak bilgisayar televizyon gibi yanlış kullanılması durumunda sorunlar yaratabilir (Koçdağ, 2001, s.23).

Okulöncesi çağdaki çocukların bilgisayar kullanımını destekleyen araştırmalar yok denecek kadar azdır (Akkoyunlu, 2001; Healy, 1999, s.228). Akkoyunlu'nun (2001), Dodge ve Colker'den (1995) aktardığına göre, bilgisayarlar küçük yaş çocuklarının gelişim özelliklerine uygun düşmemektedir.

Çocukların hangi yaşta bilgisayar ya da İnternet kullanması gerektiği konusunda göz önünde bulundurulması gereken temel nokta, her çocuğun gelişim özellikleri ve olgunluk düzeyleri açısından birbirinden farklı özelliklere sahip olduklarıdır. Bu nedenle, çocukların duygusal ve zihinsel gelişimleri ile yeteneklerini dikkate almak gerekmektedir (Akkoyunlu, 2001).

Bilgisayarların hangi yaşta kullanılması gerektiği konusunda, tartışmaların daha çok okulöncesi dönem çocukları üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. İlköğretim

basamağında yaş açısından bilgisayar kullanılmasında herhangi bir sakınca görülmemektedir. Bu basmakta İnternet kullanımı için 10 ve 11 yaşlarının gelişim ve öğrenme özellikleri bakımından en uygun dönem olduğu söylenebilir. Ancak, İnternet ya da benzer teknolojilerin çocuklar tarafından kullanılmasında sadece yaş ölçütü belirleyici olmamalıdır. Yaşla birlikte çocukların bireysel özelliklerinin de dikkate alınması daha sağlıklı bir ölçüt gibi görünmektedir.

İlköğretim 4. ve 5. sınıfta okuyan çocukların yaşlarına göre İnternet'te yapabilecekleri etkinlikler ve yetişkinlerin yapması gerekenler Çizelge 2'de gösterilmiştir.

1.1.6.2. Çocuklar İçin İnternet'te Neler Var?

İnternet hem çocuklar hem de aileler için yeni olanaklar ve deneyimler sunmaktadır. İnternet'in etkili kullanımıyla çocuklar, zaman ve yer sınırı olmaksızın, sınıftan ya da başka bir yerden istenilen her anda bilgiye ulaşabilmekte ve kendi yaptıkları ürünleri dünyaya ulaştırabilmektedir (Akkoyunlu, 2001).

İnternet'te çocuklar için ilginç olabilecek dört ortam bulunmaktadır. Bunlar web siteleri, elektronik posta, sohbet odaları ve arama motorlarıdır.

Web siteleri (WWW): Web siteleri aracılığıyla çocuklar, bir kitaba ulaşabilir, bir müzedeki sergiyi gezebilir. Bu siteler çocuklara çok zengin görsel ve işitsel olanaklar sunar. Bu sitelerle çocukların bilgiye ulaşma ve bilgiyi yayma becerileri gelişebilir ve eğlenceli oyunlar oynayarak eğlenceli zaman geçirebilirler (Akkoyunlu, 2001). Web büyük bir aile kaynağıdır. Her yaşta insan, İnternet'te kendi ilgilerine ve yeteneklerine uygun web siteleri bulabilir. Web'de bulunan birçok şey çocuklar için hem eğlendirici hem de eğitici olabilir. Örneğin, dinazorlar, uzayda yaşam ve buna benzer konulara ilgi duyan çocuklar oldukça fazla miktarda bilgiyi web'de bulabilir. Çocuklar Web'de araştırma projeleri ya da ev ödevleri için kaynaklara ulaşabilir, müzik dinleyebilir, film izleyebilir, oyunlar oynayabilir ya da ilgilendiği konularda tartışmalara katılabilir (Young, 2000, s.606).

Çizelge 2

İlköğretim 4. ve 5. Sınıfta Okuyan Çocukların Yaşlarına Göre Gösterdikleri Davranışlar, İnternet'te Yapabilecekleri Etkinlikler ve Yetişkinlerin Yapması Gerekenler

Yaş	Gösterdiği Davranışlar	Yetişkinlerin Yapması Gerekenler
6-8 Yaş	Çok sosyaldirler. Arkadaşları ile oynamaktan, telefonda akrabaları ile konuşmaktan ve mektup almaktan hoşlanırlar.	Çocuğunuza, e-postanın nasıl gönderildiğini ve gelen mesajların nasıl okunduğunu gösterebilirsiniz. Aynı zamanda, çocuğunuza e-posta ile ek dosyaların nasıl gönderildiğini öğretebilirsiniz. Böylece çocuğunuz dijital fotoğrafları ve yaptığı resimleri e-posta ile paylaşacaktır.
	Dünya hakkındaki bilgileri öğrenmek için çok meraklıdır. Çocuğunuzun soruları, sizden daha çok bildiğini göstermeye yöneliktir.	Çocuğunuzla birlikte bir arama motoru kullanabilirsiniz. Örneğin, çocuğunuza web'de bilgi aramak için nasıl gezildiğini gösterebilirsiniz. Çocuğunuza bu yaşta İnternet'te denetiminiz olamadan gezinti yapmasına izin vermemelisiniz.
	İnternet'te yalnız başına gezinti yapmak ister.	Çocuğunuzla İnternet'te gezinti yaptığı web siteleri hakkında konuşabilirsiniz.
9-11 Yaş	İçeriği karmaşık bilgisayar oyunlarını oynayarak üstesinden gelmeye başlayabilir.	Çocuğunuza yazılım kiralama ya da satın alma aşamasında paket programlardaki sınıflamaları kullanabilirsiniz. Çocuğunuzun bilgisayar programında problem çözme ve strateji içerikli programlar seçmeye yönlendirebilirsiniz. Bu programlar ile çocuğunuzun ne yaptığından emin olmalısınız. Çünkü bu programlar içinde birçok etkinlik bulundurmaktadır.

Elektronik posta (E-posta): İnternet'in en çok bilinen ve kullanılan uygulaması elektronik postadır. E-posta ile dünyanın her yanındaki İnternet bağlantısı olan kullanıcılara mesaj gönderip almak olanaklıdır. E-posta çocukların arkadaşları ve öğretmenleri ile iletişim kurmalarına olanak sağlar; öğrenciler bu yolla ödevlerini yaparken gerek arkadaşlarından, gerekse öğretmenlerinden yardım alabilirler (Akkoyunlu, 2001).

Sohbet odaları : İnternet üzerinden diğer insanlarla iletişim kurmanın en çabuk ve kolay yollarından biri de sohbet odalarıdır. İlgi alanlarına göre ayrılmış, aynı anda etkileşimde bulunulan ve yazma yoluyla (klavye aracılığıyla) yapılan sohbetlerdir. Sohbet sırasında iki ya da daha fazla insanla iletişim kurulabilir ve genellikle takma bir isim kullanılır. Farklı yöre, bölge ve kıtalardan insanlarla sohbet edilebilir (Akkoyunlu, 2001).

Arama motorları: Arama motorlarına, İnternet üzerinde hızla zenginleşen ve artan bilgi içinden kısa zamanda ve doğru olarak ulaşabilmek için gereksinim duyulmaktadır. Arama motorları, İnternet üzerindeki bilgiyi toplama, dizme, tarama ve sınıflandırma işlemlerini gerçekleştirerek istenen bilgiye ulaşmayı sağlarlar (Odabaşı, 2002, s.30-31). İnternet üzerinde en çok kullanılan arama motorları, Altavista, Yahoo, Lycos, Excite, InfoSeek ve WebCrawler'dir. Bunlara ek olarak, Netbul, Arabul, Nerede ve Turkvista gibi Türkçe arama yapılabilen arama motorları da bulunmaktadır (Odabaşı, 2002, s.31). Ayrıca, AltaVista ve Google arama motorlarında hem Türkçe hem de İngilizce kelime ya da kelime grupları ile arama yapılabilir.

1.1.6.3. Çocukların İnternet Kullanmasında Yetişkinlerin Rolü Nedir?

Çocuklara yönelik her teknoloji kullanımında en iyi sonuçları elde etmenin yolu, öğrenmeye dil, duygudaşlık ve esneklik katan bir yetişkinin “yön göstermesi”dir. Ana kural, çocuğa ne yapacağını söylemek değil, onu uygun aşamalarla yönlendirmektir (Healy, 1999, s.274).

Odabaşı'nın (1999, s.321), eski ABD Başkan yardımcısı Al Gore'un bir sözüne dayanarak aktardığına göre, Al Gore anne-babaların çocuklarının İnternet'e erişmesindeki işlevini "Çocuğunuzun İnternet'e erişimini manipüle etmek sansür uygulamak değil, ana-babalık yapmaktır" sözü ile belirtmektedir.

İnternet'in çocuklar tarafından etkili ve verimli kullanımı için yetişkin rollerinden kimileri aşağıdaki gibi sıralanabilir (Akkoyunlu, 2001; Healy, 1999, s.287; <http://www.egitim.com/21.07.2001>):

- İnternet kullanımı konusunda çocuklarla açık bir biçimde kurallar belirlenmeli ve bu kurallara karşılıklı olarak uyma konusunda uzlaşma sağlanmalıdır. Örneğin, yaşamımızı kolaylaştıran kurallardan, trafik kuralları ve söz alırken belli kurallara uymak gerekliliği gibi. İnternet'in doğru kullanılmadığı zaman, zararlı olabileceği konusunda çocuklar bilgilendirilmeli; çocukların İnternet hakkındaki düşünce ve bilgileri günlük olarak izlenmeli ve yanlış bilgi edinmişlerse düzeltilmelidir.
- Çocukların İnternet'te geçirecekleri süre belirlenmeli ve bu süreye uyulup uyulmadığı konusunda özen gösterilmelidir. İnternet'e bağlanmak için sadece yetişkinlerin bildiği bir şifre kullanılmalı; bu yolla çocukların İnternet'e ne zaman bağlandığı kontrol edilmelidir.
- Evde bilgisayar çocuğun odasına kurulmamalıdır. Bilgisayar herkesin kullandığı bir odaya kurulmalı ve bu yolla çocuğa uygun olmayan sitelere girmesine engel olunmalıdır.
- Özellikle İnternet'te gezinirken, sohbet ederken ya da e-posta ile iletişim kurarken kendilerine ait bilgi (adres, telefon, kredi kartı numarası, anne-babanın işyeri adresi gibi) isteyen olursa, çocuklara kesinlikle vermemesi gerektiği vurgulanmalıdır.
- İnternet'te karşılaştıkları ortamlarla ilgili deneyimlerini her zaman anne ve baba ile paylaşabilecekleri konusunda çocuklara güven verilmeli ve paylaşılmalıdır. Örneğin, anne baba olarak çocuğunuzdan size İnternet kullanmayı öğretmesini isteyebilir, birlikte İnternet kullanabilir ya da çocuklarınıza İnternet adresleri verebilirsiniz.

- Çocuklardan, İnternet'te kendilerini korkutan bir site, mesaj ya da sohbet arkadaşı ile karşılaştıklarında anne-babalarını haberdar etmeleri istenmelidir. Bu gibi durumlarda, hattı hemen terketmeleri konusunda çocuklar uyarılmalı ve çocuklara anne-babaların her zaman yardıma hazır olduğu güvencesi verilmelidir.
- Sohbet odalarında sohbet ederken, rumuz ya da ilk isimlerini kullanmalarının daha doğru olduğu ve anne baba olarak sizden izin almadan asla soyadını kullanmaması gerektiği vurgulanmalıdır.
- İnternet'te tanıştıkları kişilerle anne baba olarak sizin izniniz olmadan görüşmemesi gerektiği; eğer görüşecekse de mutlaka aile üyelerinden birisi ile ve kalabalık bir ortamda görüşme yapabileceği vurgulanmalıdır.
- Çocuklar İnternet'te web sayfası hazırlamak isterlerse, web sitesine koyacakları bilgilerin kişisel bilgiler olacağı ve bu bilgilerin tüm aileyi ilgilendirdiği için web sayfasına konulacak bilgilere birlikte karar verilmesi gerektiği belirtilmelidir.
- Çocuklara, İnternet'ten aldıkları her bilgiye inanmamaları gerektiği belirtilmelidir. Bilginin doğruluğu ve güvenilirliği hakkında kuşku olmaları gerektiği ve özellikle edu, gov ve org uzantılı olan sayfalardaki bilgilerin daha güvenilir olduğu vurgulanmalıdır.
- İnternet'ten bilgisayarlarına dosya yüklerken dikkatli olmaları gerektiği belirtilmeli; her dosyanın kendileri için uygun olup olmadığı ve virüsleri de beraberinde bilgisayarlarına yükleyebilecekleri konusunda uyarılmalıdır.
- İnternet üzerinden kredi kartı ile alışveriş yapmanın sakıncaları çocuklara anlatılmalı ve anne baba olarak sizden izin almadan alışveriş yapmamaları konusunda uyarılmalıdır.
- Anne baba olarak telefon ve kredi kartı faturaları düzenli bir biçimde İnternet için de kontrol edilmelidir.
- Okul ve evde İnternet kullanımında eşgüdümü sağlamak amacıyla çocuğun öğretmeni ile işbirliği yapılmalıdır.
- Çocukların İnternet'i uygun kullanıp kullanmadıkları, sık kullanılan ya da daha önce girilen sayfaların listesi kontrol edilerek denetlenmelidir.

1.1.6.4.Çocukların Ev Ortamında İnternet Kullanımı İle İlgili Yaşanabilecek Sorunlar Nelerdir?

Son yıllarda çocukların İnternet kafelerden ve özellikle evlerden de İnternet'e erişimleri sonucunda aileler kimi sorunlar yaşamaktadır. Bu sorunların İnternet'in yanlış kullanımı ve ailelerin bu konuda çocuklarına yardımcı olamamalarından kaynaklandığı söylenebilir.

Anne-babaların çocukların evde İnternet'i yanlış kullanmaları sonucunda yaşayabilecekleri kimi sorunlara; ders çalışmak yerine İnternet kullanmayı istemek, İnternet'te sohbet etmek ve oyun oynamak ve bunlara bağlı olumsuz sonuçlar örnek olarak verilebilir (Healy, 1999, s.287).

„Milyarlarca lira ödenerek satın alınan bilgisayarların sadece sohbet, oyun ve gezinti amacıyla kullanılması anne babalarda endişelere yol açmaktadır. Kimi anne-babalar “Çocuğum eve gelir gelmez bilgisayarın başına oturuyor, yemek yemeyi bile unutuyor ya da yemeğini dahi bilgisayar başında yiyor. Kiminle konuşuyor? Ne oynuyor?” (Çelik, 2001) türünde sorular sorarak evde İnternet kullanımı ile ilgili yakınmalarını öğretmenler, uzmanlar, arkadaşları ve aynı sorunu yaşayan ailelerle paylaşmaktadır.

Eğer evde çocuğun bilgisayar başında geçirdiği süre derslerine çalışmasını, aileiçi iletişimini ve sosyal yaşamını olumsuz yönde etkiliyorsa, bu durum evde İnternet'in doğru kullanılmadığını gösterir. Burada çocuğun İnternet bağımlılığından söz edilebilir. Genelde ailelerin İnternet bağımlılığı konusundaki yakınmaları üç konuda ortaya çıkmaktadır. Bunlar, İnternet'te oyun oynamak, sohbet etmek ve İnternet'te gezinti yapmaktır.

Kuşkusuz her çocuğun, gencin ve bireyin bilgisayar oyunu oynama, sohbet etme, ve İnternet'te gezinti yapma nedeni birbirinden farklıdır. Anne babalar bu durumu değerlendirirken çocuğun bireysel farklılığını dikkate almalıdır (Çelik, 2001). Bu anlamda oyun oynamak çocuk için bir gereksinimdir. Anne-baba çocuğun oynadığı

oyunların seçiminde çocuğa yardımcı olabilir. Özellikle eğitsel içerikli oyunlar çocuklara birçok yönden olumlu katkı sağlayabilir.

Çocukları etkin kılacak yazılım türlerinden biri de eğitsel oyunlardır. İyi hazırlanmış bilgisayar oyunları, öğrencilerin güdülenmelerine ve derse karşı olumlu tutumlar geliştirmelerine yol açmaktadır (Akpınar, 1999, s.147) Eğitsel oyunlar, çocuklara bu olumlu özellikleri kazandırırken, kimi oyunlar da çocuklarda olumsuz davranışlara yol açmaktadır.

Bilgisayar oyunları, özellikle, çocukları ve gençleri bağımlı kılacak bütün öğeleri içinde barındıran sanal alemin karşı konulmaz bir ortamıdır. Bilgisayar oyunları çocuklara kahraman olma, gerçek dünyada ulaşamayacakları başarıları kazanma gibi geniş olanaklar sunmaktadır (Esgin, 2001, s.25). Bilgisayar oyunları, gerçeklerden kaçmayı da sağlamaktadır. Bilgisayar oyunları, çok renkli, hızlı, görsel ve işitsel efektler tarafından zenginleştirilmiş olduğu için çocuğun bilgisayar başında uzun süre eğlenceli vakit geçirmesine neden olmaktadır (Çelik, 2001).

İnternet herkesin birbiri ile iletişim kurabileceği açık bir kanaldır. Gerçek yaşamda karşılaşılabileceğimiz tehlikeler, İnternet ortamında da vardır. Anne babalar, çocuklarını gerçek yaşamda karşılaşılabilecekleri tehlikeler konusunda nasıl uyarıyorlarsa, aynı durum İnternet ortamı için de geçerlidir. Yetişkinler İnternet'te herhangi bir olumsuz durum ile karşılaştığında baş edebilirken, çocuklar bu konuda yardıma gereksinim duymaktadırlar. Çocukları İnternet ortamında yalnız bırakmamak ve onlara yardımcı olmak, çocukları zararlı içerikten korumak anne babaların ve eğitimcilerin görevi olmalıdır (Akkoyunlu, 2001). Aslında, bu görev, anne-babalar ve öğretmenler ile tüm toplumun olmalıdır. Ayrıca, çocukların İnternet kullanması ve bu ortamdan yararlanması asla çocuklar için olumsuz değildir. Burada olumsuz olan durum, İnternet ortamındaki iletişim araçlarının çocuklar tarafından doğru kullanılmaması ya da bu konuda çocukların doğru yönlendirilmemiş olmasıdır. Çocukların İnternet'i verimli kullanabilmesi için, aileler çocukları spor, müzik gibi sosyal etkinliklere yönlendirmeli; çocukların arkadaşları ile olan ilişkilerini geliştirmesini sağlamalı; ailece sosyal ve kültürel etkinlikler izlenmeli; çocuklara her

zaman İnternet kullanımı konusunda yardım sağlayacaklarına ilişkin güven verilmeli ve çocuklarla birlikte hazırlanan İnternet kullanım kurallarına özenle uyulmalıdır.

Ev ortamında çocukların İnternet kullanımına ilişkin yaşanan sorunların çözümünde öğretmen ile işbirliği yapılmasında yarar vardır. Eğer çocuk okulda da İnternet kullanıyorsa, ailenin öğretmenle kuracağı işbirliği daha önemlidir. Bunun dışında aileler bu konuyla ilgili olarak özellikle kitap ve dergilerdeki makalelerden yararlanabilir. Ancak, dergilerin magazin dergileri olmamasına dikkat edilmelidir. Aileler, özellikle yazılı ve görsel basında bu konudaki haberleri eleştirel bir gözle okumalı ve değerlendirmelidirler.

İnternet bir ortamdır ve içinde birçok aracı barındırmaktadır. Bu araçların iyi ya da kötü kullanımı söz konusudur. Her gün ülkemizde trafik kazası oluyor diye, nasıl karayollarını trafiğe kapatmak kimsenin aklına gelmiyor ya da telefonu mafya kullanıyor diye, telefon kullanımı yasaklanmıyorsa, İnternet kullanımından da vazgeçilmesi gündeme gelmemelidir (Akgül, 2002, s.12). Ancak, çocukların İnternet kullanımı söz konusu olduğunda, bazı önlemler almak herkesin aklına gelmektedir. Bunun için, İnternet'i yasaklamak yerine, toplumun tüm kesimlerine İnternet'in olumlu yönleri anlatılmalı ve İnternet'i yanlış ya da kötü kullanmak yerine daha verimli kullanmanın yolları anlatılmalıdır.

1.1.6.5. İnternet Kullanımının Çocuklar Açısından Olumlu Yönleri Nelerdir?

İnternet'in çocuklara özellikle eğitim amaçlı bilgi elde etmede büyük yararlar sağlayacağı söylenebilir. Bu yararları şöyle sıralamak olanaklıdır (Tuncer, 2001, s.428):

- Çocuklar İnternet'ten yararlanarak projeleri için bilgi toplayabilirler.
- Başka bir okuldaki ya da ülkedeki arkadaş ve uzmanlara yazılarını gönderip onların düşüncelerini alabilirler.
- Değişik okullardaki öğrencilerle ortak projeler yürütebilirler.
- Okullarındaki araç-gereç yetersizliği nedeniyle yapamadıkları benzetimleri gerçekleştirebilirler.

- Uzman ya da yazarlarla telekonferanslar gerçekleştirebilirler.
- E-posta ve sohbet odaları aracılığıyla gerek yurt içinden gerekse yurt dışından arkadaş edinebilirler.
- Hoşça vakit geçirebilirler.

1.1.6.6. İnternet Kullanımının Çocuklar Açısından Olumsuz Yönleri Nelerdir?

Gerçek yaşamın bir parçası olan İnternet, çocuklara yeni bir dünyanın kapısını açmakla birlikte, içinde birçok tehdit ögesini barındırmaktadır. Yapılan araştırmalar, tehdit oluşturan öğelerin daha çok çocuk ve gençler üzerinde etkili olduğunu göstermektedir (Esgin, 2001, s.24). Çocuklar nasıl bir tıklamayla istedikleri bilgiye kolayca ulaşabiliyorlarsa, istenmeyen bilgilere de ulaşabilmektedirler.

Çocuklar İnternet kullanırken birtakım fiziksel, psikolojik, cinsel, sosyal, yanlış bilgilenme ve hukuksal etkilerle karşılaşmakta ve bulardan olumsuz yönde etkilenmektedirler.

Fiziksel etkiler: Uzun süre bilgisayar başında oturmak, az hareket etmek ya da hatalı oturmak kas ve kemik ağrılarına ve göz rahatsızlıklarına neden olmaktadır (Tuncer, 2001, s.429). Kanada’da yapılan bir araştırmaya göre, 7-13 yaşları arasındaki erkek çocuklarda aşırı kilo sorununun 1981-1996 yılları arasında üç kat arttığı ortaya çıkmıştır. Aynı yaş grubundaki kız çocuklarında da kilo artışı iki katına çıkmıştır. Bu durumun temel nedeni olarak, çocukların bilgisayar oyunları karşısında geçirdikleri saatlerle orantılı olarak çok fazla yedikleri gösterilmiştir (Çoluk Çocuk, 2001, s.5). Bunlara ek olarak bir başka sorun da, çocukların bilgisayar karşısında çok fazla zaman geçirdiklerinde X-ışınlarının etkisinde kalmalarıdır.

Psikolojik etkiler: İnternet’te uzun süre denetimsiz zaman harcamanın çocuklar ile gençlerin psikolojileri üzerinde olumsuz etkilere yol açtığı söylenmektedir (Sümer, 2001, s.29). Bu durum, onların İnternet bağımlısı olmalarına yol açarak psiko-sosyal gelişmelerini olumsuz yönde etkilemektedir.

İnternet bağımlılığı, bilgisayar başında, İnternet'e bağlı olarak, gereğinden fazla zaman harcama olarak tanımlanmaktadır. İnternet bağımlılığının psikolojik belirtilerini aşağıdaki biçimde sıralamak olanaklıdır (Tuncer, 2001, s.429):

- Bilgisayarda daha fazla zaman harcamayı arzulama,
- İnternet kullanma ya da kullanmamanın yarattığı stres, titreme, endişe, sürekli İnternet'i düşünme, parmaklarını istemsiz olarak hareket ettirme,
- İçerik kapanma eğilimi gösterme,
- Önemli iş ve eğlence amaçlı etkinlikleri gözardı etme,
- Okul başarısını düşürme,
- Anne-babaya karşı gelme davranışları gösterme.

Cinsellik: Cinsellik ya da pornografi, çocukların İnternet kullanmasında en önemli olumsuzlukların başında gelmektedir. Sadece bu nedenden dolayı evine İnternet bağlatılmayan, İnternet'in çocuklar tarafından kullanılmasına sıkı denetimler getirilmesini düşünen insanların sayısının hiç de az olmadığı söylenebilir. Çocukların İnternet'teki cinsel içerikli sitelere erişiminin fazla abartılmaması gerekmektedir. Çünkü çocukları İnternet'te daha fazla tehlike ya da olumsuzluklar beklemektedir. Bu konuda izlenmesi gereken en iyi yol, aile denetimi ve çocukla aile arasında geliştirilecek güvene dayalı bir ilişkinin kurulmasıdır.

Sosyal etkiler: Bilgisayar ve İnternet'in gizli ve olumsuz sayılabilecek bir etkisi de yabancılaşmadır. Yabancılaşmış birey, kendi niteliklerini anlayamama, güçsüzlük, anlamsızlık, normsuzluk, değerlerden uzaklaşma gibi durumlarla karşı karşıyadır. Bilgisayar ve İnternet karşısında saatlerce vakit geçiren kişiler, bilgisayarın ezici tutsaklığına boyun eğmekte, bilgisayar karşısında yabancılaşmaktadır (Esgin, 2001, s.25).

Yanlış bilgilendirme: Arama motorlarına rağmen her gün binlerce sayfa eklenen İnternet'te, hiçbir zaman tam ve doğru bilgiye ulaşıp ulaşılmadığı bilinemez. Ulaşılan bilgi çoğu zaman düzenli değildir. İşe yaramayan bilgiyi elemek de zaman almaktadır. Çoğu zaman ulaşılan bilgi denetlenmemiş durumdadır (Tuncer, 2001, s.430). Smith'in

(2001), Mike'dan (1996) aktardığına göre, İnternet'te çocuklar için zor olabilecek ya da uygun olmayan bilgilerin filtrelenmesi olanaksızdır.

Çocuklara yönelik hazırlanan web sitelerinde birçok yanlış bilgiye rastlanmaktadır. Özellikle çocuklar için ürün pazarlayan firmalar çocuklara yanlış bilgiler vererek, firmalarının geleceğine dönük bilgiler sağlayabilir. Bu bilgileri oyun yoluyla ya da çocukların sevdiği çizgi film kahramanları aracılığıyla toplayabilirler. Örneğin, çocuklara izledikleri çizgi film kahramanının resmini hediye olarak kazanabilmeleri için çocuğun bir arkadaşının e-posta adresini elde edebilirler. Yine aynı yöntemle, kişisel bilgiler, kredi kartı numaraları da isteyebilirler. Bu tür siteler çocuklara gerçek amaçları açıklamayarak, bir başka deyişle, çocuklara yanlış bilgiler vererek çocuklar hakkında çocuklardan doğru bilgiler toplayabilirler.

Tanıdığımız biri bize adresimizi sorarsa ona hemen adresimizi veririz. İnternet'te de çocuklardan kişisel bilgileri istediğinde çoğunlukla çekinmeden verirler (Jabs ve Savetz, 2001a). Çocuklar ulaştıkları bilgilerin doğru ya da yanlış olduğunu değerlendirebilecek yeterlikte değildir ve kendilerinden neden kişisel bilgiler istendiğinin nedenini anlamayabilirler. Bu anlamda çocuklar için İnternet'in en olumsuz özelliğinin sanıldığıının tersine pornografi değil, bilgilenme yanlışlığıdır.

Hukuksal sorunlar: Hukuksal sorunlar içinde en önemlisi “telif hakkı”dır. Teknik olarak İnternet'ten herhangi bir bilgiyi almak olanaklıdır. Ancak bir bilgi içeren sayfa ya da dosya, genel kullanıma açık değilse, sahibinden izin almak gerekir. Çocuklara küçük yaşlardan başlayarak telif hakkının ne olduğu ve nasıl gözetilmesi gerektiği anlatılmalıdır. ABD'de, Walt Disney'in karakterlerinden birini ödevinde kullanan çocuğu, Disneyland Firması mahkemeye vermekle tehdit etmiştir. Burada çocuk bilmeden yasal olmayan bir olaya karışmıştır (Tuncer, 2001, s.430).

1.1.6.7. Çocukların Daha Güvenli İnternet Kullanması İçin Neler Yapılabilir?

Çocuklar İnternet'le giderek daha fazla etkileşimde bulunmaktadır. Bu nedenle, çocukların İnternet'e güvenle erişebilmeleri için kimi önlemlerin alınması

gerekmektedir. Çocukların korunmasında herkese görev düşmektedir. Bu görev küresel düzeyden yerel düzeye, okuldan aileye herkesi kapsamaktadır.

Dünyada İnternet kullanımının çocuklar için tehlikeli boyutlara ulaştığını ilk sezen ABD olmuştur. Bu amaçla 1998 Mart ayında, “Kayıp ve Sömürülmüş Çocuklar Ulusal Merkezi”ne bağlı olarak “Cyber-Tipline” adlı bir kuruluş hizmete girmiştir. Bu kuruluşun görevi İnternet’te çocuklar için zararlı siteleri izlemek olarak belirlenmiştir. Örneğin, bu kuruluş 1998 yılında 7500 pornografik site belirleyerek yerel ve federal yetkilileri bilgilendirmiştir. Ayrıca, anne-babalar, öğretmenler ve kütüphaneciler çocuklar için tehlikeli olabilecek siteleri bu kuruluşa bildirmektedirler. ABD’de 1998 yılında, “Çocukların Çevrimiçi (Online) Mahremiyetini Koruma Yasası” adlı ikinci bir yasa çıkarılmıştır. Bu yasa uyarınca, İnternet’te çocuklara yönelik hizmet veren kişi ya da kuruluşların, çocuklardan topladıkları ad soyad, ev adresi, e-posta adresi, telefon numarası ve aileye ait bilgileri açıklamaları yasaklanmıştır. Bununla birlikte, kimi internet servis sağlayıcı firmalar da çocukları tehlikelerden korumak amacıyla birtakım önlemler almışlardır. Bu önlemler arasında web ve e-posta adreslerine filtre ya da yasak koyan programlar üreterek çocukların kendileri için uygun olmayan sitelere ulaşmalarını engellemek başta gelmektedir (Tuncer, 2002, s.12).

Türkiye’de İnternet kullanımının yaygınlaşmasıyla İnternet’in çocuklar için kimi tehlikeler içerdiği uygulamalar sonucunda ortaya çıkmasıyla, Emniyet Genel Müdürlüğü bir genelge yayımlamıştır. Bu genelgeye göre, çocuk ve gençlerin İnternet’e eriştikleri İnternet kafeler, polis tarafından denetlenmekte ve 12 yaşın altındaki çocukların bu tür kafelere girmesine izin verilmemektedir. 12-18 yaş arasındaki çocukların İnternet kafelere, ailesi ile birlikte ya da ailesinin yazılı izni ile girmesine izin verilmektedir (EGMBİDB, 2002, s.14).

Görüldüğü gibi, çocuğun İnternet kullanımında en önemli sorun çocukların İnternet’e güvenli erişiminin sağlanmasıdır. Bu sorunun çözümü küresel düzeyde işbirliğine gidilmesini gerektirecek kadar çok boyutludur. Ancak, temel sorumluluk öncelikle ailelere ve eğitimcilere düşmektedir.

1.1.7. İlköğretim Basamağında İnternet'in Kullanım Olanakları

Diğer eğitim basamakları ile karşılaştırdığında, İlköğretim basamağı eğitim teknolojisine dayalı uygulamaların yoğun olması gereken bir eğitim basamağıdır. Çünkü, bu basamaktaki öğrenciler, gelişim düzeyleri bakımından daha somut öğrenme yaşantıları istemektedirler. Bu yaşantılar ise, çok ortamlı, çok araç-gereçli öğrenme-öğretme uygulamalarına yer verilmesini gerektirmektedir (Hızal, 1992, s.15). Bu anlamda İnternet hizmetlerinden özellikle e-posta, web ve arama motorları ilköğretim basamağında yaygın olarak kullanılabilir. Belirtilen İnternet hizmetlerinin çocukların gelişim ve öğrenme özelliklerine uygun olduğu söylenebilir.

İlköğretimde İnternet'in kullanımında göz önünde bulundurulması gereken en önemli nokta, İnternet'in öğretim programları ile bütünleştirilmesinde bir yardımcı ortam olarak düşünülmesinin gerekliliğidir. Burada öğretmene çok önemli görevler düşmektedir. Öğretmen sınıfında İnternet kullanmanın yararlı olup olmayacağına karar vermeden önce, İnternet kullanımının etkilerini düşünmeli ve gerçekten gerekli ise kullanılmalıdır. Bir dersi tamamen İnternet üzerinden yürütmek ilköğretim birinci basamak öğrencileri için uygun olmayabilir. İnternet yerinde ve zamanında kullanıldığında etkili bir öğrenme ortamıdır.

Smith'in (2001), Teacher Favor'dan (1997) aktardığına göre, ilköğretim birinci basamakta İnternet kullanmanın öğrenciler açısından sağlayacağı yararlar; ulaşılması güç bilgilere ulaşma, öğrencilerin teknolojiyi anlamasına katkı sağlama ve ders kitaplarında yer alan bilgilerle günlük yaşamdaki bilgiler arasında bağlantı kurulmasını sağlamasıdır. Bunlara ek olarak, Smith'in (2001), Mike'dan (1996) aktardığına göre, ilköğretimde İnternet kullanımı, okuma-yazmayı yüksek düzeyde düşünme yoluyla geliştirirken, temel bilgisayar kullanım becerilerini de geliştirmektedir.

İnternet'in etkili kullanımında temel bilgisayar becerilerinin yanında okuma-yazma becerileri de çok önemlidir. Çünkü, Smith'in (2001), Krachmer'den (2000) aktardığına göre, İnternet'te insanlar okuma-yazma aracılığıyla anlaştıkları için, İnternet kullanımı okuma yazmaya dayanır. E-posta ilköğretimde etkili olarak kullanılabilir.

Okuma-yazması temel düzeyde olan öğrenciler ile okuma yazma düzeyi benzer olan öğrenciler e-posta aracıyla kolayca iletişim kurabilirler.

İlköğretim öğrencileri e-posta kullanırken okuma-yazma ile ilgili kimi sorunlar yaşayabilirler. Örneğin, Smith'in (2001), Mike'dan (1996) aktardığına göre, çocuklar için İnternet'e yerleştirilen yazıları okuyamamaları, okumalarını geliştirmeleri için bir engel olabilir. E-postalarda kelimeler cümle sonlarında yarım olabilir ya da ekranda görünmeyebilir. Birçok öğrenci bu sorundan dolayı İnternet'ten okuduklarından bir sonuç çıkaramayabilir.

İlköğretim öğrencilerine web sitelerinin kullanımına örnek olarak görsel turlar önerilebilir. Görsel turlar öğretim açısından çok güçlüdür, ancak öğretmen tarafından kimi ön hazırlıkların yapılması gerekmektedir. Kullanılacak web sitelerinin araştırılması ve görsel tur sırasında yapılacak etkinliklerin planlanması uzun zaman alabilir. Görsel turlar, ilköğretim öğrencileri için oldukça etkili olabilir ve gerçek öğrenmeye neden olabilir. Örneğin, görsel turlarla öğrenciler güneş sistemine bir gezinti yapabilir ya da Mısır Pramitlerini keşfedebilirler. Aynı zamanda bu ikisi arasında da birçok tur yapabilirler (Wilemon, 2001).

İlköğretimde web sitelerini kullanmanın bir diğer yolu da öğrenci çalışmalarına okulun web sitesinde yer vermesidir. Öğrenci çalışmalarının web'de yayımlanması öğrenciler tarafından memnunlukla karşılanmaktadır. Bu yolla öğrenciler hem kendi çalışmalarını İnternet'te görecekler, hem de başka okullarda aynı düzeydeki öğrencilerin yaptıkları çalışmaları 'görme olanağına kavuşacaklardır. Böylece yaptıkları çalışmaları değerlendirebileceklerdir. Öğrenci çalışmalarına web'de yer verilmesi için, öncelikle öğretmenin bu alanda uzmanlaşmış olması ve mesleki gelişimini bu alanda yaparak yol göstericilik rolünü yerine getirmesi gerekmektedir. Böylece, İnternet'in ilköğretim okulları ile bütünleştirilmesine katkı sağlanmış olur (Wilemon, 2001).

İlköğretim öğrencileri için arama motorunu kullanmak biraz güç olabilir. Bunun temel nedenleri arasında, arama motoru kullanım becerileri, ulaştıkları bilgilerin doğru ya da yanlış olduğunu değerlendirme, sınıflandırma, aradığı konu ile ilişki kurma ve

sınırlandırma ve Türkçe içerik sayılabilir. Bu aşamada öğrenciye öğretmenin yardımcı olması gerekmektedir. Smith'in (2001), Mike'dan (1996) aktardığına göre, ilköğretim öğrencileri için bilgi aramak farklı bir öyküdür. Okuma-yazması düşük düzeyde olan öğrenciler ve iki dilli öğrenciler için İnternet'te buldukları kavramları karşılaştırmaları çok güç olmaktadır. İnternet'teki bilgilerin çoğu yetişkin eğitimciler tarafından diğer yetişkin eğitimciler için oluşturulmuştur. Bu durumu çocuklar açısından olumlu hale getirmek için öğretmenler çocuklara uygun site adreslerini verebilir ya da okuldaki bilgisayarlara bu adresleri indirebilir.

İlköğretim öğrencilerinin okullarda etkili İnternet kullanmasını engelleyen kimi sorunlar yaşanabilmektedir. Bu sorunlar, öğrencilerden, öğretmenlerden ve okuldan kaynaklanmaktadır. Öğrencilerden kaynaklanan sorunlara öğrencilerin uygun olmayan sitelere erişebilmeleri, e-posta ve arama motorunu etkili kullanamamaları örnek verilebilir. Öğretmenlerden ve okuldan kaynaklanan sorunlara, öğretmenin teknoloji kullanmadaki yetersizliği ve okulda İnternet kullanımının maliyet yüksekliği örnek verilebilir. Örneğin, öğrenciler kendilerine gelen e-postalardaki cümlelerin yarım olması, yazı karakterinin uyuşmaması gibi sorunlardan dolayı okumada güçlük çekebilir. Öğrenciler ödevleri ya da projeleri için bilgi toplarken arama motorunda gereğinden fazla zaman harcayabilir. Yine arama motorunda ulaştıkları bilgileri indirmede sorunlar yaşayabilirler. Bunlara ek olarak, öğrenciler okulda İnternet kullanımının yoğunlaştığı anlarda İnternet adreslerine daha yavaş erişebilirler.

Öğretmenlerden kaynaklanan engel ise, Smith'in (2001), Krachmer'den (2000) aktardığına göre, birçok öğretmenin öğretim sürecinde teknoloji kullanmadaki eksikliğidir. Öğretmenler sınıfta İnternet kullanırken rahat değildirler.

Maliyet ile ilgili engel ise, okulun İnternet erişim ücreti ve okulda kullanılan teknolojinin güncellenmesi için gerekli bütçenin yeterli olmama durumudur.

İlköğretim öğrencilerinin okulda İnternet kullanmasındaki bir başka engel ise, pornografi ve diğer güvenli olmayan malzemelere İnternet'te kolayca ulaşılacağı gibi,

güvenli sitelere de ulaşılabilir olmasıdır. Bu nedenle, güvenli olmayan sitelere öğrencilerin ulaşması engellenmelidir (Smith, 2001).

İlköğretim basamağında İnternet hizmetlerinden e-posta, web ve arama motoru kullanımına ilişkin dünyadan ve Türkiye’den kimi örnekler aşağıda verilmiştir.

1.1.7.1. Dünyadan Uygulama Örnekleri

İlköğretim okullarında öğrenciler yabancı dil öğrenmeye başlar başlamaz, öğrenciler öğrendiklerini yabancı bir mektup arkadaşı ile paylaşmak istemektedirler. Örneğin, e-posta ile yabancı dilini geliştirmek isteyen öğrencilere Kidlink ve learn isimli kuruluşlar dünyanın her yerinden bu olanağı sağlamaktadır. Öğrenciler bu yolla sadece yabancı dillerini geliştirmeyip aynı zamanda ülkelerinin kültürlerini tanıtabilmekte ya da diğer ülkelerin kültürlerini tanıyabilmektedirler (Yıldız, 1999).

Amerika Birleşik Devletleri ile Japonya arasında yürütülen Geogame Projesi (<http://www.gsn.org/gsn/proj/-geog/index.html>.) Amerika’nın Washington eyaletindeki Garfield İlköğretim Okulu ile Japonya’nın Kyoto kentindeki Momoyama İlköğretim Okulu arasında gerçekleşmiştir. Yaklaşık 250 öğrenci ve aileleri birbirleriyle İnternet aracılığıyla iletişim kurmuşlardır. İletişim daha çok e-posta ile gerçekleştirilmiştir. Bu proje ile öğrenciler ve aileler kendi aralarında kültür, dil ve çevreleri hakkında birbirlerine bilgiler vermişler ve birbirlerinin dillerini öğrenmeye çalışmışlardır (İşman, 1998/1999, s.89).

Amerika Birleşik Devletleri’nde Ohio ve Alaska eyaletlerindeki iki ilköğretim okulu arasında öğrenciler karşılıklı olarak hergün iletişim kurmaktadırlar. Bir gün Ohio’da hava sıcaklığı sıfırın altında 30 derece olduğu için okullar tatil edilir. Ertesi gün Ohio’daki öğrenciler bu durumu Alaska’daki öğrencilere yazdıklarında, sıfırın altında 30 derecenin Alaska’da normal bir okul günü olduğu yanıtını alırlar (Yıldız, 1999).

1.1.7.2. Türkiye’den Uygulama Örnekleri

TED İstanbul Koleji Vakfı Özel İlköğretim Okulunda, öğrencilere okullarda sunulan Fen Bilgisi dersi yanında web tabanlı Fen Bilgisi dersine dönük eğitim çalışmaları yapmaları da özendirilmektedir. Fen Bilgisi dersine ilişkin tüm sınav ve ödev duyuruları İnternet’e konarak ödevlerin teslimi sadece e-posta yoluyla kabul edilmektedir. Bununla birlikte, öğrencilerin kendi web sayfalarını kurmaları ve sunu yapacakları ödevlerine değişik linkler ve İnternet kaynaklarından aldıkları bilgileri eklemeleri özendirilmektedir. Bu çalışmalardan sonra bir ölçme aracı ile öğrencilerin İnternet’i ne kadar kullandıkları ve İnternet’in hangi bölümlerinden yararlandıkları ortaya çıkartılmıştır. Sonuçlardan kimileri şu biçimdedir: Öğrencilerin %85’i oluşturulan Fen Bilgisi web sayfasını haftada üç kez ziyaret etmiştir. En çok ziyaret edilen bölüm %65 ile puan panosu, %60 ile sınav sorularının ve çözümlerinin bulunduğu çalışma sayfası olmuştur. Öğrencilerin %75’i ise ödevlerini İnternet aracılığıyla öğretmenlerine ulaştırmıştır. Yine öğrencilerin %67’si hazırladıkları kendi web sayfalarına değişik eğitim linkleri ya da İnternet kaynaklarından bilgiler koymuşlardır (Dinçer, 2001, s.303).

TED İstanbul Koleji Vakfı Özel İlköğretim Okulunda İlköğretim I. Basamak 4. sınıf öğrencilerine yönelik hazırlanan, “İlköğretim Birinci Kademe Sanal Ders Uygulama Program Örneği” kapsamında yapılan çalışmalar ve sonuçları şöyledir: İlköğretim 4. sınıf Fen Bilgisi dersi kapsamında “Çevremizi Tanıyalım” ünitesinin, “İçinde Yaşadığımız Doğada Neler Var?” konulu örnek sanal ders hazırlanmıştır. Çalışmanın amacı, öğrencilerin somut öğrenme döneminde olduğu için daha çok duyu organına hitap edilmesi ve seçici algılarının geliştirilmesi olarak belirlenmiştir. Bunun için hazırlanan sanal ders programında, anlatım, çoktan seçmeli ve boşluk doldurma testlerine ve oyunlara yer verilmiştir. Öğrencilerin sanal ders programında yer alan etkinliklerden derslerinde yararlanmaları amaçlanmıştır. Böylece öğrencilerin bilgisayar bilgiye ulaşma aracı olarak kullanmaları sağlanmaktadır. Hazırlanan sanal Fen Bilgisi dersi, sınıfta önce öğretmen tarafından rutin olarak işlendikten sonra Bilgisayar Destekli Eğitim Laboratuvarında öğrencilere yeniden sunulmuştur. Daha sonra bu sanal ders, okulun web sitesine konularak öğrencilerin evlerinden İnternet

üzerinden ulaşmaları sağlanmıştır. Bu sanal ders uygulaması ile ilgili sonuçların tümü elde edilmemiştir. Ancak, alınan sonuçlardan kimileri şöyledir: Öğrenciler bilgisayar destekli öğrenme konularına seveerek katılmaktadırlar. Dersler neşeli bir ortamda gerçekleşmektedir. Dersin amaçlarına ulaşılmaktadır. Yapılan sınav sonuçlarında öğrenciler yüksek puanlar almaktadır (Bıçakcı, 2001, ss.342-344).

1.1.8. Dünya’da ve Türkiye’de İlköğretim Basamağında İnternet Kullanımına İlişkin Var Olan Durum

Türkiye’de ilköğretim basamağında İnternet kullanımına geçmeden önce Avrupa Birliği (AB) ülkelerindeki var olan durumu incelemek, Türkiye’de yapılan ve yapılacak çalışmaların değerlendirilmesine katkı sağlayacaktır.

AB ülkeleri İnternet konusunda ABD’den geri kaldıklarını görünce, rekabet avantajını elde etmek için çalışmalara başlamışlardır. Belli bir plan çerçevesinde gerçekleştirilen bu çalışmalara e-avrupa+planı adı verilmiştir. Bu planın 2002 yılı sonunda bitmesi öngörülmüştür (Akgül, 2002, s.12). AB ülkelerinde ilköğretim okullarında bilgisayar ve İnternet erişimine ilişkin 2001 verileri incelendiğinde, Yunanistan, İtalya ve Almanya’nın AB ülkeleri ortalamasının üzerinde ve iyi durumda oldukları görülmektedir. Lüksemburg, Danimarka ve Finlandiya ise bu konuda ileri değillerdir (<http://www.eurydice.org/> 99-2000, s.7).

Türkiye’de 1997-1998 öğretim yılında sekiz yıllık ilköğretimin uygulamaya konulmasıyla birlikte Eğitimde Çağı Yakalama Projesi kapsamında Milli Eğitim Bakanlığınca 1998 yılı içinde her il ve ilçedeki ilköğretim okullarının en az ikisine 20 bilgisayarlı bilgisayar laboratuvarı kurulması kararlaştırılmıştır. Bilgisayar laboratuvarı bulunan ilköğretim okullarının İnternet’e bağlanarak öğretmenlerin ve öğrencilerin ders sırasında İnternet’ten yararlanmaları amaçlanmıştır. Bu proje kapsamında 70 bin ilköğretim okulunda elektronik sınıf oluşturulması için çalışmalar başlatılmıştır (Akkoyunlu ve İner, 1998, s.163). 1998 yılında planlanan bu çalışmaların 2001 yılındaki görünümü Çizelge 3’te verilmiştir.

Çizelge 3

**2001 Yılında Türkiye'deki Okullarda Bilgisayarlaşma Oranı ve Bilgisayarların
Kullanım Amacı**

Okul Türü	Öğrenci Sayısı	Bilgisayar Sayısı	1 PC/ Öğrenci
Türkiye Genelindeki Okullar	12.898.725	157.810	1 PC/81 Öğrenci
İlköğretim Okulları	11.165.280	127.000	1 PC/87 Öğrenci
Mesleki ve Teknik Eğitim Okulları	843.964	11.000	1 PC/76 Öğrenci
Ortaöğretim Okulları	1.325.537	35.000	1 PC/37 Öğrenci
Türkiye Genelindeki (İlköğretim + Ortaöğretim) Okulları	Okul Sayısı 52.000	Bilgisayarlı Okul Sayısı 8.883	Okulların %17'si Bilgisayarlı
Kullanım Amacı	Bilgisayar Sayısı	Okul Sayısı	
Bilgisayar Eğitimi ve Bilgisayar Destekli Eğitim	119.073	4.251	
İdari Amaçlı	5.894	1.609	

Esirgen ve Diğerleri, <http://www.bilisimsurasi.org.tr/>, 2002.

2001-2002 öğretim yılında Türkiye'de 58.873 okul, 16.090.785 öğrenci, 578.805 öğretmen bulunmaktadır. 5860 okulda MEB olanakları ile sağlanmış olan 124.967 adet bilgisayar, 6034 İnternet'e bağlı bilgisayar, 6412 laboratuvar vardır. Okul aile birlikleri, velilerin katkısı ya da bağışlarla edinilen bilgisayar ve donanımları hakkında kesin bir veri yoktur (Esirgen ve Diğerleri, 2002). Bu veriler içinde, ilköğretim okullarındaki

öğrenci sayısı 11.165.280 ve bilgisayar sayısı da 127.000'dir. İlköğretim düzeyinde 87 öğrenciye bir bilgisayar düşmektedir.

Dünyadaki uygulamalar gözönüne alındığında İnternet ilköğretim okullarında yaygın olarak kullanılmaktadır. İnternet'in öğrenme-öğretmeye sağladığı olanaklar da düşünüldüğünde bu uygulamaya gereken önem verilmelidir. Bu bakımdan ilköğretim okullarında İnternet kullanmanın uygun olup olmadığının düşünülmesinden daha çok, eğitimin amacının öğrencileri yarının dünyasına yetiştirmek olduğu düşünülmelidir.

Bugün, eğitimin, bireylere, toplumun istediği davranış değişikliklerini kazandırması ve onların, gelişen topluma uyum sağlamalarını gerçekleştirmesi beklenmektedir. Bu nedenle, okullardaki eğitim ve öğretim etkinliklerinin, bireylerin çevre ile sürekli ve etkin bir biçimde ilişki kurarak, sorunları değişik açılardan görüp çözümleyebilecek beceri ve alışkanlıkları kazandırabilecek yeterlikte olması gerekmektedir (Sözer, 1996, s.20). Ayrıca, Türkiye e-Avrupa+planı'nı 2002 Haziran ayında imzalamıştır. Türkiye AB'ye aday ülke konumuyla, 2002 yılı sonuna kadar, tüm okulları İnternet'e bağlayacağını, kamu kuruluşlarının çoğunu İnternet'e taşıyacağını ve her işyeri, her ev, her bireyin İnternet'e erişebileceğini sağlamaya söz vermiştir (Akgül, 2002, s.12).

Bu anlamda Milli Eğitim Bakanlığı, öğrencilere çağın gerekleri doğrultusunda eğitim vermek, teknolojiyi günlük yaşamda karşılaştıkları sorunlara uygulayabilmelerini sağlamak amacıyla, 8 yıllık eğitim ve diğer ilgili mevzuat doğrultusunda, ilköğretim okullarında "Teknoloji Eğitimi Dersi" okutulmasını kararlaştırmıştır. Bu amaçla bir program taslağı hazırlanarak Ankara'daki yedi ilköğretim okulunda ön deneme yapılmıştır. Bu deneme çalışmalarına katılan öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda hazırlanan raporlar, İngiltere, Almanya, Bulgaristan, Yugoslavya ve Macaristan'daki uygulamalarla karşılaştırılmıştır. Bu çalışmalar sonucunda hazırlanan rapor Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'na bir program taslağı olarak sunulmuştur. Bu taslakta İş Eğitimi adı altında okutulan İş Teknik, Ev Ekonomisi, Tarım ve Ticaret alt alanlarının 'Teknoloji Eğitimi' dersi adı altında birleştirilmesi ve ilköğretim 4., 5., 6., 7., ve 8.

sınıflarda bilgisayar destekli olarak okutulması öngörülmektedir (<http://www.egitim.com/10.03.2002>).

Son yıllarda İnternet kullanımının yaygınlaşması ile Milli Eğitim Bakanlığı, her düzeydeki eğitim basamağında İnternet kullanım olanaklarını özendirici ve kolaylaştırıcı çalışmalar gerçekleştirmeye başlamıştır. Bu çalışma ve projeler, Avrupa Birliği uyum süreci bağlamında e-Avrupa+planı, okulların kendi çabaları ile yapılan çalışmalar, Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün yaptığı çalışmaların tümü bilgi teknolojilerinin kullanımının yaygınlaştırılmasına yöneliktir. Yine bu bağlamda, ilköğretimde Teknoloji Dersinin konulmasının planlanması ve Bakanlığın okulların İnternet'ten daha etkin ve ucuz yararlanabilmesi için Türk Telekom'la işbirliğine gitme çabaları İnternet kullanımını yaygınlaştırma çabaları olarak değerlendirilebilir.

1.1.9. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde dünyada ve Türkiye'de ilköğretim öğrencilerinin İnternet kullanmalarına ilişkin olarak yapılan araştırmalara yer verilmiştir.

1.1.9.1. Dünyada İlköğretimde İnternet Kullanımına İlişkin Yapılmış Araştırmalar

Carrol'un (2001) yaptığı araştırmada, 7 ve 9 yaş öğrencilerine okuma-yazma öğretiminde bilgisayar kullanımının önemi belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma verileri etnografik araştırma yöntemiyle toplanmıştır. Çalışmada öğretmenlerin tümü ikinci ve üçüncü sınıf öğrencilerine İnternet'teki zengin kaynakları bulmaları için serbest zaman vermişlerdir. Araştırmaya katılan iki öğrencinin, öğretim sürecinde öğretmenlerin yönlendirmeleri ve öğrencilerin serbest zamanlarında kendi kendilerine yaptıkları etkinlikler sırasında teknoloji ile ilgili yaşadıkları gerginlikler belirlenmiş ve öğrencilerin web'de bulduklarına ilişkin görüşleri ile problem çözmedeki kimi pratik önerilere ilişkin bilgiler verilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, öğretmen ve öğrenciler sınıfta teknoloji kullanarak birlikte öğrenmektedirler. Öğretim sürecinde serbest zaman ve yönlendirme arasındaki denge sürekli olarak öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre yeniden düzenlenmektedir.

Mioduser'in (2001) Pelgrum ve Anderson'un (1999) yaptıkları araştırma sonuçlarına dayanarak belirttiğine göre, İsrail eğitim sisteminde okul basamaklarına göre İnternet kullanımı okul müdürleri ve bilgi teknolojileri koordinatörlerinin görüşlerine dayalı olarak belirlenmiştir. Bu çalışmada, İsrail eğitim sisteminden toplam 600 ilkokul, ortaokul ve lise örneklem alınarak veriler toplanmıştır. Okul müdürleri bilgiyi elde etme ve iletişim amaçlı İnternet kullanımı ve İnternet'le ilgili becerilerin kazanılmasıyla ilgili görüş bildirmişlerdir. Müdürlere göre; e-posta kullanımı, ilkokulda %46, orta okulda %58, lisede %71; veritabanı kullanımı, ilkokulda %55, ortaokulda %71, lisede %78'dir. İnternet'in diğer okullarla işbirliği amacıyla kullanımı, ilkokulda %52, ortaokulda %56, lisede %60'tır. Müdürlere göre, İnternet'in öğrenme ve öğretme amacıyla kullanımı ise, ilkokulda %85, ortaokulda %87, lisede %87.5'tir. Araştırma sonuçlarına göre, okullarda İnternet'in öğrenme ve öğretme amaçlı kullanımı ise, ilkokulda %35, ortaokulda %53, lisede %72 olarak bulunmuştur. Geriye kalan okulların tamamı 2001 yılı itibarıyla İnternet'e bağlanmayı planladıklarını belirtmiştir.

Pedroni'nin (2001) 1996 yılında nitel yöntemle yaptığı çalışmada, ilköğretim okullarında web'den kaynak kullanma, bilgi edinme ve transfer etme gibi çağdaş teknolojilerin kullanımı belirlenmeye çalışılmıştır. Ayrıca, bu araştırma ile akademik başarıları yüksek öğrencilere yardımcı olmada bilgiye erişmenin yeni yolu olarak web'in yararlı bir araç olup olmadığı da belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmaya 45 eğitimci katılmış olup; bunların 1'i Kanada, 1'i Avusturya, 2'si Avustralya, geriye kalan 41'ide ABD uyrukludur. 12 açık uçlu sorudan oluşan anket öğretmenlere e-posta ile gönderilmiş ve yanıtları da aynı yolla alınmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, eğitimde web bir iltir. Web'in ilköğretimde kullanılması için, İnternet kullanımının biraz daha yaygınlaşması ve öğretmenlerin bu yöndeki beklentilerinin karşılanması gereklidir.

Dunlap (2000) öğrencilere İnternet erişimi için gerekli olan stratejileri kazandırmak ve öğrencilerin araştırma konularında başarılı olmaları için deneysel bir araştırma desenlemiştir. Dunlap bu araştırma ile ailelerin bilgisayara karşı olan ilgilerini; çocuklarının da İnternet kullanımına ilişkin ilgilerini anket yoluyla

belirlemeye çalışmıştır. Araştırma Amerika'daki Morton İlköğretim okulunda 3. sınıfta okuyan 17 öğrenci ile bu öğrencilerin anne-babaları (27 kişi) üzerinde gerçekleştirilmiştir. Gerek öğrencilere gerek anne-babalara İnternet eğitiminden önce ve sonra anket uygulanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, öğrencilere verilen İnternet eğitiminden önce 17 öğrencinin sadece 2'si (%12) İnternet'e önceden girmiştir ve öğrencilerden sadece 1'inin (%6) evinde İnternet vardır. Yine araştırma sonuçlarına göre, anne-babalar çocuklarının İnternet kullanmasını istemektedirler. Ayrıca, 25 anne-babadan sadece 4'ü (%16) evinden ya da işyerinden İnternet'e eriştiğini belirtmiştir. İnternet eğitiminden sonra öğrencilerin araştırma becerileri ve güdülenmeleri artmıştır.

1.1.9.2. Türkiye'de İlköğretimde İnternet Kullanımına İlişkin Yapılmış Araştırmalar

Ağır, Sütçü ve Sarı (2001) tarafından 2000-2001 öğretim yılında Özel Küçük Prens İlköğretim Okulu 4., 5., 6. ve 7. sınıf öğrencilerinden oluşan 280 öğrenci üzerinde gerçekleştirilen bir araştırmada, öğrencilerin İnternet kullanımına ilişkin kendi bireysel çabaları ile edinmiş oldukları bilgiler belirlenmeye çalışılmıştır. Bu araştırma sonuçlarına göre; öğrencilerin %42'si İnternet'i eğlence, %30'u bilgi kaynağı, %28'i bir program ya da bilgisayar ağı olarak görmektedir. Öğrenciler İnternet'i farklı ortamlara benzetmektedirler. Örneğin, öğrencilerin %80'i İnternet'i alışveriş merkezi (Capitol, Akmerkez), %75'i okul, %71 resim atölyesi, %55'i TV belgeseli (Discovery Channel) gibi ortamlara benzetmektedir. Öğrencilerin %47'si Türkiye'de çok sayıda insanın İnternet'e bağlı olduğunu ve %41'i de Türkiye'de evlerde çok fazla sayıda bilgisayar olduğunu düşünmektedir.

Tertemiz ve Çerçi'nin (2001) nicel araştırma yöntemi kullanarak yaptıkları araştırmada, Gazi Üniversitesi Vakfı Gazi İlköğretim Okulu I. basamakta okuyan 264 öğrenci ve velisinin evlerinde bilgisayara sahip olup olmadıkları, bilgisayardan evlerinde ne şekilde yararlandıkları belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma verileri anket yoluyla toplanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, öğrencilerin %76'sının evinde bilgisayar bulunmaktadır. Öğrencilerin %57'si evinde İnternet bağlantısı olduğunu

belirtmişlerdir. Öğrenciler bilgisayarı en çok oyun ve İnternet'ten yararlanmak amacıyla kullanmaktadırlar.

Akpınar (1998/1999) tarafından 1997-1998 öğretim yılında Kocaeli ve İstanbul illerinde 8. ve 9. sınıf öğrencilerinden oluşan 194 öğrenci üzerinde yapılan bir araştırmada, okul dışından İnternet erişimi yapan öğrencilerin “okuduğunu anlama” düzeyi bakımından farklı olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Bu araştırma sonuçlarına göre: öğrencilerin %44'ünün evinde bilgisayar olduğu, evinde bilgisayar olan öğrencilerin %35'inin İnternet'e bağlı olduğu bulunmuştur. İnternet'e bağlı olma durumu tüm örneklem içinde %18'dir. Öğrencilerin %51'i bilgisayardan herhangi bir ders için yardım alırken, %49'u ise yardım almamaktadır. Ayrıca, evinde bilgisayar olan öğrencilerin ortalama her gün bir buçuk saatlerini bilgisayarda oyun oynamak için geçirdikleri bulunmuştur.

1980'li yıllarda başlayan eğitimde bilgisayar kullanma çabaları, 1990'lı yıllarda İnternet kullanımının yaygınlaşması ve özellikle 1992'de web'in ortaya çıkmasıyla eğitimde bir devrim niteliğine bürünmüştür. Çünkü, web ortamı sadece bir metin işleme aracı değil, bununla birlikte ses, resim, grafik, görüntü, video ve animasyon gibi uygulamaları da içerdiğinden eğitim için çok zengin bir öğrenme ortamı sunmuştur. Bu ortamın zenginliği ve kullanım kolaylığı nedeniyle ilköğretimden üniversiteye değin her düzeydeki eğitim basamağında kullanılmaya başlanmıştır. Öncelikle üniversitelerde kullanılmaya başlayan İnternet yukarıdan aşağıya tüm eğitim basamaklarındaki çağ nüfusu tarafından okulda ya da okul dışında kullanılmaktadır.

Nitekim, yapılan araştırmalar, İnternet kullanımı yaşının günden güne biraz daha aşağı doğru çekildiğini, ortaöğretim basamağından ilköğretim basamağına doğru inmekte olduğunu göstermektedir. Hedeflenen düzeyin çok altında kalsa da Türkiye'deki bilgisayar destekli eğitim çalışmaları ve Avrupa Birliğine uyum süreci kapsamında yürütülen etkinlikler, buna koşut olarak üniversitelerin, vakıfların, sivil toplum örgütlerinin sürdürdüğü girişimler, örgün eğitimde bilgi teknolojilerinden ve İnternet'ten yararlanma çabalarının hız kazandığını göstermektedir (Yılmazçoban ve Damkacı, 1999). Kuşkusuz, İnternet'in örgün eğitimde kullanılmasındaki hız, kimi

zaman olumlu anlamda olmamıştır. Hatta kimi zaman öğrenciler örgün eğitimden bağımsız alanlarda İnternet kullanım olanakları bulmuşlardır.

Türkiye’de Milli Eğitim Bakanlığı, Milli Eğitimi Geliştirme Projesi (MEGEP) ve Eğitimde Çağı Yakalama Projesi çalışmalarını sürdürmektedir. Bu çalışmalara ek olarak Bakanlık, ilköğretim 4. sınıftan başlayarak seçmeli bilgisayar derslerine programlarda yer vermiştir. Ayrıca, “Teknoloji Dersi” adında yeni bir dersin 4 sınıftan başlayarak okutulması ve AB’ye uyum programı sürecinde her düzeydeki okulların İnternet’e erişim sağlanması planlanmaktadır. Bu uygulamalar ve planlamalar bilgi teknolojilerinin kullanımının yaygınlaşması ve bu alanda uygar dünyayı yakalama çabasından kaynaklanmaktadır.

Türkiye’de özellikle ekonomik durumu iyi olan ailelerin evlerine bilgisayar aldıkları ve evden İnternet kullanımının giderek yaygınlaştığı görülmektedir. Bu ailelerin, evlerine İnternet’i çocuklarının eğitimine katkı sağlaması ya da böyle bir beklenti ile aldığı söylenebilir. İnternet’in sağladığı eğitim olanakları bakımından bu olanağı bulan ilköğretim öğrencilerinin İnternet’i nasıl kullandığı önem kazanmıştır. Öğrencilerin İnternet’i hangi amaçla ve nasıl kullandığı, bu süreçte anne-baba ve öğretmenlerden destek alıp almadıkları, ne tür sorunlar yaşadıkları, bilgilerini nereden sağladıkları ve bunları kimlerle paylaştıkları ve daha da önemlisi çocukların okul ve çevresinde İnternet kültürünün ne olduğunun bilinmesi, Türkiye’de ilköğretim basamağında özellikle resmi devlet okullarında yeni yeni başlayan İnternet kullanım durumunu yansıtmaları açısından bilimsel araştırma bulgularına gereksinim vardır. Bu araştırmada bu gereksinimden kaynaklanmıştır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı, ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin İnternet kullanma durumlarını anne baba, öğretmen ve öğrenci görüşlerine dayalı olarak belirlemektir.

Bu temel amaç doğrultusunda şu sorulara yanıt aranmıştır:

1. Anne-baba ve öğretmenlerin İnternet kullanma durumu ile İnternet'e ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Anne-baba ve öğretmenlerin, öğrencilerin İnternet kullanımına ilişkin görüşleri nelerdir?
3. Öğrenciler İnternet'ten hangi amaçla ve nasıl yararlanmaktadırlar?
4. Öğrencilerin İnternet kullanımı sırasında anne-babalar ile öğretmenler nasıl destek vermektedirler?
5. Anne-baba ve öğretmenlerin, öğrencilerin İnternet kullanımı ile ilgili geleceğe ilişkin görüş ve önerileri nelerdir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Son yıllarda ilköğretim basamağında İnternet kullanımı Türkiye gündemindedir. Bununla birlikte ilköğretimde öğrencilere okuma-yazma ve hesaplama gibi temel becerilerin kazandırılması yanında bir de araştırma becerisinin kazandırılması gerektiği vurgulanmaktadır. Çünkü, her düzeydeki eğitim basamağında araştırma için, bilgi elde etme, bilgiyi düzenleme ve paylaşma açısından İnternet ortamı günümüzde çok geniş olanaklar sunmaktadır. Bu olanaklardan yararlanmak için ilköğretim basamağından başlanarak öğrencilere İnternet temel kullanım becerilerinin kazandırılması bir zorunluluk durumuna gelmiştir. Gelişmiş ülkeler her düzeydeki eğitim basamağı için İnternet erişimini sağlamayı eğitimde en önemli yenileşme olarak görmekte ve bu doğrultuda geliştirdikleri politikaları uygulamaya koymaktadırlar.

Bu araştırma ile, ilköğretim basamağında İnternet kullanma olanağını bulan öğrencilerin, kendileri, anne-baba ve öğretmenlerin görüşlerine göre İnternet'i nasıl ve hangi amaçla kullandıkları belirlenerek ilköğretim öğrencilerinin İnternet'i daha verimli kullanmaları için, öğrencilere, anne-babalara ve öğretmenlere yönelik önerilerin getirilmesi umulmaktadır. Bu öneriler doğrultusunda ilköğretimde İnternet'in etkili ve verimli kullanılması bakımından bu konuda politika oluşturanlara ve uygulamacılara yararlı olabilecek öneriler getirileceği beklenmektedir. Ayrıca, getirilen önerilerin

gerçekleşmesine yönelik yeni araştırmaların yapılmasına da katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.4. Sınırlılıklar

Bu araştırmanın sınırlılıkları şunlardır:

1. Araştırma, 2001-2202 öğretim yılında İbrahim Karaoğlanoğlu İlköğretim Okulu 4. ve 5. sınıflarda görev yapan öğretmenler ile bu sınıflarda okuyan öğrenciler ve bu öğrencilerin anne-babalardan alınan görüşlerle sınırlıdır.
2. Araştırma, evinde İnternet bağlantısı olan ya da daha önce dönem dönem de olsa evinde İnternet bağlantısı olan öğrenciler ile sınırlıdır.

1.5. Tanımlar

1.5.1. İnternet: İnternet, “dünyadaki tüm bilgisayarları birbirine bağlayan bir ağlar ağı” olarak tanımlanmaktadır (Young, 2000, s.40; Mambretti, 1999, s.17).

1.5.2. İnternet temel kullanım becerileri: İnternet temel kullanım becerileri, e-posta gönderme ve alma, e-postaya dosya ekleme, İnternet’te bilgi arama, adresleri tanıma, arama motorlarını kullanma, sohbet ortamını kullanma, haber listelerine üye olma gibi temel bilgileri kapsamaktadır (Sarı, 2000).

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, örneklem seçimi, veriler ve toplanması, verilerin çözümü ve yorumlanması yer almaktadır.

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada, ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin İnternet kullanma durumlarının öğrenci, öğretmen ve anne-babaların görüşlerine dayalı olarak belirlenmesi amaçlandığından, tarama modeline dayalı olarak nitel araştırma yöntemlerinden görüşme tekniği kullanılmıştır.

Tarama modeli, geçmişte ya da şu anda var olan bir durumu var olduğu biçimiyle betimlemeyi amaçlayan bir araştırma yaklaşımıdır. Tarama modelinde araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 1995, s.77).

Nitel araştırmanın herkes tarafından kabul edilen bir tanımını yapmak güçtür. Nitekim nitel araştırma alanyazınında birçok yazar böyle bir tanım yapmaktan kaçınır. Bunun nedeni ise “nitel araştırma” kavramının bir şemsiye kavram olarak kullanılmasıdır (Yıldırım, 1999, s.9; Uzuner, 1999, s.175).

Nitel araştırmayı, gözlem, görüşme ve doküman çözümlemesi gibi nitel bilgi toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlamak olanaklıdır (Yıldırım, 1999, s.10).

Nitel araştırmalarda en yaygın kullanılan üç tür bilgi toplama tekniği vardır. Bunlar, görüşme, gözlem ve yazılı doküman incelemesidir (Yıldırım, 1999, s.10).

Görüşme, sözlü iletişim yoluyla veri toplama tekniğidir (Karasar, 1995, s.165). Görüşme amaçlı sohbettir. Genellikle iki kişi arasında gerçekleşir. Görüşmede biri diğerinden bilgi almayı hedeflemiştir (Uzuner, 1998, s.180). Türnüklü'nün (2000, s.544) Cohen ve Manion'dan (1994, s.27) aktardığına göre, görüşme, araştırmacı ile araştırmanın öznesi konumunda yer alan kişi arasında geçen kontrollü ve amaçlı sözel iletişim biçimidir. Bu tanımlara ek olarak, Acar'ın (2000, ss.29-30) Gay'den (1995) aktardığı tanıma göre, görüşme, deneklere belirlenen soruların sözel olarak yöneltilmesi ve deneklerin de yanıtlarını sözel olarak bildirilmesi olarak tanımlanmaktadır.

Yıldırım'ın (1999, s.10), Bogdan ve Biklen'den (1992) aktardığına göre, nitel araştırmalarda en sık kullanılan bilgi toplama yöntemi görüşmedir. Görüşme insanların, bakış açılarını, deneyimlerini, duygularını ve algılarını ortaya koymada oldukça güçlü bir tekniktir.

Görüşme, bireylerin, çeşitli konulardaki bilgi, düşünce, tutum ve davranışları ile bunların olası nedenlerinin öğrenilmesinde en kestirme yoldur (Karasar, 1995, s.166). Türnüklü'nün (2000, s.544), Kvale'den (1996, s.5) aktardığına göre, Kvale görüşme sürecini bir madenci metaforu ile açıklamaya çalışmıştır. Görüşme süreci, bir madencinin maden aramak için derinlemesine yaptığı kazıya benzetilebilir. Nasıl bir madenci değerli bir madeni bulmak için kazı yaparsa, araştırmacı da ortaya çıkarmak istediği sonuçlar çerçevesinde sistematik sorularla kişilerin düşünüş tarzını, algılarını, düşüncelerini, duygularını ve yorumlarını gün ışığına çıkarmaya ve öğrenmeye çalışır.

Eğitim araştırmalarında görüşme tekniğinin üç türü kullanılmaktadır. Bunlar, yapılandırılmamış görüşme, yapılandırılmış görüşme ve yarı-yapılandırılmış görüşmedir (Türnüklü, 2000, s.546).

Yapılandırılmamış görüşme: Araştırmacıya büyük hareket ve yargı serbestisi veren, esnek, bireysel görüş ve yargıların kökenlerine inmeyi sağlayan bir görüşme biçimidir (Karasar, 1995, s.168). Araştırmacı, görüşme yapılan kişinin yanıtlarına bağlı olarak kendini sürekli yeniden yapılandırmak ve görüşülen kişinin verdiği her yanıtı

göre yeni soruları o an hazırlamak ve sormak durumunadır. Görüşme kısmen söyleşi havasında da gerçekleşebilmektedir. Kimi zaman görüşülen kişi görüşme yapıldığını bile fark etmeyebilir (Türnüklü, 2000, s.546).

Yapılandırılmamış görüşme tekniğinin en önemli sınırlılığı, Türnüklü'nün (2000, s.546), Patton'dan (1990, s.282) aktardığına göre, araştırmanın amacıyla ilgili sistematik veri toplanması için çok zaman ve enerji gerektirmesidir. Benzer biçimde, bu sınırlılık verilerin çözümlenmesine de yansımaktadır. Her bir kişiye farklı sorular sorulduğu için elde edilen yanıtlar da oldukça farklıdır. Bu düzensiz verilere bağlı olarak bir örüntü oluşturmak da oldukça güçtür.

Yapılandırılmamış görüşme tekniğinin en önemli yararından birincisi, Türnüklü'nün (2000, s.547), Patton'dan (1990, s.285) aktardığına göre, araştırmada birden fazla görüşmeci kullanıldığı zaman görüşmeciler arasındaki farklılığı en aza indirmesidir. İkincisi ise, Türnüklü'nün (2000, s.547), Gall, Borg ve Gall'den (1996, s.330) aktardığına göre, anket çalışmalarında sıkça karşılaşılan soruları boş bırakma ya da kullanılamaz nitelikteki yanıtların ortaya çıkmasını azaltmasıdır.

Yapılandırılmış görüşme: Daha çok, önceden yapılan ve ne tür soruların ne şekilde sorulup, hangi verilerin toplanacağını en ayrıntılı biçimde saptayan "görüşme planını"nın aynen uygulandığı görüşmedir (Karasar, 1995, s.167). Araştırmacı, araştırmaya katılan her bir kişiye aynı soruları aynı biçimde ve aynı sözcüklerle sormaktadır. Kişinin vermiş olduğu yanıtlar kapalı uçludur. Görüşülen kişi kendisine sunulan olası yanıtlardan birisini seçerek yanıtını verir. Yapılandırılmış görüşme bu görünümüyle anket çalışmalarına benzer biçimde nicel veri sunmaktadır (Türnüklü, 2000, ss.546-547).

Yarı-yapılandırılmış görüşme: Yapılandırılmış ve yapılandırılmamış görüşme arasındaki görüşmeler de yarı-yapılandırılmış görüşmedir (Karasar, 1995, s.168). Yarı-yapılandırılmış görüşmeler için, tüm görüşmelerde kullanılmak üzere bir dizi soru hazırlanır. Kendileriyle görüşülen kişilerin tümüne sorular aynı sırada sorulur. Ancak, görüşme sırasında görüşülen kişinin soruları istediği genişlikte yanıtlamasına izin

verilir. Yarı yapılandırılmış görüşme soruları da diğer görüşme türlerinde olduğu gibi, kendisiyle görüşülen kişilerin bildiği terminolojiye uygun olarak hazırlanır. Yarı-yapılandırılmış görüşmelerde, görüşmeci soruları sorarken görüşülen kişiye gerektiğinde ek sorularla ilgili ek açıklamalar yapabilir (Batu, 2000, ss.39-40; Türnüklü, 2000, s.547). Yarı-yapılandırılmış görüşmelerde gerektiğinde ek sorular sormanın gerekçesi, Batu'nun (2000, s.40), Gay (1987) ve Berg'den (1998) aktardığına göre, araştırmada hem nesnellik hem derinlik sağlamasıdır.

Yarı-yapılandırılmış görüşme tekniği, yapılandırılmış görüşme tekniğinden biraz daha esnektir. Yarı-yapılandırılmış görüşme tekniğinin araştırmacıya sunduğu en önemli kolaylık görüşmenin önceden hazırlanmış görüşme protokolüne bağlı olarak sürdürülmesi nedeniyle daha sistematik ve karşılaştırılabilir bilgi sunmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2000, ss.95-96). Bu nedenle eğitim araştırmalarında yarı-yapılandırılmış görüşme tekniğinin kullanılması daha uygundur (Türnüklü, 2000, s.547).

Bu araştırmanın verileri görüşme türlerinden yarı-yapılandırılmış görüşme tekniği ile toplanmıştır.

2.2. Örneklem Seçimi

Nitel araştırmada amaç genelleme değil, bütüncül bir resim elde etmektir. Nitel araştırma çalışılan konuyu derinlemesine ve tüm olası ayrıntıları ile incelemeyi amaç edinmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2000, s.68). Bu nedenle, nitel araştırmada, örneklem seçimi araştırma probleminin özelliği ve araştırmacının sahip olduğu kaynaklarla yakından ilgilidir. Bazen bir birey bile nitel araştırma örneklemine oluşturabilmektedir. Ayrıca, nitel araştırmalarda, gerek araştırma kaynaklarının sınırlılığı, gerekse kullanılan bilgi toplama ve veri çözümleme yöntemlerinin özelliği nedeniyle çok sayıda bireyi araştırma örneklemine almak gerçekçi olmamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2000, s.54). Bu nedenle, araştırmada amaçlı örneklem yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır.

Amaçlı örnekleme yöntemleri tamamen nitel araştırma yöntemleri içinde ortaya çıkmıştır. Amaçlı örnekleme zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların derinlemesine çalışılmasına olanak vermektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2000, s.69). Bu anlamda, amaçlı örnekleme yöntemleri pek çok durumda, olgu ve olayların keşfedilmesinde ve açıklanmasında yararlı olmaktadır.

Bu araştırmamın örnekleminin seçiminde, araştırmacı tarafından dört temel ölçüt belirlenmiştir. Bu ölçütler şunlardır:

1. Öğrencinin ilköğretim 4. ve 5. sınıfta öğrenimine devam ediyor olması,
2. Öğrencinin evinde şu anda ya da daha önceki bir dönemde İnternet bağlantısının olması,
3. Öğrencinin, sınıf öğretmenlerinin ya da bilgisayar öğretmenin İnternet kullanabilmesi,
4. Araştırmanın bu ölçütlerin tümünün karşılandığı bir ilköğretim okulunda yürütülmesi.

2.2.1. Araştırmaya İlişkin Uygulamanın Yapıldığı İlköğretim Okulunun Seçimi ve Özellikleri

Araştırmada uygulama yapılacak ilköğretim okulunun belirlenmesi amacıyla Eskişehir il merkezindeki ilköğretim okulu müdürlerine telefon edilerek okul müdürlerinden randevu alınmış ve okullara randevu gününde ziyaretler gerçekleştirilerek ilköğretim okullarında İnternet kullanmayı bilen 4. ve 5. sınıf okutan sınıf öğretmenlerinin listesi çıkarılmıştır. Böyle bir yol izlenmesinin nedeni, araştırmacı tarafından okullara gidildiğinde İnternet kullanmayı bilen öğretmen sayısının az olması, hatta kimi okullarda hiç olmamasıdır. Oluşturulan listeler içinde en fazla öğretmenin 10 öğretmen ile İbrahim Karaoğlu İlköğretim Okulu olduğu belirlenmiştir. Ayrıca bu okul diğer ölçütleri de karşılamıştır. Bu nedenle, bu okulda araştırmanın yapılabilmesi için Eskişehir Valiliğinden izin alınmış ve araştırmaya ilişkin uygulamanın bu okulda yapılmasına karar verilmiştir. “Valilik İzin Belgesi” EK-1’de verilmiştir.

Uygulamanın yapıldığı İbrahim Karaoğlanoğlu ilköğretim Okulu 1962 yılında öğretime başlamıştır. Okul 1994 yılında Müfredat Laboratuvar Okulu (MLO), 1998 yılında da ilköğretim okulu olmuştur. Okulda temel derslerin yanı sıra seçmeli olarak Güzel Konuşma ve Yazma ile Bilgisayar dersi haftada bir saat olarak verilmektedir. Okul iki ayrı binada toplam 28 derslik, bir bilgi teknolojileri dersliği ile öğretim hizmeti vermektedir.

Uygulamanın İbrahim Karaoğlanoğlu İlköğretim Okulu'nda yapılması kararlaştırıldıktan sonra örneklem seçimine geçilmiştir. Bu amaçla araştırmacı tarafından belirlenen ölçütlere uyan, öğretmen, öğrenci ve anne-babalar örnekleme alınmıştır. Araştırma örneklemindeki her bir katılımcı grubun kod isimleri Çizelge 4'te karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Çizelge 4'te görüldüğü gibi, herhangi bir öğrencinin öğretmeni ve anne-babası belirlenebilmektedir. Örneğin, öğrenci İnci'nin öğretmeni Şule öğretmen ve babası Nihat Beydir. Bu kod isim listesinden öğrenci, öğretmen ve anne-babaların görüşleri daha kolay karşılaştırılabilmektedir.

Çizelge 4'te görüldüğü gibi, Dilek, Gül ve Ayhan öğretmenlerin öğrencileri bulunmamaktadır. Bu öğretmenlerden Ayhan öğretmen okulun bilgisayar öğretmeni ve Ali öğretmenin sınıfının dışındaki tüm sınıfların bilgisayar dersine girmektedir. Ali öğretmen hem sınıf öğretmeni hem de bilgisayar derslerine girmektedir. Dilek ve Gül öğretmenler ise İnternet kullanımı ile ilgili hizmetiçi eğitim kursuna katılmışlar; ancak, sınıflarında araştırmanın ölçütlerine uygun İnternet kullanmayı bilen öğrenciler bulunmamaktadır.

Çizelge 4

Araştırmaya Katılan Öğretmen, Öğrenci ve Anne-Babaların Kod İsimleri

Öğretmen	Öğrenci	Anne-Baba
	İnci	Nihat
Şule	Kamil	Hakan
Ali	Berk	Ekrem
	Mert	Zafer
Vedat	Sezgin	Mehmet
	Ender	Süleyman
Barış	Tarık	Recep
	Zeynep	Erol
Fatma	Burak	Jale
	Metin	İsa
	Mine	Murat
Ece	Gizem	Nadir
	Yiğit	Sedat
	Çağrı	Orhan
	Ceren	Okan
Cem	Alp	Süreyya
	Handan	Hasan
Dilek	-	-
Gül	-	-
Ayhan	-	-

2.2.2. Öğretmenlerin Özellikleri

Araştırmaya katılan 10 öğretmenden 1'i yüksek lisans, 6'sı Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi İlköğretim Öğretmenliği Lisans Tamamlama Programı mezunu, 3'ü Eğitim Enstitüsü mezunudur. Ayrıca, Eğitim Enstitüsü mezunu öğretmenlerden birisi de Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi İlköğretim Öğretmenliği Lisans

Tamamlama Programı son sınıfında okumaktadır. Bu öğretmenlerin 9'u sınıf öğretmeni, 1'i de sınıf öğretmeni olup bilgisayar formatör öğretmeni olarak bilgisayar derslerine girmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin 5'i kadın, 5'i ise erkektir. Öğretmenlerin hizmet süreleri ise, 13 yıl ile 24 yıl arasında değişmektedir. Öğretmenlere ilişkin özellikler Çizelge 5'te gösterilmiştir.

Çizelge 5

Öğretmenlerin Eğitim Durumları, Hizmet Süreleri ve Okuttukları Sınıflara İlişkin Özellikleri

Kod İsim	Eğitim Durumu	Hizmet Süresi	Okuttuğu Sınıf
Ayhan	AÖF Lisans Tamamlama	15	Bilgisayar öğretmeni*
Fatma	Eğitim Enstitüsü	16	4
Ece	AÖF Lisans Tamamlama	13	5
Gül	Eğitim Enstitüsü	21	4
Vedat	AÖF Lisans Tamamlama	19	5
Şule	AÖF Lisans Tamamlama	15	4
Ali	Yüksek Lisans	15	4
Barış	AÖF Lisans Tamamlama	16	5
Dilek	Eğitim Enstitüsü	24	4
Cem	AÖF Lisans Tamamlama	14	5

2.2.3. Öğrencilerin Özellikleri

Araştırmaya toplam 17 öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin 5'i dördüncü sınıf, 12'si de beşinci sınıfta okumaktadır. Öğrencilerin 9'u evlerinde İnternet'e sürekli, 8'i de dönem dönem bağlanmaktadır. Öğrencilerin bilgisayar derslerine Ali ve Ayhan öğretmenler girmektedir. Ali öğretmen, sadece Berk'in bilgisayar dersine girmekte ve

* Ayhan öğretmen Ali öğretmenin sınıfı dışında kalan tüm öğrencilerin bilgisayar derslerine girmektedir.

aynı zamanda sınıf öğretmenidir. Geriye kalan tüm öğrencilerin bilgisayar derslerine Ayhan öğretmen girmektedir. Öğrencilere ilişkin özellikler Çizelge 6’da verilmiştir.

Çizelge 6
Öğrencilerin Devam Ettikleri Sınıf ve Derslerine Giren Öğretmelere İlişkin
Özellikler

Kod İsim	Okuduğu Sınıf	Öğretmen
İnci	4	Şule
Kamil	4	Şule
Berk	4	Ali
Zeynep	4	Fatma
Burak	4	Fatma
Mert	5	Vedat
Sezgin	5	Vedat
Ender	5	Barış
Tarık	5	Barış
Metin	5	Ece
Mine	5	Ece
Gizem	5	Ece
Yiğit	5	Ece
Çağrı	5	Cem
Ceren	5	Cem
Alp	5	Cem
Handan	5	Cem

2.2.4. Anne-Babaların Özellikleri

Öğrencilerin anne-babalarının yaş, eğitim durumu ve mesleklerine ilişkin özellikler Çizelge 7’de gösterilmiştir.

Çizelge 7’de görüldüğü gibi, öğrencilerin annelerinin, 3’ü 25-30 yaş, 4’ü 31-35 yaş, 4’ü 36-40 yaş, 3’ü 41-45 yaş arasındadır. Babaların 3’ünün yaşları 31-35; 2’sinin yaşları 36-40; 9’unun yaşları 41-45; 2’sinin yaşları 46-50 arasında değişmektedir.

Çizelge 7

Anne-Babaların Yaş, Eğitim Durumu ve Mesleklerine İlişkin Özellikleri

Özellikler	Anne	Baba
Yaş		
25-30	3	-
31-35	4	3
36-40	4	2
41-45	5	9
46-50	-	2
Eğitim		
İlkokul	5	1
Ortaokul	2	-
Ortaokul Terk	1	-
Lise	3	8
Lise Terk	1	1
Üniversite	4	6
Meslek		
Doktor	-	1
Esnaf	1	1
Ev Hanımı	11	-
Emekli	-	1
İşadamı	-	1
İşçi	1	3
Memur	2	3
Muhasebeci	-	1
Mühendis	1	2
Serbest Meslek	-	2
Turizmci	-	1
N=16	16	16

Çizelge 7’de öğrencilerin anne-babalarının eğitim durumlarına bakıldığında, annelerin 5’i ilkokul, 2’si ortaokul, 1’i ortaokul terk, 3’ü lise, 1’i lise terk, 4’ü üniversite mezunudur. Babaların, 1’i ilkokul, 8’i lise, 1’i lise terk, 6’sı üniversite mezunudur. Baların eğitim düzeyi annelerden daha yüksektir.

Yine çizelge 7’den anlaşılaçağı üzere, anne-babalar farklı meslek gruplarında yer almaktadır. Annelerin 11’i ev hanımı, 1’i mühendis, 1’i esnaf, 1’i işçi, 2’si de memurdur. Babaların, 3’ü memur, 3’ü işçi, 2’si serbest meslek, 2’si mühendis, 1’i muhasebeci, 1’i esnaf, 1’i işadamı, 1’i emekli, 1’i doktor, 1’i de turizmcidir.

Araştırmaya 2 anne ve 14 baba olmak üzere toplam 16 anne-baba-katılmıştır. Anne-babalardan Ekrem Bey görüşmeyi kabul etmemiştir.

2.3. Veriler ve Toplanması

2.3.1. Görüşme Formlarının Hazırlanması

Araştırma verileri yarı-yapılandırılmış görüşme tekniğı kullanılarak toplanmıştır. Bu amaçla araştırmacı tarafından üç görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşme formları, “Öğrenci Görüşme Formu” EK-2’de; “Öğretmen Görüşme Formu” EK-3’de ve “Anne-Baba Görüşme Formu” EK-4’de olmak üzere üç katılımcı gruba yönelik olarak geliştirilmiştir. Her bir görüşme formunu geliştirmek amacıyla görüşme soruları ana başlıklar halinde belirlenmiştir. Bundan sonra görüşme formları, araştırma problemi, araştırmanın amacı ve görüşme sorularının bir arada olduğı bir form haline getirilmiştir. Görüşme formları bu haliyle 10 alan uzmanının görüşüne sunulmuş ve alınan görüşler doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Daha sonra, bir sınıf öğretmeni, bir ilköğretim dördüncü sınıf öğrencisi ve bu öğrencinin babasından oluşan katılımcılar ile bir ön görüşme yapılmıştır.

Bu ön görüşme sürecinde, öncelikle 4. sınıfta görev yapan ve İnternet kullanmasını bilen bir sınıf öğretmeninden randevu alınmış, sınıfında İnternet kullanmayı bilen ve evinde İnternet bağlantısı olan bir öğrenci ve bu öğrencinin babası belirlenmiştir. Belirlenen öğretmen, öğrenci ve öğrencinin babası ile 25 Aralık 2001 günü okulda ön görüşme yapılmıştır. Görüşmeye başlamadan önce araştırmacı, görüşme kılavuzunu katılımcıların okumasını sağlamış ve görüşme sorularının kendisi tarafından sorulacağını, anlaşılmayan sorular olursa yeniden okuyabileceğini her katılımcıya anlatmıştır. Görüşme sırasında tüm katılımcılara rahat olmaları ve sohbet eder gibi konuşmalar rica edilmiştir. Ayrıca, tüm katılımcılara görüşme sırasında ses kayıt cihazı ile görüşmenin kayıt edileceği belirtilmiştir. Öğretmenle yapılan görüşme 20 dakika, öğrenci ile yapılan görüşme 10 dakika ve anne-baba ile yapılan görüşme 15 dakika sürmüştür. Bütün görüşmeler ses kayıt cihazına kayıt edilmiştir. Görüşme sonucunda ön görüşme yapılan tüm katılımcıların görüşme sorularına verdikleri yanıtlar çözümlenerek dökümü yapılmıştır. Bu yanıtlara dayalı olarak anlaşılmayan soru maddeleri değiştirilmiştir.

Araştırmada kullanılan görüşme formlarının kapsam geçerliliğini belirlemek amacıyla görüşme formları alandan iki uzman tarafından incelenerek görüşme formlarına son şekli verilmiştir. Bu çalışmalar sonucunda, her bir görüşme formundaki soru maddelerinin geçerliliği belirlenerek görüşme formlarına son şekli verilmiştir.

2.3.2. Görüşme İlkeleri

Görüşme formlarına son biçimleri verildikten sonra, soruların bu sırayla değiştirilmeden sorulmasına karar verilmiştir. Görüşmeler sırasında katılımcılar tarafından bir sorunun yanıtı tam olarak verilmemiş, yüzeysel bir yanıt verilmişse ya da başka bir sorunun yanıtı verilmişse, katılımcıya “Başka?” ya da “Başka bir şey eklemek ister misiniz?” biçiminde katılımcının sorulan soruya ayrıntılı yanıt vermesini sağlamaya karar verilmiştir. Ancak, soruların yanıtlanması sırasında başka bir sorunun yanıtı verilmişse, o soru tekrar sorulmamış ya da katılımcıya verdiği yanıt hatırlatılarak “Başka bir şey eklemek ister misiniz?” biçiminde ek bir soru sorulmasına karar

verilmiştir. Soruların sorulmasında katılımcıların anlamadıkları sorular olduğunda, kendilerine yönlendirici olmayacak biçimde açıklamalar yapılmıştır.

Örneğin araştırmacının; “Çocuğunuzun İnternet kullanımı konusunda yaşadığınız sorunlar nedir?” biçiminde yönelttiği soruya bir baba, “Teknik bakımdan mı?” diye sorusuyla karşılık vermiş; kendisine, “Her bakımdan olabilir. Teknik ya da başka?” biçiminde açıklama yapılmıştır.

Araştırmacı görüşme yaptığı tüm katılımcılara ismiyle hitap etmiştir.

2.4. Görüşmelerin Yapılması

Araştırma verileri 11 Ocak 2002 ile 17 Mart 2002 tarihleri arasında öğretmenler, öğrenciler ve anne-babalarla gerçekleştirilen görüşmeler yoluyla toplanmıştır. Görüşmelere öğretmen ve öğrencilerle aynı anda başlanmıştır. Öğretmenlerle yapılan görüşmeler ya okul müdürünün odası ya da okul müdür yardımcısının odalarında ve öğretmenler odasında yapılmıştır. Görüşmeler sırasında okul müdürü ve müdür yardımcısı odada bulunmamıştır. Görüşme yerinin seçimi tamamen öğretmenlere bırakılmıştır. Öğrenciler ile yapılan görüşmeler ya müdürünün odası ya da müdür yardımcısının odasında yapılmıştır. Anne-babalar ile yapılan görüşmeler araştırmacının evinde ya da çalıştığı kurumdaki odasında, anne-babaların evinde ya da işyerinde, bazı anne-babalar ile de ilköğretim okulunda görüşülmüştür. Bir baba ile bir lokalde yönetim odasında görüşülmüştür. Bir baba da araştırmacı ile hiçbir koşulda görüşmeyeceğini bildirmiştir.

Araştırma sürecinde yapılan tüm görüşmeler araştırmacı tarafından birebir gerçekleştirilmiştir. Görüşmelere başlamadan önce her bir katılımcının görüşme yönergesini okuması sağlanmıştır. Görüşme soruları her katılımcıya aynı sırada sorulmuştur. Sorulan sorunun yanıtlanmasında eğer konu dışına çıkmışsa, soru tekrar sorularak katılımcının görüşü alınmaya çalışılmıştır. Bu durum görüşme süresince en çok öğrencilerle, az da olsa öğretmen ve anne-babalarla görüşürken yaşanmıştır. Görüşmeler boyunca tüm katılımcılara isimleri ile hitap edilmiştir.

Öğretmenlerle yapılan görüşmeler için öğretmenlerden randevu alınarak yapılması planlanmıştır. Öğretmenler randevularını ders programlarına uygun biçimde vermişlerdir. Öğretmenlerle yapılan görüşmeler 11 Ocak 2002 ile 14 Ocak 2002 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. “Öğretmen Görüşme Takvimi” EK-6’da verilmiştir.

Öğretmenlerle yapılan görüşmelerin 5’i müdür odasında, 4’ü sigara içilen öğretmenler odasında ve 1’i de müdür yardımcısının odasında gerçekleştirilmiştir. Görüşme sırasında görüşme yapılan odalara hiç kimse girmemiştir. Öğretmenlerle yapılan görüşmelerde öğretmenlere 15 soru yöneltilmiştir. Her bir görüşme 15 ile 25 dakikalık bir zaman diliminde gerçekleşmiştir.

Öğrencilerle yapılan görüşmelerde öğrencilerden randevu alınmamıştır. Sınıf öğretmenlerinden evinde daha önce ya da şu anda İnternet bağlantısı olan öğrencilerin listesi alınmıştır. Bu listeye göre önce sınıf öğretmeni ile görüşülmüş ve sınıf öğretmenin uygun gördüğü saatlerde, derslerden izin alınarak öğrencilerle görüşmeler yapılmıştır. Öğrencilerle yapılan görüşmeler, 11 Ocak 2002 ile 15 Ocak 2002 tarihleri arasında öğrencinin sabahçı ya da öğleci olma durumuna göre sabah ya da öğleden sonra yapılmıştır. “Öğrenci Görüşme Takvimi” EK-7’de verilmiştir.

Öğrencilerle yapılan görüşmelerin 16’sı müdür odasında, biri müdür yardımcısının odasında yapılmıştır. Müdür odasında yapılan görüşmeler odanın bir köşesinde konuklar için düzenlenmiş oturma yerinde yapılmıştır. Öğrencilerle yapılan görüşmeler 10 ile 15 dakika sürmüştür. Öğrencilerle yapılan görüşmeler bittikten sonra öğrencilerden ev telefonu ve babasının ismi sorularak not edilmiştir. Öğrencilere ailesi ile de görüşme yapılacağı belirtilerek görüşmenin içeriğine ilişkin öğrencinin ailesine bilgi vermemesi söylenmiştir.

Anne-babalarla yapılan görüşmeler için önce araştırmacı tarafından anne-babaların evine akşamları telefon edilmiştir. Bu telefon konuşmasında araştırmacı anne-babalara önce kendisini tanıtmış, araştırma konusunu belirtmiş ve çocuğu ile okulda bu

konuda bir görüşme yaptığını söylemiştir. Araştırma kapsamında anne-babaların da görüşüne gereksinim duyduğunu belirterek kendilerinden randevu istemiştir. Bu süreçte anne-babaların tamamına ulaşılamamıştır. Bazı anne-babalar il dışında bulunduğundan, bazılarının da telefonları yanıt vermediğinden anne-babaların tümünden randevu alınamamıştır. Randevu veren anne-babalar not alınmıştır. Bir baba 19 Ocak 2002 tarihinde yapılan telefon görüşmesinde araştırmacıya “hiçbir koşulda sizinle görüşmek istemiyorum. Telefonla görüşmek isterseniz görüşebilirim” biçimde yanıt vermiştir. Bu nedenle, bu baba araştırma kapsamından çıkarılmıştır. Anne-babalarla yapılan görüşmeler 20 Ocak 2002 ile 17 Mart 2002 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. “Anne-Baba Görüşme Takvimi” EK-8’de verilmiştir.

Anne-babalar ile yapılan görüşmelerin, 4’ü anne-babanın işyerinde, 4’ü araştırmacının çalıştığı kurumda, 3’ü araştırmacının evinde, 3’ü İbrahim Karaoğlu İlköğretim Okulu’nda, 1’i öğrencinin evinde , 1’i ile de dernek lokalinde gerçekleştirilmiştir. Anne-babalarla yapılan görüşmeler, 15 ile 30 dakika sürmüştür..

2.5. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması

Araştırma verilerinin çözümlenmesinde, betimsel çözümleme tekniği kullanılmıştır. Daha sonra elde edilen nitel verilerin sayısallaştırılması yoluna gidilmiştir. Betimsel çözümlemede, elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Veriler araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre düzenlenebileceği gibi, görüşme ve gözlem süreçlerinde kullanılan sorular ya da boyutlar dikkate alınarak da sunulabilir. Betimsel çözümlemede, görüşülen ya da gözlemlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilir (Yıldırım ve Şimşek, 2000, s.158-159).

Bu çalışmada, her bir görüşme formunda yer alan sorulara dayalı olarak veriler çözümlenmiştir. Görüşmecilerin her bir soruya verdikleri yanıtların frekans ve yüzde dağılımları belirlenmiş, yer yer görüşmecilerin çarpıcı olan görüşlerinden doğrudan alıntılar yapılmıştır.

Kayıtların dökümünde her katılımcı için bir görüşme dökümü formu kullanılmıştır. Bilgisayardan alınan görüşme dökümü formlarından, öğretmenler için iki, öğrenciler ve anne-babalar için üç tanesi yansız atama yöntemiyle seçilerek bir uzmandan ses kayıt cihazındaki kayıtlarla görüşme dökümleri formunu karşılaştırması istenmiştir. Ses kayıt cihazını dinleyen uzmanın görüşleri doğrultusunda görüşme dökümü formunda eksiklikler varsa düzeltilmiş ya da uzmanın anlayamadığı sesler birlikte dinlenerek çözümlenmiştir. Bu işleminden sonra, her bir katılımcı grupta (öğrenci, öğretmen ve anne-baba) yapılan görüşme döküm formundaki her bir soruya verilen yanıtlar ilgili soru altında toplanmıştır. Örneğin öğrencilere yöneltilen 5. soruya öğrencilerin verdikleri yanıtlar, bu soru başlığı altında toplanarak öğrenci görüşme dökümü formu bilgisayarda yeniden düzenlenmiştir. Buradaki amaç, “Görüşme Kodlama Anahtarı” hazırlarken araştırmacıya; güvenilirlik ve geçerlik çalışması yaparken hem araştırmacıya hem de uzmanlara kolaylık sağlamaktır. Bu aşamada görüşme döküm formlarına satır ve sayfa numarası da verilmiştir. Yapılan bu çalışmadan sonra, verilerin çözümlenmesinin görüşme formlarındaki sorular altında sunulmasına karar verilmiştir. Bundan sonra, her bir soru maddesi ile ilgili yanıtların olduğu bir “Görüşme Kodlama Anahtarı” hazırlanmıştır. Bu görüşme kodlama anahtarında görüşme sorularına ve bu soruların yanıtlarını kapsayacak biçimde oluşturulan seçeneklere yer verilmiştir. Görüşme kodlama anahtarlarında yer alan yanıt seçeneklerinin güvenilirliğini belirlemek amacıyla, iki adet öğretmen, üç adet öğrenci ve üç adet anne-baba görüşme dökümü formu yansız atama yöntemiyle seçilmiştir. Seçilen toplam sekiz adet görüşmeciye ait görüşme kodlama anahtarı çoğaltılarak alandan iki uzmana verilmiştir. Görüşme dökümü formları ile görüşme kodlama anahtarları uzmanlar ve araştırmacı tarafından bağımsız olarak değerlendirilmiştir. Değerlendirme, görüşmecilerin görüşüne uygun bulunan seçeneğin ilgili görüşme kodlama anahtarına işaretlenmesi biçiminde yapılmıştır. Araştırmacı üç görüşme kodlama anahtarını değerlendirirken uzmanlardan biri öğrenci görüşme kodlama anahtarını, diğer uzman ise, öğretmen ve anne-baba görüşme kodlama anahtarını değerlendirmiştir. Araştırmacı ve uzmanların görüşme kodlama anahtarlarına yaptıkları işaretlemelerin tutarlığını belirlemek amacıyla her sorunun yanıtı tek tek incelenerek karşılaştırılmıştır. Bu çalışmadan sonra görüşme kodlama anahtarlarına son biçimleri verilmiştir. Öğrenci Görüşme Kodlama Anahtarı

EK-9'da; Öğretmen Görüşme Kodlama Anahtarı EK-10'da ve Anne-Baba Görüşme Kodlama Anahtarı EK-11'de verilmiştir.

Araştırma güvenirliğinin gerçekleştirilmesi amacıyla, görüşme kodlama anahtarları 10 öğretmen, 17 öğrenci ve 16 anne-baba olmak üzere boş olarak 43 adet çoğaltılmıştır. Araştırmacı ve alandan iki uzman, birbirlerinden bağımsız olarak her bir katılımcı gruba ait görüşme dökümü formunu okuyarak, ilgili görüşme kodlama anahtarındaki her sorunun yanıtını içeren uygun seçeneği işaretlemiştir. Görüşme kodlama anahtarına işaretleme yapılırken, uzmanlar katılımcıların yanıtlarını kodlama anahtarında bulamamışlarsa, kendi anladıkları biçimiyle yeni bir seçenek oluşturmuşlardır. Bu işlemten sonra, uzmanların değerlendirmeleri ile araştırmacının değerlendirmesi her bir katılımcı gruba ait ilgili soruya verilen yanıt seçeneği kontrol edilerek, “Görüş Birliği” ve “Görüş Ayrılığı” biçiminde işaretlemeler yapılmıştır. Araştırmacı ile uzmanlar ilgili sorunun aynı yanıt seçeneğini işaretlemişlerse görüş birliği, farklı seçenekleri işaretlemişlerse görüş ayrılığı olarak kabul edilmiştir. Görüş ayrılığı olarak işaretlenen seçeneklerde araştırmacının işaretlediği seçenek temel alınmıştır. Araştırmanın güvenirlik hesaplaması, Türnüklü'nün (2000, 561), Croll (1986, 152), Bakeman ve Gottman (1997, 60) ve Robson'dan (1993, 222) aktardığı formül kullanılarak yapılmıştır.

$$P \text{ (Uzlaşma Yüzdesi)} = \frac{Na \text{ (Görüş Birliği)}}{Na \text{ (Görüş Birliği)} + Nd \text{ (Görüş Ayrılığı)}} \times 100$$

Çizelge 8'de öğrenci, Çizelge 9'da öğretmen ve Çizelge 11'da anne-babalara ait görüşme kodlama anahtarlarında yer alan soruların güvenirlik yüzdeleri, güvenirliği en yüksek olan sorudan en düşük olan soruya doğru sıralı olarak verilmiştir.

Çizelge 8
Öğrenci Görüşme Kodlama Anahtarında Yer Alan Soruların Güvenirlik Yüzdeleri

Sorular	Güvenirlik Yüzdeleri (%)
Soru 1	100
Soru 2	100
Soru 3	100
Soru 4	100
Soru 7	100
Soru 8	100
Soru 9	100
Soru 10	98
Soru 11 (i), (ii)	98
Soru 12 (i), (ii)	96
Soru 16 (i)	94
Soru 15 (i), (ii)	94
Soru 17 (i), (ii)	94
Soru 13	92
Soru 18 (i), (ii)	92
Soru 14 (i)	92
Soru 19	90
Soru 16 (ii)	90
Soru 6	88
Soru 14 (ii)	84
Soru 5	84

Öğrenci görüşme kodlama anahtarının güvenilirlik çalışmasında, 5. soruda en düşük %84, 1., 2., 3., 4., 7., 8. ve 9. sorularda %100 en yüksek olarak hesaplanmıştır. Öğrenci görüşme kodlama anahtarının güvenilirlik ortalaması %94,61 olarak hesaplanmıştır.

Çizelge 9
Öğretmen Görüşme Kodlama Anahtarında Yer Alan Soruların Güvenirlik
Yüzdeleri

Sorular	Güvenirlik Yüzdeleri
Soru 1	100
Soru 2	100
Soru 4	100
Soru 5	100
Soru 6 (i), (iii)	98
Soru 9	98
Soru 7	96
Soru 6 (ii)	96
Soru 12	96
Soru 8	94
Soru 10	94
Soru 14	92
Soru 11	90
Soru 15	90
Soru 3	88
Soru 13	86

Öğretmen görüşme kodlama anahtarının güvenilirlik çalışmasında, 13. soruda en düşük %86, 1., 2., 4., ve 5. sorularda %100 en yüksek olarak hesaplanmıştır. Öğretmen görüşme kodlama anahtarının güvenilirlik ortalaması %95,05 olarak hesaplanmıştır.

Çizelge 10
Anne-Baba Görüşme Kodlama Anahtarında Yer Alan Soruların Güvenirlik
Yüzdeleri

Sorular	Güvenirlik Yüzdeleri (%)
Soru 1	100
Soru 5	100
Soru 7	100
Soru 10	100
Soru 2	98
Soru 4 (i), (ii),	98
Soru 4 (iii), (v)	98
Soru 4,	96
Soru 6	96
Soru 8	94
Soru 4 (iv)	94
Soru 12	94
Soru 13	92
Soru 14 (i), (ii), (iii)	90
Soru 11	90
Soru 15	88
Soru 9	86
Soru 16	84

Anne-baba görüşme kodlama anahtarının güvenilirlik çalışmasında, 16. soruda %84 en düşük, 1., 5., 7. ve 10. sorularda %100 en yüksek olarak hesaplanmıştır. Anne-baba görüşme kodlama anahtarının güvenilirlik ortalaması %94,27 olarak hesaplanmıştır.

Yukarıda yapılan işlemler sonucunda, araştırmaya katılanların görüşlerinin her tema ve alt tema için hangi sıklıkta tekrar ettiği hesaplanarak frekans olarak ifade edilmiştir. Bulguların yorumlanmasında, elde edilen bulgular açıklanmış ve alanyazın ile desteklenmiştir.

3. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde kendileriyle görüşme yapılan öğrenci, öğretmen ve Anne-Babaların görüşme sorularına verdikleri yanıtlardan elde edilen bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir. Bulgular sırasıyla, öğrenci görüşlerine ilişkin bulgular ve yorumlar, öğretmen görüşlerine ilişkin bulgular ve yorumlar ve Anne-Baba görüşlerine ilişkin bulgular ve yorumlar başlıkları altında ve her bir görüşme formundaki soru sırası dikkate alınarak sunulmuştur.

3.1. Öğrenci Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

3.1.1. Öğrencilerin “Evinizde Kaç Yıldır Bilgisayar Var?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Öğrencilere görüşmeler sırasında birinci soru olarak, “Evinizde kaç yıldır bilgisayar var?” sorusu yöneltilmiştir. Öğrencilerin bu soruya verdiği yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 11’de gösterilmiştir.

Çizelge 11

Öğrencilerin “Evinizde Kaç Yıldır Bilgisayar Var?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Evinizde kaç yıldır bilgisayar var?	f
a. 1 yıldan az	2
b. 1 yıl	6
c. 2 yıl	5
d. 2-3 yıl	1
e. 3 yıl	2
f. 5 yıl	1
Görüşler Toplamı	17

Çizelge 11’de görüldüğü gibi, bu soruya öğrencilerin, 6’sı “1 yıl”, 5’i “2 yıl”, 2’si “1 yıldan az”, 2’si “3 yıl”, 1’i “5 yıl”, 1’i “2-3 yıl” biçiminde yanıt vermişlerdir.

Öğrencilerden İnci ve Yiğit, “1 yıldan az”, Mert, Metin, Gizem, Ceren, Alp ve Mine, “1 yıl”, Kamil, Sezgin, Zeynep, Burak ve Çağrı, “2 yıl”, Ender, “2-3 yıl”, Berk ve Tarık “3 yıl”, Handan ise, “5 yıl” biçiminde evlerinde bilgisayar olduğuna ilişkin görüş bildirmiştir.

Kendileriyle görüşme yapılan öğrencilerin, evlerinde ortalama bir yıldan fazla bir süredir bilgisayar bulunmaktadır ve ortalama olarak öğrenciler bir yıldır İnternet’e evlerinden erişim sağlamaktadır. Bu bulguya dayalı olarak öğrencilerin İnternet kullanmaya yeni başladıkları ve hemen hemen tümünün İnternet’e evlerinden erişim sağladıkları ortaya çıkmıştır.

Araştırmanın bu bulgusu, Tertemiz ve Çerçi’nin (2000, s.20-21) yaptığı araştırma, Tuncer’in (2000, s.206) İngiltere’de yapılan bir araştırmadan ve Odabaşı’nın (2002, s.34) Safe ve Smart’tın (2000) yaptıkları araştırmadan aktardıklarına göre, ilköğretim öğrencilerinin daha çok evlerinden İnternet’e erişimi sağladıkları bulgusuyla örtüşürken; Dunlap’ın (2000, s.22) yaptığı araştırmanın bulgularıyla bu anlamda örtüşmemektedir.

3.1.2. Öğrencilerin “Evinizde İnternet’e Neden Bağlandınız?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Öğrencilere görüşmeler sırasında ikinci soru olarak, “Evinizde İnternet’e neden bağlandınız?” sorusu yöneltilmiştir. Öğrencilerin bu soruya verdiği yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 12’de gösterilmiştir.

Çizelge 12’de görüldüğü gibi, bu soruya öğrencilerin, 15’i “Ailem istediği için”, 3’ü “Ben istediğim için”, 2’si “Oyun oynamak ve eğlenmek için”, 1’i “İletişim kurmak için”, 1’i “Haber almak için”, 1’i “İngilizce öğrenmek için”, 1’i “İnternet’in bazı yararları olduğu için” biçiminde görüş bildirmiştir.

Çizelge 12

**Öğrencilerin “Evinizde İnternet’e Neden Bağlandınız?” Sorusuna Verdikleri
Yanıtlar ve Frekans Dağılımları**

Evinizde İnternet’e neden bağlandınız	f
a. Ailem istediği için	15
b. Ben istediğim için	3
c. Oyun oynamak ve eğlenmek için	2
d. İletişim kurmak için	1
e. Haber almak için	1
f. İngilizce öğrenmek için	1
g. İnternet’in bazı yararları olduğu için	1
Görüşler Toplamı	24

Öğrencilerden Berk, Tarık, Burak, Metin, Gizem, Yiğit, Çağrı, Ceren, Alp, Handan, Kamil, Mert, Sezgin, Mine ve Ender “Ailem istediği için” İnternet’e bağlandık biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, Sezgin, “*Babam falan muhasebe işlerinde Pamukbank, Akbank onlara giriyor. Onlardan falan iş hallediyor. (...) Ben bilgisayar istedim*” (st.175-178) derken; Mine ve Gizem “*Bilmiyorum. Babam bağlanmış*” (st.209-211) demişlerdir. Handan, “*Babam banka ödemelerini İnternet’ten daha kolay yaptığı için bağlandık*” (240) derken; Mert ise, “*Babam da istedi, bizde abim, ablam, ben olsun istedik*” (st.173) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğrencilerden Mert, Sezgin ve Kamil, “Ben istediğim için” İnternet’e bağlandık biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğrencilerden Tarık ve Zeynep, “Oyun oynamak ve eğlenmek için” İnternet’e bağlandık biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, Tarık, “*Herhangi bir mesela chat yapıyoruz İnternet’te, sıkıldığımız zamanlar. İnternet adresleri dolaşıyorduk orada. Bilgisayara oyun yükleyebiliyorduk, önemli bilgileri kayıt edebiliyorduk. Onu için*” (st.188-192) derken; Zeynep, “*İnternet’te oyun oynuyoruz*” (st.195) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğrencilerden Çağrı, “İnternet’te babama bazen mail’ler falan geliyordu. Onları alıyorduk. Başkaları ile iletişim yapıyorduk” (st.225-226) biçiminde görüş bildirirken; Zeynep, “İnternet’e bağlanıp bir şeyler yapıyoruz. Gazete okuyoruz” (st.194) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğrencilerden İnci, “Hem babam İngilizce azıcık şey eski yıllardan beri unutmuş olabildiği için. Babam oradan azıcık ezberlemek için o yüzden bağlandık. Bende, ben girdim” (st.159-161) ve “İngilizce çalışma gibi. Yani oradan hem İngilizce öğreniyorum” (st.248-249) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğrencilerden Mert, “İnternet’in bazı yararları var. Diyelim ki kitap sitesi, bazı siteler var. Bunlardan araştırmak istediğim kitapları bulabiliyorum ayrıntılarını. Ayrıca sağlık, yaşam siteleri var, e-kolay’da onlardan bilgi ediniyorum. Sağlık hakkında. (...) Bunlar için bağlandık” (st.109-113) biçiminde görüş bildirmiştir.

Kendileriyle görüşme yapılan öğrencilerin tamamına yakını evlerinde İnternet’e ailelerinin isteği üzerine bağlandıklarını belirtmiştir.

3.1.3. Öğrencilerin “İnternet’i Neye Benzetiyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Öğrencilere görüşmeler sırasında üçüncü soru olarak, “İnternet’i neye benzetiyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Öğrencilerin bu soruya verdiği yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 13’te gösterilmiştir.

Çizelge 13’te görüldüğü gibi, bu soruyu öğrencilerin, 5’i “Bilgi kaynağı”, 5’i “Oyun yeri”, 2’si “İletişim”, 1’i “Okul”, 1’i “Kütüphane”, 1’i “Çalışma ortamı”, 1’i “Öğretmen”, 1’i “Haber”, 1’i “Borsa”, 1’i “Milli piyango sonuçlarına bakılan yer”, 1’i “Gezinti-sörf”, 1’i “Yardım aracı”, 1’i “Sanal dünya”, 1’i “Yararları ve zararları olan bir araç”, 1’i “Her şey”, 1’i “Büyük bir kolaylık” biçiminde yanıtlamışlardır.

Çizelge 13

Öğrencilerin “İnternet’i Neye Benzetiyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

İnternet’i neye benzetiyorsunuz?	f
a. Bilgi kaynağı	5
b. Oyun yeri	5
c. İletişim	2
d. Okul	1
e. Kütüphane	1
f. Çalışma ortamı	1
g. Öğretmen	1
h. Haber	1
i. Borsa	1
j. Milli piyango sonuçlarına bakılan yer	1
k. Gezinti-sörf	1
l. Yardım aracı	1
m. Sanal dünya	1
n. Yararları ve zararları olan bir araç	1
o. Her şey	1
p. Büyük bir kolaylık	1
Görüşler Toplamı	25

Öğrencilerden Kamil, Tarık, Gizem, Handan ve Yiğit görüş bildirmiştir. Örneğin, Kamil, “İnternet’i ben şeye benzetiyorum. Yani bilgi benzetiyorum. Bilgiye, hem okul hem kütüphane benim için. Başka oyun yeri benim için. Başka sonracığıma ne olabilir. Fiyat yeri, borsa yeri. (Borsa mı oynuyorsun?) Yoo. Milli piyango şeylerine bakmak” (st.252-255) derken; Tarık, “İnternet herkesin dolaşabileceği, herkesin içine bakabileceği bir bilgi sayfası” (st.274-275) demiştir. Gizem, “İnternet’i bir bilgi kaynağına benzetiyorum” (st.291) derken; Handan, İnternet’i yani büyük bir kolaylığa benzetiyorum. (...) Eğlence. Bilgi edinmek için kullanılır” (st.306-307) demiştir. Yiğit ise, “İnternet’i uçsuz bucaksız kitap”a (293) benzetmiştir.

Öğrencilerden Kamil, Sezgin, Handan, Ender ve İnci görüş bildirmiştir. Örneğin, İnci, “İnternet’i yani çalışma gibi benzetiyorum. İngilizce çalışma gibi. Yani oradan

hem İngilizce öğreniyorum. Yani nasıl tanışılır, nasıl sorulur ismin filan onları geliştiriyorum. İşte bazen arkadaşlarımızla oyun oynuyoruz orada” (st.248-250) derken; Sezgin, “Haberler var öğretmenim içinde. Oyunlar var. Yani zevkli içine girince, zevkli şeyler oluyor” (st.263-264) demiştir. Ender ise, İnternet’i “Zaman geçirici bir şey”e (st.271) benzetmiştir. Öğrencilerden İnci, İnternet’i oyun yerine ek olarak İngilizce çalışılacak bir ortama benzetmiştir.

Öğrencilerden Zeynep ve Çağrı İnternet’i “İletişime” benzetmiştir. Örneğin, Çağrı, “Eee mesela birbirleriyle iletim, iletişim kurmayı daha eee kolaylaştırıyor. Mesela biz buradan Belçika ile bağlantı yapabiliyoruz” (st.296-297) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğrencilerden Alp” “İnternet’i öğretmene, böyle öğretmene benzetirim” (st.303) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğrencilerden Berk, İnternet’i “Gezinti-sörfe”, Metin, “Sanal Dünyaya”, Mine, “Yararları ve zararları olan ve bilgisayarda kullanılan bir araca”, Handan, “Büyük bir kolaylığa” ve Ceren, “Her şeye” benzetmiştir. Örneğin Ceren, “Ben İnternet’i her şeye benzetiyorum. Çünkü orada her şey var” (st.300-301) biçiminde görüş bildirmiştir.

Kendileriyle görüşme yapılan öğrenciler İnternet’i farklı ortamlara benzetmişlerdir. Öğrenciler İnternet’i daha çok bilgi kaynağına ve oyun yerine benzetmektedirler.

Araştırmanın bu bulgusu, Ağır, Sütçü ve Sarı’nın (2001, s.20) yaptıkları araştırmada, öğrencilerin İnternet’i eğlence ve bilgi kaynağına benzetmeleri bulgusuyla örtüşürken; aynı araştırmada, öğrencilerin İnternet’i alışveriş ortamına benzetmeleri bulgusuyla örtüşmemektedir.

3.1.4. Öğrencilerin “İnternet Kullanmayı Nasıl Öğrendiniz” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Öğrencilere görüşmeler sırasında dördüncü soru olarak, “İnternet kullanmayı nasıl öğrendiniz?” sorusu yöneltilmiştir. Öğrencilerin bu soruya verdiği yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 14’te gösterilmiştir.

Çizelge 14

Öğrencilerin “İnternet Kullanmayı Nasıl Öğrendiniz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

İnternet kullanmayı nasıl öğrendiniz?	f
a. Evde ailemden öğrendim	13
b. Kendi kendime öğrendim	4
c. Okulda bilgisayar dersinde öğrendim	1
d. Televizyonlardan öğrendim	1
e. Halamın oğlundan öğrendim	1
Görüşler Toplamı	20

Çizelge 14’te görüldüğü gibi, bu soruya öğrencilerin, 13’ü “Evde ailemden öğrendim”, 4’ü “Kendi kendime öğrendim”, 1’i “Okulda bilgisayar dersinde öğrendim”, 1’i “Televizyonlardan öğrendim”, 1’i “Halamın oğlundan öğrendim” biçiminde yanıt vermişlerdir.

Öğrencilerden Kamil, Mert, Tarık, Zeynep, Burak, Yiğit, Çağrı, Ceren, Alp, Handan, İnci, Mine ve Ender “Evde ailemden öğrendim” biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, Kamil, “*İnternet kullanmayı babamın sayesinde öğrendim. (...) Babam bilgisayar kullanmayı biliyor, abim de biliyor, kursuna gitti. Onlar bana gösterdiler. Ben de kurcalaya kurcalaya öğrendim*” (st.313-316) derken; Tarık, “*Ya zamanla öğreniyorsun. Abim öğretti doğrusu bana*” (st.336) demiştir. İnci, “*Ben İnternet kullanmayı, bana babam gösterdi*” (st.311) derken; Mert ise, “*İnternet kullanmayı*

önceden bilgisayar dersleri veriliyordu bizde. Daha sonra yararlarını abim ve ablamdan öğrenerek, İnternet'e karşı büyük bir ilgim oldu. Bilgisayara, bilgisayar kullanmasını öğrendim. Daha sonra da ilgim gelişerek abim ve ablam öğretiler bana" (st.321-325) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğrencilerden Kamil, Berk, Sezgin ve Metin "Kendi kendime öğrendim" biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, Berk, "İnternet'i kendiliğimden, ben bilgisayara meraklıyım, karıştırıyorum bayağı, bilgisayarı öyle öğrendim" (st.318-319) derken, Sezgin, "Ben bilgisayar kullanmayı çok önceden de biliyordum. Teyzemlerde vardı. İnternet'e de bağlanmayı da öğrendim, girdim" (st.327-328) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğrencilerden Metin, "Kendim. Televizyonlardan. Sitelere falan girdim öyle öğrendim" (st.351-352) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğrencilerden Gizem, "İnternet kullanmayı halamın oğullarında vardı. Onlar tarafından öğrendim. Sonra da evde kullanmaya başladım birkaç kez" (st.356-357) diyerek görüşünü belirtmiştir.

Kendileriyle görüşme yapılan öğrencilerin tamamına yakını İnternet kullanmayı ailelerinden öğrendiklerini belirtmiştir.

Araştırmanın bu bulgusu, Ağır, Sütçü ve Sarı'nın (2001; s.21) ve Dunlap'ın (2000) yaptıkları araştırmaların, ilköğretim öğrencilerinin İnternet kullanmayı daha çok ailelerinden öğrendikleri bulgusuyla örtüşmektedir.

3.1.5. Öğrencilerin "Genelde Hangi İnternet Sitelerine Giriyorsunuz?" Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Öğrencilere görüşmeler sırasında beşinci soru olarak, "Genelde hangi İnternet sitelerine giriyorsunuz?" sorusu yöneltilmiştir. Öğrencilerin bu soruya verdiği yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 15'te gösterilmiştir.

Çizelge 15

Öğrencilerin “Genelde Hangi İnternet Sitelerine Giriyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Genelde hangi İnternet sitelerine giriyorsunuz?	f
a. Eğlence sitelerine	11
b. Spor sitelerine	3
c. Hatırlamıyorum	2
d. Eğitim sitelerine	2
e. Haber sitelerine	1
f. Aklıma hangi site gelirse	1
g. Arama motorlarına	1
Görüşler Toplamı	21

Çizelge 15’te görüldüğü gibi, bu soruya öğrencilerin 11’i “Eğlence sitelerine”, 3’ü “Spor sitelerine”, 2’si “Hatırlamıyorum”, 2’si “Eğitim sitelerine”, 1’i Haber sitelerine”, 1’i “Aklıma hangi site gelirse”, 1’i “Arama motorlarına” biçiminde yanıt vermişlerdir.

Öğrencilerden İnci, Mine, Kamil, Berk, Sezgin, Zeynep, Burak, Metin, Gizem, Yiğit, Ceren ve Handan “Eğlence sitelerine” girdiklerine ilişkin görüş bildirmiştir. Örneğin, Kamil, “*Genelde ben Showw TV ile Lagaluga’ya (..) giriyorum*” (st.381) derken; Berk, “*Oyun sitesi.(Başka?) Başka pek yok. (Ne tür oyunlar?) Araba yarışları falan*” (st.385-386) demiştir. Sezgin, “*Mynet’e giriyorum. Show TV’ye giriyorum*”, (st.391) derken; Zeynep, “*Bazen annemle gazete okuyoruz, oyunlara giriyoruz*” (st.409-410) demiştir. Burak, “*Şey komik şeyler, şaka bir de gollere giriyorum*” (st.415) derken; Gizem, “*Genelde resimli sitelere giriyorum yani(...) Mynet. (Başka?) Başka komik.net başka hatırlamıyorum*” (st.425-426) demiştir. Ceren, “*Mynet, arama, showtv, showtv.net, bizimkiler, çilek başka hatırlamıyorum*” (st.432-433) derken, Handan, “*Beğendiğim sanatçıların adreslerine giriyorum. (Örnek verebilir misin?) Jennifer*

Lopez, Thalia (..) Bir de Boblyon'un sitesine giriyorum" (st.442) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğrencilerden Engin, *"Haber, geçen gün bakmıştık. Spor bir de haber. (...) Okullar tatil olmuş mu diye bakmıştık"* (st.399-400) biçiminde haber ve spor sitelerine girdiğini belirtmiştir. Sezgin, *"Fanatik'e giriyorum, galatasaray.com'a giriyorum"* (st.391-392) biçiminde spor sitelerine girdiğini belirtmiştir.

Öğrencilerden Mert, Atatürk'le ilgili sitelere ödev amaçlı girdiğini, *"Atatürk'e girdim"* diyerek görüşünü belirtmiştir.

Kendileriyle görüşme yapılan öğrenciler, İnternet'te genellikle eğlence sitelerine girmektedir. Bunu sırasıyla, spor siteleri ve eğitim siteleri izlemektedir. Bu bulgu evde İnternet'in daha çok eğlence amaçlı kullanıldığını göstermektedir.

Araştırmanın bu bulgusu, Tertemiz ve Çerçi'nin (2000, s.21) ve Akpınar'ın (1998/1999, s.14-15) yaptıkları araştırmaların, evdeki bilgisayarların çocuklar tarafından oyun amaçlı kullanılması bulgularıyla örtüşürken; Tuincer'in (2000, s.208) aktardığı, Amerika'da CNN/TİME'in yaptığı araştırma bulguları ile örtüşmemektedir.

3.1.6. Öğrencilerin "Genelde Hangi İnternet Hizmetlerini (E-Posta, Chat vb.) Kullanıyorsunuz?" Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Öğrencilere görüşmeler sırasında altıncı soru olarak, "Genelde hangi İnternet hizmetlerini (e-posta, chat gibi) kullanıyorsunuz?" sorusu yöneltilmiştir. Öğrencilerin bu soruya verdiği yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 16'da gösterilmiştir.

Çizelge 16

**Öğrencilerin “Genelde Hangi İnternet Hizmetlerini (E-Posta, Chat vb.)
Kullanıyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları**

Genelde hangi İnternet hizmetlerini (e-posta, chat vb.) kullanıyorsunuz?	f
a. E-posta kullanıyorum.	9
b. Kullanmıyorum.	6
c. Chat kullanıyorum.	5
Görüşler Toplamı	20

Çizelge 16’da görüldüğü gibi, bu soruya öğrencilerin, 9’u “E-posta kullanıyorum”, 5’i “Chat kullanıyorum”, 6’sı “Kullanmıyorum” biçiminde yanıt vermişlerdir.

Öğrencilerden Mert, Sezgin, Zeynep, Burak, Yiğit, Çağrı, Alp, İnci ve Mine “E-posta kullanıyorum” biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, Mert, “*E-mail adresim yok da abimin var. (Onu mu kullanıyorsun?) Hı hı. Yahoo da vardı. E-kolay da mıydı? Yahoo’daydı. Selimli diye ona bakabiliyorum*” (st.459-463) derken; Metin, “*E-posta adresim vardı da girmediğim için uzun süre kapandı*” (st.494-495) demiştir. Mine, “*Benim e-mail adresim yok. Babamın var. (...) Bazen kullanıyorum*” (st.500-501) derken; Alp, “*Amerika’da iki tane dayım var. Onlara mesaj gönderdim. İşte başka ara sıra arkadaşlarıma gönderiyorum*” (st.529-530) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğrencilerden Mert, Ceren ve Çağrı “Chat Kullanıyorum” biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin Ceren, “*(Chat yaptın mı?) Hı hı yaptım. (...) İlk önce onun adını sordum. İşte nerede oturduklarını, şehrini falan öğrendim. Ondan sonra işte orada havaların nasıl olduğunu falan konuştuk. Nelerden hoşlandığını falan sordum*” (st.1580-1586) derken; Çağrı, “*Bir keresinde konuşuyordum. Bir çocukla girdiydim. Hemen çıktı karşıma ‘Ne yapıyorsun?’ dedi. ‘İyiyim’ dedim bende. ‘Sana bir masal anlatayım mı?’ dedi. ‘Anlat’ dedim. ‘Anlat demekle olmaz’ dedi. Böyle sonra küfür falan etti. Ondan sonra ben de ‘Tamam bir daha senle konuşmayacağım’ dedim. Sonra*

kapattım” (st.700-704) görüşünü belirtmiş ve “*Mesela ICQ diye bir program var. (Chat kullanıyor musun?) Hı hı chat onla konuşuyoruz. (...) Bir de Tuğrul diye bir arkadaşım var, 5F sınıfında onunla bazen konuşuyoruz*” (st.515-521) biçiminde görüş bildirmiştir.

Ayrıca, öğrencilerden hem e-posta kullandığını, hem de chat yaptığını bildirenler de olmuştur. Örneğin, İnci, “*Arkadaşlarımla işte bazen chat yapıyoruz orada. (...) İşte bazen mesajlaşıyoruz işte. E-mail’le, resim filan gönderiyoruz*” (st.376-379) derken; Sezgin, “*E-posta babamın var. E-mail adresi halamın kızının kullanıyorum. (...) Eee chat’leşiyorum. Sadece e-mail atmıyorum. (Ne yapıyorsun chat’te?) Konuşuyoruz karşılıklı*” (s.466-471) demiştir. Kamil, “*Chat’i de iyi biliyorum. (...) Chat’i, e-mail’i gireceğim arkadaşımın adresini giriyorum çağrı atıyorum. Eğer algılsa onunla konuşmaya başlıyorum. (...) Chat karşıma kim çıkarsa. Birini buluyorum, tıklıyorum hangi yerdeyse, mesela karşıma abim çıktı. Onunla konuşuyorum. Geçenlerde işte bizde chat yaparken adamın teki çıktı karşıma. Öyle tanıştık sonra gelecekti gelmedi yani o gibi.(Adamın biri ile tanıştınız, randevulaştınız) Evet. (Ne konuştunuz adamla?) Yani öyle ‘Nasılsın? İyi misin? Ne var ne yok?’, sonra ‘Eskişehirli misin? Sen nerelisin? Hangi köyündensin’ işte Eskişehir adam karşılık verdi. ‘Eskişehir’e geleceğim. Ben mal getiriyorum. Eskişehir’e mobilya-doğrama, oyuncakçığım’ falan dedi” (st.1488-1492) biçiminde görüş bildirmiştir.*

Öğrencilerden Burak, Tarık, Metin, Gizem, Handan ve Ender İnternet hizmetlerini “Kullanmıyorum” biçiminde görüş bildirmiştir.

Kendileriyle görüşme yapılan öğrencilerin İnternet hizmetlerinden en fazla e-postayı kullandıkları ortaya çıkmıştır. İlköğretim birinci basamak öğrencileri için İnternet hizmetlerinden en uygun olanlarının e-posta ve web olduğu söylenebilir.

Araştırmanın bu bulgusu, Sağır, Sütçü ve Sarı’nın (2001, s.21), yaptıkları araştırmanın, ilköğretim öğrencilerinin İnternet’te en fazla e-posta kullandıkları bulgusu ile örtüşmektedir. Ancak, Tertemiz ve Çerçi’nin (2000, s.20-21), yaptığı araştırmada, öğrencilerin İnternette en fazla gezinti yaptıkları bulunmuştur. Bu yönüyle iki araştırma bulgusu örtüşmemektedir.

3.1.7. Öğrencilerin “Haftalık Ortalama Kaç Saat İnternet Kullanıyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Öğrencilere görüşmeler sırasında yedinci soru olarak, “Haftalık ortalama kaç saat İnternet kullanıyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Öğrencilerin bu soruya verdiği yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 17’de gösterilmiştir.

Çizelge 17

Öğrencilerin “Haftalık Ortalama Kaç Saat İnternet Kullanıyorsunuz” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Haftalık ortalama kaç saat İnternet kullanıyorsunuz?	f
a. 30 dakika ile 1 saat	5
b. 1-2 saat	5
c. 5 saat ve üzeri	3
d. Canım sıkılınca	1
e. Her hafta kullanıyorum	1
f. 1 saatten az	1
g. 3-4 saat	1
Görüşler Toplamı	17

Çizelge 17’de görüldüğü gibi, bu soruya öğrencilerin, 5’i “30 dakika ile 1 saat”, 5’i “1-2 saat”, 3’ü “5 saat ve üzeri”, 1’i “3-4 saat”, 1’i “1 saatten az” 1’i Canım sıkılınca”, 1’i “Her hafta kullanmıyorum” biçiminde yanıt vermiştir.

Öğrencilerden Kamil, Alp, Handan, Ender ve Mine, haftada 30 dakika ile 1 saat arasında İnternet kullandığını bildirmiştir.

Öğrencilerden Zeynep, Metin, İpek, Yiğit ve Çağrı, haftada 1-2 saat arasında İnternet kullandığını bildirirken; Sezgin, Tarık ve Ceren, haftada 5 saat ve üzeri İnternet kullandığını bildirmiştir.

Öğrencilerden Berk, “Canı sıkılınca” İnternet kullandığını belirtirken; Gizem, “Her hafta İnternet kullanmadığı”nı bildirmiştir. Öğrencilerden Mert ise, haftada 2-3 saat arasında İnternet kullandığını belirtirken; Burak, haftada 15-20 dakika İnternet kullandığını belirtmiştir.

Kendileriyle görüşme yapılan öğrencilerin haftalık İnternet kullanım süreleri farklılık göstermektedir. Öğrencilerin büyük çoğunlunun haftada 1-2 saat arasında İnternet kullandığı ortaya çıkmıştır. Bu sürenin haftalık ortalama olduğu düşünülürse az olduğu söylenebilir.

Araştırmanın bu bulgusu, Şahin ve Güven’in (1999, s.69), araştırma bulgusundan süre olarak fazla; Tuncer’in (2000, s.206) aktardığı Kanada’da yapılan bir araştırma bulgusundan süre olarak azdır. Bu nedenle, araştırmanın bu bulgusu belirtilen her iki araştırma bulgusu ile örtüşmemektedir.

3.1.8. Öğrencilerin “İnternet’i Daha Çok Ne Zaman Kullanıyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Öğrencilere görüşmeler sırasında sekizinci soru olarak, “İnternet’i daha çok ne zaman kullanıyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Öğrencilerin bu soruya verdiği yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 18’de gösterilmiştir.

Çizelge 18’de görüldüğü gibi, bu soruya öğrencilerin, 11’i “Hafta sonu”, 3’ü “Canım sıkılınca”, 2’si “Boş zamanlarımda”, 1’i “Akşamları” biçiminde yanıt vermiştir.

Öğrencilerden İnci, Mine, Ender, Sezgin, Zeynep, Burak, Metin, Gizem, Yiğit, Çağrı ve Handan, “Hafta sonu” biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, İnci, “*Daha çok Cumartesi-Pazar günü kullanıyorum. Okulda kullanmıyorum da evde kullanıyorum*” (st.594-595) derken; Sezgin, “*Hafta sonu daha fazla kullanıyorum.(...) Hafta içi oyun oynuyorum*” (st.606-607) demiştir. Metin, “*Ödevim bittiği zaman. (...) Genellikle Pazar günü*” (st.628-629) İnternet kullandığını belirtmiştir.

Çizelge 18

**Öğrencilerin “İnternet’i Daha Çok Ne Zaman Kullanıyorsunuz?” Sorusuna
Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları**

İnternet’i daha çok ne zaman kullanıyorsunuz?	f
a. Hafta sonu	11
b. Canım sıkılınca	3
c. Boş zamanlarımda	2
d. Akşamları	1
Görüşler Toplamı	17

Öğrencilerden Kamil, Berk ve Mert, “Canım sıkılınca” biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, Kamil, “*Daha çok canım sıkıldığı zaman. (...) Zaten ihtiyacım olduğu zaman kullanıyorum*” (st.597-599) derken; Berk, “*İnternet’e canım sıkılınca giriyorum*” (st.601) demiştir. Mert, “*Bazen ödevlerimi bitiriyorum. Canım sıkılıyor onun için kullanıyorum*” (st.603) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğrencilerden Tarık ve Handan, “Boş zamanlarımda” biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, Tarık, “*Okuldan geldiğimde boş zamanlarımda, boş zamanlarımda kullanıyorum*” (st.616-617) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğrencilerden Ceren, “İnternet’i ‘Akşamları’ kullanıyorum” biçimde görüş bildirmiştir.

Kendileriyle görüşme yapılan öğrenciler, İnternet’i genellikle hafta sonu kullandıklarını belirtmiştir. Öğrencilerin İnternet’i daha çok hafta sonu ve boş zamanlarında kullanmalarının nedeni olarak, ev ortamında İnternet’in bir eğlence ortamı olarak görülmesi olduğu söylenebilir.

3.1.9. Öğrencilerin “İnternet Kullanımı Konusunda Kendinizi Nasıl Görüyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Öğrencilere görüşmeler sırasında dokuzuncu soru olarak, “İnternet kullanımı konusunda kendinizi nasıl görüyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Öğrencilerin bu soruya verdiği yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 19’da gösterilmiştir.

Çizelge 19

Öğrencilerin “İnternet Kullanımı Konusunda Kendinizi Nasıl Görüyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

İnternet kullanımı konusunda kendinizi nasıl görüyorsunuz?	f
a. İyi	8
b. Orta	4
c. İyi değil	3
d. İnternet’e bağlanınca bazı şeyler öğreniyorum	1
e. Düşünmedim	1
Görüşler Toplamı	17

Çizelge 19’da görüldüğü gibi, bu soruya öğrencilerin, 8’i “İyi”, 4’ü “Orta”, 3’ü “İyi değil”, 1’i “İnternet’e bağlanınca bazı şeyler öğreniyorum”, 1’i “Düşünmedim” biçiminde yanıt vermişlerdir.

Öğrencilerden Kamil, Tarık, Berk, Metin, Burak, Metin, Çağrı ve İnci, “Kendimi İnternet kullanmada ‘İyi’ görüyorum” biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, Kamil, “İyi, baya iyi. (...) İyi derken yani öğrendiklerimi orada böyle bilgilerimi orada kendim kayıt edebilirim” (st.651-653) derken; Sezgin, “Hızlı biliyorum. Bağlanmayı biliyorum (...) Daha hızlı girmeyi falan öğrendim. Ya ellerim alıştı artık, yazmayı falan” (st.660-661) demiştir. Çağrı ise, “Eee yani kendim iyiyim. Başkalarıyla iletim (iletişim) kurabiliyorum” (st.697) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğrencilerden Mert, Alp, Handan, Ender ve Ceren, “Kendimi İnternet kullanmada ‘Orta’ görüyorum” biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, Ender, “*Orta civarda*” (st.669) derken; Ceren, “*Ya hem çok biliyorum hem de az biliyorum. (...) Ortalama*” (st.709-6-707) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğrencilerden Gizem, Yiğit ve Mine, İnternet kullanmada “İyi değilim” biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, Yiğit, “*Kendimi o kadar iyi görmüyorum. Çok daha iyi olabilirim. Fazla zaten uğraşmıyorum*” (st.671-672) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğrencilerden Zeynep, “İnternet’e bağlanınca bazı şeyler öğreniyorum” biçiminde görüş bildirirken; Sezgin, İnternet kullanmada, “*Bilmem. (Düşün bakalım) Onu düşünmedim*” biçiminde görüş belirtmiştir.

Kendileriyle görüşme yapılan öğrencilerin İnternet kullanımı konusunda genel olarak kendilerini yeterli gördükleri söylenebilir.

3.1.10. Öğrencilerin “İnternet’le İlgili Bilgilerinizi ve Yenilikleri Nereden Öğreniyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Öğrencilere görüşmeler sırasında onuncu soru olarak, “İnternet’le ilgili bilgilerinizi ve yenilikleri nereden öğreniyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Öğrencilerin bu soruya verdiği yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 20’de gösterilmiştir.

Çizelge 20’de görüldüğü gibi, bu soruya öğrencilerin, 7’si “İnternet’ten”, 4’ü “Televizyondan”, 2’si “Dergiden”, 2’si “Babamdan”, 2’si “Bilmiyorum”, 1’i “Ablamdan”, 1’i “Arkadaşlarımdan”, 1’i “Amcamdan” biçiminde görüş bildirmişlerdir.

Çizelge 20

Öğrencilerin “İnternet’le İlgili Bilgilerinizi ve Yenilikleri Nereden Öğreniyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

İnternet’le ilgili bilgilerinizi ve yenilikleri nereden öğreniyorsunuz?	f
a. İnternet’ten	7
b. Televizyondan	4
c. Dergiden	2
d. Babamdan	2
e. Bilmiyorum	2
f. Ablamdan	1
g. Arkadaşlarımdan	1
h. Amcamdan	1
Görüşler Toplamı	20

Öğrencilerden Zeynep, Alp, Ender, Yiğit, Handan, Çağrı ve İnci, “İnternet’le ilgili yenilikleri ‘İnternet’ten’ öğreniyorum” biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, İnci, “İnternet’e giriyoruz. Orada yazılar çıkıyor. İşte elektronik posta gibi onlara giriyorum öyle öğrendim. Deneye deneye öğreniyorum” (st.718-720) derken; Tarık, “Mesela bizde kablolu TV var. Orada bir sürü kanalın şeyleri, web sitelerini gösteriyor. Level dergisini alıyoruz. Oyun dergisi. Orada bir sürü web siteleri var. Onlara bağlanıyorum. Ya onlar bağlanıyorum. (...) Çoğu siteye giriyorum yani. Gördüğüm, beğendiğim sitelere” (st.753-758) giriyorum demiştir. Zeynep, “Şimdi gazeteyi açıyoruz. Gazete kısmını. Oradan okuyup anlıyoruz” (st.762) derken; Handan, “Genellikle İnternet’e sık sık girdiğimiz için takip edebiliyoruz” (st.802-803) demiştir. Çağrı, “Kendi yahoo sitem var. Ya oradan birileri (Web siten mi var?) hı hı herkese ait var bir yahoo. İşte o zaman herkes oradan giriyor, birilerinden geliyor. Bende oradan alıyorum” (st.791-793) biçiminde görüş bildirmiştir. Öğrencilerden Tarık, İnternet’le ilgili yenilikleri İnternet’ten başka kablolu televizyondan da öğrendiğini söylemiştir.

Öğrencilerden Kamil, Tarık, Metin ve Mine, “İnternet’le ilgili yenilikleri ‘Televizyondan’ öğreniyorum” biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, Kamil,

“İnternet’le ilgili bilgilerimi CNN Türk ve NTV diye bir kanal var orada izleyebiliyorum” (st.722-723) derken; Metin, “Televizyondan. (...) Eee yani hani, show, bazı haberlerde eee bazı haberlerde eee elma.net gibi çıkıyor. Miço dergisi alıyor”z (st.772-773) demiştir. Mine, “Bazen İnternet’te yenilik oldu mu televizyondan görüyorum. Babam söylüyor” (st.778-779) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğrencilerden Tarık ve Metin, “İnternet’le ilgili yenilikleri ‘Dergiden’ öğreniyorum” biçiminde görüş bildirmiştir. Tarık, *Level* oyun dergisini; Metin, *Miço* çocuk dergisini aldıklarını belirtmiştir.

Öğrencilerden Mine ve İnci, “İnternet’le ilgili yenilikleri ‘Babamdan’ öğreniyorum” biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğrencilerden Gizem ve Burak, İnternet’le ilgili yenilikleri izlemediklerini “Bilmiyorum” biçiminde yanıt vererek bildirmiştir. Örneğin, Gizem, “Fazla girmedığım için bilmiyorum” (st.783) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğrencilerden Sezgin, İnternet’le ilgili yenilikleri ‘Ablamdan’ biçiminde, “Safiye ablam onları daha iyi biliyor. Onlar veriyor” (st.740-741) diyerek; Berk “Arkadaşlarından” öğrendiğini, “Bilgimi. (...) Arkadaşlarım bazen İnternet’te sitelerin adını söylüyorlar” (st.726-727) diyerek; Ceren ise, ‘Amcasından’ öğrendiğini vurgulayarak, “Genellikle amcamdan öğreniyorum. Amcam bilgisayarıcı ondan öğreniyorum” (st.797-798) biçiminde görüş bildirmişlerdir.

Kendileriyle görüşme yapılan öğrencilerin İnternet’le ilgili bilgileri sırasıyla; İnternet’ten, televizyondan, dergiden ve babalarından öğrendikleri ortaya çıkmıştır.

3.1.11. Öğrencilerin “Evinizde Sizden Başka İnternet Kullanmayı Bilen Var mı?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Öğrencilere görüşmeler sırasında on birinci soru olarak, “Evinizde sizden başka İnternet kullanmayı bilen var mı?” sorusu yöneltilmiştir. Öğrencilerin bu soruya verdiği yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 21’de gösterilmiştir.

Çizelge 21

Öğrencilerin “Evinizde Sizden Başka İnternet Kullanmayı Bilen Var mı?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Evinizde sizden başka İnternet kullanmayı bilen var mı?	f
a. Var (Eğer varsa, size ne tür yardımları oluyor?)	17
a.1. Adres bulmama yardım ediyorlar	5
a.2. İnternet kullanmayı öğrenmeme yardım ediyorlar	3
a.3. İnternet’e birlikte giriyoruz	3
a.4. Oyun açmada ve oyun oynamada yardım ediyorlar	2
a.5 Kayıt etmede yardım ediyorlar	1
b. Yardımları olmuyor	1
Görüşler Toplamı	32

Çizelge 21’de görüldüğü gibi, bu soruya öğrencilerin tamamı evlerinde kendisinden başka İnternet kullananlar olduğunu ‘Var’ biçiminde yanıtlamışlardır. Öğrencilerin 16’sı evde İnternet kullanırken yardım aldığını, 1’i ise yardım almadığını belirtmiştir. Öğrenciler İnternet kullanımı konusunda ailelerinden aldıkları yardım türleri konusunda, 5’i “Adres bulmama yardım ediyorlar”, 3’ü “İnternet kullanmayı öğrenmeme yardım ediyorlar”, 3’ü “İnternet’e birlikte giriyoruz”, 2’si “Oyun açmada ve oyun oynamada yardım ediyorlar”, 1’i “Kayıt etmede yardım ediyorlar” biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğrencilerin evinde kendilerinden başka İnternet kullanmayı bilen aile bireyleri farklılık göstermektedir. Öğrencilerin belirttiklerine göre, örneğin, İnci, Kamil, Metin, Gizem, Çağrı ve Handan, *'Babam'*, Sezgin, Mine, Ceren, *'Babam ve ablam'*, Ender, *'İki abim'*, Burak, Alp, *'Abim'*, Berk, Tarık, *'Babam ve abim'*, Mert, *'Ablam ve abim'*, Yiğit, *'İki ablam'*, Zeynep, *'Annem ve babam'* İnternet kullanmayı biliyor biçiminde görüş bildirmişlerdir. 17 öğrenciden 12'sinin evinde aile bireylerinden baba İnternet kullanmayı bilmede ilk sırayı almaktadır.

Öğrencilerin evde İnternet kullanırken aile bireylerden aldıkları yardım türleri ise farklılık göstermektedir. Öğrencilerden Kamil, Ceren, Sezgin, Metin ve Ender "Adres bulmama yardım ediyorlar" biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, Kamil, "(...) adres yazıyoruz ya, o kaybolduğunda ben onu bulamıyorum. O zaman babamdan yardım istiyorum. Karışıklık olduğu zaman kendim düzeltemezsem yardım istiyorum" (st.818-820) derken; Ceren, "Ablalarımın adreslerde yardımı oluyor. Babamda genelde bir bilgi olduğu zaman oraya girip onu araştırmamı istiyor" (st.914-916) demiştir. Ender ise, "Hakan abim. İşte o yardım ediyor. (...) Geçende ben bulamamıştım o haber, okulların tatil olacağı şeyi. O Bulmuştu. O yardım ediyor" (st.855-856) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğrencilerden Çağrı, Alp ve Mine, "İnternet kullanmamı öğrenmeme yardım ediyorlar" biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, Çağrı, "Başkaları ile İnternet yaparken onları gösteriyor. Mail almayı karşıdan gösteriyor. Onları gösteriyor" (st.907-908) derken; Alp, "Mesela böyle ben soruyorum. Buraya giremedim diye. Ondan geliyor yardım ediyor" (st.922-923) demiştir. Mine ise, "İnternet'e girince (...) neler yapabileceğimi söylüyorlar" (st.889-890) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğrencilerden Zeynep, Gizem ve Handan, "İnternet'e birlikte giriyoruz" biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, Handan, "Beraber giriyoruz. Genellikle(...) Bazenleri yanlışlıkla bilmediğim bir yere bastığımda nasıl çıkılacağını, nereye basmam gerektiğini soruyorum" (st.927-929) derken; Zeynep, "Annem ya da babam bağlandığında, ben de bakıyorum. Babam gazete okurken ben de okuyorum. Babam

oyun oynarken ben de oynayabilir miyim? Diyerek bende oynuyorum" (st.868-871) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğrencilerden Burak ve Yiğit, "Oyun açmada ve oyun oynamada yardım ediyorlar" biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, Yiğit, "*Şey ben bazen oyun oynayacağım şey oyun oynamak istiyorum. Ben de fazla bilmiyorum. O konuda yardım ediyorlar*" (st.902-903) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğrencilerden İpek, "*Mesela İnternet'le ilgili bir kaset oldu mu nasıl kayıt edebileceğimi, orada nasıl tutabileceğimi, temizleyeceğimi...*" (st.813-814) gösteriyorlar biçiminde 'kayıt etmede' yardım aldığını belirtmiştir.

Öğrencilerden Mert, "*En baştan beri ilk önce bilgisayarı sonra da kendi kendime merak ettiğim şeyleri bazen söyleyebiliyorlar*" (st.828-829) biçiminde görüş bildirerek 'bilgisayarda merak ettiği' konularda yardım aldığını belirtmiştir.

Kendileriyle görüşme yapılan öğrencilerin tamamı evlerinde kendilerinden başka en az bir kişinin daha İnternet kullanmayı bildiğini belirtmiştir. Öğrencilerin evlerinde ikinci bir kişi olarak İnternet kullanmayı bilenler babalardır. Öğrenciler ailelerinden, daha çok, adres alma, İnternet kullanmayı öğrenme gibi yardımlar almaktadır. Sadece bir öğrenci, evde yardım almadığını belirtmiştir. Bu bulgu, öğrencilerin ev ortamında İnternet kullanırken aile bireylerinden yardım aldığı ve evde İnternet kültürünün oluşmasına katkı sağladığı biçiminde yorumlanabilir.

Araştırmanın bu bulgusu, Tertemiz ve Çerçi (2000, s.21-22) ile Şahin ve Güven'in (1999, s.71) yaptıkları araştırmanın, öğrencilerin evlerinde İnternet ve bilgisayar kullanmayı en çok babaların bildiği bulgusuyla örtüşmektedir.

3.1.12. Öğrencilerin “İnternet Kullanımı Konusunda Anne-Babanızın Koyduğu Kural Var mı?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Öğrencilere görüşmeler sırasında on ikinci soru olarak, “İnternet kullanımı konusunda Anne-Babanızın koyduğu kural var mı?” sorusu yöneltilmiştir. Öğrencilerin bu soruya verdiği yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 22’de gösterilmiştir.

Çizelge 22

Öğrencilerin “İnternet Kullanımı Konusunda Anne-Babanızın Koyduğu Kural Var mı?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

İnternet kullanımı konusunda Anne-Babanızın koyduğu kural var mı?	f
a. Var	12
a.1. Süre kısıtlaması var	5
a.2. Derslerimi bitirdikten sonra kullanmama izin veriyorlar	2
a.3. Oyun sitelerine girmeme izin vermiyorlar	2
a.4. Paralı sitelere girme diyorlar	1
a.5. Fazla chat yapmama izin vermiyorlar	1
a.6.Telefonu fazla meşgul etme diyorlar	1
a.7. Evde başkaları İnternet kullanırken girmiyorum	1
b. Yok	4
c. Kendim süre kuralı koydum	1
Görüşler Toplamı	30

Çizelge 22’de görüldüğü gibi, bu soruya öğrencilerin, 12’si “Var”, 4’ü “Yok”, 1’i “Kendim süre kuralı koydum” biçiminde yanıt vermiştir. “Var” biçiminde görüş bildiren Öğrencilerden 5’i “Süre kısıtlaması var”, 2’si “Derslerimi bitirdikten sonra kullanmama izin veriyorlar”, 2’si “Oyun sitelerine girmeme izin vermiyorlar”, 1’i “Paralı sitelere girme diyorlar”, 1’i “Fazla chat yapmama izin vermiyorlar”, 1’i “Telefonu fazla meşgul etme diyorlar”, 1’i “Evde başkaları İnternet kullanırken girmiyorum” biçiminde kural olduğunu belirtmişlerdir.

Öğrencilerden Mert, Sezgin, Handan, Mine ve İnci, “Süre kısıtlaması var” biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, Mert, “Yani günde her gün girme diyorlar” (st.952) derken; Sezgin, “Çok mesela en fazla iki saat ya da bir buçuk saat oynatıyorlar. (...) Başka bir kısıtlama yok. Ablam falan oyun oynarken onun oyununu bölmüyorum” (st.962-963) demiştir. Handan, “Saat var. (...) Saatin dışından başka bir kural, kısıtlama yok” (st.1034-1035) derken; İnci, “Şimdi mesela bir saat oturduğum, bir saatten fazla bazen annem kararını değiştiriyor. Pazartesi, Salı, Çarşamba işte. Bu konularda azıcık beş dakika yapıyorum. Ödevim çok olduğu zaman, eğer beş dakikadan fazla yaparsam yani bir iki gün ceza alıyorum” (st.938-941) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğrencilerden Kamil ve Ceren, “Derslerimi bitirdikten sonra kullanmama izin veriyorlar” biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, Kamil, “Derslerim olmadığı zaman. Hafta içi abim olduğunda kullanıyorum. Onun dışında derslerimde Atatürk’le ilgili yazılarım olduğu zaman girebiliyorum” (st.945-946) derken; Ceren, “Yani derslerini bitir öyle diyorlar ama zorlama yok” (st.1022) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğrencilerden Metin ve Yiğit “Oyun sitelerine girmeme izin vermiyorlar” biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, Metin, “Fazla oynama diyor. Gözüün falan bozulur diyor” (st.992) derken; Yiğit, “Bazı sitelere girmeme izin vermiyorlar. (Hangi siteler?) Onlar böyle çok fazla oyun sitesi. Böyle değişik oyunlara girmeme izin vermiyorlar” (st.1008-1009) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğrencilerden Gizem, “Paralı sitelere falan girme diyorlar” (st.1002) biçiminde ‘paralı sitelere girmemesi’ konusunda bir kural olduğunu belirtmiştir.

Öğrencilerden Çağrı, “Yani çok konuşma diyorlar. Bazılarına yani küfür bazılarıyla yani böyle kavga falan etmeyin İnternet’te söz atmayın birbirinize. Zaten mesela bulunduğu zaman ha biri tarafından gelip niye böyle yaptın diye öyle yapıyorlar” (st.1014-1016) biçiminde ‘fazla chat yapmama’ kuralı olduğunu belirtmiştir.

Öğrencilerden Alp, “*Mesela önemli bir telefon geleceğinde o zaman önemli telefon gelecek diyorlar*” (st.1027) biçiminde ‘telefonu fazla meşgul etmeme’ kuralı olduğunu belirtmiştir.

Öğrencilerden Burak, “Niye haftalık 15-20 dakika kullanıyorsun? O kuralı kim koydu? *Ya o kuralı ben koydum*” (st.985-986) diyerek ‘kendi kendine süre kuralı koyduğunu’ bildirmiştir.

Öğrencilerden Berk, Tarık, Zeynep, Ender, evde İnternet kullanımı konusunda herhangi bir kural olmadığını “Yok” diyerek belirtmişlerdir.

Kendileriyle görüşme yapılan öğrencilerin yarısından fazlası, evlerinde İnternet kullanımı ile ilgili olarak ailesinin kural koyduğunu belirtmiştir. İnternet kullanımı ile ilgili kurallar sırasıyla; süre, dersler bitikten sonra kullanma ve oyun oynama ile ilgidir. Bu araştırmada, öğrencilerin hiç birinin günlük 2 saat İnternet kullanmadığı bulunmasına rağmen, Anne-Babaların süre kuralı koymasının nedenleri arasında, ekonomik nedenler, öğrencilerin ders çalışmayacağı düşüncesi ve sağlık sorunları sayılabilir. Ancak, en önemli nedenin ekonomik neden olduğunu da bir çok Anne-Baba belirtmiştir.

Araştırmanın bu bulgusu, Tuncer’in (2000, s.208) aktardığı, Amerika’da CNN/TIME’in yaptığı araştırmanın, öğrenci görüşlerine göre, Anne-Babaların çocuklarının İnternet kullanımına ilişkin bir kural koymadığı bulgusuyla örtüşmemektedir. Ancak, Healy (1999, s.81), eğer çocuğun günlük İnternet kullanımı iki saatten fazla ise bir süre sınırlamasına gidilebileceğini belirtmektedir.

3.1.13. Öğrencilerin “İnternet Kullanırken Ne Tür Sorunlar Yaşıyorsunuz ve Bu Sorunları Nasıl Çözüyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Öğrencilere görüşmeler sırasında on üçüncü soru olarak, “İnternet kullanırken ne tür sorunlar yaşıyorsunuz ve bu sorunları nasıl çözüyorsunuz?” sorusu yöneltmiştir.

Öğrencilerin bu soruya verdiği yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 23'te gösterilmiştir.

Çizelge 23

Öğrencilerin “İnternet Kullanırken Ne Tür Sorunlar Yaşıyorsunuz ve Bu Sorunları Nasıl Çözüyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

İnternet kullanırken ne tür sorunlar yaşıyorsunuz ve bu sorunları nasıl çözüyorsunuz?	f
a. Sorunla karşılaşıyorum	10
a.1. Bilgisayarın kilitlenmesi	5
a.2. İnternet erişiminin kesilmesi	5
a.3. Adres bulamama	1
b. Sorunların çözüm yolları	10
b.1. Kendim çözüyorum	5
b.2. Evdekilerden yardım alıyorum	5
b.3. Amcama telefonla soruyorum	1
c. Herhangi bir sorunla karşılaşmıyorum	7
Görüşler Toplamı	48

Çizelge 23'te görüldüğü gibi, bu soruya Öğrencilerden 10'u "Sorunla karşılaşıyorum", 7'si "Herhangi bir sorunla karşılaşmıyorum" biçimde yanıt vermiştir. Öğrencilerin karşılaştıkları sorunları, 5'i "Bilgisayarın kilitlenmesi", 5'i "İnternet erişiminin kesilmesi", 1'i "Adres bulamama", çözüm yollarını da, 5'i "Kendim çözüyorum", 5'i "Evdekilerden yardım alıyorum", 1'i "Amcama telefonla soruyorum" biçiminde görüş belirtmiştir.

Öğrencilerden Kamil, Tarık, Handan, İnci ve Ender karşılaştıkları sorunlara ilişkin, "Bilgisayarın kilitlenmesi"ni belirtirken; Mert, Burak, Alp, Yiğit ve Ceren ise, "İnternet erişiminin kesilmesi"nin kendileri için sorun olduğu bildirmiştir. Ayrıca, Mert, "Adres bulmama"nın da kendisi için bir sorun olduğunu belirtmiştir.

Öğrencilerden İnci, Kamil, Ender, Yiğit ve Tarık karşılaştıkları sorunların çözümüne ilişkin, “Kendim çözüyorum” derken; İpek ve Kadir sorunu eğer kendileri çözemezse evdekilerden yardım aldıklarını belirtmiştir. Öğrencilerden Mert, Handan ve Alp doğrudan, “Evdekilerden yardım alıyorum” biçiminde görüş bildirmiştir. Ceren ise, “Amcama telefon ediyorum” biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, bilgisayarın kilitlenmesi ve çözüm yolu hakkında Öğrencilerden İnci, “*Yani şimdi ben mesela diyelim ki, yanlış bir şey yaptım diyelim. Öyle üç tuş var. Onlara aynı anda basıyorum. (Ne tuşları onlar?) Delete var, kontrol var, alt var. Onlara basıyorum. Ondan sonra görevi sonlandır diyor, basıyorum, çıkıyorum. (Çözemezsen?) Yapamazsam fişini çekiyorum. Yeniden başlatıyorum. (...) Olmazsa babama danışıyorum*” (st.1042-1050) derken; Kamil, “*Sorunlar. Bilgisayarda biraz gecikme. Gerçi pek gecikme olmuyor benimkinden, son model olduğu için. (...) Bilmiyorsam, babamdan yardım istiyorum. Babam yoksa yine kendim bir uğraş içerisinde yapmaya çalışıyorum*” (st.1053-1057) demiştir. Handan ise, “*(...) İnternet’te tuş kilitlenmesi sorunu yaşıyorum yani. Bir yere bastığımda kilitleniyor. Kullanılmıyor. O benim için bir sorun. (...) Babama söylüyorum*” (st.1120-1121) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğrencilerden “İnternet erişimin kesilmesi” biçiminde görüş bildirenlerden, örneğin, Burak, “*Şey bazenleri açılmıyor web sitesi. Ondan başka bir sorun yok*” (st.1091-1092), Sezgin, “*Şey bazen bağlantı karşı modem bağlantıyı kesti diyor. Bir de bağlantı kesildi diyor. Onun için yeniden bağlantıyorum*” (st.1070-1071) derken; Ceren, “*Sayfa görüntülenemiyor. (...) Yeniden giriyorum. Yine görünmüyorsa amcamı arayıp ondan öğreniyordum*” (st.1113-1115) demiştir. Metin ise, “*Bazen counterstrike gibi oyunlara girmiyor*” (st.1095) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğrencilerden “Adres bulamama” sorunu yaşadığını bildirenlerden; örneğin, Mert, “*Adres bulamama gibi bazen İngilizce oluyor. Bazı bu adresler ondan harfleri yanlış yapılabiliyorum. O da açılmıyor. (...) O durumlarda yanımda birisi yokken bir şey yapmıyorum. Yanımda ablam veya abim varken onlara soruyorum*” (st.1063-1067) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğrencilerden Berk, Sezgin, Zeynep, Gizem, Çağrı, Alp ve Mine, “Herhangi bir sorunla karşılaşmıyorum” biçiminde görüş bildirmiştir.

Kendileriyle görüşme yapılan öğrencilerin yarısından fazlasının İnternet kullanırken sorun yaşadığı ortaya çıkmıştır. Bu sorunlar sırasıyla; bilgisayarın kilitlenmesi ve İnternet erişimin kesilmesidir. Bu sorunların çözümünde öğrenciler sırasıyla; sorunu kendisinin çözmeye çalıştığını ve evdekilerden yardım aldığını belirtmiştir. Yetişkinler bile İnternet ya da herhangi bir teknolojiyi kullanırken sorunlar yaşamakta ve yardıma gereksinim duymaktadır. Bu anlamda, araştırmanın bu bulgusu çocuklar açısından doğal olarak değerlendirilebilir.

3.1.14. Öğrencilerin “İnternet’ten Ders Çalışmak Amacıyla Yararlanıyor musun?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Öğrencilere görüşmeler sırasında on dördüncü soru olarak, “İnternet’ten ders çalışma amacıyla yararlanıyor musun?” sorusu yöneltilmiştir. Öğrencilerin bu soruya verdiği yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 24’te gösterilmiştir.

Çizelge 24’te görüldüğü gibi, bu soruya öğrencilerin, 9’u “Evet” , 8’i “Hayır” biçiminde yanıt vermişlerdir. Evet diyen öğrencilerden “En çok hangi derslerinizde yararlanıyorsunuz?” sorusuna öğrencilerin, 2’si “Fen Bilgisi”, 2’si “İngilizce” 1’i “Sosyal Bilgiler”, 1’i “Türkçe”, 1’i “Matematik” biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğrencilerden Tarık ve Handan, “Fen Bilgisi dersinde İnternet’ten yararlandım” biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, Handan, “*Genellikle ben Fenle ilgili şeylerden hoşlandığım için o tür sitelere giriyorum. Genellikle bulunduğumuz üniteyle ilgili şeylere bakıyorum*” (st.1203-1205) biçiminde görüşünü belirtirken; Tarık, “*Fenle ilgili konuları, yani mesela konu dünyamız, dünya ve uzay konusunda oradan bilgi edindim. Sosyalden bazı ova, platolar onları baktım*” (st.1160-1161) biçiminde görüş bildirmiştir. Ek olarak, Tarık, Sosyal Bilgiler dersinde de İnternet’ten yararlandığını belirtmiştir.

Çizelge24

Öğrencilerin “İnternet’ten Ders Çalışmak Amacıyla Yararlanıyor musunuz?”

Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans

İnternet’ten ders çalışmak amacıyla yararlanıyor musun?	f
a. Evet (Eğer yararlanıyorsanız, en çok hangi derslerinizde yararlanıyorsunuz?)	9
a.1. Fen Bilgisi	2
a.2. İngilizce	2
a.3. Sosyal Bilgiler	1
a.4. Türkçe	1
a.5. Matematik	1
b. Hayır	8
Görüşler Toplamı	24

Öğrencilerden İnci ve Metin, “İngilizce dersinde İnternet’ten yararlandım” biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, İnci, “İngilizce yapıyorum bazen” (st.1131) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğrencilerden Kamil, ‘Türkçe’ dersinde İnternet’ten yararlandığını, “Ben Türkçe dersinde (...) Atatürk’le ilgili konularda, Cumhuriyetle ilgili konularda başka konusunu bilmediğim konu olmadığı için hikayelerde onlardan yararlanıyorum” (st.1138-1140) diyerek görüşünü belirtmiştir.

Öğrencilerden Burak, “Matematik” dersinde İnternet’ten yararlandığını, “Şey bir kere Matematikten 4 almıştım. Hep 5 geliyordu. Ondan Matematiği şey İnternet’ten girdim. Matematikte problemler çıkıyordu. Böyle çocuk için ben de onları çözdüm” (st.1171-1174) diyerek görüşünü belirtmiştir.

Öğrencilerden Berk, Sezgin, Zeynep, Gizem, Yiğit, Ceren, Ender ve Mine, İnternet’ten ders çalışmak amacıyla yararlanmadığını bildirmiştir. Örneğin, Berk, “Şey siteleri bilmiyorum” (st.1142) derken; Sezgin, “Yararlanmak istiyorum da yok işte.

(Adresleri mi bilmiyorsun?) *Hı hı.* (Peki bunu hiç araştırdın mı?) *Araştırdım da hiç kimsede yok*” (st.1148-1149) demiştir. Mine, “*Şu anda yararlanmadım ama babam büyüyünce Matematik CD’si falan alınca kullanacağım*” (st.1185) derken; Yiğit, “*Ders çalışmak amacıyla (...) Ben böyle siteleri bilmediğim için girmedim*” (st.1189-1190) diyerek görüşünü bildirmiştir.

Kendileriyle görüşme yapılan öğrencilerin yarısından fazlası, İnternet’ten ders çalışmak amacıyla yararlandığını belirtmiştir. Öğrenciler İnternet’ten Fen Bilgisi, İngilizce, Sosyal Bilgiler, Türkçe ve Matematik derslerinde yararlandıklarını söylemişlerdir. Bu bulgu öğrencilerin ortalama 1 yıldır İnternet kullandıkları dikkate alındığında, öğrenciler açısından İnternet’in ders çalışmak amacıyla da kullanıldığı biçiminde yorumlanabilir.

Araştırmanın bu bulgusu, Ağır, Sütçü ve Sarı’nın (2001, s.21) yaptıkları araştırmanın, öğrenciler İnternet’ten en fazla Sosyal Bilgiler, Fen Bilgisi, Bilgisayar, Matematik ve Türkçe derslerinden yararlanmak istedikleri bulgusuyla örtüşürken; Tuncer’in (2000, s.205) aktardığı, İngiltere’de yapılan bir araştırmanın, öğrenciler İnternet’ten ödev ve okul projelerinde materyal bulmak amacıyla yararlandıkları bulgusuyla kısmen örtüşmektedir.

3.1.15. Öğrencilerin “Okulunuzda İnternet Kullanıyor musunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Öğrencilere görüşmeler sırasında on beşinci soru olarak, “Okulunuzda İnternet kullanıyor musunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Öğrencilerin bu soruya verdiği yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 25’te gösterilmiştir.

Çizelge 25’te görüldüğü gibi, bu soruya öğrencilerin tamamı “Hayır” yanıtını vermiştir. Öğrencilerin “Okulda İnternet kullanmak ister miydiniz?” sorusuna, 12’si “İsterdim”, 4’ü “İstemezdim”, 1’i “Bilmiyorum öğretmenimize kalmış bir şey” biçiminde yanıt vermiştir.

Çizelge 25

**Öğrencilerin “Okulunuzda İnternet Kullanıyor musunuz?” Sorusuna Verdikleri
Yanıtlar ve Frekans Dağılımları**

Okulunuzda İnternet kullanıyor musunuz?	f
a. Hayır (Eğer kullanmıyorsanız, kullanmak ister miydiniz?)	17
a.1. İsterdim (Neden?)	12
a.1.1. İnternet’ten de öğrenmek isterdim	4
a.1.2. Arkadaşlarıma bilgimi göstermek isterdim	2
a.1.3 Gerekli olur belki	2
a.1.4. İlgi duyduğum için	2
a.1.5. Öğretmen izin verirse kullanırdım	1
a.1.6. Boş zamanım olduğu için	1
a.1.7. Oyun oynamak için	1
a.1.8. Okulumuzda bazı bilgisayarlarda olduğu için bende kullanmak isterim	1
a.1.9. Okulda varsa kullanmak isterim	1
a.1.10. Şimdi evimizde olmadığı için okulda kullanmak isterim	1
a.2. İstemezdim (Neden?)	4
a.2.1. Öğretmen bozarsanız parasını size ödetirim diyor	1
a.2.2. Telefon meşgul olmasın diye	1
a.2.3. Öğretmen izin vermiyor	1
a.2.4. Boşuna İnternet parası yazmasın diye	1
b. Bilmiyorum öğretmenimize kalmış bir şey	1
Görüşler Toplamı	54

Okulda İnternet kullanmak isterim diyen öğrenciler “Neden?” sorusuna, 4’ü “İnternet’ten de öğrenmek isterdim”, 2’si “Arkadaşlarıma bilgimi göstermek isterdim”, 2’si “Gerekli olur belki”, 2’si “İlgi duyduğum için”, 1’i “Öğretmen izin verirse kullanırdım”, 1’i “Boş zamanım olduğu için”, 1’i “Oyun oynamak için”, 1’i “Okulumuzda bazı bilgisayarlarda olduğu için bende kullanmak isterim”, 1’i “Okulda varsa kullanmak isterim”, 1’i “Şimdi evimizde olmadığı için okulda kullanmak isterim” biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğrencilerden ‘Okulda İnternet kullanmak istemezdim’ diyenlere ‘Neden?’ sorusu yöneltildiğinde, 1’i “Öğretmen bozarsanız parasını size ödetirim diyor”, 1’i “Telefon meşgul olmasın diye”, 1’i “Öğretmen izin vermiyor”, 1’i “Boşuna İnternet parası yazmasın diye” biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğrencilerden Tarık, Zeynep; Handan ve Mine, okulda İnternet kullanma isteğinin nedeni olarak, “İnternet’ten de öğrenmek için” biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, Tarık, *“Eğer İnternet varsa kullanmak isterim tabi. Ya evde artık kullanmadığı için. İnternet kullanmak da hoşuma gidiyor. Bilmediğim şeyleri her an öğrenebilirim. O yüzden kullanmak isterim”* (st.1259-1261) biçiminde İnternet’ten öğrenmenin yanında, “evde kullanamadığı” ve “İnternet kullanmak hoşuna gittiği” için okulda İnternet kullanmak istediğini belirtmiştir. Zeynep, *“Çünkü İnternet’e bağlanıp bazı şeyler öğrenmek isterdim. Eee oyunlar oynamak isterdim. Değişik oyunlar”* (st.1265-1266) biçiminde İnternet’ten öğrenmenin yanında “oyun oynamak” için de okulda İnternet kullanmak istediğini belirtmiştir. Handan, *“Derslerimizde bize yararlı olacağını düşünüyorum”* (st.1317- 1318) onun için okulda İnternet kullanmak isterim biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğrencilerden Kamil ve Burak, “Arkadaşlarıma bilgimi göstermek için” okulda İnternet kullanmak isterim demiştir. Örneğin, Kamil, *“Yani arkadaşlarım benim bilgimi görsün”* (st.1224) diyerek bu konudaki görüşünü belirtmiştir.

Öğrencilerden Metin ve Alp, okulda İnternet kullanma konusunda “Gerekli olur belki” demiştir. Örneğin, Metin, *“Hiç oradan da yararlanırdım bazen”* (st.1279-1280) derken; Alp ise, *“Ya gerekli olur belki diye”* (st.1039) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğrencilerden Yiğit ve Ceren, “İnternet’e ilgi duyduğum için” okulda kullanmak isterim” biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, Ceren, *“Ne bileyim. İnternet hoşuma gidiyor. Orada gezinmek. Yani İnternet’i çok seviyorum”* (st.1304-1305) biçiminde görüş bildirirken; Yiğit, *“Şey öğretmenlerimiz izin verdiği sitelere girmek isterim. Merak ettiğim için”* (st.1293-1294) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğrencilerden “Okulda İnternet kullanmak istemezdim” biçiminde görüş bildirenlerden, kullanmama nedeni olarak, örneğin, İnci, “*Yani öğretmen diyor, bozulursa diyor, parasını size ödetirim diyor. Ben fazla girmek istemiyorum*” (st.1218-1219) derken; Sezgin, “*Öğretmen izin vermiyor. Matematik oyunu on parmak falan oynatıyor. İnternet var da. Zaten şimdi boşuna İnternet parası yazmasın. Yani gerekmez okulda. Okulda bilgisayar versinler yeter*” (st.1243-1245) demiştir. Berk ise, “*Ben istemezdim. Çünkü yani telefon çok meşgul oluyor. Her bilgisayar girerse işte telefon meşgul olur. O yüzden*” (st.1229-1230) biçiminde görüş bildirmiştir.

Kendileriyle görüşme yapılan öğrencilerin tümü, okulda İnternet kullanmadıklarını belirtmiştir. Ancak öğrencilerin tamamına yakını, eğer okulda İnternet olsaydı kullanmak istediğini bildirmiştir. Okulda öğrencilerin İnternet kullanmama nedeni, bilgisayar derslerinde kullandıkları bilgi teknolojisi dersliğinin İnternet erişimine kapatılmış olmasıdır. Okulda müdür yardımcısının odasındaki sadece bir bilgisayardan İnternet erişimi sağlanmaktadır. Bu bulgu, öğrenciler evlerinde İnternet kullandıkları için okulda da İnternet kullanmak isteği içinde oldukları biçiminde yorumlanabilir.

3.1.16. Öğrencilerin “Öğretmeniniz Evinizde İnternet Olduğunu Biliyor mu?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Öğrencilere görüşmeler sırasında on altıncı soru olarak, “Öğretmeniniz evinizde İnternet olduğunu biliyor mu?” sorusu yöneltilmiştir. Öğrencilerin bu soruya verdiği yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 26’da gösterilmiştir.

Çizelge 26’da görüldüğü gibi, bu soruya öğrencilerin 16’sı “Biliyor”, 1’i “Öğretmene söyledim herhalde” biçiminde yanıt vermiştir. Öğretmenimiz evimizde İnternet olduğunu biliyor diyen öğrenciler, “İnternet kaynaklarından yararlanmanızı gerektirecek ödevler veriyor mu?” sorusuna, 11’i “Vermiyor”, 5’i “Veriyor” biçiminde görüş bildirmiştir.

Çizelge 26

**Öğrencilerin “Öğretmeniniz Evinizde İnternet Olduğunu Biliyor mu?” Sorusuna
Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları**

Öğretmeniniz evinizde İnternet olduğunu biliyor mu?	f
a. Biliyor (Eğer biliyorsa, İnternet kaynaklarından yararlanmanızı gerektirecek ödevler veriyor mu?)	16
a.1. Vermiyor	11
a.2. Veriyor	5
b. Öğretmene söyledim herhalde	1
Görüşler Toplamı	33

Öğrencilerden Sezgin, Zeynep, Burak, Gizem, Yiğit, Çağrı, Alp, Handan, İnci, Ender ve Mine, öğretmenlerinin İnternet’ten yararlanmayı gerektirecek ödevler vermediğini, “Vermiyor” diyerek belirtmiştir.

Öğrencilerden Kamil, Berk, Mert, Tarık ve Metin, öğretmenlerinin İnternet’ten yararlanmayı gerektirecek ödevler verdiğini “Veriyor” diyerek belirtmişlerir. Örneğin, Kamil, “*Evet. Araştırma. Yani araştırın diye veriyor. Ama ben en çok İnternet’ten yararlanıyorum. (İnternet’ten yararlandığını öğretmenine söylüyor musun?) Evet. İyi aferin diyor*” (st.1331-332) derken; Berk, “*Bazen İnternet sitesi bana veriyor, ben ona veriyorum*” (st.1339-1340) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğrencilerden Tarık, “*Öğretmene söylediydim herhalde*” biçiminde görüş bildirmiştir.

Kendileriyle görüşme yapılan öğrencilerin tamamına yakını, öğretmenlerinin evlerinde İnternet olduğunu bildiğini ve öğrencilerin yarısından fazlası öğretmenlerinin İnternet kullanmayı gerektirecek ödev vermediğini belirtmektedir.

3.1.17. Öğrencilerin “Öğretmeninizin İnternet Kullanımı Konusunda Size Bir Yardımı Oluyor mu?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Öğrencilere görüşmeler sırasında on yedinci soru olarak, “Öğretmeninizin İnternet kullanımı konusunda size bir yardımı oluyor mu?” sorusu yöneltilmiştir. Öğrencilerin bu soruya verdiği yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 27’de gösterilmiştir.

Çizelge 27

Öğrencilerin “Öğretmeninizin İnternet Kullanımı Konusunda Size Bir Yardımı Oluyor mu?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Öğretmeninizin İnternet kullanımı konusunda sana bir yardımı oluyor mu?	f
a. Olmuyor	11
b. Oluyor (Eğer oluyorsa, bunlar ne tür yardımlar?)	6
a.1. Öğretmenim site adresleri veriyor	5
a.2. İnternet’le ilgili bazı İngilizce kelimeleri İngilizce öğretmenime soruyorum	1
Görüşler Toplamı	23

Çizelge 27’de görüldüğü gibi, bu soruya öğrencilerin, 11’i “Olmuyor”, 6’sı “Oluyor” biçiminde yanıt vermiştir. ‘Oluyor’ diyen öğrenciler, “Bunlar ne tür yardımlar? sorusuna, 5’i “Öğretmenim site adresleri veriyor”, 1’i “İnternet’le ilgili bazı İngilizce kelimeleri İngilizce öğretmenime soruyorum” biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğrencilerden Kamil, Handan, Sezgin, Ender, Tarık, Mine, Zeynep, Burak, Metin, Gizem ve Yiğit öğretmenlerinin İnternet kullanımı konusunda bir yardımı olmadığını bildirmiştir.

Öğrencilerden Berk, Mert, Çağrı, Ceren ve Alp, “Öğretmenim site adresleri veriyor” biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, Berk, “*Bazı şeyleri paylaşıyorum öğretmenle. Bazen İnternet sitesi bana veriyor, ben veriyorum*” (st.1339-1340) derken; Mert, “(Öğretmeniniz Site adresleri veriyor mu?) *Birkaç kere vermişti*” (st.1431) demiştir. Çağrı ise, “*İnternet siteleri veriyor. İbrahim Karaoğlanoğlu sitesini verdi*” (st.1461) biçiminde görüş bildirmiştir. Ceren ve Alp de öğretmenlerinin “İbrahim Karaoğlanoğlu” ilköğretim okulunun adresini verdiğini belirtmişlerdir.

Öğrencilerden İnci, “*İngilizce öğretmenine İngilizce öğretmenine çok danışıyorum. Bazen bilmediğimiz sorular falan çıkıyor. İşte onları danışıyorum. Öğretmenime (Sınıf öğretmenime) fazla olmuyor*” (st.1420-1422) diyerek İngilizce öğretmeninden yardım aldığını belirtmiştir.

Kendileriyle görüşme yapılan öğrencilerin yarısından fazlası, öğretmenin İnternet kullanımı konusunda yardımı olmadığını bildirmiştir. Öğretmenlerin yardımlarının sadece İnternet site adresleri vermekle sınırlı olduğunu hem öğrenciler hem de öğretmenler görüşmelerde belirtmiştir.

3.1.18. Öğrencilerin “Sınıfınızda İnternet Kullanmayı Bilen Arkadaşlarınızla İnternet Kullanımı Konusunda Bilgilerinizi Paylaşıyor musunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Öğrencilere görüşmeler sırasında on sekizinci soru olarak, “Sınıfınızda İnternet kullanmayı bilen arkadaşlarınızla İnternet kullanımı konusunda bilgilerinizi paylaşıyor musunuz ” sorusu yöneltilmiştir. Öğrencilerin bu soruya verdiği yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 28’de gösterilmiştir.

Çizelge 28’de görüldüğü gibi, bu soruya öğrencilerin, 12’si “Evet”, 5’i “Hayır” biçiminde yanıt vermiştir. Evet diyen öğrenciler arkadaşları ile İnternet kullanımı konusunda paylaştıkları konular hakkında, 5’i “İnternet’te neler yaptığımızı birbirimize anlatıyoruz”, 4’ü “İnternet adresleri alış verişi yapıyoruz”, 1’i “Bayramlarda ve yılbaşında birbirimize e-posta gönderiyoruz” biçiminde görüş bildirmiştir.

Çizelge 28

Öğrencilerin “Sınıfınızda İnternet Kullanmayı Bilen Arkadaşlarınızla İnternet Kullanımı Konusunda Bilgilerinizi Paylaşıyor musunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Sınıfınızda İnternet kullanmayı bilen arkadaşlarınızla İnternet kullanımı konusundaki bilgilerinizi paylaşıyor musunuz?	f
a. Evet (Ne paylaştığınızı anlatır mısınız?)	12
a.1. İnternet’te neler yaptığımızı birbirimize anlatıyoruz	5
a.2. İnternet adresleri alış verişi yapıyoruz	4
a.3. Bayramlarda ve yılbaşında birbirimize e-posta gönderiyoruz	1
b. Hayır	5
Görüşler Toplamı	27

Öğrencilerden İnci, Mine, Mert, Zeynep, Sezgin, Burak, Metin, Gizem, Yiğit, Çağrı ve Alp, bu soruya “Evet” biçiminde yanıt vermiştir.

Öğrencilerden Mine, Sezgin, Mert, Zeynep, Burak ve Çağrı, “İnternet’te neler yaptığımızı birbirimize anlatıyoruz” biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, Mert, “Ben onu Sezgin’e söylemiştim. Atatürk’le ilgili araştırdığım konuyu söylemiştim. İşte böyle böyle diye” (st.1505-1507) derken; Sezgin, “İsteyince paylaşıyoruz. (...) Mert’e ben şimdi, Safiye ablam bana yeni buldu. İndir.com ondan oyun indiriyorsun. Ben Mert’e söyledim. Mert counterstrike arıyordu. Onu söyledim” (st.1509-1512) demiştir. Zeynep, “Bazen İnternet’e bağlandığım ders şeyleri oluyor. Fen Bilgisi ile ilgili. Onları arkadaşlarımla paylaşıyorum” (st.1524-1526) derken; Çağrı, “Mesela o oyunlarla ilgili, hangi oyunları yükledi?. Mesela nereden yükledin? Onları bazen bir site var” (st.1574-1575) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğrencilerden Sezgin, Metin, Gizem ve Çağrı, “İnternet adresleri alış verişi yapıyoruz” biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, Metin, “4D, 5D falan mı? (Okulda ya

da kendi sınıfında) *Kendi sınıfımda bir Yiğit var. (...) İşte counter hakkında, herf liys hakkında pıtır 2000 hakkında*” konuşuyoruz (st.1550-1552) derken; Gizem, *“Bazı adresler alıyorum. (...) Eee İnternet’e giren Yiğit arkadaşımda bir tane site varmış. Çok güzel resimler çıkarıyormuş falan. Bende onun adresini almıştım”* (st.1562-1564) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğrencilerden İnci, *“İnternet’te bazen e-mail atıyoruz. Yeni yılın kutlu olsun, bayramın kutlu olsun bir de böyle kullanıyoruz”* (st.1421) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğrencilerden Kamil, Berk, Tarık, Ceren ve Handan, birbirleri ile İnternet kullanımı konusunda bir paylaşımları olmadığını belirtmiştir.

Kendileriyle görüşme yapılan öğrencilerin yarısından fazlası, sınıflarındaki İnternet kullanmayı bilen arkadaşlarıyla İnternet’le ilgili bilgilerini paylaşmadıkları ortaya çıkmıştır. Bilgilerini paylaşanların ise, site adresi alışverişi yaptıkları ve genelde de oyun sitelerinin adreslerini birbirlerine verdikleri ortaya çıkmıştır.

3.1.19. Öğrencilerin “Bunlardan Başka İnternet Kullanımı İle İlgili Olarak Belirtmek İstedığınız Görüşleriniz Var mı?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Öğrencilere görüşmeler sırasında on dokuzuncu soru olarak, “Bunlardan başka İnternet kullanımı ile ilgili belirtmek istediğiniz görüşleriniz var mı?” sorusu yöneltilmiştir. Öğrencilerin bu soruya verdiği yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 29’da gösterilmiştir.

Çizelge 29’da görüldüğü gibi, bu soruya öğrencilerin, 6’sı “Var”, 11’i “Yok” biçiminde yanıt vermiştir. Öğrencilerden bir görüşü olduğunu belirtenlerden, 2’si “İnternet yararlı bir şey herkese tavsiye ediyorum”, 1’i “İnternet bir ansiklopedi”, 1’i “İnternet’in Fen Bilgisi dersinde yararını gördüm”, 1’i “Ablam bilgisayardan müzik için yararlanıyor”, 1’i “İnternet’te başkalarına kötü davranılmamasını istiyorum” biçiminde görüş bildirmiştir.

Çizelge 29

Öğrencilerin “Bunlardan Başka İnternet Kullanımı İle İlgili Belirtmek İsteddiğiniz Görüşleriniz Var mı?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Bunlardan başka İnternet kullanımı ile ilgili belirtmek istediğiniz görüşleriniz var mı?	f
a. Var	6
a.1. İnternet yararlı bir şey herkese tavsiye ediyorum	2
a.2. İnternet bir ansiklopedi	1
a.3. İnternet’in Fen Bilgisi dersinde yararını gördüm	1
a.4. Ablam bilgisayardan müzik için yararlanıyor	1
a.5. İnternet’te başkalarına kötü davranılmamasını istiyorum	1
b. Yok	11
Görüşler Toplamı	23

Öğrencilerden Kamil, Mert, Sezgin, Zeynep ve Handan, eklemek istedikleri bir görüşleri olduğunu belirtmiştir. Örneğin, Zeynep, “Arkadaşlarıma tavsiye ediyorum. (...) Eee İnternet olması, herkes bağlanırsa İnternet’ten daha çok şeyler öğrenebilirler. Bunu tavsiye ediyorum” (st.1624-1626) derken; Mert, “Bence İnternet yararlı yani. Bilgisayar ve İnternet bağlantısı olan herkes girebilir. Rahatça istediği siteden girerek, öğrenerek girebilirler. Yararı var. Ben tavsiye ediyorum” (st.1608-1610) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğrencilerden Kamil, “İnternet bence bir ansiklopedi” (st.1604) derken; Sezgin, “Bilgisayardan en fazla zaten şey böyle müzikten falan yararlanıyor ablam” (st.1614) demiştir. Çağrı, “Mesela karşıyla, karşıyla çok yani iyi davranacak, başkalarına kötü davranmamasını istiyorum” (st.1638-1639) derken; Handan, “Zaten İnternet kullanımı çok kolay öğrendikten sonra. İnternet’in gerçekten Fen Bilgisinde yararlarını gördüm.(...) Fen Bilgisi dersinde genellikle canlılar hakkında, onlar hakkında bilgiler edindim. Doğayla ilgili şeyler” (st.1641-1644) diyerek görüşünü bildirmiştir.

Öğrencilerin yarısından fazlası İnternet kullanımı ile ilgili ek olarak görüş bildirmek istemediğini bildirmiştir. Görüş bildiren öğrencilerden kimileri, İnternet'i herkese önerirken, kimileri de deneyimlerini anlatmıştır.

Araştırmanın bu bulgusu, Tuncer'in (2000, s.208) aktardığı, Amerika'da CNN/TIME'in yaptığı araştırmanın, öğrencilerin İnternet erişiminin yararlı olduğu bulgusuyla örtüşmektedir.

3.2. Öğretmen Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

3.2.1. Öğretmenlerin "İnternet Kullanmayı Nasıl Öğrendiniz?" Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Öğretmenlere görüşmeler sırasında birinci soru olarak "İnternet kullanmayı nasıl öğrendiniz" sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 30'da gösterilmiştir.

Çizelge 30

Öğretmenlerin "İnternet Kullanmayı Nasıl Öğrendiniz?" Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

İnternet kullanmayı nasıl öğrendiniz?	f
a. Hizmetiçi eğitim kursunda	10
b. Kendi kendime	3
c. Meslektaşlarımdan	1
Görüşler Toplamı	14

Çizelge 30'da görüldüğü gibi, öğretmenlerin tümü, İnternet kullanmayı "Hizmetiçi eğitim kursunda" öğrendiklerini belirtmiştir. Hizmetiçi eğitim kursuna ek olarak 3 öğretmen "Kendi kendime öğrendim" derken, 1 öğretmen de "Meslektaşlarımdan öğrendim" biçimde görüş bildirmiştir.

Öğretmenlerden Ayhan, Fatma ve Ali öğretmen, İnternet’i hizmetiçi eğitim kursundan sonra “*Kendi kendime öğrendim*” biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, Ayhan öğretmen, İnternet’i kullanmayı nasıl öğrendiğini, “*Bu deneme-yanılma mı diyorlar. Kendi kendimize öğrendik biz bunu. (...) Fakat geliştirirken ben eve bilgisayar aldım bu ara. Aldığım bilgisayarın bir aylık promosyonu vardı. Onu baya kullandık yani. Bu arada İnternet kullanımını öğrendik. Ondan sonra okulumuzda vardı. Okulda öğrendik. Kullanımı bu şekilde öğrendik*” (st.54-59) biçiminde anlatmıştır. Fatma öğretmen, hizmetiçi eğitim kursunun “*yeterli bir kurs olmadığını*” belirttikten sonra , “*İnternet kullanmayı kendi evimde bilgisayar olduğu için, İnternet’e bağlı olduğu için öğrendim*” (st.77-81) derken; Ali öğretmen, “*Öncelikle kendi çabamla. Yani almış olduğum kampanyanın İnternet hizmetlerinden yararlanarak evde öğrendim*” (st.74-75) diyerek görüşünü bildirmiştir.

Öğretmenlerden Vedat öğretmen ise, “*İnternet kullanmayı (...) arkadaşlarıma sorarak, bilen kişilere sorarak daha çok*” öğrendim biçimde görüş bildirmiştir.

Kendileri ile görüşme yapılan öğretmenlerin tümü, İnternet kullanmayı hizmetiçi eğitim kursunda öğrendiklerini, ancak hizmetiçi eğitim kursunun yeterli olmadığını belirtmiştir. Bu bulguya göre, öğretmenlerin katıldıkları hizmetiçi eğitim kursunun çok etkili olduğu söylenemez. Örneğin, kursa katılan öğretmenlerden kimileri şu an e-postayı kullanamayacaklarını ya da İnternet’e giremeyeceklerini söylemiştir. Araştırmanın yapıldığı okulda kendi kendime İnternet kullanmayı öğrendim diyen öğretmenlerin şu an için İnternet’i en iyi eğitim amaçlı kullandıkları ortaya çıkmıştır.

Araştırmanın bu bulgusu, Seferoğlu’nun (2002, s.346) yaptığı araştırmanın, öğretmenlerin bilgisayarla ilgili bilgilerini öncelikle hizmetiçi eğitim kursu ve sonra da meslektaşlarından öğrendikleri bulgusuyla örtüşmektedir.

3.2.2. Öğretmenlerin “İnternet Hizmetlerinden (E-Posta, Chat vb.) Hangilerini Kullanıyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Öğretmenlere görüşmeler sırasında ikinci soru olarak “İnternet hizmetlerinden (E-posta, chat vb.) hangilerini kullanıyorsunuz” sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 31’de gösterilmiştir.

Çizelge 31

Öğretmenlerin “İnternet Hizmetlerinden (E-Posta, Chat vb.) Hangilerini Kullanıyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

İnternet hizmetlerinden (E-posta, chat gibi) hangilerini kullanıyorsunuz?	f
a. E-posta adresim var ama kullanmıyorum.	4
b. Hiçbirini kullanmıyorum.	4
c. Chat var ama kullanmıyorum.	1
d. E-posta kullanıyorum.	1
Görüşler Toplamı	10

Çizelge 31’de görüldüğü gibi, bu soruya öğretmenlerin 4’ü “E-posta adresim var ama kullanmıyorum”, 4’ü “Hiçbirini kullanmıyorum”, 1’i “Chat var ama kullanmıyorum”, 1’i de “E-posta kullanıyorum” biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğretmenlerden Vedat öğretmen, “E-posta adresim var ama kullanmıyorum” biçiminde görüş bildirerek; *“İnternet hizmetlerinden eee e-mail adresim var ama kullanmıyorum, yararlanmıyorum. (...) Kullanmasını bilmiyorum. Birkaç deneme yanılma yöntemiyle uğraştım ama kullanamadım”* (st.104-105) demiştir.

Öğretmenlerden Ali öğretmen, chat kullanımı için, *“Chat kullanmıyorum ama sahibim en azından”*(st.114) derken, e-posta için, *“Evet kullanıyorum. Daha çok yine bilgi alışverişinde kullanıyoruz”* (st.116) biçiminde görüş bildirmiştir.

Kendileriyle görüşme yapılan öğretmenlerin tamamına yakınının, İnternet hizmetlerinden hiçbirini kullanmadığı ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerden sadece 1'i düzenli olarak e-posta kullandığını bildirmiştir. Bu bulgu hizmetiçi eğitim kursuna katılan öğretmenler açısından düşündürücüdür. Çünkü, okulda öğretmenlerin kullanabileceği İnternet erişiminin olduğu bir bilgisayar olmakla birlikte, kimi öğretmenlerin evlerinde de İnternet vardır. Ancak, İnternet hizmetlerinden sadece bir öğretmen evinden e-posta kullanmaktadır. Okuldaki İnternet'in öğretmenler tarafından kullanılması için, okul yönetiminin öğretmenlerin İnternet'ten yararlanmasını özendirmesi gereklidir. Çünkü öğretmenler, öğretmenler odasındaki bilgisayarı soru yazma, plan yazma ve çıktı almada etkili olarak kullanmaktadır. Aynı durum İnternet kullanımı için geçerlidir. Bu bulgu, öğretmenlerin İnternet kullanımı konusunda okulda yeterli destek ve olanak bulamadıkları biçiminde yorumlanabilir.

Araştırmanın bu bulgusu, Karslı ve Diğerlerinin (2002, s.183) yaptıkları araştırmanın, okul yöneticisi ve öğretmenlerin İnternet'in en yaygın hizmetlerinden olan e-posta ve web kullanmadıkları bulgusuyla örtüşmektedir. Ayrıca, araştırmanın bu bulgusu, Yaşar'ın (1997, s.42) yaptığı araştırmanın, öğretmenlerin bilgisayarı ders planı hazırlamak için kullanıyorlar bulgusu ile örtüşürken, öğretmenlerin meslektaşlarıyla e-posta yoluyla yoğun haberleşme bulgusu ile örtüşmemektedir.

3.2.3. Öğretmenlerin “İnternet’i Hangi Amaçla Kullanıyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Öğretmenlere görüşmeler sırasında üçüncü soru olarak “İnternet’i hangi amaçla kullanıyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 32’de gösterilmiştir.

Çizelge 32’de görüldüğü gibi, bu soruya öğretmenlerin 5’i “Eğitim-öğretim amacıyla kullanıyorum”, 4’ü “Kullanmıyorum”, 1’i “Yeniliklerle tanışmak amacıyla kullanıyorum”, 1’i “Sağlığım ile ilgili bilgiler almak” ve “Burçlara bakmak amacıyla kullanıyorum” biçiminde görüş bildirmiştir.

Çizelge 32

**Öğretmenlerin “İnternet’i Hangi Amaçla Kullanıyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri
Yanıtlar ve Frekans Dağılımları**

İnternet’i hangi amaçla kullanıyorsunuz?	f
a. Eğitim-öğretim amacıyla kullanıyorum.	5
b. Kullanmıyorum.	4
c. Yeniliklerle tanışmak amacıyla kullanıyorum.	1
d. Sağlığım ile ilgili bilgiler almak amacıyla kullanıyorum.	1
e. Burçlara bakmak amacıyla kullanıyorum.	1
Görüşler Toplamı	12

Öğretmenlerden Gül, Vedat, Fatma, Ali ve Cem öğretmenler, “Eğitim-öğretim amacıyla kullanıyorum” biçiminde görüş bildirmiştir. Vedat öğretmen, “*Özellikle kaynak olarak, kaynak bulmada, yararlanmada İnternet’i kullanıyorum. (...) Sosyal Bilgilerde harita eee seçimi, Matematikten özellikle olimpiyat yarışmalarında sorulan soruları alma, Türkçe ona keza hemen tüm derslerde*” (st.150-155) diyerek İnternet’ten yararlandığını belirtmiştir. Ali öğretmen ise, “*Ben genellikle eğitim araştırmaları için yani planlar veya programlarda öğrencilere kaynak olabilecek bazı şeylerde (...) yararlanıyorum*” (st.160-165) biçiminde İnternet’ten yararlanma amacını belirtmiştir.

Öğretmenlerden Ayhan öğretmen, “*Kullandığım dönemlerde ben bu yeniliklerle tanışmak için, yeni gelişen teknolojiye İnternet ne derecede söz sahibi oluyor öğrenmek için*” (st.145-148) diyerek İnternet kullandığını belirtmiştir.

Öğretmenlerden Fatma öğretmen, eğitim-öğretim amaçlı kullanımın yanında, “*Eee işte sağlık problemlerim olduğunda onlarla ilgili bilgi edindim. (...) Burçlara girdim. Çok fazla yapmadım onu söyleyeyim*” (st.167-168) diyerek İnternet’i farklı amaçlar için de kullandığını bildirmiştir.

Kendileriyle görüşme yapılan öğretmenlerin İnternet'i kullanım amaçları farklılık göstermektedir. Öğretmenlerin tamamına yakını, İnternet'i hazır ders planı almada kullandıklarını bildirmiştir. İnternet öğretmenlere gerek öğretim sürecinde gerekse mesleki gelişimlerinde geniş olanaklar sunmaktadır. Ancak, araştırmaya katılan öğretmenlerin İnterneti sadece plan indirmede kullandıkları bulunmuştur. Bu bulguya dayanarak, eğer isterlerse öğretmenlerin İnternet'i öğrenme-öğretme sürecinde etkili olarak kullanabilecekleri söylenebilir. Çünkü, sınıf öğretmenlerinin zamanlarının çoğu plan hazırlamakla geçmektedir. Plan yapma sorununu çözmede nasıl İnternet'i işe koşmuşlarsa, İnternet'in öğrenme sürecinde kullanım örneklerini görmüş olsalardı, bu amaçla da İnternet'ten yararlanma girişimleri olabilirdi.

Araştırmanın bu bulgusu, Dunlap'ın (2000, s.14) Bleigh'ten (2000) aktardığı araştırmanın, öğretmenlerin İnternet'ten ders planı almada kullandıkları bulgusuyla örtüşürken; Karşı ve Diğerleri'nin (2002, s.183) yaptıkları araştırmanın, öğretmenler İnternet'ten en çok müzik dinlemek, film izlemek, gezinti yapmak ve gazete okumak amacıyla yararlandıkları bulgusuyla örtüşmemektedir.

Araştırmanın bu bulgusu, öğretmenlerin öğrenme-öğretme sürecinde araç-gereç kullanmama nedenleri ile, Yaşar, Odabaşı ve Namlu'nun (1997) ve Karşı ve Diğerleri'nin (2002, s.183) yaptıkları araştırmaların, öğretmenlerin çağdaş teknolojilerden yeterince yararlanmadıkları bulgusuyla örtüşmektedir.

Öğretmenlerin İnternet'i ya da teknolojiyi okulda az kullanmalarının nedeni olarak meslekteki hizmet sürelerinin etkili olduğu söylenebilir. Bir öğretmen de bu yönde genç arkadaşlarının ve okula gelen stajyer öğretmenlerin teknolojiye daha yatkın olduğu biçiminde gözlemi olduğunu bildirmiştir. Araştırmanın bu bulgusu, Bakioğlu ve Şentuna'nın (2001, s.13) aktardığı, Marcinkiewicz'in (1995) yaptığı araştırma bulguları ile örtüşmektedir.

3.2.4. Öğretmenlerin “İnternet’le İlgili Yenilikleri Hangi Kaynaklardan İzliyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Öğretmenlere görüşmeler sırasında dördüncü soru olarak “İnternet’le ilgili yenilikleri hangi kaynaklardan izliyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 33’te gösterilmiştir.

Çizelge 33

Öğretmenlerin “İnternet’le İlgili Yenilikleri Hangi Kaynaklardan İzliyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

İnternet’le ilgili yenilikleri hangi kaynaklardan izliyorsunuz?	f
a. Meslektaşlarımdan	4
b. Gazeteden	3
c. Dergiden	2
d. İzlemiyorum	2
e. Televizyondan	1
f. İnternet’ten	1
Görüşler Toplamı	13

Çizelge 33’te görüldüğü gibi, bu soruya öğretmenlerin 4’ü “Meslektaşlarımdan”, 3’ü “Gazeteden”, 2’si “Dergiden”, 2’si İzlemiyorum”, 1’i “Televizyondan” ve 1’i de “İnternet’ten” biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğretmenlerden İnternet’le ilgili yenilikleri “Meslektaşlarımdan” izlediğini belirten Ece öğretmen, “Okuldaki arkadaşlarımızdan” (st.192-193) derken; Gül öğretmen, “Arkadaşlarımızla bu konuda onlar bir şey duyarlarsa, şöyle bir şey var, site açılmış arkadaşlar bizim için yararlı olacağına inanıyoruz dendiği zaman. Yani biz de onun adresini alıp ona göre kullanmaya çalışıyoruz” (st.8195-197) demiştir. Barış öğretmen ise, “Valla onu daha çok arkadaşların, arkadaşlarla yaptığımız sohbetlerden kaynaklanıyor” (st.222) diyerek görüşünü bildirmiştir.

Öğretmenlerden Fatma öğretmen, *“Gazetenin İnternet’le ilgili, bilgisayarla ilgili, teknoloji ile ilgili yazı varsa dikkatimi çekerse okuyorum”* (st.218-219) diyerek İnternet’le ilgili yenilikleri sadece gazeteden izlediğini belirtmiştir. Ayhan ve Vedat öğretmenler, *“Gazete ve dergiden”* demişler; Vedat öğretmen ek olarak, *“TRT’nin var. TRT İnternet’le ilgili programlar var”* (st.208-209) diyerek, bu programları izlediğini belirtmiştir. Ali öğretmen, İnternet’le ilgili yenilikleri, *“İnternet’le ilgili yenilikleri genellikle zaten İnternet kullanırken yine oradan takip ediyoruz. (...) İnternet sunucum zaten bize bazı yenilikleri bize aktarıyor. Yani bağlantımızı gerçekleştirdiğimiz zaman o yenilikleri de orada görmüş oluyoruz”* (st.213-214) biçiminde görüş bildirmiştir. Öğretmenlerden Şule ve Dilek öğretmenler ise, İnternet’le ilgili yenilikleri izlemediklerini bildirmiştir.

Kendileriyle görüşme yapılan öğretmenlerin İnternet’le ilgili yenilikleri izleme kaynakları farklılık göstermektedir. Öğretmenlerin İnternet’le ilgili yenilikleri sırasıyla; meslektaşlarından, gazeteden ve dergiden izledikleri ortaya çıkmıştır.

3.2.5. Öğretmenlerin “Okulunuzda İnternet Kullanıyor musunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Öğretmenlere görüşmeler sırasında beşinci soru olarak “Okulunuzda İnternet kullanıyor musunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 34’te gösterilmiştir.

Çizelge 34’te görüldüğü gibi, bu soruya öğretmenlerin, 6’sı “Evet”, 3’ü “Hayır”, 1’i “Okulumuzda şu an İnternet bağlantısı yok” ve 1’i de “Okulda İnternet kullanmaya zamanım yok” biçiminde görüş bildirmiştir. Öğretmenler, “Derslerde İnternet’ten nasıl yararlanıyorsunuz?” sorusuna, 1’i “İlköğretim için şu aşamada İnternet kullanımı zor”, 1’i “Öğrencilerimiz henüz o aşamada değil”, 1’i “Öğretmen bu işe (İnternet’e) yabancı”, 1’i “Yeterli salonumuz yok”, 1’i de “Okulda belli saatlerde kullanıldığı için derslerde kullanamıyoruz” biçiminde görüş bildirmiştir. Öğretmenler, “Okulunuzun web sitesinde öğrencilerinize yönelik neler var?” sorusuna, 4’ü “Öğrencilerin notları var”, 4’ü

“Okulun tanıtımı var”, 1’i “Öğretmenler hakkında bilgiler var”, 1’i “Okulun sosyal etkinlikleri var” biçiminde görüş bildirmişlerdir.

Çizelge 34

Öğretmenlerin “Okulunuzda İnternet Kullanıyor musunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Okulunuzda İnternet Kullanıyor musunuz?	f
a. Evet	6
a.1. (Derslerde İnternet’ten nasıl yararlanıyorsunuz?)	
a.1.1. İlköğretim için şu aşamada İnternet kullanımı zor	1
a.1.2. Öğrencilerimiz henüz o aşamada değil	1
a.1.3. Öğretmen İnternet’e yabancı	1
a.1.4. Derslerde kullanmak için yeterli salonumuz yok	1
a.1.5. İnternet’ten kaynak olarak yararlanıyorum	1
a.1.6. Okulda belli saatlerde kullanıldığı için derslerde kullanamıyoruz	1
a.2. (Okulunuzun web sitesinde öğrencilere yönelik neler var?)	4
a.2.1. Öğrencilerin notları var	4
a.2.2. Okulun tanıtımı var	1
a.2.3. Öğretmenler hakkında bilgiler var	1
a.2.4. Okulun sosyal etkinlikleri var	1
b. Hayır	3
c. Okulumuzda şu anda İnternet bağlantısı yok	1
d. Okulda İnternet kullanmaya zamanım yok	1
Görüşler Toplamı	28

Öğretmenlerden Ayhan öğretmen, okulda İnternet kullandığını ancak, derslerde İnternet kullanımına ilişkin, “O zor. İlköğretimde yani ben şimdi hangi siteye gireyim de öğrencilere faydalı olayım diye yani şey yapmadım, bunu çıkartamadım. (...) Öğrencilerimiz henüz o şamada değil” (st.244-247) demiş ve “Genel olarak öğretmen bu işe yabancı. Önce öğretmene tanıştıracaksınız ki, öğretmen onu bilecek ki öğrencileri yönlendirecek yani” (st.258-260) diyerek görüşünü belirtirken; Gül

öğretmen de, okulda İnternet'e *"Her zaman girilmiyor. Onun için kullanmıyoruz çok"* (st.233-234) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğretmenlerden "Okulunuzun web sitesinde öğrencilere yönelik neler var?" sorusuna, Ayhan, Fatma, Gül ve Vedat öğretmenler, "Öğrencilerin notları var" demişlerdir. Bu öğretmenlerden Ayhan öğretmen, *"Karnemnet var bizim okulla ilgili. Öğrenciler kendi notlarını evlerinden öğrenebiliyorlar. Yani eğer İnternet'e bağlıysalar. Yani velinin buraya gelmesine gerek yok"* (st.251-254) derken, Fatma öğretmen ise, *"Öğrenci notları girme kısmı var. (...) Ama o da sağlıklı bir şekilde yürümüyor. Notları biz giriyoruz, müdür yardımcısı aracılığıyla biz giriyoruz"* (st.289-292) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğretmenlerden Ayhan, Barış, Cem ve Ali öğretmenler, okulun web sitesinde, "Okulun tanıtımı var" biçiminde görüş bildirmiştir. Ayrıca, Ali öğretmen, "Öğretmenler hakkında bilgi var", Barış öğretmen de, "Okulun sosyal etkinlikleri var" biçiminde görüş bildirmiştir.

Kendileriyle görüşme yapılan öğretmenlerin yarısından fazlasının, okulda İnternet kullandığı ortaya çıkmıştır. Ancak, İnternet'in öğretmenler tarafından öğrenme-öğretme sürecinde kullanılmadığı bulunmuştur.

Araştırmanın bu bulgusu, İşman (2002, s.23) ve Seferoğlu'nun (2002, 347) yaptıkları araştırmalarda, öğretmenlerin İnternet'i öğrenme-öğretme sürecinde hiç kullanmadıkları bulgusuyla örtüşmektedir.

3.2.6. Öğretmenlerin "Öğrencilerinizi İnternet Kullanımı Bakımından Ne Ölçüde Yeterli Buluyorsunuz?" Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Öğretmenlere görüşmeler sırasında altıncı soru olarak "Öğrencilerinizi İnternet kullanımı bakımından ne ölçüde yeterli buluyorsunuz?" sorusu yöneltmiştir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 35'te gösterilmiştir.

Çizelge35

Öğretmenlerin “Öğrencilerinizi İnternet Kullanımı Bakımından Ne Ölçüde Yeterli Buluyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Öğrencilerinizi İnternet kullanımı bakımından ne ölçüde yeterli buluyorsunuz?	f
a. Yeterli değil	6
b. Yeterli	2
c. İnternet konusunda öğrencilerimizle bir paylaşımımız olmadı	2
d. Sınıfımda değerlendirme yapabileceğim sayıda öğrenci yok	1
Görüşler Toplamı	11

Çizelge 35’te görüldüğü gibi, bu soruya öğretmenlerin 6’sı “Yeterli değil”, 2’si “Yeterli”, 2’si “İnternet konusunda öğrencilerle bir paylaşımımız olmadı”, 1’i ise, “Sınıfımda değerlendirme yapabileceğim sayıda öğrenci yok” biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğretmenlerden öğrencileri İnternet kullanma bakımından “Yeterli değil” diyerek yeterli bulmayanlardan Ayhan öğretmen, “Çok yeterli bulamam” (st.326) derken; Vedat öğretmen, “Yeterli değil. (...) Hiçbiri yeterli değil. Çünkü İnternet kullanan ailelerin eee eğitim seviyesi ve kültür ortamı zaten çocuğa yardımcı olacak nitelikte değil. Onun için öğrenci bilgisayarla, İnternet’le yapayalnız kalıyor” (st.335-337) demiştir. Ali öğretmen ise, “Çok kısıtlı imkanlarda kullanıyoruz. Zaten onların çok serbestçe, rahatça kullanabildiklerini sanmıyorum. Genellikle işte ailesinin izni olduğu zamanlarda ancak kullanabiliyorlar. O da yeterli değil” (st.348-350) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğretmenlerden öğrencileri İnternet kullanma bakımından “Yeterli” diyerek yeterli bulanlardan, Ayhan öğretmen, “Yeterli bulduklarım var. Öğrencilerimizin bir kısmını kendi evlerinde var zaten bilgisayar” (st.327-329) biçiminde görüş bildirirken;

Ece öğretmen, öğrenciler “İnternet’ten eee çeşitli yani ünitelere göre çeşitli sorular çıkartabiliyorlar” (st.315-316) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğretmenlerden “İnternet konusunda öğrencilerle bir paylaşımımız olmadı” biçiminde görüş bildiren Fatma öğretmen, “Bilgisayar dersine ayrı bir öğretmen giriyor, bu konularla ilgili bilgisayar ve onunla ilgili bilgileri bilgisayar öğretmenimiz verdiği için. Biz konularımızı tamamlamakla meşgulüz” (st.357-359) diyerek “Zaten çok az sayıda İnternet kullanan öğrenci var. Onlarla da şey yapmıyoruz” (st.355-356) biçiminde görüş bildirmiştir.

Kendileriyle görüşme yapılan öğretmenlerin yarısından fazlasının, öğrencileri İnternet kullanımı bakımından yeterli görmedikleri ortaya çıkmıştır. Öğrencileri yeterli bulan öğretmenler öğrencilerin bilgisayar derslerine giren öğretmenlerdir. Yeterli bulan öğretmenlerin görüşlerinin anlamlı olduğu söylenebilir. Öğrencileri yeterli görmeyen öğretmenlerin, öğrencilerle İnternet konusunda çok az paylaşımları olduğu düşünülürse, öğretmenlerin öğrencilerini İnternet kullanımı konusunda yeterli görmemeleri anlamlıdır. Örneğin, İnternet kullanımı bakımından öğretmeni tarafından yetersiz olduğu düşünülen öğrencilerden kimilerinin rahatlıkla e-posta kullanabildiği bulunmuştur.

3.2.7. Öğretmenlerin “Öğrencilerinizi İnternet Kullanımı Konusunda Nasıl Yönlendiriyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Öğretmenlere görüşmeler sırasında yedinci soru olarak “Öğrencilerinizi İnternet kullanımı konusunda nasıl yönlendiriyorsunuz?” sorusu yöneltmiştir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 36’da gösterilmiştir.

Çizelge 36’da görüldüğü gibi, bu soruya öğretmenlerin, 6’sı “Katkım yok”, 2’si “Site adresleri veriyorum”, 1’i “Evinde İnternet’i olan öğrenci sayısı az olduğu için sınıfın çoğunluğunu dikkate alıyorum”, 1’i “İnternet ahlakı hakkında bilgi veriyorum”, 1’i “Fen Bilgisi dersinde İnternet’i kaynak olarak önerdim”, 1’i “İnternet’i olan

öğrencilerle konuşuyorum”, 1’i “Öğrencileri yönlendirmek hiç aklıma gelmedi” biçiminde görüş bildirmiştir.

Çizelge 36

Öğretmenlerin “Öğrencilerinizi İnternet Kullanımı Konusunda Nasıl Yönlendiriyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Öğrencilerinizi İnternet kullanımı konusunda nasıl yönlendiriyorsunuz?	f
a. Katkım yok	6
b. Site adresleri veriyorum	2
c. Evinde İnternet’i olan öğrenci sayısı az olduğu için sınıfın çoğunluğunu dikkate alıyorum	1
d. İnternet ahlakı hakkında bilgi veriyorum	1
e. Fen Bilgisi dersinde İnternet’i kaynak olarak önerdim	1
f. İnternet’i olan öğrencilerle konuşuyorum	1
g. Öğrencileri yönlendirmek hiç aklıma gelmedi	1
Görüşler Toplamı	13

Öğretmenlerden Fatma, Ece, Gül, Barış, Dilek ve Cem öğretmen, öğrencilere, İnternet kullanımı konusunda “Katkım yok” biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, Fatma öğretmen, *“Çünkü dediğim gibi yaa daha yeni bizim sınıfta İnternet oluşmaya başladı. Yoktu zaten geçen sene. Bu sene yeni oluşmaya başladı. Çok fazla İnternet konusuna girmiyoruz”* (st.416-417) derken, Dilek öğretmen, *“Çünkü bilgisayar derslerine ben girmiyorum. Başka bir öğretmen giriyor. Onun ne yaptığını bilemem tabi ki”*(st.424-425) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğretmenlerden Ayhan ve Vedat öğretmen, öğrencilere, İnternet kullanımı konusunda “Site adresleri veriyorum” biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, Ayhan öğretmen, *“Yani girerken daha ziyade mücade ettiğimiz ölçülerde falan adresleri, diyelim ki üniversiteler olsun bunları önce tahtaya yazıyoruz. Buralardan birilerine giderler diye bir sınırlama getiriyoruz”* (st.388-390) derken, Vedat öğretmen, *“Ben site isimlerini vererek ve nasıl yararlanabilecekleri konusunda açıklamalarda*

bulunuyorum” (st.394-395) biçimindeki görüşüne ek olarak “Özellikle öğretmenler sitesinin öğrenci bölümünü, öğrencilere yönelik bölümlerini tavsiye ediyorum. Bir öğrencim girmiş onu belirtti” (st.452-454) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğretmenlerden Fatma ve Gül öğretmen, “Evinde İnternet’i olan öğrenci sayısı az olduğu için sınıfın çoğunluğunu dikkate alıyorum” biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, Gül Öğretmen, “*Genelde kendi kaynaklarımızdan yararlanıyoruz biz. Çünkü çok kısıtlı öğrencide (İnternet) olduğu için, 30 öğrencinin içinde iki öğrenci bu işi bildiği için. Yani diğer öğrencilerin orta yolunu bulup, onlara göre daha çok yazılı kaynaklardan faydalaniyoruz*” (st.382-385) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğretmenlerden Ayhan öğretmen, “*(...) bir kere İnternet ahlakı üzerinde duruyorum. Bunun sınırsız ama sorumlu bir şey olduğunu anlatıyorum*” (387-388) biçiminde, Ali öğretmen ise, “*Ben özellikle bu Fen Bilgisi programımız yeni uygulamaya geçildiği için kaynak sıkıntısı vardı. Burada özellikle ben İnternet’ten yararlanabileceklerini önerdim. Özellikle bir öğrencimin çok ilgisini çekti. İnternet’ten yararlanıp gelmiş ben bunu sınıfta örnek olarak gösterdim*” (st.404-407) biçiminde görüş bildirirken; Şule öğretmen, “*Eee ben öğrencilerle konuşuyorum. Bağlı olanlar var mı diye*” (st.339) sordum biçiminde görüş bildirmiştir. Fatma öğretmen ise, “*Yani bizden de kaynaklandı. Böyle bir şey vermek hiç aklıma gelmedi. Bak çok güzel bir fikir. Ben çocuklara İnternet’i olanlara söyleyebilirim*” (st.461-463) biçiminde görüş bildirmiştir.

Kendileriyle görüşülen öğretmenlerin yarısından fazlası, öğrencilerine İnternet kullanımı konusunda bir katkısı olmadığını belirtmiştir. Araştırmanın bu bulgusuna göre, öğretmenlerin çoğunluğu öğrencilerine İnternet kullanımı konusunda katkı sağlamamaktadır. Ancak, en anlamlı bulgu ise, bir öğretmenin İnternet ahlakı (etik) konusunda öğrencilere bilgi vermesinin olduğu söylenebilir.

3.2.8. Öğretmenlerin “Öğrenciler İnternet’i En Çok Hangi Ders İçin Kullanıyorlar?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Öğretmenlere görüşmeler sırasında sekizinci soru olarak “Öğrenciler İnternet’i en çok hangi ders için kullanıyorlar?” sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 37’de gösterilmiştir.

Çizelge 37

Öğretmenlerin “Öğrenciler İnternet’i En Çok Hangi Ders İçin Kullanıyorlar?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Öğrenciler İnternet’i en çok hangi ders için kullanıyorlar?	f
a. Dersler için kullanmıyorlar	6
b. Fen Bilgisi	2
c. Türkçe	1
d. Bilgisayar	1
Görüşler Toplamı	10

Çizelge 37’de görüldüğü gibi, bu soruya öğretmenlerin 6’sı “Dersler için kullanmıyorlar”, 2’si “Fen Bilgisi”, 1’i “Türkçe”, 1’i “Bilgisayar” biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğretmenlerden Ayhan, Fatma, Vedat, Şule, Dilek ve Cem öğretmen, “Öğrenciler İnternet’i ders için kullanmıyorlar” biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, Ayhan öğretmen, “*Ders dışında daha ziyade oyun için kullanıyorlar*” (st.437-438) derken, Cem öğretmen, “*Diyorum yaa dersler açısından pek kullandıklarını zannetmiyorum*” (st.555) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğretmenlerden Ece ve Ali öğretmen, “Öğrenciler ‘Fen Bilgisi’ dersinde İnternet kullanıyorlar” biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, Ali öğretmen, “*Daha çok Fen Bilgisi Dersinde kullandık*” (st.459) biçiminde görüş bildirmiştir. “Öğrenciler ‘Fen

Bilgisi' dersine ek olarak 'Türkçe' dersinde de İnternet kullanıyorlar" biçiminde görüş bildiren Ece öğretmen, öğrencilerin, İnternet'ten *"Türkçe dersinde değişik masallar, öyküler, fıkralar, bilmeceler"* (st.432) getirdiklerini bildirmiştir. Ek olarak Gül öğretmen, öğrencilerin "Bilgisayar" dersinde de İnternet kullandığını belirtmiş ve görüşünü, *"Bilgisayar dersinde kullanıyorlar. Diğer derslere yansımada bu şeye kadar"* (st.435) biçiminde belirtmiştir.

Kendileriyle görüşme yapılan öğretmenlerin yarısından fazlasının öğrencilerin İnternet'i ders çalışmak için kullanmadıkları görüşünde oldukları söylenebilir.

3.2.9. Öğretmenlerin "Öğrencilerinizin İnternet Kullanırken Yaşadıkları Sorunlar Nelerdir?" Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Öğretmenlere görüşmeler sırasında dokuzuncu soru olarak "Öğrencilerinizin İnternet kullanırken yaşadıkları sorunlar nelerdir?" sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 38'de gösterilmiştir.

Çizelge 38

Öğretmenlerin "Öğrencilerin İnternet Kullanırken Yaşadıkları Sorunlar Nelerdir?" Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Öğrencilerin İnternet kullanırken yaşadıkları sorunlar nelerdir?	f
a. Bana bir sorun getirmedi	8
b. Adreslere giremiyorlar	1
c. İnternet'ten bilgi indirmede sorun yaşıyorlar	1
d. Sorunlarını bilgisayar öğretmenlerine söylüyorlar	1
Görüşler Toplamı	11

Çizelge 38'de görüldüğü gibi, bu soruya öğretmenlerin 8'i "Bana bir sorun getirmedi", 1'i "Site adreslerine giremiyorlar", 1'i "İnternet'ten bilgi indirmede sorun

yaşıyorlar”, 1’i “Sorunlarını bilgisayar öğretmenlerine söylüyorlar” biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğretmenlerden Ece, Gül, Vedat, Şule, Ali, Barış, Dilek ve Cem öğretmen, “Öğrenciler bana bir sorun getirmediler” biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, Ece öğretmen, *“Yaşadıkları sorunları olmuyor. Çünkü evde onları yönlendirebilecek yani yaşadıkları sorunları paylaşabilecekleri insanlar var. Daha yetişkin büyük olarak insanlar var. Bana getirdikleri bir sorun yok”* (st.559-561) derken; Şule öğretmen, *“Onu hiç bahsetmediler. (...) Yeni aldıkları için”* (st.578-579) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğretmenlerden Ayhan öğretmen, *“Yani özellikle girerken pek girişleri mümkün olmuyor. Zaten çok yavaş. (...) Buradan zaten makinalar biraz yavaş şey ediyor”* (st.565-566) biçimindeki görüşüne ek olarak; *“Mesela ben İnternet’e girdim. Ama şuradan bir yer, bilgiyi alamadım diyor. Alıp kendi bilgisayarına indiremedim. Bu tip şeylerde de biz onlara şöyle yapacaksın, yeni bir dosya açacaksın oraya kaydını yapacaksın diye gerekeni yapıyoruz”* (st.570-573) demiştir. Fatma öğretmen ise, *“İnternet konusunda çocuklarla bir sohbetimiz olmadı. Bundan sonra olacak. (...) Tabi benimle de paylaşımları gerekiyor. Ama şimdi çocuklar şey olarak bu konuda bir şeyleri varsa direkt bilgisayar öğretmenlerine söylüyorlar”* (st.586-589) biçiminde görüş bildirmiştir.

Kendileriyle görüşme yapılan öğretmenlerin tümü, öğrencilerin İnternet kullanırken yaşadıkları sorunları kendilerine getirmediklerini bildirmiştir. İnternet’in okulda kullanılmaması nedeniyle böyle bir sonucun olmasının doğal olduğu söylenebilir.

3.2.10. Öğretmenlerin “Evinde İnternet Olan Öğrenciler Derse Nasıl Bir Katkı Sağlamaktadır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Öğretmenlere görüşmeler sırasında onuncu soru olarak “Evinde İnternet olan öğrenciler derslere nasıl bir katkı sağlamaktadır?” sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 39’da gösterilmiştir.

Çizelge 39

Öğretmenlerin “Evinde İnternet’i Olan Öğrenciler Derslere Nasıl Bir Katkı Sağlamaktadır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Evinde İnternet’i olan öğrenciler derslere nasıl bir katkı sağlamaktadır?	f
a. Derslere bir katkıları yok	7
b. Köprü vazifesi yapıyorlar	2
c. İnternet’te daha çok bilgiye ulaşıyorlar	1
d. Sınıf ortamı olumlu yönde etkileniyor	1
e. Evinde İnternet olan öğrencilerim zaten sınıfımın başarılı öğrencileri	1
Görüşler Toplamı	12

Çizelge 39’da görüldüğü gibi, bu soruya öğretmenlerin 7’si “Derslere bir katkıları yok”, 2’si “Köprü vazifesi yapıyorlar”, 1’i “İnternet’te daha çok bilgiye ulaşıyorlar”, 1’i “Sınıf ortamı olumlu yönde etkileniyor”, 1’i “Evinde İnternet olan öğrencilerim zaten sınıfımın başarılı öğrencileri” biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğretmenlerden Fatma, Gül, Vedat, Ali, Dilek, Barış ve Cem öğretmen, “İnternet kullanan öğrencilerin derslere bir katkıları yok” biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, Gül öğretmen, “*Uzun süreli kullanmadıkları için, derse de bir katkısını görmedik*” (st.607) derken; Ali öğretmen, “*Şimdi çocuklar 4. sınıf olmalarından dolayı çok da İnternet’in farkında değiller. Aslında ileriki yıllarda ben daha çok dikkatlerini çekeceğini zannediyorum. Onun için çok belirgin bir özellik yok. Ama İnternet kullanan*

öğrencileri ben bilgisayarda da birlikte gördüğüm için derslere katılımlarının daha iyi olduğunu görüyorum” (st.631-634) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğretmenlerden Ece ve Ayhan öğretmen, “İnternet kullanan öğrenciler köprü vazifesi yapıyorlar” biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, Ece öğretmen, “*Köprü vazifesi yapıyorlar*” (st.605) derken; Ayhan öğretmen, “*Derste işlerimize yarıyor aslında. (...) Ben bir taraftan başlarken, yaparken, sen de oradaki arkadaşlarına yardımcı olabilirsin diye. Çocukların açamadıkları olduğu zaman, giremedikleri programlar olursa, onlar yardımcı oluyorlar*” (st.609-613) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğretmenlerden İnternet kullanan öğrencilerin derse katkılarına ilişkin Ece öğretmen, “*(...) daha çok araştırmaya yönelik olduğu için daha çok bilgiye ulaşabiliyorlar. Yani İnternet sayesinde kitaptaki ya da dergilerdeki bilgilerden daha fazla bilgiye ulaşıyorlar ve ulaştıkları bilgiyi de sınıfta paylaşıyorlar*” (st.599-602) ve “*Bu da tabi sınıftaki ders ortamını olumlu yönde etkiliyor. Yine dersin dışındaki şeylerde de resimlerde, fıkralarda, bilmecelerde de yine sınıfta çok güzel bir ortam oluyor*” (602-604) biçiminde görüş bildirmiştir.

Kendileriyle görüşme yapılan öğretmenlerin hemen hemen tümü evinde İnternet olan öğrencilerin derslere bir katkısı olmadığını belirtmiştir. Ancak, kimi öğrencilerin sınıfa İnternet’ten örnekler getirdiğini kimi öğretmenler belirtmiştir. Bu durumun kimi öğretmenlerde İnternet’e ilişkin bir ilginin doğmasına ve sınıfta zaman zaman İnternet kullanımına ilişkin paylaşımların oluşmasına katkı sağladığı söylenebilir.

3.2.11. Öğretmenlerin “İlköğretimde İnternet En Çok Hangi Ders ya da Derslerin Öğretiminde Kullanılabilir?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Öğretmenlere görüşmeler sırasında on birinci soru olarak “İlköğretimde İnternet en çok hangi ders ya da derslerin öğretiminde kullanılabilir?” sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 40’da gösterilmiştir.

Çizelge 40

**Öğretmenlerin “İlköğretimde İnternet En Çok Hangi Ders ya da Derslerin
Öğretiminde Kullanılabilir?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans
Dağılımları**

İlköğretimde İnternet en çok hangi ders ya da derslerin öğretiminde kullanılabilir?	f
a. Tüm derslerde kullanılabilir	8
b. Fen Bilgisi	6
c. Türkçe	5
d. Sosyal Bilgiler	4
e. Matematik	3
f. Resim	2
g. Müzik	1
h. Hayat Bilgisi	1
i. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	1
Görüşler Toplamı	31

Çizelge 40’da görüldüğü gibi, bu soruya öğretmenlerin 8’i “Tüm derslerde kullanılabilir”, 6’sı “Fen Bilgisi”, 5’i “Türkçe”, 4’ü “Sosyal Bilgiler”, 3’ü “Matematik”, 2’si “Resim”, 1’i “Müzik”, 1’i “Hayat Bilgisi”, 1’i “Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi” biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğretmenlerden Ayhan, Fatma, Ece, Gül, Vedat, Ali, Dilek ve Cem öğretmen, “İlköğretimde İnternet öğrenme-öğretme sürecinde tüm derslerde kullanılabilir” biçiminde görüş bildirmiştir. Öğretmenler bu görüşlerine ek açıklamalar da yapmışlardır. Örneğin, Ece öğretmen, “*Türkçe ve Fen Bilgisi derslerinde daha verimli olarak kullanılacağına inanıyorum*” (st.648-649) derken; Ayhan öğretmen, “*Hemen hemen İnternet öyle ki her yere girmiş. Yani şunda kullanılmaz demek doğru olmaz yani*” (st.659-660) biçiminde görüş bildirmiştir. Vedat öğretmen, “*(...) kapalı devre sisteme bağlanarak İnternet anında bilgiler ekrana getirilebilir*” (st.664-665) derken; Ali öğretmen, “*(...) öncelik olacak olursa Fen Bilgisi ve Sosyal Bilgiler dersinde ayrıca Türkçe dersinde ve aklımıza gelmeyen bir Resim-İş dersinde çok güzel örnekler*

sunulabilir. Ne bileyim yine işitsel anlatıma yönelik olarak güzel şeyler Müzik dersinde daha güzel örnekler sunabilir” (st.674-677) biçiminde görüş bildirmiştir. Fatma öğretmen, “Herhalde Hayat Bilgisi, Fenle ilgili kullanılabilir. (...) Her şeyle ilgili her dersle ilgili var. Eee Matematikle de ilgili İnternet olabilir” (st.680-681) derken; Dilek öğretmen, “Kullanmak istedikten sonra her şeye cevap verebileceğine inanıyorum” (st.709) biçiminde görüş bildirmiştir. Cem öğretmen, ek olarak, Matematik, Fen Bilgisi, Sosyal Bilgiler, Türkçe, Resim, Müzik derslerinde kullanılabileceğini bildirmiştir. Ayrıca, Cem öğretmen, “(...) ne bileyim mesela şu olabilir. Diyanet İşlerinin Din Kültürü dersleri olabilir. Oralardan faydalanılabilir. Ama oradan başka bir yerden değil” (st.716-717) biçiminde görüş bildirmiştir.

Kendileriyle görüşme yapılan öğretmenlerin tümü İnternet’in ilköğretimde tüm derslerde kullanılabileceği düşüncesini taşımaktadır. Öğretmenlerin tümünün İnternet’in tüm dersler için kullanılacağı düşüncesinde olmalarının anlamlı olduğu söylenebilir. Bu nedenle, öğretmenlerin İnternet’in bir öğrenme ortamı olduğunun farkında oldukları söylenebilir.

3.2.12. Öğretmenlerin “İlköğretimde İnternet’in Yaygınlaşması İçin Öncelikli Olarak Hangi Kesimlere Görev Düşmektedir?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Öğretmenlere görüşmeler sırasında on ikinci soru olarak “İlköğretimde İnternet’in yaygınlaşması için öncelikli olarak hangi kesimlere görev düşmektedir?” sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 41’de gösterilmiştir.

Çizelge 41’de görüldüğü gibi, bu soruya öğretmenlerin 10’u “Öğretmenlere”, 3’ü “Ailelere”, 3’ü “Devlete”, 3’ü “Milli Eğitim Bakanlığı’na”, 3’ü “Okullara” görev düşmektedir derken, 2’si “Kampanyalar düzenlenebilir” biçiminde görüş bildirmiştir.

Çizelge 41

Öğretmenlerin “İlköğretimde İnternet’in Yaygınlaşması İçin Öncelikli Olarak Hangi Kesimlere Görev Düşmektedir?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

İlköğretimde İnternet’in yaygınlaşması için öncelikli olarak hangi kesimlere görev düşmektedir?	f
a. Öğretmenlere	10
b. Ailelere	3
c. Devlete	3
d. Milli Eğitim Bakanlığı’na	3
e. Okullara	3
f. Kampanyalar düzenlenebilir	2
Görüşler Toplamı	24

Öğretmenlerin tümü, “İlköğretimde İnternet’in yaygınlaşması için öncelikli olarak öğretmenlere görev düşmektedir” biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, Ece öğretmen, “Öncelikli olarak öğretmenlere görev düşmektedir. Ben mesela İnternet konusunda daha iyi bilgi sahibi olsam evinde bilgisayarı olan, İnternet’e bağlı olan öğrencilere daha fazla yardımcı olacağımı zannediyorum” (st.724-726) biçiminde düşünürken; Gül öğretmen, “Öğretmenin bu konuda daha bilgili olması lazım. Bizler yani çekirdekten yetişme olmadığımız, biraz da bilgisayarı biraz geriden buluyoruz. Eski öğretmenler olarak, yeni arkadaşları bu konuda daha iyi görüyorum ben” (st.733-735) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğretmenlerden ilköğretimde İnternet’in yaygınlaşması için velilere de görev düştüğü biçiminde, Şule, Ece ve Vedat öğretmen görüş bildirmiştir. Örneğin, Şule öğretmen, “Mutlaka velilere düşmektedir. Veliler bilgisayar almayınca, İnternet’e bağlanmayınca çocuklar nasıl ulaşsınlar onlara” (st.760-761) derken; Ece öğretmen, “Çocuğun en büyük zamanı evlerde, ailelerle, ailesi ile birlikte geçiyor. Eee aileler çocuğunun İnternet’ten yararlanmasını, ne şekilde yararlandığını takip etmeli eee ve ailelerin de bu konuda bilgi sahibi olmaları gerektiğine inanıyorum” (st.728-731)

biçiminde görüş bildirmiştir. Vedat öğretmen ise, “Ama en önemlisi ailenin buna izin vermesi lazım ve denetim yapması lazım. Biliyorsunuz ki İnternet özellikle küçük yaştaki çocukların pek yalnız kullanmaması gereken bir araç diyebiliriz herhalde. Günümüzde çocuklar için faydalı olduğu kadar da zararlı ortamların bulunduğu bir araç” (st.751-754) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğretmenlerden ilköğretimde İnternet’in yaygınlaşması için Milli Eğitim Bakanlığı’na görev düştüğünü Ayhan ve Barış öğretmen belirtmiştir. Örneğin, Ayhan öğretmen, “Bir kere bunu bakanlığın ele alması lazım. (...) Bizim okulumuzda var ama olmayan daha bir sürü okul var” (st.739-740) derken; Barış öğretmen ise, “Bunun direkt Milli Eğitim ile bağlantılı olmalı” (st.801) diyerek görüş bildirmiştir.

Öğretmenlerden Vedat öğretmen, okula, öğretmene ve aileye birlikte görev düştüğünü belirttikten sonra; “Okul, kurs düzenleyebilir. (...) En azından çocuğa ilk denemeler okulda yaptırılabilir” (st.749-750) biçiminde görüş bildirmiştir. Ali öğretmen ise, “Burada da en çok İnternet’in yaygınlaştırılması için kampanyalar düzenlenebilir. Yani çocuklar için, çocuklara yönelik” (st.777-778) biçiminde ilköğretimde İnternet’in yaygınlaşması için kampanyalar düzenlenmesi gerektiği doğrultusunda görüş bildirmiştir.

Kendileriyle görüşme yapılan öğretmenlerin tümü, ilköğretimde İnternet’in yaygın bir biçimde kullanılmasında öncelikli görevin öğretmenlere düştüğünü düşüncesini taşımaktadır. Ek olarak, öğretmenler; ailelere, devlete, Milli Eğitim Bakanlığı’na ve okullara da görev düştüğünü belirtmişlerdir. Bu bulguya dayanarak öğretmenlerin çağdaş teknolojilerin okulla bütünleştirilmesinde en önemli görevin kendilerinde olduğu düşüncesinde oldukları söylenebilir.

3.2.13. Öğretmenlerin “İlköğretimde İnternet’in Yaygınlaşması İçin Veliler Ne Yapabilir?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Öğretmenlere görüşmeler sırasında on üçüncü soru olarak “İlköğretimde İnternet’in yaygınlaşması için veliler ne yapabilir?” sorusu yöneltilmiştir.

Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 42’de gösterilmiştir.

Çizelge 42

Öğretmenlerin “İlköğretimde İnternet’in Yaygınlaşması İçin Veliler Ne Yapabilir?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

İlköğretimde İnternet’in yaygınlaşması için veliler ne yapabilir?	f
a. Aileler İnternet konusunda bilgilenmeli	6
b. Aileler evine bilgisayar ve İnternet almalı	3
c. Çocuğuna İnternet kullanımı konusunda yardımcı olmalı	1
d. Çocuğuna İnternet ahlakını anlatmalı	1
e. Okula maddi katkı sağlamalı	1
f. Öğrenciler sınav psikolojisinden uzaklaştırılmalı	1
g. Öğretmenlerle işbirliği yapmalı	1
Görüşler Toplamı	14

Çizelge 42’de görüldüğü gibi, bu soruya öğretmenlerin 6’sı “Aileler İnternet konusunda bilgilenmeli”, 3’ü “Aileler evine bilgisayar ve İnternet almalı”, 2’si “Çocuğuna İnternet kullanımı konusunda yardımcı olmalı”, 1’i “Çocuğuna İnternet ahlakını anlatmalı”, 1’i “Okula maddi katkı sağlamalı”, 1’i “Öğrenciler sınav psikolojisinden uzaklaştırılmalı”, 1’i “Öğretmenlerle işbirliği yapmalı” biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğretmenlerden Ece, Vedat, Ali, Barış, Cem ve Dilek öğretmen, “Aileler İnternet konusunda bilgilenmeli” biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, Vedat öğretmen, “(...) eve İnternet almak kesinlikle yetmiyor. Hani ansiklopedi alırsınız raflara, vitrinlere yerleştirirsiniz. Misafirlerinize veya eve gelenlere göstermek amacıyla. Eğer eve İnternet alıp da onu kullanmak için istek ve bilgi birikiminiz yoksa, onunla onun arasında bir fark yok bence” (st.843-845) derken; Ali öğretmen, “Velilerinde katkıda bulunabilmesi için öncelikle onların da İnternet’i tanınması gerekir. Ben İnternet’i çok iyi tanıdıklarını zannetmiyorum. Üç-beş-dört kişi dışında yani. Onun

için velilerin de bu konuda bilgilendirilmesi gerekir ki önce katkıda bulunsunlar” (st.864-867) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğretmenlerden Şule öğretmen, kendisinin de aynı yaşta çocuğu olduğu ve evinde bilgisayar olmasına rağmen İnternet’e bağlanma konusunda bazı korkuları olduğunu belirterek; velilerin yapabilecekleri konusunda, *“Veliler öncelikle çocuklarına bilgisayar almalı tabi İnternet. (...) Bilgisayarımız var. Ama İnternet diyorum ya bazı korkularım olduğu için cesaret edip alamadım. (...) bu tabi Intenet’te bazı şeyleri bilmediğimden kaynaklanıyor. Yani belki İnternet’in daha olumlu yönlerinin fazla olduğuna inansam hemen alacağım. Olumsuzluklarını daha çok duyduğum için cesaret edip bağlanamıyorum. (Nedir o duyduğunuz olumsuzluklar?) Mesela chat. Chat hastalık yapar diyorlar. Ondan sonra bazı olumsuz işte çocuklar işte çocukları olumsuz etkileyecek... (Cinsellik, pornografik siteler...) Ha ha evet. Onlardan korkuyorum. Oğlumun onlara girmeyeceğini biliyorum ama olur ya ileriki yaşlarda istek duyacak öyle şeylere”* biçiminde bir öğretmen ve veli olarak görüşlerini bildirmiştir. Cem öğretmen ise, *“İlk başta bilgisayarın olması gerekiyor evlerde. Ha yaklaşık bilgisayarın öneminin ne olduğunu kavranmışsa. Ha şu var genelde veliler bilgisayarı oyun olarak görüyorlar. Bir bilgi aracı olarak değil de, çocuğa bilgisayar aldım. Çocuk ne yapıyor? Oyun oynuyor. Bilgisayarı ve İnternet’i oyun olarak görüyorlar. İlk başta çeşitli velilere burada okulda konferanslar, seminerler düzenlenebilir. İnternet’in ne olduğu anlatılabilir çeşitli kurumlar tarafından”* (st.909-915) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğretmenlerden “Aileler evine bilgisayar ve İnternet almalı” biçiminde Gül, Şule ve Cem öğretmen görüş bildirmiştir. Örneğin, Gül öğretmen, *“Veliler ilk planda evlerine İnternet bağlatabilir”* (st.831) dedikten sonra, *“Onun kullanımını çocuğa açabilir. Kullanabilirsin diye şey yapabilir. Belki biliyorsa, veli yardımcı olabilir”* (st.831-832) biçiminde görüş bildirerek, *“Ailelerin çocuğuna İnternet kullanımı konusunda yardımcı olması”* gerektiğini de vurgulamıştır.

Öğretmenlerden “Okula maddi katkı sağlamalı” biçiminde görüş bildiren Barış öğretmen, *“Yani şu anda da ama veli bilinçlendiği takdirde, onlar aydınlatıldığı takdirde yardımcı olabileceklerini düşünüyorum. Maddi olarak olabilir. Maddi bir*

destek sağlayabilirler. Yani İnternet'in gerekliliğine inandıkları taktirde. Yani bugüne kadar okul için gerekli olan şey açıklandığında her tür yardımı yapmaktalar" (st.899-903) biçiminde görüşünü belirtmiştir.

Kendileriyle görüşme yapılan öğretmenlerin yarısından fazlası, ilköğretimde İnternet'in yaygınlaşması için ailelerin İnternet konusunda bilgilenmesi gerektiği düşüncesindedirler. Bu bulguya dayanarak öğretmenlerin, İnternet'in ilköğretimde yaygınlaşması için öncelikle ailelerin İnternet konusunda bilgi sahibi olmaları gerektiği düşüncesinde oldukları söylenebilir.

3.2.14. Öğretmenlerin "Eğitim Politikalarını Belirleyenler İnternet'in İlköğretimde Yaygın Bir Biçimde Kullanılması İçin Sizden Öneriler İsteselerdi Neler Önerirdiniz?" Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Öğretmenlere görüşmeler sırasında on dördüncü soru olarak "Eğitim politikalarını belirleyenler İnternet'in ilköğretimde yaygın bir biçimde kullanılması için sizden öneriler isteselerdi neler önerirdiniz?" sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 43'te gösterilmiştir.

Çizelge 43'te görüldüğü gibi, bu soruya öğretmenlerden, 5'i "Milli Eğitim Bakanlığı sitesini geliştirmeli", 4'ü "İnternet'e erişim daha ekonomik olmalı", 3'ü "Öğretmenlere yönelik İnternet kursları daha yararlı olmalı," 1'i "İnternet bütün okullara yaygınlaştırılmalı", 1'i "Öğretmen teknoloji ile barışmalı", 1'i "İnternet kullanım olanağı öğretmenlere sunulmalı", 1'i "Sanal sınıflar kurulmalı", 1'i "Eğitim sistemi değişmeli" biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğretmenlerden Gül, Vedat, Ali, Barış ve Cem öğretmen, "Milli Eğitim Bakanlığı sitesini geliştirmeli" biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, Vedat öğretmen, *"Bugün Milli Eğitim Bakanlığının programları ve müfredatı doğrultusunda en azından her sınıf için, her ders için birer site oluşturarak, öğrencilerin ve öğretmenlerin girip yararlanabileceği bir site kurardım. (...) kurulmasını isterdim"* (st.973-976) derken; Ali öğretmen, *"Bence Milli Eğitim Bakanlığı kendi sitelerini daha öğrencilere yönelik*

olarak hazırlayabilir. Sadece öğretmenlere yönelik. Benim gördüğüm kadar. (...) Yani öğrencilerin derslere yönelik çünkü öğrencinin en çok ilgisini çekecek şeyler dersler, oyunlar yani eğitici-öğretici oyunlara da yer vererek sitesini daha da zenginleştirebilir, destek olabilir. Ders programlarını siteyle destekleyebilir. Bir ölçüde, hiç olmazsa diğer öğrenciler buradan yararlananlar yararlanmayanlara örnek olabilir” (st.1006-1016) biçiminde görüş bildirmiştir.

Çizelge 43

Öğretmenlerin “Eğitim Politikalarını Belirleyenler İnternet’in İlköğretimde Yaygın Bir Biçimde Kullanılması İçin Sizden Öneriler İsteselerdi Neler Önerirdiniz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Eğitim politikalarını belirleyenler İnternet’in ilköğretimde yaygın bir biçimde kullanılması için sizden öneriler isteselerdi neler önerirdiniz?	f
a. Milli Eğitim Bakanlığı sitesini geliştirmeli	5
b. İnternet’e erişim daha ekonomik olmalı	4
c. Öğretmenlere yönelik İnternet kursları daha yararlı olmalı	3
d. İnternet bütün okullara yaygınlaştırılmalı	1
e. Öğretmen teknoloji ile barışmalı	1
f. İnternet kullanım olanağı öğretmenlere sunulmalı	1
g. Sanal sınıflar kurulmalı	1
h. Eğitim sistemi değişmeli	1
Görüşler Toplamı	17

Öğretmenlerden Fatma, Ece, Barış ve Cem öğretmen, “İnternet’e erişim daha ekonomik olmalı” biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, Ece öğretmen, “Bir defa ekonomik olarak İnternet’e ulaşımın eee imkanının daha fazla yaygınlaşmasını isterdim. Yani herkesin ulaşabileceği bir şey olmasını isterdim” (st.917-918) derken; Fatma öğretmen, “Bunun için bir maliyeti var bu işin. Öğrenci istediği zaman İnternet’e girip kullanabiliyor mu? Belki de bu tür şeyler olmuş olsa, maddiyat öne çıkmamış olsa ve bilgisayar odasındaki bütün bilgisayarların hepsi İnternet’e bağlı olmuş olsa ve bunu karşılayacak maddi güç olmuş olsa, eğitim sistemimiz de, eğitim politikamız da daha uygun fiyatta tabi ki” (st.1033-1037) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğretmenlerden Ece, Cem ve Ayhan öğretmen, “Öğretmenlere yönelik hizmetiçi eğitim kursları daha yararlı olmalı” biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, Ece öğretmen, “*İnternet kurslarının daha düzenli ve amacına uygun bir şekilde, ben bir haftalık İnternet kursuna gittim ve yararlandığımı söyleyemeyeceğim. Yani şu anda otursam bile İnetrnet’e zor ulaşacağım. Ama tabi bu kurslar açılırken, öğretmene sorularak eee en azından ders dışı zamanlarda ya da seminer çalışmalarında açılırsa daha yararlı olacak. Biz akşamın karanlığında gittik. Gece verilen İnternet kursunun hiçbir faydası olmadı*” (st.919-924) biçiminde görüş bildirirken; Ayhan öğretmen, hizmetiçi eğitim kurslarına başka bir açıdan bakmaktadır. Hizmetiçi eğitim kurslarında sadece yol gösterildiğini devamının öğretmenin ilgisi ve merakı ile gelişeceğini belirttikten sonra bu görüşünü, “*Bize orada dediler ki, ya bir binada tuğla neyse bu kurs odur. Bir tuğla koydunuz sadece. Bundan sonrası size bağlıdır. Yani onun için özellikle bu tip okullarda çalışan öğretmen arkadaşlarımızın eğitim teknolojileriyle barışması lazım. Bu çok önemli yani. Yani öğretmen kendisi bilirse çocuğa öğretir. Şimdi öğrenciler öğretmenler gibi de değil. Evinde bilgisayar var, İnternet’i var. Ben de öğretmenlik yapacaksam kendimi yetiştirmem lazım*” (st.966-971) biçiminde görüş bildirmiştir. Cem öğretmen ise, “*Öğretmenlere bilgisayar kursu düzenlenmesi gerekir. Ayrıca, zaman zaman da İnternet kurslarının açılması gerekiyor. Ne bileyim benim haberim yok bundan. İşte Mili Eğitimin böyle bir sitesinin olduğunu, çocukların girebileceği bir sitenin olduğundan haberim yok bilmiyorum. Bu tür adreslerin bizlere bildirilmesi lazım*” (st.1078-1081) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğretmenlerden Şule öğretmen, “*Bütün okulların İnternet’e bağlanmasını isterim. Okullar birbiri ile iletişim kararak daha iyi eğitim verebilirler*” (991-992) biçiminde görüş bildirmiştir. Vedat öğretmen, “*Bence İnternet’i sanal sınıflar oluştururdum*” (st.973) derken; Dilek öğretmen, “*Ama yani bir ortam olması lazım, olanakların olması lazım, bireysel olarak kendi başıma bir takım şeyleri yapmak zor oluyor. Burada idarenin etkili olması lazım. Milli Eğitim etkili olması lazım bu olanakların, bu durumların bize sunulması lazım*” (st.1052-1055) biçiminde görüş bildirmiştir. Cem öğretmen ise, “*İlk başta eğitim sisteminin değişmesi gerekiyor. Yani gerçi düzenlemeler yapılıyor. Ezberci bir sistem var. (...) Çocuğu araştırmaya*

yöneltecek siteler olabilir diyorum. Araştırmacı bir site. Bilgiyi değil de, bilgiye yönlendirici, bilgiye götürücü, çocuğu direkt bilgiye değil. Çocuk girerek bilgiyi kendisi bulsun şeklinde olabilir. Değilse kitap şeklinde olacaksa, bizim kitaplarımız zaten var” (st.1063-1070) biçiminde görüş bildirmiştir.

Kendileriyle görüşme yapılan öğretmenlerin, İnternet’in ilköğretim basamağında yaygın bir biçimde kullanılması için getirdikleri öneriler farklılık göstermektedir. Öğretmenlerin önerileri sırasıyla; Milli Eğitim Bakanlığı’nın İnternet sitesini geliştirmesi, İnternet’e erişimin daha ekonomik hale getirilmesi ve öğretmenlere yönelik İnternet kurslarının daha yararlı hale getirilmesidir. Araştırmanın bu bulgusuna dayanarak, öğretmenlerin Milli Eğitim Bakanlığı İnternet sitesinin ilköğretim için daha uygun duruma getirilmesi, İnternet erişimin daha ekonomik olması ve İnternet’le ilgili hizmetiçi eğitim kurslarının daha işlevsel olması gerektiği gibi beklentileri olduğu söylenebilir.

3.2.15. Öğretmenlerin “İnternet’i Neye Benzetiyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Öğretmenlere görüşmeler sırasında on beşinci soru olarak “İnternet’i neye benzetiyorsunuz?” sorusu yöneltmiştir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 44’te gösterilmiştir.

Çizelge 44’te görüldüğü gibi, bu soruya öğretmenlerin, 8’i “Bilgi Kaynağı”, 2’si “İletişim”, 1’i “Örümcek Ağı”, 1’i “Dünya”, 1’i “Profesör”, 1’i “Teknolojinin en uç noktası” 1’i “Örümcek Ağı” biçimde görüş bildirmiştir.

Öğretmenlerden Fatma, Vedat, Barış, Gül, Şule ve Dilek öğretmen, İnternet’i “bilgi kaynağı”na benzetmiştir. Ek olarak, Fatma, Vedat ve Barış öğretmenler İnternet’i “Ansiklopedi”, Vedat öğretmen, “Sözlük”, Gül öğretmen, “Kitap”, Şule öğretmen, “Bilgi Ağı”, Dilek öğretmen, “Bilgi Küpü”, Ali öğretmen, “Örümcek Ağı”na da benzediği biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, Vedat öğretmen, “*Valla İnternet’i şöyle söyleyeyim çok büyük bir sözlük, bir ansiklopedi sınırsız herhalde ona*

benzetirdim. (...) Yani sadece alfabetik bir sözlük değil de bu tematik ansiklopediler var ya, ikisinin birlikte olduğu sınırları çok geniş bir ansiklopedi. Sözlük biçiminde benzetebilirim” (st.1094-1097) derken; Ali öğretmen, “Tabi ilk aklıma gelen bana bir örümcek ağı geliyor. Ama bu ağlar bilgilerle dolu bir ağ olarak düşünüyorum. Dünya olabilir. Biraz da simgesi onu andırıyor zaten” (st.1101-1103) biçiminde görüş bildirmiştir.

Çizelge 44

Öğretmenlerin “İnternet’i Neye Benzetiyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

İnternet’i neye benzetiyorsunuz?	f
a. Bilgi Kaynağı	9
b. İletişim	2
c. Dünya	1
d. Profesör	1
e. Teknolojinin en uç noktası	1
Görüşler Toplamı	14

Öğretmenlerden Fatma ve Ece öğretmen, İnternet’in “İletişim’e benzediği biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, Fatma öğretmen, İnternet’i “Görsel Telefon”a benzeterek, “Görsel telefona benzetiyorum. (...) İletişim bağlamında düşünüyorum” (st.1106-1107) derken; Ece öğretmen ise, “İletişim Ağı”na benzeterek, “Bütün dünyayı içine alan büyük bir iletişim ağına benzetiyorum” (st.1384-1385) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğretmenlerden Cem öğretmen, İnternet’i “Profesör’e benzetirken, “İnternet’i kendisini geliştirmiş bir beyin olarak diyebiliriz yani. Mesela bir Prof. diyebiliriz. Yani normal bir insan, bir de Prof düşünelim. Normal insan Prof’tan alabilir yani” (st.1129-1131) biçiminde görüş bildirmiştir.

Öğretmenlerden Ayhan öğretmen, İnternet'i "Teknolojinin en uç noktası"na benzeterek, *"İnternet teknolojinin en uç noktası diyebilirim şu anda. (...) Tekerleğin icadı gibi bir şey. Hani tekerlek icad edildiğinde ne işe yarıyorsa, İnternet'te o şekilde"* (1089-1091) biçiminde görüş bildirmiştir.

Kendileriyle görüşme yapılan öğretmenlerin tamamına yakını, İnternet'i daha çok bilgi kaynağına benzetmiştir. Öğretmenlerin genelde İnternet'i bilgi kaynağına benzetmelerine dayalı olarak, öğretmenlerin İnternet hakkındaki bilgilerinin yeterli; ancak, İnternet'in eğitim açısından barındırdığı potansiyelin farkında olma bakımından ise yeterli olmadıkları söylenebilir.

Araştırmanın bu bulgusu, Wilemon'un (2002) Anonymous'dan (1998) aktardığına göre, Market Data Retrieval tarafından yapılan bir araştırmada, öğretmenlerin büyük bir bölümü tarafından İnternet'in sınıflarında değerli bir araştırma aracı olarak gördükleri bulgusuyla örtüşmektedir.

3.3. Anne-Baba Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

3.3.1. Anne-Babaların "Evinizde İnternet'e Hangi Amaçla Bağlandınız?" Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Anne-Babalara görüşmeler sırasında birinci soru olarak "Evinizde İnternet'e hangi amaçla bağlandınız?" sorusu yöneltilmiştir. Anne-Babaların bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 45'te gösterilmiştir.

Çizelge 45'te görüldüğü gibi, bu soruya anne-babalardan 11'i "Çocuğumun İnternet'ten yararlanması için", 5'i "Mesleğimle ilgili işleri yapmak için", 3'ü "İnternet'e özel ilgi duyduğum için", 3'ü "Haber almak ve iletişim kurmak için", 2'si "Bilgisayar aldığımnda promosyon olarak verdikleri için" biçiminde görüş bildirmiştir.

Çizelge 45

**Anne-Babaların “Evinizde İnternet’e Hangi Amaçla Bağlandınız?” Sorusuna
Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları**

Evinizde İnternet’e hangi amaçla bağlandınız?	f
a. Çocuğumun İnternet’ten yararlanması için	11
b. Mesleğimle ilgili işleri yapmak için	5
c. İnternet’e özel ilgi duyduğum için	3
d. Haber almak ve iletişim kurmak için	3
e. Bilgisayar aldığımızda promosyon olarak verdikleri için	2
Görüşler Toplamı	24

Anne-Babalardan Recep, Nihat, Murat, Sedat, Okan, İsa, Hasan, Erol Bey ve Jale, Süreyya Hanım, evlerine İnternet’e bağlanma amacı olarak “Çocuğumun İnternet’ten yararlanması için” biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin Recep Bey, “(...) *hem kendim için hem çocuklar için evde de kullanmaya başladık*” (st.2-3) ve bağlandık derken; Jale Hanım, “*Ya şimdi merak ettikleri şeyler oluyor çocukların. Eee genelde her yerde bulamayacağımız şeyler var*” (st.14) biçiminde görüş bildirmiştir. Süreyya Hanım, “*Evimizde İnternet’e çocuklar faydalansın diye bağlandık*” (st.22) derken; Murat Bey, “*Şimdi İnternet’in ne olduğunu, ne gibi bize faydalar sağlayacağını, bize daha çok bizim derken çocuklarım için ileride İnternet’in ne denir? Onun imkanlarından faydalanmak, öğrenmek, gelişmek, çocuklar açısından konuşuyorum bağlandık*” (st.28-30) biçiminde görüş bildirmiştir. Okan Bey, “*İnternet’e bağlanmamın nedeni, özellikle çocukların eğitiminde faydalı olsun. Özellikle yabancı dili seçen çocuğum, onun yabancı dili geliştirmesi açısından*” (st.70-71) biçiminde görüş bildirmiştir.

Anne-Babalardan Mehmet, Nadir, Süleyman, Erol ve Hasan Bey, evlerine İnternet’e bağlanma amacı olarak “Mesleğimle ilgili işleri yapmak için” biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, Mehmet Bey, “*Yani ben çalıştığım işyerinde bankalarla ilgileniyorum. Yani finansman işiyle ilgileniyorum. Bankalardaki hesapları takip etmek*

için İnternet üzerinden şey yapıyorum” (st.5-6) derken; Hasan Bey, “Evimde bilimsel amaçlı bir takım literatürü kolay halletmek için birincisi. İkincisi de şu son dönemde İnternet bankacılığı işlerimi çok kolaylaştırıyor. Bankaya gitmeye gerek kalmıyor” (st.55-56) biçiminde görüş bildirmiştir.

Anne-Babalardan Recep, Hakan ve Nihat Bey, evlerine İnternet’e bağlanma amacı olarak “İnternet’e özel ilgi duyduğum için” biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin Recep Bey, “Evimizde İnternet’e bilgisayar aldıktan sonra İnternet’i meraktan, bir bilgi denizi, okyanusu olarak duyduk tanımladık, öyle tanımladık” (st.1-2) ve bağlandık derken; Nihat Bey, “Yani benim özel zevkim. Artı dış dünyaya açılış ve araştırmacı bir ruhum vardır benim” (st.63) biçiminde görüş bildirmiştir.

Anne-Babalardan İsa, Orhan ve Erol Bey, evlerine İnternet’e bağlanma amacı olarak “Haber almak ve iletişim kurmak için” biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin İsa Bey, “(...) spora meraklıyım, borsaya meraklıyım, Eee onun için bağlandım İnternet’e” (st.40-41) derken; Orhan Bey, “Bazı merak ettiğimiz konular vardı. Onlara ulaşmak ve artı netmeeting dediğimiz olay. Esas ana şey ondan başladı. İşte Çağrı’nın dayısı Belçika’da. Onlarla, onların çocukları oldu. İkizleri oldu. Dolayısıyla onlara ulaşamadık bir süre. Arada şey olduğu için bir yıl kadar. Dolayısıyla onları görmek açısından netmeeting ile başladık esasen” (st.49-51) biçiminde görüş bildirmiştir.

Anne-Babalardan Hakan ve Zafer Bey, evlerine İnternet’e bağlanma amacı olarak “Bilgisayar aldığım da promosyon olarak verdikleri için” biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin Hakan Bey, “İlk şey etapta bana hediye edildi. Kampanyadan aldığım da hediye edildi. Sonra işte bu şeyler önce biz böyle bilgiler üzerinde değil de, hani var bunu neden kullanmayalım açısından. Önce mesela milli piyango sonucundan hani” (st.32-34) biçiminde görüş bildirmiştir.

Kendileriyle görüşme yapılan anne-babaların, evlerine İnternet’e bağlanma amaçları arasında farklılıklar bulunmaktadır. Anne-Babaların yarısından fazlası, çocuğunun İnternet’ten eğitim amaçlı yararlanması için bağlandığını belirtmiştir. Bunu

sırasıyla; mesleği ile ilgili işleri yapmak, özel ilgi duymak, haber almak ve iletişim kurmak ve promosyon olarak kabul etme gibi nedenler izlemektedir.

Araştırmanın bu bulgusu, Amerika’da yapılan bir araştırmada, kişisel bilgisayar almayı planlayan insanların %80’i ana neden olarak çocuklarının eğitimi göstermiş (Healy, 1999, s.18) olmaları bulgusuyla örtüşmektedir. Çünkü Anne-Babaların, evlerine İnternet’i daha çok eğitim amaçlı olarak aldıkları ve çocuklarını yarının dünyasına hazırlama endişesi taşıdıkları söylenebilir.

3.3.2. Anne-Babaların “Evinizde İnternet’e Dönem Dönem mi Yoksa Sürekli mi Bağlısınız?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Anne-Babalara görüşmeler sırasında ikinci soru olarak “Evinizde İnternet’e dönem dönem mi yoksa sürekli mi bağlısınız?” sorusu yöneltilmiştir. Anne-Babaların bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 46’da gösterilmiştir.

Çizelge 46

Anne-Babaların “Evinizde İnternet’e Dönem Dönem mi Yoksa Sürekli mi Bağlısınız?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Evinizde İnternet’e dönem dönem mi yoksa sürekli mi bağlısınız?	f
a. Sürekli bağlıyız	9
b. Dönem dönem bağlanıyoruz	7
b.1. Şu an bağlı değiliz	5
b.2. 146 telefon hattından bağlanıyoruz	1
b.3. Başkasının şifresinden bağlanıyoruz	1
Görüşler Toplamı	23

Çizelge 46’da görüldüğü gibi, bu soruya anne-babaların 9’u “Sürekli bağlıyız” 7’si “Dönem dönem bağlanıyoruz”, dönem dönem bağlananlardan ise, 5’i “Şu an bağlı

değiliz”, 1’i “146 telefon hattından bağlanıyoruz”, 1’i “Başkasının şifresinden bağlanıyoruz” biçiminde görüş bildirmiştir.

Anne-Babalardan Mehmet, Murat, İsa, Sedat, Hasan, Zafer, Nihat, Süleyman ve Erol Bey, “Evimizde İnternet’e sürekli bağlıyız” biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, Mehmet ve İsa Bey, “*Bilgisayar aldığım andan itibaren İnternet’e bağlandım*” (st86)-(st.106) derken; Nihat Bey, “*Ben sürekli bağlıyım*” (st.121) biçiminde görüş bildirmiştir.

Anne-Babalardan Recep, Nadir, Hakan, Orhan ve Okan Bey ile Jale, Süreyya Hamın, “Evimizde İnternet’e dönem dönem bağlanıyoruz” biçiminde görüş bildirmiştir. Evinden dönem dönem İnternet’e bağlandığı biçiminde görüş bildiren Anne-Babalardan Recep, Nadir, Orhan ve Okan Bey ve Jale Hamın, “Şu an bağlı değiliz”, Süreyya Hanım “146 telefon hattından bağlanıyoruz”, Hakan Bey “Başkasının şifresinden bağlanıyoruz” derken; Ayhan Bey, “*Bir üye olayım dedim. Yeğenim var Kütahya’da. (...) Ona sordum. O dedi; ‘İşte abi benim şu anda şeyim var. Buradan da girebilirsin’ dedi. Onun şifresinden giriyorum şu anda*” (st.101-102) biçiminde görüş bildirmiştir.

Kendileriyle görüşme yapılan Anne-Babaların yarıdan fazlasının, evinde İnternet bağlantısının sürekli olduğu ortaya çıkmıştır. Evinden İnternet’e dönem dönem bağlanan ailelerin aslında sürekli bağlanmak istedikleri, ancak ekonomik durumlarından dolayı dönem dönem bağlanmak durumunda kaldıklarını belirtmişlerdir.

3.3.3. Anne-Babaların “İnternet Kullanmayı Biliyor musunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Anne-Babalara görüşmeler sırasında üçüncü soru olarak “İnternet kullanmayı biliyor musunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Anne-Babaların bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 47’de gösterilmiştir.

Çizelge 47

**Anne-Babaların “İnternet Kullanmayı Biliyor musunuz?” Sorusuna Verdikleri
Yanıtlar ve Frekans Dağılımları**

İnternet kullanmayı biliyor musunuz?	f
a. Evet	12
a.1. (Nasıl ve nerede öğrendiniz?)	
a.1.1. İşyerimde öğrendim	5
a.1.2. İnternet'ten	4
a.1.3. Kursa gittim	2
a.1.4. Tanıdıklarımın	1
a.2. (Genelde hangi sitelere girmektesiniz?)	
a.2.1. Haber sitelerine	7
a.2.2. Mesleğimle ilgili sitelere	5
a.2.3 Ticari sitelere	5
a.2.4. Eğlence sitelerine	3
a.2.5. Arama motorları	2
a.2.6. E-posta kullanmak için	2
a.2.7. Yemek siteleri	1
a.3. (Kendinizi İnternet kullanımı konusunda nasıl görüyorsunuz?)	
a.3.1. Orta	
a.3.2. Yetersiz	5
a.3.3. Yeterli	4
	3
a.4. (İnternet konusundaki bilgilerinizi ve yenilikleri nereden izliyorsunuz?)	
a.4.1. İnternet'ten	
a.4.2. Televizyondan	5
a.4.3 Gazeteden	5
a.4.4. Dergiden	4
a.4.5. İzlemiyorum	4
a.4.6. Arkadaşlarımdan	4
	2
b. Hayır	4
Görüşler Toplamı	89

Çizelge 47’de görüldüğü gibi, bu soruya anne-babaların, 12’si “Evet” diyerek İnternet kullanmayı bildiklerini, 4’ü “Hayır” diyerek İnternet kullanmayı bilmediklerini belirtmişlerdir. İnternet kullanmayı bilen anne-babalardan 5’i “İşyerimde öğrendim”, 4’ü “İnternet’ten öğrendim”, 2’si “Kursa gittim”, 1’i “Tanıdıklarımından öğrendim” biçiminde görüş bildirmiştir. Anne-Babalar, genelde, İnternet’te girdikleri siteleri, 5’i “Mesleğimle ilgili sitelere”, 7’si “Haber sitelerine”, 5’i “Ticari sitelere”, 3’ü “Eğlence sitelerine”, 2’si “Arama motorları” biçiminde belirtirken, 2’si “E-posta kullanmak için”, 1’i “Yemek siteleri”ne bakmak için biçiminde görüş belirtmişlerdir. İnternet kullanımı konusunda Anne-Babalar kendilerini, 5’i “Orta”, 4’ü “Yetersiz”, 3’ü “Yeterli” olarak tanımlamıştır. Anne-Babalar İnternet’le ilgili yenilikleri, 5’i “İnternet’ten”, 5’i “Televizyondan”, 4’ü “Gazeteden”, 4’ü “Dergiden”, 4’ü “İzlemiyorum”, 2’si “Arkadaşlarımdan” izliyorum biçiminde görüş belirtmiştir.

Kendileriyle görüşme yapılan anne-babaların hemen hemen tamamına yakınının, İnternet kullanmayı bildiği ortaya çıkmıştır. İnternet kullanmayı bilenler genellikle; İnternet kullanmayı işyerinde ve İnternet’ten öğrendiğini, daha çok haber sitelerine, mesleğiyle ilgili sitelere ve ticari sitelere girdiğini belirtmiştir. Anne-Babalar İnternet kullanımı düzeyleri konusunda kendilerini orta düzeyde görmektedir. Anne-Babalar, İnternet konusundaki yenilikleri sırasıyla, İnternet’ten, televizyondan ve gazeteden izlemektedir.

Araştırmanın bu bulgusuna göre, görüşülen 16 anne-babadan 12’si İnternet kullanmayı bilmektedir. Çoğunluğu da İnternet kullanmayı evlerinde ilk önce öğrenmiş ve ev ortamına İnternet bağlantısının yapılmasını sağlamıştır. Bu durum çocukların İnternet gibi çağdaş bir teknoloji ile tanışmalarında önemli bir etken olmuştur.

3.3.4. Anne-Babaların “İnternet’i Neye Benzetiyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Anne-Babalara görüşmeler sırasında dördüncü soru olarak “İnternet’i neye benzetiyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Anne-Babaların bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 48’de gösterilmiştir.

Çizelge 48

**Anne-Babaların “İnternet”i Neye Benzetiyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar
ve Frekans Dağılımları**

İnternet’i neye benzetiyorsunuz?	f
a. Dünyaya açılan pencere	6
b. Eğlence	2
c. Bilgi	2
d. Teknolojinin en iyi nimeti	1
e. Akıllı bir cihaz	1
f. Evde bankacılık	1
g. Çok kolaylık	1
h. Her şey	1
i. Büyük bir telefon kablosu içinde dolaşan insanlar	1
Görüşler Toplamı	16

Çizelge 48’de görüldüğü gibi, bu soruya anne-babaların, 6’sı “Dünyaya açılan pencere”, 2’si “Eğlence”, 2’si “Bilgi”, 1’i “Teknolojinin en iyi nimeti”, 1’i “Akıllı bir cihaz”, 1’i “Evde bankacılık”, 1’i “Çok kolaylık”, 1’i “Her şey”, 1’i “Büyük bir telefon kablosu içinde dolaşan insanlar” biçiminde görüş bildirmiştir.

Anne-Babalardan Jale, Süreyya Hanım ve Murat, Zafer, Süleyman ve Erol Bey, İnternet’in “Dünyaya açılan pencere”ye benzediği biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, Süreyya Hanım, “*İnternet dünyaya açılan bir pencere diyorum. Her yerden haberi oluyor insanın. Kullanmasını bildikten sonra*” (st.401-402) derken; Murat Bey, “*Dünyanın kendisi ya. Ya düşün kızım bana diyor ki baba beyin sinir sistemi ilgili bir şey bak diyor. Pat diye giriyorum. Gerçi bulamadım o ayrı mevzu ama. Veya şöyle söyleyeyim size. Yıllar önce ansiklopedi sattılar. Aldık. Afedersin duruyor. Ne denir ona şey, şey veya kaset sattılar şey duruyor.(...) Her şey ufacık şeyin içinde dünya. Yeter ki faydalanmasını bilesin*” (st. 404-406) biçiminde görüş bildirmiştir. Erol Bey ise, “*İnternet elinin altındaki bir dünya. İnsanın elinin altında bir dünya. Her şeye ulaşabilme imkanı var*” (st.440) biçiminde görüş bildirmiştir.

Anne-Babalardan İnternet'in "Eğlence"ye benzediği biçiminde görüş bildiren Sedat Bey, "*Valla Türkiye'nin dört bir tarafından bağlı oyun şeyi diye bakıyorum. (...) Yani ben burada anladığım kadarıyla Hakkari'den giriyorlar, Erzurum'dan giriyorlar, Tekirdağ'dan giriyorlar. Karşılıklı güzel bir muhabbet oluyor*" (st.418-420) biçiminde görüşünü belirtmiştir.

Anne-Babalardan İnternet'in "Bilgi"ye benzediği biçiminde görüş bildiren Nihat Bey, "*Valla ucu bucağı olmayan bilgi diyeyim*" (st.433) demiştir. Okan Bey, "*Teknolojinin en iyi nimeti*" (st.436) derken; İsa Bey, "*Valla akıllı bir cihaz. İstedığınız her şey elinizin altında oluyor. Yani bazen şaşırtıyoruz. Yani bunları, bu bilgileri nasıl yüklüyorlar, nasıl şey ediyorlar*" (st.411-412) biçiminde görüş bildirmiştir. Mehmet Bey, "*Evde bankacılık. Oturduğum yerden bankacılık yapıyorum*" (st.384-385) biçiminde İnternet'i evden bankacılığa benzetmektedir. Nadir Bey, "*Ne bileyim bir kolaylık*" (st.388) biçiminde İnternet'i kolaylığa benzetmektedir, Hakan Bey, "*Her şey gibi. İşte her şey. Ne bileyim. Türkiye'de gelişmiş olsa o zaman biz ulaşacağız*" (st.408) biçiminde İnternet'in her şeye benzediği görüş bildirmiştir. Hasan Bey ise, "*İnternet'i, İnternet aklıma geldiği zaman telefon kabloları içinde gezinen bir insan gibi hissediyorum sanki. (...) Büyük bir telefon kablosu içinde dolaşan insanlar*" (st.426-427) biçiminde İnternet'in kablo içinde dolaşan insanlara benzediği yönünde görüş bildirmiştir.

Kendileriyle görüşme yapılan anne-babaların İnternet'i benzettikleri ortamlar arasında farklılıklar bulunmaktadır. Anne-Babaların, İnternet'i daha çok dünyaya açılan pencereye benzettikleri ortaya çıkmıştır. Bunu sırasıyla; eğlence, bilgi, teknolojinin en iyi nimeti, akıllı bir cihaz, evde bankacık, çok kolaylık, her şey, büyük bir telefon kablosu içinde dolaşan insanlar izlemiştir. Anne-Babaların görüşlerine dayalı olarak İnternet'i daha çok dünyaya açılan bir pencereye benzettikleri görülmektedir.

3.3.5. Anne-Babaların “Evinizde Bilgisayar Nerede Bulunmaktadır? Neden?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Anne-Babalara görüşmeler sırasında beşinci soru olarak “Evinizde bilgisayar nerede bulunmaktadır? Neden?” sorusu yöneltmiştir. Anne-Babaların bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 49’da gösterilmiştir.

Çizelge 49

Anne-Babaların “Evinizde Bilgisayar Nerede Bulunmaktadır? Neden?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Evinizde bilgisayar nerede bulunmaktadır? Neden?	f
a. Bilgisayarın bulunduğu yer	8
a.1. Çocukların odasında	3
a.2. Oturma odasında	3
a.3. Salonda	1
a.4. Çalışma odasında	1
a.4. Holde	1
b. Bilgisayarın bulunma nedeni	8
b.1. Orası uygundu	4
b.2. Bilgisayar çocuğa ait olduğu için	1
b.3. Çalışma odası herkese açık olduğu için	1
b.4. Kullanım kolaylığı açısından	1
b.5. Çoluk çocuk karıştırmamasın diye	1
b.6. Büyük oğlumun odası daha uygun olduğu için	1
Görüşler Toplamı	34

Çizelge 49’da görüldüğü gibi, bu soruya anne-babalar evlerinde bilgisayarın bulunduğu yer olarak, 8’i “Çocukların odasında”, 3’ü “Oturma odasında”, 3’ü “Salonda”, 1’i “Çalışma odasında”, 1’i “Holde” biçiminde görüş bildirmiştir. Bilgisayarın belirttikleri yerde bulunma nedeni için de anne-babaların, 8’i “Orası uygundu”, 4’ü “Bilgisayar çocuğa ait olduğu için” 1’i “Çalışma odası herkese açık

olduğu için”, 1’i “Kullanım kolaylığı açısından”, 1’i “Çoluk çocuk karıştırmasın diye”, 1’i “Büyük oğlumun odası daha uygun olduğu için” biçiminde görüş bildirmiştir.

Anne-Babalardan Jale, Süreyya Hanım ve Murat, Hakan, Sedat, Orhan, Zafer ve Okan Bey, bilgisayarın evdeki yerine ilişkin “Çocukların odasında” biçiminde görüş bildirmiştir. “Oturma odasında” biçiminde, Recep, Mehmet ve Erol Bey; “Salonda” biçiminde, Nadir, Nihat ve Süleyman Bey; “Çalışma odasında” biçiminde, Hasan Bey; “Holde” biçiminde İsa Bey görüş bildirmiştir. Bilgisayarın belirttikleri yerde bulunma nedeni için de Anne-Babalardan “Orası uygundu” biçiminde, Mehmet, Nadir, Zafer, Nihat, Erol, İsa ve Sedat Bey ve Süreyya Hanım; “Bilgisayar çocuğa ait olduğu için” biçiminde, Hakan, Okan, Orhan ve Murat Bey; “Çalışma odası herkese açık olduğu için” biçiminde Hasan Bey; “Kullanım kolaylığı açısından” biçiminde Recep Bey; “Çoluk çocuk karıştırmasın diye” biçiminde Süleyman Bey; “Büyük oğlumun odası daha uygun olduğu için” biçiminde de Jale Hanım görüş bildirmiştir.

Baba Ayhan Bey, *“Çocuğun odasında bulunuyor. Başka odamız olmadığından. Yani ancak kendi odasında bulunuyor. Bir de ona bir hizmet sunuluyor. Bizden önce o kullansın diye”* (st.464-465) derken; Okan Bey, *“Çocukların odasında. Özellikle onların istifade etmesini, onların eee bilgisayarı öğrenmesi açısından”* (st.486) biçiminde görüş bildirmiştir. Murat Bey, *“Şimdi bilgisayar çocuğun odasında. Ona ait. Yani onun dünyası olarak gördüğüm bir oda. Çalışma masasında, çalışma odasında. Çalışma masasının üzerinde bulunuyor. Dersinden boş zamanlarında onu da bir eğitim aracı olarak kullanması için odasına kurdum”* (st.460-462) biçiminde görüş bildirmiştir. Hasan Bey, *“Bana ait olan bir çalışma odası var orada bulunuyor. Ama orası herkese açık yani”* (st.477) derken; Süleyman Bey, *“Salonumuzda bulunuyor. Özel neden çoluk çocuk karıştırmasın, gelen giden oynamasın. Yani lazım olduğu zaman kullansın”* (st.488-489) biçiminde görüş bildirmiştir.

Kendileriyle görüşme yapılan Anne-Babalardan yarısı, bilgisayarın evde çocukların odasında bulunduğunu belirtmiştir. Bilgisayarın neden orada bulunduğu ilişkin Anne-Babalar daha çok orası uygun olduğu için biçiminde yanıt vermişlerdir. Bu bulguya dayalı olarak Anne-Babaların evlerinde bilgisayarı yerleştirdikleri yer için daha

çok ortamın uygun olup olmamasına önem verdikleri ortaya çıkmıştır. Oysa, İnternet'in daha verimli kullanılması ve aile denetiminin sağlanması açısından, bilgisayarın herkesin kullanabileceği ve tüm aile bireylerinin görebileceği bir yere yerleştirilmesi gerekmektedir. Ailelerin bu kurala dikkat etmedikleri söylenebilir.

3.3.6. Anne-Babaların “Çocuğunuza İnternet Kullanımı Konusunda Koymuş Olduğunuz Kurallar Var mı?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Anne-Babalara görüşmeler sırasında altıncı soru olarak “Çocuğunuza İnternet kullanımı konusunda koymuş olduğunuz kurallar var mı?” sorusu yöneltmiştir. Anne-Babaların bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 50’de gösterilmiştir.

Çizelge 50’de görüldüğü gibi, bu soruya anne-babaların, 7’si “Var”, 9’u “Yok” biçiminde yanıt vermişlerdir. Var diyenlerden, 3’ü “Dersi bittikten sonra girebilir”, 3’ü “Süre kısıtlaması var”, 3’ü “Girmemesi gereken siteleri söylüyorum”, 3’ü “Benden izinsiz bilgisayarı açması yasak”, 2’si “İnternet’ten daha çok bilgisayar kullanmasını istiyorum”, 1’i “Oyun sitelerine girmemesini istiyorum”, 1’i “Chat yapmasını yasakladım”, 1’i “Ekonomik nedenlerden dolayı kısıtlama getirdim” biçiminde görüş bildirmiştir. Yok diyenlerden, 1’i “Şimdilik yok ama ileride belki olur”, 1’i “Kızıma aldığım için kısıtlama diye bir şey olmaz”, 1’i “Oyun oynaması serbest”, 1’i “Yasakçı bir insan değilim”, 1’i “Girmek istediği siteye girmeden önce onaylaması gereken bir şifre koydum” biçiminde görüş bildirmiştir.

Anne-Babalardan Nadir, Hakan, Sedat, Orhan, Nihat ve Süleyman Bey ve Jale Hanım, çocuğunun evde İnternet kullanması bakımından kural olduğunu belirtmiştir. Örneğin Jale Hanım, *Şimdi ben onların girmemesi gereken sitelere girmemesini söylüyorum. Farklı boyutlara ulaştırabilir çocukları. Yani ne bileyim nasıl anlatayım bilmiyorum ki. Uygun görüyorum yani. (...) Ben bir saatten fazla istemiyorum günlük. Pratikte olur mu bilmiyorum ama çünkü insan ona girdiği zaman, zamanın nasıl geçtiğini anlamıyor* (st.506-511) derken; Hakan Bey, *“Benden izin almadan açması yasak. (...) Bir de oyun serbest”* (st.521-522) biçiminde görüş bildirmiştir. Sedat Bey,

“Dersi bittikten sonra kullanabilir. Onun dışında istediği kadar kullanabilir, bağlanabilir” (st.534) derken; Orhan Bey, “(...) olumsuz bir chat yapmaya şahit oldum. Dolayısıyla chat yapmayı yasakladım kendisine. Bu yine ana tema gibi geliyor ama bu cinsellikle ilgili biz en azından kendimiz gördük, kendimiz yaptık, kendimiz böyle şeyleri gördük. Dolayısıyla onun bedensel gelişimine engel olacağını düşündüğüm için bu konuda kendisine telkinde bulundum. Böyle sayfalara girmemesi gerektiğini açık açık söyledim. Süre kısıtlamamız var. Tek telefon olduğu için. Tek telefonla bağlandığımız için süre koyuyoruz. İşte yarım saat maksimum bir saat daha fazla müsaade etmiyoruz” (st.537-543) biçiminde görüş bildirmiştir.

Çizelge 50

Anne-Babaların “Çocuğunuza İnternet Kullanımı Konusunda Koymuş Olduğunuz Kurallar Var mı?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Çocuğunuza İnternet kullanımı konusunda koymuş olduğunuz f kurallar var mı?	
a. Var	7
a.1. Dersi bittikten sonra girebilir	3
a.2. Süre kısıtlaması var	2
a.3. Girmemesi gereken siteleri söylüyorum	2
a.4. Benden izinsiz bilgisayar açması yasak	2
a.5. İnternet’ten daha çok bilgisayar kullanmasını istiyorum	1
a.4. Oyun sitelerine girmemesini istiyorum	1
a.6. Chat yapmasını yasakladım	1
a.7. Ekonomik nedenlerden dolayı kısıtlama getirdim	1
b. Yok	9
b.1. Şimdilik yok ama ileride belki olur	1
b.2. Kızıma aldığım için kısıtlama diye bir şey olmaz	1
b.3. Oyun oynaması serbest	1
b.4. Yasakçı bir insan değilim	1
b.5. Girmek istediği siteye girmeden önce onaylaması gereken bir şifre koydum	1
Görüşler Toplamı	34

Anne-Babalardan Recep, Mehmet, Murat, İsa, Hasan, Zafer, Okan ve Gürol Bey ile Süreyya Hanım, çocuğunun evde İnternet kullanması bakımından bir kural olmadığını belirtmiştir. Örneğin, Murat Bey, *“Nasıl bunu kızıma bağlattıktan sonra yani kısıtlama diye bir şey olamaz. Yeter ki amacına uygun kullansın”* (st.516-517) derken; Zafer Bey, *“Eee belirli bir kural yok şu anda. (...) ben kendi sınırlamalarımı koydum yani kendisi de... (Nedir o sınırlamalar?) Siteye girmeden önce girip girmemesini onaylatması gereken bir şifre koydum”* (st.548-550) biçiminde görüş bildirmiştir. Erol Bey ise, *“Herhangi bir kural yok. Ki zaten çocuk öyle bizim bilimiz dışında zannetmiyorum ama girmiyor, şey etmiyor. Birlikte annesinin yanında birlikte giriyor. İşte kaçamak yaparsa da özellikle de çizgi film sitelerine giriyor zannedersem. Hani orda geçmiş sayfalardan hani görebiliyoruz”* (st.574-576) biçiminde görüş bildirmiştir.

Kendileriyle görüşme yapılan Anne-Babaların yarısından fazlası, çocuğun evde İnternet kullanmasıyla ilgili bir kural olmadığını söyleyerek birtakım kuralların olması gerektiğini bildirmişlerdir. Örneğin, süre, kişisel bilgilerin başkalarına verilmemesi gibi. Bu anlamda çocukların hemem hemen yarısının evde İnternet kullanımına ilişkin bir kural varken, yarsının herhangi bir kural olmadan İnternet kullandığı ortaya çıkmıştır.

3.3.7. Anne-Babaların “Çocuğunuz Haftalık Ortalama Kaç Saat İnternet Kullanıyor?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Anne-Babalara görüşmeler sırasında yedinci soru olarak “Çocuğunuz haftalık ortalama kaç saat İnternet kullanıyor” sorusu yöneltilmiştir. Anne-Babaların bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 51’de gösterilmiştir.

Çizelge 51’de görüldüğü gibi, bu soruya anne-babaların, 7’si “1-2 saat”, 3’ü “3-4 saat”, 2’si “5 saat ve üzeri”, 2’si “Bilmiyorum”, 1’i “Saat kısıtlaması yok”, 1’i “Girmiyor” biçiminde yanıt vermiştir.

Çizelge 51

Anne-Babaların “Çocuğunuz Haftalık Kaç Saat İnternet Kullanıyor?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Çocuğunuz haftalık kaç saat İnternet kullanıyor?	f
a. 1-2 saat	7
b. 3-4 saat	3
c. 5 saat ve üzeri	2
d. Bilmiyorum	2
e. Saat kısıtlaması yok	1
f. Girmiyor	1
Görüşler Toplamı	16

Anne-Babalardan çocuğunun, haftalık “1-2 saat” İnternet kullandığına ilişkin, Jale, Süreyya Hanım ve Orhan, Nihat, Süleyman, Recep, ve Erol Bey; “3-4 saat” İnternet kullandığına ilişkin, Hakan, Hasan ve İsa Bey; “5 saat ve üzeri” İnternet kullandığına ilişkin, Nadir ve Okan Bey görüş bildirmiştir.

Çocuğunun haftalık ne kadar süreyle İnternet kullandığını Anne-Babalardan Mehmet Bey bilmemekte; Murat Bey ise, “Girmiyor” biçiminde görüş bildirmektedir.

Kendileriyle görüşme yapılan Anne-Babaların çocuklarının haftalık ortalama kaç saat İnternet kullandığına ilişkin görüşleri farklılık göstermektedir. Anne-Babaların hemen hemen yarısının, çocuklarının haftalık ortalama 1-2 saat İnternet kullandığı düşüncesinde oldukları ortaya çıkmıştır.

3.3.8. Anne-Babaların “Çocuğunuz İnternet’i En Çok Ne Zaman Kullanıyor?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Anne-Babalara görüşmeler sırasında sekizinci soru olarak “Çocuğunuz İnternet’i En Çok Ne Zaman Kullanıyor?” sorusu yöneltilmiştir. Anne-Babaların bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 52’de gösterilmiştir.

Çizelge 52

Anne-Babaların “Çocuğunuz İnternet’i En Çok Ne Zaman Kullanıyor?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Çocuğunuz İnternet’i en çok ne zaman kullanıyor?	f
a. Hafta sonu	7
b. Hafta içi	5
c. Fark etmiyor	3
d. Kullanmıyor	1
Görüşler Toplamı	16

Çizelge 52’de görüldüğü gibi, bu soruya Anne-Babaların 7’si “Hafta sonu”, 5’i “Hafta içi”, 3’ü “Fark etmiyor”, 1’i “Kullanmıyor” biçiminde yanıt vermiştir.

Anne-Babalardan Jale, Süreyya Hanım ile İsa, Orhan, Hasan, Nihat ve Okan Bey, “Çocuğum İnternet’i en çok hafta sonu kullanıyor” biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, Orhan Bey, “*Genellikle hafta sonu. Hafta içi normal şartlarda kendisi için oyun amaçlı olarak kullanmasında biz yasak getiriyorduk. Normal bilgisayar kullanmasını kastetmiyorum burada. Dolayısıyla İnternet kullanımı da haliyle yasak oluyor*” (st.697-699) biçiminde görüş bildirmiştir.

Babalardan Recep, Mehmet, Hakan, Sedat ve Erol Bey, “Çocuğum İnternet’i en çok hafta içi kullanıyor” biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, Mehmet Bey, “*Öğleden sonra. (...) Sabahçı olduğu için öğleden sonra. Şimdi de hava kış dışarı çıkamıyorlar. Mecburen İnternet’te şey yapıyorlar*” (st.675-676) biçiminde görüş bildirmiştir.

Babalardan Nadir, Zafer ve Süleyman Bey, “Çocuğumun İnternet kullanım zamanı fark etmiyor” biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, Zafer Bey, “*Genelde fark etmiyor ama akşamları. Fark etmiyor hafta içi hafta sonu*” (st.703-704) biçiminde görüş bildirmiştir.

Babalardan “Çocuğum İnternet kullanmıyor” biçiminde Murat Bey görüş bildirmiştir. Ancak, Murat Bey ile görüşme evinde yapılmıştır. Görüşme bittikten sonra Murat Bey İnternet’te çocuklar için uygun siteleri araştırmacından göstermesini rica etmiştir. Mine’nin odasına girildiğinde, İnternet’te gezinti yaptığı görülmüştür.

Kendileriyle görüşme yapılan anne-babaların hemen hemen yarısının, çocuklarının daha çok hafta sonu İnternet kullandıkları düşüncesinde oldukları ortaya çıkmıştır.

3.3.9. Anne-Babaların “Çocuğunuz Ders Çalışmak Amacıyla İnternet Kullanıyor mu?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Anne-Babalara görüşmeler sırasında dokuzuncu soru olarak “Çocuğunuz ders çalışmak amacıyla İnternet kullanıyor mu?” sorusu yöneltilmiştir. Anne-Babaların bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 53’te gösterilmiştir.

Çizelge 53

Anne-Babaların “Çocuğunuz Ders Çalışmak Amacıyla İnternet Kullanıyor mu?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Çocuğunuz ders çalışmak amacıyla İnternet kullanıyor mu?	f
a. Birkaç defa derslerle ilgili arayışı oldu	7
b. Ben görmedim	5
c. Daha çok oyun için kullanıyor	2
d. Chat için kullanıyor	2
e. İnternet’te ders programları var ona bakıyor	1
f. Test soruları çözüyor	1
Görüşler Toplamı	18

Çizelge 53’de görüldüğü gibi, bu soruya anne-babaların 7’si, “Birkaç defa derslerle ilgili arayışı oldu”, 5’i “Ben görmedim”, 2’si “Daha çok oyun için kullanıyor”, 2’si “Chat için kullanıyor”, 1’i “İnternet’te ders programları var ona bakıyor”, 1’i “Test soruları çözüyor” biçiminde yanıt vermişlerdir.

Anne-Babalardan Jale Hanım ile Mehmet, Hakan, Nadir, Hasan, Nihat ve Erol Bey, “Çocuğumun ders çalışmak amacıyla İnternet’ten birkaç defa derslerle ilgili arayışı oldu” biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, Mehmet Bey, *“Birkaç sefer böyle derslerle ilgili arayışta olduğunu biliyorum. Ama bu süreklilik arz etti mi? Veya amaç İnternet’e otururken bu muydu? Sanmıyorum yani. Eğlence, oyun veya işte chat yapmak için”* (st.718-719) biçiminde ders çalışmanın yanında daha çok oyun ve chat amacıyla çocuğunun İnternet’i kullandığını bildirmiştir. Okan Bey, *“İnternet olayında ders çalışma açısından ki özellikle arzu ettiğim yönü oydu. Fakat bu chat olayları bu işi bitirdi”* (st.764-765) biçiminde görüş bildirmiştir.

Anne-Babalardan Süreyya Hanım ile Murat, İsa, Sedat, Zafer ve Süleyman Bey, çocuğun ders çalışmak amacıyla İnternet’ten yararlandığıyla ilgili görüşünü “Ben görmedim” biçiminde bildirmiştir. Örneğin, Sedat Bey, *“Valla hiç hatırlamıyorum”* (st.744) biçiminde görüş bildirmiştir.

“İnternet’te ders programları var ona bakıyor” biçiminde görüş bildiren Recep Bey, *“Ders programlarımız var İnternet’te ona bakıyor. Onun için bir de benim büyük kızım var, ayrıyetten büyük kızım o kullanıyor, dersleri görüyor yani”* (st.715-716) diyerek görüşünü açıklamıştır.

“İnternet’ten çocuğum test soruları çözüyor” biçiminde görüş bildiren Hakan Bey, *“Bu tudem diye şey vardı. Öğretmeninden almıştı. Buradan bazı şeyler yaptı. Ya testler şunlar bunlar yaptı”* (st.735-736) diyerek görüşüne açıklık getirmiştir.

Kendileriyle görüşme yapılan Anne-Babaların çocuklarının ders çalışmak amacıyla İnternet kullanıp kullanmadığı hakkındaki görüşleri arasında farklılıklar vardır. Anne-Babalardan hemen hemen yarısı, çocuğunun İnternet’te birkaç defa

derslerle ilgili arayışı olduğunu bildirirken; hemen hemen yarısı, “Ben görmedim” biçiminde görüş bildirmiştir. Araştırmanın bu bulgusu, ev ortamında İnternet’in ders çalışmak amacıyla kullanılmadığı ya da Anne-Babaların bu durumdan haberdar olmadığı biçimde yorumlanabilir.

3.3.10. Anne-Babaların “Çocuğunuzun İnternet’i Daha Verimli Kullanabilmesi İçin Anne-Baba Olarak Neler Yapmaktasınız?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Anne-Babalara görüşmeler sırasında onuncu soru olarak “Çocuğunuzun İnternet’i daha verimli kullanabilmesi için neler yapmaktasınız?” sorusu yöneltilmiştir. Anne-Babaların bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 54’te gösterilmiştir.

Çizelge 54’te görüldüğü gibi, bu soruya anne-babaların, 12’si “Hiç bir şey yapmıyorum”, 4’ü “Bir şeyler yapıyorum” biçiminde yanıt vermişlerdir. Hiç bir şey yapmıyorum biçiminde görüş bildiren Anne-Babalardan 4’ü “Çocuklar benden ileride”, 2’si “İnternet konusu daha yeni”, 2’si “Çocuğu kendi haline bıraktık”, 1’i “Daha çok ablaları ve abileri ilgileniyor”, 1’i “Bunun ekonomik konularla ilgisi var”, 1’i “Elimden şu an bir şey gelmiyor” biçiminde görüş bildirmiştir. Bir şeyler yapıyorum diyen Anne-Babalardan 1’i “Bilen kişilere soruyorum”, 1’i “Yaşına uygun site adresleri veriyorum”, 1’i “Derslerde ilgili değil de İnternet’e nasıl gireceğini gösteriyorum”, 1’i “Çocuğun bilgi alabileceği bir siteyi ben duymadım” biçiminde yanıtlamışlardır.

Anne-Babalardan Recep, Mehmet, Murat, İsa, Orhan, Hasan, Okan, Süleyman, Erol ve Nadir Bey ile Jale ve Süreyya Hanım çocuğunun İnternet kullanmasıyla ilgili hiçbir şey yapmadığın biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, Okan Bey, “Çocuklar bu konuda benden daha ileride” (st.771) biçiminde görüş bildirmiştir. Jale Hanım, “Ben hiç bir şey yapmıyorum. Şu anda doğruyu söylemek gerekirse. Elimden şu anda bir şey gelmiyor” (st.778) derken; Mehmet Bey ise, “Şu anda yapmıyoruz yani. Daha İnternet konusu yeni. Bilgisayar konusu yeni, çocuklar yeni öğreniyorlar. (...) zaten bütün gün

işteyim. Zaten dönüyoruz yorgun vaziyette” (st.773-774) geliyoruz biçiminde görüş bildirmiştir.

Çizelge 54

Anne-Babaların “Çocuğunuzun İnternet’i Daha Verimli Kullanabilmesi İçin Anne-Baba Olarak Neler Yapmaktasınız?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Çocuğunuzun İnternet’i daha verimli kullanabilmesi için Anne-Baba olarak neler yapmaktasınız?	f
a. Hiçbir şey yapmıyorum	12
a.1. Çocuklar benden ileride	4
a.2. İnternet konusu daha yeni	2
a.3. Çocuğu kendi haline bıraktık	2
a.4. Daha çok ablaları ve abileri ilgileniyor	1
a.5. Bunun ekonomik konularla ilgisi var	1
a.6. Elimde şu an bir şey gelmiyor	1
b. Bir şeyler yapıyorum	4
b.1. Bilen kişilere soruyorum	1
b.2. Yaşına uygun site adresleri veriyorum	1
b.3. Derslerde ilgili değil de İnternet’e nasıl gireceğini gösteriyorum	1
b.4. Çocuğun bilgi alabileceği bir siteyi ben duymadım	1
Görüşler Toplamı	31

Anne-Babalardan Hakan, Nihat, Zafer ve Erol Bey, çocuğunun İnternet kullanmasıyla ilgili bir şeyler yaptığı biçimde görüş bildirmiştir. Örneğin, Hakan Bey, *“Başkalarına, bilen kişilere soruyoruz. Böyle siteler var mı? Kendimiz acaba nereden alabiliriz. Bu şey var. İnternet’te bir arama bölümü var. Mesela o şeye aradığımız konuyu yazıp yani çocuğa da o şekilde yapmasını öneriyoruz. Bu şekilde yardımcı oluyoruz”* (st.792-794) derken; Nihat Bey, *“Problemin bir şeyi varsa önce ben çözümü görüp ya da gidiş yönünü görüp. Çünkü bizimde bilmediğimiz şeylerle karşılaşıyoruz. Dolayısıyla sonuç da neyle karşılaşacağını gördükten sonra, ona eee ne diyeyim artık direksiyonu bırakıyorum”* (st.815-819) biçiminde görüş bildirmiştir. Erol Bey ise,

afacançocuk sitesini, “*Kendim İnternet’ten tararken girdim. O sitenin çocuğun yaşına, seviyesine uygun olduğunu gördüm. Faydalanmasında bir sakınca yok o siteden. Mümkün olduğunca hangi sitelere girmesi gerektiğini, gireceğini...*” (st.826-828) araştırdığını belirtmiştir.

Kendileriyle görüşme yapılan Anne-Babaların yarısından fazlasının çocuklarına İnternet kullanımı konusunda herhangi bir yardım yapmadıkları söylenebilir.

3.3.11. Anne-Babaların “Çocuğunuzun İnternet Kullanımı İle İlgili Yaşadığınız Sorunlar Nelerdir?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Anne-Babalara görüşmeler sırasında on birinci soru olarak “Çocuğunuzun İnternet kullanımı ile ilgili yaşadığınız sorunlar nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir. Anne-Babaların bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 55’te gösterilmiştir.

Çizelge 55

Anne-Babaların “Çocuğunuzun İnternet Kullanımı İle İlgili Yaşadığınız Sorunlar Nelerdir?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Çocuğunuzun İnternet kullanımı ile ilgili yaşadığınız sorunlar nelerdir?	f
a. Sorun yaşamadık	10
b. Sorun yaşıyoruz	6
b.1. Ekonomik sorunlar yaşadık	3
b.2. Çocuğa uygun adres bilmiyoruz	2
b.3. Çok oyun oynuyor	1
b.4. Çocuk aradığı şeyi bulamayınca hayal kırıklığı yaşıyor	1
b.5. Çok chat kullanıyor	1
Görüşler Toplamı	24

Çizelge 55'te görüldüğü gibi, bu soruya anne-babaların, 10'u "Sorun yaşamadık", 6'sı "Sorun yaşadık" biçiminde yanıt vermişlerdir. Sorun yaşadıklarını bildiren Anne-Babalardan 3'ü "Ekonomik sorunlar yaşadık", 2'si "Çocuğa uygun adres bilmiyoruz", 1'i "Çok oyun oynuyor", 1'i "Çocuk aradığı şeyi bulamayınca hayal kırıklığı yaşıyor", 1'i "Çok chat kullanıyor" biçiminde görüş bildirmişlerdir.

Anne-Babalardan Recep, Mehmet, Nadir, Murat, İsa, Zafer, Süleyman, Erol, Hasan ve Nihat Bey çocuğunun İnternet kullanmasıyla ilgili bir sorun yaşamadığını, bildirmiştir.

Anne-Babalardan Jale ve Süreyya Hanım ile Hakan, Sedat, Orhan ve Okan Bey, çocuğunun İnternet kullanmasıyla ilgili bir sorun yaşadığını belirtmiştir. Örneğin, Süreyya Hanım, *"Ya bir şeye kayıt olmadan önce şeyden bağlanmış 146"dan oğlum meğer 146'dan bağlanmış. Oldukça yüklü bir telefon faturası geldi. (...) Bunların dışında yani işte telefonu sürekli meşgul ediyor"* (st.842-846) demiştir. Murat Bey, *"Yeter ki adres bilelim. Ne istediğimizi bilelim"* (st.850) derken; Hakan Bey, *"Yani çocuk aradığı şeyi bulamayınca hayal kırıklığı ile karşılaşabiliyor"* (st.854-855) biçiminde görüş bildirmiştir. Orhan Bey ise, *"Çok oyun oynuyor aşırı derecede. Ne zaman varsam, ne zaman görsem bilgisayarın başında"* (st.864-865) biçiminde görüş bildirmiştir.

Kendileriyle görüşme yapılan Anne-Babaların yarıdan fazlasının çocuğunun İnternet kullanmasıyla ilgili olarak sorun yaşamadıkları görülmektedir.

3.3.12. Anne-Babaların "Çocuğunuz İnternet Kullanmaya Başladıktan Sonra Hangi Becerilerinin Değiştiğini Gözlemlediniz?" Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Anne-Babalara görüşmeler sırasında on ikinci soru olarak "Çocuğunuz İnternet kullanmaya başladıktan sonra hangi becerilerinin değiştiğini gözlemlediniz?" sorusu yöneltilmiştir. Anne-Babaların bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 56'da gösterilmiştir.

Çizelge 56

Anne-Babaların “Çocuğunuz İnternet Kullanmaya Başladıktan Sonra Hangi Becerilerinin Değiştiğini Gözlemlediniz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Çocuğunuz İnternet kullanmaya başladıktan sonra hangi becerilerinin değiştiğini gözlemlediniz?	f
a. Gözlemledim	14
a.1. Bilgisayarı daha iyi kullanıyor	9
a.2. Resim yapma yeteneği gelişti	2
a.3. Olaylar hakkında daha fazla bilgisi var	1
a.4. Daha sakinleştiler	1
a.5. Dünyası değişti	1
a.6. İnternet’i kullandıkça kendine güveni artıyor	1
a.7. Daha fazla chat yapmak istiyor	1
a.8. Öğretmeni okulda bilgisayar derslerinde arkadaşlarına yardım etmesini söylüyormuş	1
a.9. Arama motorunu kullanmasını öğrendi	1
a.10. İngilizce kelimeler öğrendi	1
b. Gözlemlemedim	1
b.1. Bir değişiklik olduğunu sanmıyorum	1
c. Bilmiyorum	1
Görüşler Toplamı	36

Çizelge 56’da görüldüğü gibi, bu soruya anne-babaların, 14’ü “Gözlemledim”, 1’i “Gözlemlemedim”, 1’i “Bilmiyorum” biçiminde yanıt vermişlerdir. Gözlemledim biçiminde görüş bildiren anne-babalardan 9’u “Bilgisayarı daha iyi kullanıyor”, 2’si “Resim yapma yeteneği gelişti”, 1’i “Olaylar hakkında daha fazla bilgisi var”, 1’i “Daha sakinleştiler”, 1’i “Dünyası değişti”, 1’i “İnternet’i kullandıkça kendine güveni artıyor”, 1’i “Daha fazla chat yapmak istiyor”, 1’i “Öğretmeni okulda bilgisayar derslerinde arkadaşlarına yardım etmesini söylüyormuş”, 1’i “Arama motorunu kullanmasını öğrendi”, 1’i “İngilizce kelimeler öğrendi” biçiminde yanıt vermişlerdir.

Anne-Babalardan Jale ve Süreyya Hanım ile Murat, Mehmet, Hakan, İsa, Orhan, Hasan, Okan, Süleyman, Zafer, Erol ve Sedat Bey çocuğunda İnternet kullanmaya başladıktan sonra değişiklik gözlemlediğini belirtmiştir. Örneğin, Mehmet Bey, “*Ya en azından bilgisayar denilen olayı tanıyorlar. Klavyeyi kullanmasını biliyorlar. (...) başka bir yerde klavye görse, bir bilgisayar görse bir yabancılik, bir şaşırma olayı olmaz yani*” (st.912-913) derken; Sedat Bey, “*Yani ben buraya bir sene önce koydum. Daha hiçbir şey anlamıyorum. Yani okulunda da var galiba. Ben mausunu tutmasını bilmem. Oğlan işte dediğim gibi girip çıkıyor*” (st.943-944) biçiminde görüş bildirmiştir. Jale Hanım, “*Daha fazla şeyler hakkında bilgi ediniyor. Yani olaylar hakkında daha fazla bilgi sahibi oluyor. Bunu öğrenmiş oldum. Arkadaşları ile mesela bazı şeyleri tartıştığı zaman kendi bilgilerinin ön plana çıktığını görüyorum. Onlara da bazı şeylerde bilgi birikimini aktarıyor*” (st.917-919) derken; Süreyya Hanım, “*Daha sakinleştiler sanki. Önceden daha hareketliydiler. Onu karşısında daha fazla vakit geçirince daha sakin oldular gibi geldiler bana*” (st.921-922) biçiminde görüş bildirmiştir. Murat Bey, “*Ya çocuğun dünyası değişti. En basitinden giriyor boş zamanlarında ara sıra giriyor. Burasına giriyor. Yani o daha kapıyor bazı şeyleri*” (st.927-928) derken; Hakan Bey, “*Kendini her konuda geliştiriyor. Bizim yapamadıklarımızı da kolaylaştırıyor. Bunu kullandığı sürece, bir de kendine güveni oluyor. Yani ben bunu bulurum gibisinden. Okulda bazı görevleri bile üstleniyor*” (st.931-933) biçiminde görüş bildirmiştir.

Baba İsa Bey, “*(...) evden chat yapmak istiyor. Amerika’da onun dayısı var. Onunla chat yapmak istiyor. Onunla chat yapmak istiyor. Ben de bilmiyorum diyorum. Hani chat kullanmasını. (...) İnternet kafeye gitmek istiyor çocuk. Eee ben yaşı da küçük olduğu için ona da ben müsaade etmiyorum*” (st.935-939) derken; Hasan Bey, “*Şüphesiz her gün daha ileriye gidiyor. Arama motorunu kullanmasını öğrendi*” (st.956-957) biçimde görüş bildirmiştir. Nihat Bey ise, “*İngilizce kelimeleri öğrendi. Yok open’di, clos’du hatta o tür olayları öğrendi. (...) oyunlar genelde İngilizce dil kullanımı ile arza sunuluyor. Dopla olarak bir install etmeyi falan baba bak bu hafızaya alıyor, install ediyor diyebiliyor. Terimleri söylemesi gereken biçimde söylemeye başladı. Anlamını bilmesede dahi. Yani telaffuzunu düzeltti diyeyim*” (st.969-974) derken; Erol Bey, “*İnternet’ten ziyade bilgisayar kullanımında, resim konusunda özellikle*

bilgisayardan resim çiziyor. Kendisi wordpad'te falan. Diğer işte resim sayfalarında resim çiziyor. Resim yapıyor" (st.986-987) biçiminde görüş bildirmiştir.

Baba Recep Bey, çocuğunda İnternet kullanmaya başladıktan sonra değişiklik gözlemlemediğini, "Bir değişiklik olduğunu sanmıyorum" biçiminde belirtmiştir. Baba Kadir Bey "Bilmiyorum" biçiminde açıklamıştır.

Kendileriyle görüşme yapılan Anne-Babaların hemen hemen tamamı, çocuğunda İnternet kullanmaya başladıktan sonra bazı değişiklikler gözlemlediğini belirtmiştir. Değişiklik gözlemleyen Anne-Babalar, çocuklarının bilgisayarı daha iyi kullandıklarını belirtmişlerdir.

Araştırmanın bu bulgusu, Dunlap'ın (2000, s.15), Cotton'dan (1998) aktardığına göre, İnternet kullanan öğrencilerin klavyeyi daha iyi kullandığı bulgusu ile örtüşmektedir.

3.3.13. Anne-Babaların "İlköğretimde İnternet'in Yaygınlaşması İçin Veliler Ne Yapabilir?" Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Anne-Babalara görüşmeler sırasında on üçüncü soru olarak "İlköğretimde İnternet'in yaygınlaşması için veliler ne yapabilir?" sorusu yöneltilmiştir. Anne-Babaların bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 57'de gösterilmiştir.

Çizelge 57'de görüldüğü gibi, bu soruya anne-babaların 12'si "Velilerin yapabilecekleri" olduğunu belirtirken, 4'ü "Onu ben bilemem" biçiminde yanıt vermişleridir. Velilerin yapabilecekleri konusunda görüş bildiren Anne-Babalardan 9'u "İnternet'in önemini kavranarak çocukların İnternet kullanması desteklenmeli", 2'si "Okullara maddi katkıda bulunmalı", 2'si "Her şey anne-babaya bırakılmamalı, bu öncelikle eğitimcilerin işi olmalı", 1'i "Bu konuda aileler birbirlerine yardımcı olabilir", 1'i "Çocuklar bilgisayar kursuna gönderilmeli" derken, 1'i "Anne-babalar eğitilmeli", 1'i "Çocuklar tek başlarına İnternet kafelere gönderilmemeli", onu ben bilemem

biçiminde yanıt veren anne-babalardan 1'i "Fazla bir beklentim yok" ve 1'i "Biz hiçbir şey yapmıyoruz" biçiminde görüş bildirmiştir.

Çizelge 57

Anne-Babaların "İlköğretimde İnternet'in Yaygınlaşması İçin Veliler Ne Yapabilir?" Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

İlköğretimde İnternet'in yaygınlaşması için veliler ne yapılabilir?	f
a. Velilerin yapabilecekleri	12
a.1. İnternet'in önemini kavranarak çocukların İnternet kullanması desteklenmeli	9
a.2. Okullara maddi katkıda bulunmalı	2
a.3. Her şey Anne-Babaya bırakılmamalı, bu öncelikle eğitimcilerin işi olmalı	2
a.4. Bu konuda aileler birbirlerine yardımcı olabilir	1
a.5. Çocuklar bilgisayar kursuna gönderilmeli	1
a.6. Anne-Babalar eğitilmeli	1
a.7. Çocuklar tek başlarına İnternet kafelere gönderilmemeli	1
b. Onu ben bilemem	
b.1. Fazla bir beklentim yok	4
b.2. Biz hiçbir şey yapmıyoruz	1
	1
Görüşler Toplamı	35

Anne-Babalardan Süreyya Hanım ile Recep, Orhan, Murat, Hakan, Hasan, Okan, Zafer, Nihat, Süleyman ve Erol Bey, ilköğretimde İnternet'in yaygınlaşması için velilerin yapabileceklerine ilişkin görüş bildirmiştir. Örneğin, Recep Bey, "Anne-Babalar bir kere bu işi önemseyecekler. İnternet'in nasıl bir gelişmeye yol açacağını önemseyecekler, anlayacaklar ve çocuklarını bu konuda destekleyecekler. Yani çocuk zaten bunu İnternet'i talep edecektir. (...) Anne-Baba imkanları varsa bunu kısıtlamayacak aksine destek olacak, hatta bir adım öne geçip çocuğu yönlendirecek (...) İdeal olanı bu" (st.990-993) biçiminde görüş bildirmiştir. Süreyya Hanım, "Yani daha çok bilgi almaları için İnternet'e daha çok bağlanmalarını sağlayabilirim"

(st.1121-1122) biçiminde görüş bildirmiştir. Orhan Bey, “Valla önce bence Anne-Babaların bu konuda eğitilmesi lazım. Bizim toplumumuzda mesela ben her ne kadar üniversite mezunu olsam da bilgisayar üniversite son sınıfta, İnternet’i de 10 yıllık bir tecrübeden sonra... (...) 10 yıl sonra İnternet’le karşılaştım. (...) Önce bir aileyi veya bu çocuğu yönlendirecek olan kimse artık insanların bilinçlendirilmesi gerekiyor. Eğer zaten evine İnternet alacak bir aile eee ya niye alıyorum ben bunu demeli. (..) Fakat aldıktan sonra çocuklarımıza ne vermeliyiz, ne şekilde yönlendirmeliyiz. Doğrusunu söylemek gerekirse çok bilgi sahibi değilim. Yani körü körüne dediğim gibi aldığımız, gördüğümüz kadarıyla çocuğumuzu yönlendirmeye çalışıyoruz. Ama tabi yeterli değil. Hiçbir zaman yeterli değil ve çok eksikimiz var bu konuda” (st.1147-1165) derken; Zafer Bey, “Her şey; anne-babaya bırakmamak lazım. İlk önce eğitimcilerin işi olduğunu düşünüyorum. Ne olursa öğretmenlerinden olur. Çünkü, anne-babaların yanında kaldığı kadar okullarda da arkadaşları ile belirli bir şey paylaşıyorlar. Öğretmenleriyle de paylaşıyorlar. (..) Anne-Babalar genelde bir kesim ilköğretim kesimi. O yüzden yani onlar ne kadar bilgisayar, İnternet’i anlayabilir ki” (st.1170-1174) biçiminde görüş bildirmiştir. Okan Bey ise, “Milli Eğitimimizin bütçesi yetersiz olmasına rağmen böyle bir eğitim verilirse, kaynak olarak destek olurum. Yani maddi ve manevi her türlü desteği veririm” (st.1343-1345) biçiminde görüş bildirmiştir.

Babalardan Mehmet, Nadir, İsa ve Sedat Bey ilköğretimde İnternet’in yaygınlaşması için velilerin ne yapacağını “ben bilemem” biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, Mehmet Bey, “Orasını ben bilemem. Şimdi birçok okullar, yani benim çocuğumun gittiği okulu pilot okul. Bir çok okulda bilgisayar yok. Pilot okul olduğu için daha yeni ben diğer çocuklar için konuşamam” (st.995-996) derken; Nadir Bey, “Yani şu anda 5’e gittiği için çok fazla bir beklentim yok. Hani ileride olabilir” (st.1006) biçiminde görüş bildirmiştir.

Kendileriyle görüşme yapılan anne-babaların yarısından fazlasının ilköğretimde İnternet’in yaygınlaşması için velilerin de yapacakları olduğu düşüncesinde oldukları ortaya çıkmıştır. Velilerin yapabilecekleri konusunda, anne-babaların yarısından fazlası, ailelerin İnternet’in önemini kavraması ve çocuğunun İnternet kullanmasını desteklemesi gerektiği düşüncesinde oldukları saptanmıştır.

3.3.14. Anne-Babaların “Çocuğunuzun Okulda İnternet Ortamından Yararlanabilmesi İçin; (a) Milli Eğitim Bakanlığı’ndan, (b) Okul Yönetiminden ve (c) Öğretmenlerden Beklentileriniz Nedir?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Anne-Babalara görüşmeler sırasında on dördüncü soru olarak “Çocuğunuzun okulda İnternet ortamından yararlanabilmesi için; (a) Milli Eğitim Bakanlığı’ndan, (b) Okul yönetiminden ve (c) Öğretmenlerden beklentileriniz nedir?” sorusu yöneltilmiştir. Anne-Babaların bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 58’de gösterilmiştir.

Çizelge 58’de görüldüğü gibi, bu soruya anne-babaların, 6’sı “Milli Eğitim Bakanlığı’ndan”, 7’si “Okul Yönetiminden”, 3’ü “Öğretmenlerden” beklentisi olduğunu belirtmiş; 1’i de “Bir şey diyemem” biçiminde yanıtlamıştır.

Babalardan Mehmet, Murat, Sedat, Zafer, Nihat ve Gürol Bey “Milli Eğitim Bakanlığı”ndan beklentisi olduğu yönünde görüş bildirmiştir. Örneğin, Mehmet Bey, *“Ya işte Milli Eğitim Bakanlığı bu işi hızlandırır ya da yaparsa çocuklar okulda öğrendiğini Milli Eğitim Bakanlığının ders şeylerini aynı siteye girerek evde de kontrol etme şansına sahip olabilirler”* (st.1250-1251) biçiminde görüş bildirmiştir. Murat Bey, *“Beklentim bu imkanın sadece benim çocuğum için değil, okulda okuyan tüm arkadaşlar için yaygınlaştırılması. Yani çağımız artık bu. Keşke olabilse yani. Bilmiyorum kaç kişide var? Kaç kişide yok? Ama isterim ki tüm talebelerin en azından yarısından çoğunun bu imkandan faydalanması”* (st.1269-1272) gerekir derken; Erol Bey, *“Milli Eğitim Bakanlığı okullarda bilgisayar laboratuvarlarını yaygınlaştırması. (...) okul yönetiminden veya yine Milli Eğitimden bilgisayar laboratuvarı okullarında öğretmenlik yapacak kişilerin daha böyle organize bir şekilde eğitilmeleri, yetiştirilmeleri ve öğretmenlerinde çocukların, öğrencilere rehberlik yapmaları faydalı olur diye düşünüyorum”* (1360-1363) biçiminde görüş bildirmiştir.

Çizelge 58

Anne-Babaların “Çocuğunuzun Okulda İnternet Ortamından Yararlanabilmesi İçin; (a) Milli Eğitim Bakanlığı’ndan, (b) Okul Yönetiminden ve (c) Öğretmenlerden Beklentileriniz Nedir?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Çocuğunuzun okulda İnternet ortamından yararlanabilmesi için; (a) Milli Eğitim Bakanlığı’ndan, (b) Okul yönetiminden ve (c) Öğretmenlerden beklentileriniz nedir?	f
a. Milli Eğitim Bakanlığı’ndan Beklentileri	7
a.1. İnternet’i bütün okullara yaygınlaştırmalı	4
a.2. İnternet kullanımı konusunda öğretmenleri eğitmeli	2
a.3. Milli Eğitim Bakanlığı derslere uygun siteler kurmalı	1
b. Okul Yönetiminden Beklentileri	7
b.1. Okulda şu anda var olan bilgisayarlar daha etkili kullanılmalı	3
b.2. Çocuklar İnternet’i en iyi okulda öğrenebilir	2
b.3. Çocuklara öğretmen gözetiminde İnternet kullandırmalı	2
b.4. Okulda İnternet Salonu oluşturulmalı	1
b.5. Okulda her öğrenciye bir bilgisayar düşmeli	1
b.6. Okul sponsor bulmalı	1
b.7. Çocuklar İnternet’i en iyi okulda öğrenebilir	1
c. Öğretmenlerden Beklentileri	3
c.1. Öğretmenler çocuklara İnternet’i yararlı olacak biçimde öğretmeli	3
c.2. Öğretmenler aileleri de eğitmeli	1
d. Bir şey diyemem	1
Görüşler Toplamı	39

Nihat Bey ise, “Şöyle diyeyim başta okuldaki öğretmenleri eğitmek lazım. Öğretmen belki bilgi birikimi biraz daha yüksek orana çıkarmak için evine bilgisayar almış olabilir. (...) Öğretmen işte maddi yetersizliği öne sürüp teknolojiyi takip edememe durumunda. (...) Doğal olarak hedef kitlesi olan öğrencilere de bir şey vermekte zorluk çekiyor. Hoca seleron kullanıyor öğrencide pentium 4 var.

Düşünebiliyor musunuz? Çocuk gelip hocaya burada ne yapacağım dediği anda hoca görmüyor ki nereden bilecek onu. Yani bir paralellik sağlanmalı bence. (...) Bilgisayar hocasıyla tartışmaya girebiliyorsa bir öğrenci hayır hocam öyle değil böyle diyebiliyorsa, çok ileride” (st.1301-1310) biçiminde görüş bildirmiştir.

Anne-Babalardan Jale ve Süreyya Hanım ile Murat, Hakan, Orhan, Recep ve Nihat Bey “Okul Yönetiminden” beklentisi olduğunu belirtmiştir. Örneğin, Recep Bey, *“Etiüd saatlerinde, derslerinde haftada bir program dahilinde işte birkaç saatlik bir program dahilinde, öğretmenlerin yeterlik sahibi öğretmenlerin denetiminde, yönlendirmesinde, çocukların İnternet’te gezinmelerinde, arayış yapmaları elbette çok uyun olur. Okul bunun için sponsor bulabilir” (st.1234-1238) biçiminde görüş bildirmiştir. Jale Hanım, “Bir İnternet odası hazırlanabilir. Okul içerisinde. Bu İnternet odasından zaman zaman öğrenciler belirli zamanlarda yararlanabilir” (st.1258-1259) derken; Nihat Bey, “Okulda 25 tane bilgisayar atıl duruyor orada. Sabah okuldaki öğrencilerin saati bellidir. Yoğun olarak da dört dörtlük işte tam gün bilgisayar tamamen açık durmuyor. Dediğim gibi hafta sonu Matematik kursu, bilmem pinpon kursu bilmem bir sürü şey açsınlar oraya. Hafta sonu bir İnternet kursu düzenlesinler. En azından orada 4 saat açık dursa orası bir Cumartesi-Pazar bir 4 saat açık dursa ve üyelik sistemine göre yapsalar o olayı. Dolayısıyla gelecek kişileri de seçme pozisyonuna geçecek o zaman herkes ne diyeyim önüne gelen oraya giremeyecek. Bu arada ne diyecek. Oraya personel lazım. Hoca gelecek mesai verecem o an bilmem ne işin bürokratik kısımlarını önümüze yığıyorlar böyle kocaman bir tepe yapıyorlar. Aşılması güç bir ortam oluyor” (st.1301-1341) biçiminde görüş bildirmiştir.*

Anne-Babalardan Süreyya Hanım ile İsa ve Hasan Bey “Öğretmenlerden” beklentisi olduğunu belirtmiştir. Örneğin, Süreyya Hanım, *“(…) çocuklar en iyi şekilde öğretmenleri sayesinde eğitilmeli. Nasıl faydalı yerlere girilebilir. En iyi şekilde nasıl yararlanılabilir. Yani öğretmenler burada yol gösterici olmalı. Aynı şekilde bizlere de yani. Öğretmenlerin bu konuda bizleri de aydınlatması gerekiyor” (st.1261-1264) derken; İsa Bey, “Çocuğa biz faydalı olamadık. Yani oğlum bak şuraya gir de dersini buradan faydalan diyemedik. Yani çocuğa okulda öğretmenler böyle şeylerin adreslerini versinler madem” (st.1279-1282) biçiminde görüş bildirmiştir. Hasan Bey*

ise, “Bu konuda öğretmenler de yönlendirici olabilirler. Özellikle eğitim alanında neler yapılabileceğini, hangi sitelerin kendilerine verimli olabileceğini, bir ders olarak veya serbest saatlerde yapabilirler yani” (st.1293-1294) biçiminde görüş bildirmiştir.

Baba Nadir Bey bu konuda “Bir şey diyemem” biçiminde görüş bildirmiştir.

Kendileriyle görüşme yapılan anne-babaların, çocuklarının okulda İnternet kullanması konusunda, Milli Eğitim Bakanlığı, okul yönetimi ve öğretmenlerden beklentileri farklılık göstermektedir. Anne-Babaların Milli Eğitim Bakanlığı’ndan beklentileri; okullarda İnternet’i yaygınlaştırması, öğretmenleri eğitmesi ve ilköğretim derslerine uygun siteler kurması biçiminde sıralanmaktadır. Anne-Babaların okul yönetiminden beklentileri, okulda şu anda var olan bilgisayarların daha etkili kullanılması, çocuklara İnternet’in en iyi okulda öğretilmesi gerektiği, çocuklara öğretmen gözetiminde İnternet kullandırılması, okulda İnternet salonu oluşturulması, okulda derslerde her öğrenciye bir bilgisayar düşmesi ve okulun bu konuda sponsor bulması biçiminde sıralanmaktadır. Anne-Babaların öğretmenlerden beklentileri, çocuklara İnternet’i yararlı olabilecek biçimde öğretmeleri ve öğretmenlerin aileleri de eğitmesi gerektiği biçimindedir.

3.3.15. Anne-Babaların “Eğitim Politikalarını Belirleyenler İnternet’in İlköğretimde Yaygın Bir Biçimde Kullanılması İçin Sizden Öneriler İsteselerdi Neler Önerirdiniz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Anne-Babalara görüşmeler sırasında on beşinci soru olarak “Eğitim politikalarını belirleyenler İnternet’in ilköğretimde yaygın bir biçimde kullanılması için sizden öneriler isteselerdi neler önerirdiniz?” sorusu yöneltilmiştir. Anne-Babaların bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 59’da gösterilmiştir.

Çizelge 59’da görüldüğü gibi, bu soruya Anne-Babalardan 7’si “İnternet kullanım olanakları yaygınlaştırılmalı”, 4’ü “Çocuklara eğitim amaçlı İnternet siteleri kurulmalı”, 4’ü “İnternet kullanımı konusunda aileler eğitilmeli”, 2’si “Bilmiyorum”, 1’i “Öğretmenler İnternet konusunda eğitilmeli”, 1’i “Çocuğa İnternet kullanımı oyun

şeklinde öğretilmeli”, 1’i “İnternet kafeler bilgisayar uzmanları tarafından açılmalı”, “1’i “Üniversitelerden yardım alınmalı”, “1’i “Veliler okullara maddi destek sağlamalı” biçiminde yanıt vermişlerdir.

Çizelge 59

Anne-Babaların“Eğitim Politikalarını Belirleyenler İnternet’in İlköğretimde Yaygın Bir Biçimde Kullanılması İçin Sizden Öneriler İsteselerdi Neler Önerirdiniz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Eğitim politikalarını belirleyenler İnternet’in ilköğretimde yaygın bir biçimde kullanılması için sizden öneriler isteselerdi neler önerirdiniz?	f
a. İnternet kullanım olanakları yaygınlaştırılmalı	7
b. Çocuklara eğitim amaçlı İnternet siteleri kurulmalı	4
c. İnternet kullanımı konusunda aileler eğitilmeli	4
d. Bilmiyorum	2
e. Öğretmenler İnternet konusunda eğitilmeli	1
f. Çocuğa İnternet kullanımı oyun şeklinde öğretilmeli	1
g. İnternet kafeler bilgisayar uzmanları tarafından açılmalı	1
h. Üniversitelerden yardım alınmalı	1
i. Veliler okullara maddi destek sağlamalı	1
Görüşler Toplamı	22

Anne-Babalardan Nadir, Murat, Hasan, Okan, Süleyman ve Erol Bey ile Jale Hanım, “İnternet kullanım olanakları yaygınlaştırılmalı” biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, Jale Hanım, “*Ya şimdi İnternet alımını daha kolaylaştırılmalı bence yani. Abonelik ücreti olabilir. Bilgisayar alımı da daha da kolaylaştırılmalı. İnsanlar bunlara da kolay sahip olabilmeli bence*” (st.1396-1397) derken; Murat Bey, “*(...) en azından bir alt yapısının oluşturulabilmesi, ekonomik imkanların sağlanması. O zaten sağlandıktan sonra bu yani öyle hastalık gibi bir şey. İnsan oraya girdikten, o zevki tattıktan sonra zaten önüne geçemezsin*” (st.1412-1413) biçiminde görüş bildirmiştir. Hasan Bey, “*Valla mutlaka bilgisayar kullansınlar, İnternet kullansınlar. Çocuğun gelişimi üzerine olumlu katkıları olduğuna inanıyorum. Negatif yönleri de var. Ama bu giderilebilir*” (st.1440-1441) derken; Erol Bey, “*Müfredat Laboratuvar Okulları*

Bakanlığın imkanları dahilinde işte yani Milli Eğitim Bakanlığı'na fazla yük getirmemesi açısından Telekom'la yani İnternet sağlayıcılarla yapılacak bir işbirliği ile fiyatlar düşürülebilir” (st.1472-1474) biçiminde görüş bildirmiştir.

Anne-Babalardan Recep, Zafer ve Nihat Bey ile Süreyya Hanım “Çocuklara eğitim amaçlı siteler kurulmalı” biçiminde görüş bildirilmiştir. Örneğin, Recep Bey, “Herhalde önce eğitim için verimli olabilecek gerçekten verimli olabilecek programların, sayfaların hazırlanması lazım. Yani kolay ulaşılabilir, çocuğun aradığı bilgiye kolay ulaşabileceği ve gerçekten öğretici olabilecek teknik olarak iyi hazırlanmış programların yapılması lazım. (...) Bu programların okul tarafından hazırlanması lazım” (st.1365-1369) derken; Süreyya Hanım, “Eğitim amaçlı sitelerin çoğaltılmasını isterim. Yani çocuklar oradan bir ansiklopedi gibi açıp yararlanabilmeli. Çünkü görsellik önemli. Çünkü kitap, ansiklopediler sıra sıra orada duruyor. Ama açıp bakmıyor. Ama o yani karşısında görünce ondan daha çabuk etkileniyor” (st.1401-1403) biçiminde görüş bildirmiştir. Nihat Bey ise, “Yani çok güzel bir web sitesi hazırlayıp, bu web sayfasına işte yararlı linkler başlığı altında koyabilirler” (st.1448-1449) biçiminde görüş bildirmiştir.

Anne-Babalardan Recep, Okan ve Orhan Bey ile Süreyya Hanım, “İnternet kullanımı konusunda aileler eğitilmeli” biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, Recep Bey, “Okul aile işbirliğine zaten İnternet dışında da gereksinim var. (...) İnternet bağlamında da elbette olabilir yani olmalıdır da” (st.1371-1372) derken; Süreyya Hanım, “Bizim en başında bizim aydınlatılmamız gerekiyor ki biz de o yönde çocukları teşvik edelim. Yani eksiklik burada. Dediğim gibi eğitim yani en başta Anne-Babaların eğitimi ki eğitilmiş Anne-Babaların çocukları olacaktır. Bu İnternet konusunda da böyle her konuda böyle” (st.1405-1407) biçiminde görüş bildirmiştir.

Babalardan İsa ve Sedat Bey, bu konuda bilgisi olmadığını belirtmiştir. Örneğin, Sedat Bey, “Hocam işte şeyin dışında kaldığım için ne derece yararlı oluyor ne derece şey oluyor. İşte dediniz ya dersi ile ilgili bir şeye giriyor mu? Girmiyor mu? Bizimkisi daha çok oyun amaçlı” (st.1421-1422) biçiminde görüş bildirmiştir.

“Öğretmenler İnternet konusunda eğitilmeli” ve “Çocuğa İnternet kullanımı oyun şeklinde öğretilmeli” diyen Mehmet Bey, *“Biraz öğretmenlerin bu konuyu bilmesi lazım. Çünkü öğretmen şu anda vazife yapan öğretmenlerin bir çoğu bilgisayar olayını bilmiyor, İnternet olayını bilmiyor. (...) yurt dışındaki memleketlerdeki bir çok kişi İnternet’ten rahat rahat iletişim kurabilir. İşte yurt dışından arkadaşlar edinebiliyor İnternet vasıtasıyla. Efendim bir dil gelişimi oluyor. İşte chat yaparken bir takım bilgilerin aktarılması oluyor. Coğrafi bilgilerin aktarılması olmuyor. Çocukların yaşantılarını gösteren bilgilerin aktarılması oluyor. Yani bu herkes tarafından benimsenirse, Bakanlık bunu yaparsa derslerle beraber onu da bir arada götürüler. Ama İnternet’i çocuğa gösterirken oyun olarak göstermeleri lazım. Ders dediğin an çocuk İnternet’ten kaçır”* (st.1375-1385) biçiminde görüşünü belirtmiştir.

“İnternet kafeler bilgisayar uzmanları tarafından açılmalı” diyen Orhan Bey, *“Bizim Eskişehir’imizde her yerde mantar gibi İnternet siteleri, kafeler var. Buraların böyle daha çok sık denetlenmesi gerektiğini ve buraları açan insanlar işte zamanında bakkallık yapmış veya başka meslek grubundan (...) Yani herkes açıyor. Dolayısıyla bunların amacı sadece para kazanmak. Oysa eee belki zor ama o insanların da belirli bir bilgisayar eğitiminden geçirilmiş olması lazım. (...) Bakıyorum ben oraya eee sahibinin haricinde eşi, işte ne bileyim babası, kayınpederi oturuyor kasanın başında bir fiş dolduruyorlar, saat bitince parasını alıyorlar”* (st.1426-1438) biçiminde görüş belirtmiştir.

“Üniversitelerden yardım alınmalı” diyen Nihat Bey, *“Üniversitelerden yardım alınabilir. Yani sonuçta bu tip araştırmaların çoğu üniversitelerimizden çıkıyor”* (st.1449-1450) biçiminde görüşünü belirtmiştir.

“Veliler okullara maddi destek sağlamalı” diyen Okan Bey, *“Eğer ki bütçesi yetmiyorsa bizden yardım istesin. Ben o desteği veririm açıkçası”* (1460) biçiminde görüşünü belirtmiştir.

Kendileriyle görüşme yapılan Anne-Babaların ilköğretimde İnternet’in yaygın bir biçimde kullanılması için getirdikleri öneriler arasında farklılıklar bulunmaktadır.

Anne-Babaların hemen hemen yarısının eğitimde İnternet kullanımının yaygınlaştırılması düşüncesinde oldukları görülmektedir.

3.3.16. Anne-Babaların “Bunlardan Başka Çocuğunuzun İnternet Kullanımı İle İlgili Belirtmek İstedığınız Görüşleriniz Var Mı?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Anne-Babalara görüşmeler sırasında on altıncı soru olarak “Bunlardan başka çocuğunuzun İnternet kullanımı ile ilgili belirtmek istediğiniz görüşleriniz var mı?” sorusu yöneltilmiştir. Anne-Babaların bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 60’da gösterilmiştir.

Çizelge 60’da görüldüğü gibi, bu soruya Anne-Babaların, 9’u “Var”, 7’si “Yok” biçiminde yanıtlamışlardır. Var biçiminde yanıtlayan anne-babalardan, 2’si “İnternet’in olumlu anlamda yaygınlaşması en büyük dileğim”, 2’si “Neyi nerede bulacağımız adreslere ihtiyacımız var”, 1’i “Çocuklar satanizm ile ilgili sitelere girmesinler”, 1’i “İnternet kullanan öğrenciler için okulda rehber öğretmen olmalı”, 1’i “İnternet konusunda eğitim almak isterim”, 1’i “Ekonomik durumum iyi olsa ayrı bir telefon hattından İnternet’e bağlanırım”, 1’i “Aile çocuğuyla, şiddet, cinsellik, satanizm gibi konuları konuşmalı”, 1’i “Milli Eğitim Bakanlığı daha düşük fiyatlarla okullarda İnternet’i yaygınlaştırmalı” biçiminde görüş bildirmiştir.

Anne-Babalardan Jale ve Süreyya Hanım ile Nadir, Murat, Hakan, Orhan, Nihat, Okan ve Erol Bey ek olarak görüş belirtmiştir. Örneğin, Süreyya Hanım, “*Ben İntenret’in yararına İnanan bir kişiyim. (...) Bunun yaygınlaşması, yani olumlu anlamda yaygınlaşması en büyük dileğim*” (st.1492-1494) derken; Okan Bey, “*Şöyle söyleyeyim eee İnternet’i faydalı olarak, faydalı yönleriyle kullanabileceksek, kullanabilirsek eee yani ülkenin en azından kalkınması benim düşünceme göre en öncelikli*” (st.1532-1533) biçiminde görüş bildirmiştir.

Çizelge 60

**Anne-Babaların“Bunlardan Başka Çocuğunuzun İnternet Kullanımı İle İlgili
Belirtmek İstedığınız Görüşleriniz Var Mı?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve
Frekans Dağılımları**

Bunların dışında çocuğunuzun İnternet kullanımı ile ilgili belirtmek istediğiniz görüşleriniz var mı?	f
a. Var	9
a.1. İnternet'in olumlu anlamda yaygınlaşması en büyük dileğim	2
a.2. Neyi nerede bulacağımız adreslere ihtiyacımız var	2
a.3. Çocuklar satanizm ile ilgili sitelere girmesinler	1
a.4. İnternet kullanan öğrenciler için okulda rehber öğretmen olmalı	1
a.5. İnternet konusunda eğitim almak isterim	1
a.6. Ekonomik durumum iyi olsa ayrı bir telefon hattında İnternet'e bağlanırım	1
a.7. Aile çocuğuyla, şiddet, cinsellik, satanizm gibi konuları konuşmalı	1
a.8. Milli Eğitim Bakanlığı daha düşük fiyatlarla okullarda İnternet'i yaygınlaştırmalı	1
b. Yok	7
Görüşler Toplamı	26

Murat ve Hakan Bey, İnternet'te “Neyi nerede bulacağımızı bilemiyoruz” biçiminde görüş bildirmiştir. Örneğin, Hakan Bey, “*Valla eklemek istediğim şey bu İnteret'in iyi sitelerini, iyi sitelerinin adreslerini adres halinde veren bir site var mı? Yoksa verilmesi lazım yani*” (st.1501-1502) biçiminde görüş bildirmiştir.

İnternet'te “Çocuklar satanizm ile ilgili sitelere girmesinler” diyen Nadir Bey, “*Belirtmek işte gazeteden, televizyondan da duyuyoruz işte. Bazı sitelere giriliyormuş işte. Mesela son zaman satanist siteleri mi ne çıkmış artık. Yani bence onlara girmemeye özen gösterebilirler*” (st.1482-1483) biçiminde görüşünü belirtmiştir.

“İnternet konusunda eğitim almak isterim” ve “Ekonomik durumum iyi olsa ayrı bir telefon hattından İnternet’e bağlanırım” diyen Orhan Bey, *“Ya ben imkanım olsa önce kendim bir eğitim almak isterim bu konuda. Ki zor bir şey değil. Ancak yine bahsettiğim gibi son dönemdeki ekonomik olumsuzluklar neticesiyle ben çocuğuma daha çok ayrı bir telefon hattı ile çocuğuma en az günde bir saat, günde bir saat çok fazla olacağını düşünmüyorum. Yani eee her türlü bilgiye ulaşmasında sakınca görmüyorum”* (st.1511-1514) biçiminde görüş belirtmiştir.

“Aile çocuğuyla şiddet, cinsellik, satanizm gibi konuları paylaşmalı” diyen Nihat Bey, *“Aileler çocukları ile bir takım şeyleri paylaştıkları sürece hiçbir korkusunun olmasına gerek yok bence. Ya işte cinsellik aşırı cinsellik içeren sayfalar girdi. Bilmem ne yaptı şunu yaptı bunu yaptı işte şiddet içeren sayfalarda yok satanizmle ilgili bir takım sayfalar açtılar. Aklında soru işareti kalmaz bence. Ama sonuçta aile ilgilenecek bu olayla”* (st.1524-1527) biçiminde görüş belirtmiştir.

“MEB daha düşük fiyatlarla okullarda İnternet’i yaygınlaştırmalı” diyen Erol Bey, *“Milli Eğitim Bakanlığı ile Ulaştırma Bakanlığının yapacağı bir işbirliği ile İnternet sağlayıcı olarak daha düşük bir ücretle veya ücretsiz Milli Eğitime imkan sağlanırsa, İnternet’ten faydalanma imkanı daha fazla olur. (...) Öğrencilerimizin de İnternet’ten faydalanma imkanı olmuş olur”* (st.1544-1547) biçiminde görüş belirtmiştir. Recep, Mehmet, İsa, Sedat, Hasan, Süleyman ve Zafer Bey, ek olarak görüş belirtmemiştir.

Kendileriyle görüşme yapılan anne-babaların yarıdan fazlası, ek olarak çocuklarının İnternet kullanması hakkında görüş bildirmiştir. Bu görüşler sırasıyla; İnternet’in olumlu anlamda yaygınlaşması, adres bilmememe sorunu, çocukların satanizm ile ilgili sitelere girmemesi, İnternet kullanan çocuklar için okulda rehber öğretmen olması gerektiği, eğer ekonomik durumu daha iyi olursa evine ayrı bir telefon hattından İnternet bağlatacağı, ailenin çocuğu ile şiddet, cinsellik ve satanizm gibi konular hakkında konuşması gerektiği, Milli Eğitim Bakanlığının daha düşük fiyatlarla okullarda İnternet’i yaygınlaştırması gibi konuları içermektedir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, öğrenci, öğretmen ve anne-baba görüşlerine dayalı olarak elde edilen bulgular temel alınarak ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin İnternet kullanma durumlarına ilişkin sonuçlara yer verilmiştir. Sonuçlar, öğrenci görüşlerine ilişkin sonuçlar, öğretmen görüşlerine ilişkin sonuçlar ve anne-baba görüşlerine ilişkin sonuçlar başlıkları altında sunulmuştur. Ayrıca, elde edilen bulgulara dayalı olarak uygulamaya ve ileri araştırmalara dönük önerilerde bulunulmuştur.

4.1. Öğrenci Görüşlerine İlişkin Sonuçlar

Öğrenci görüşlerine ilişkin sonuçlar, öğrencilerin ev ortamında İnternet kullanma durumları, öğrencilerin İnternet'i benzettikleri ortamlar, öğrencilerin okul ortamında İnternet kullanma durumları ve öğrencilerin ek olarak belirttikleri görüşleri başlıkları altında verilmiştir.

4.1.1. Öğrencilerin Ev Ortamında İnternet Kullanma Durumları

Kendileriyle görüşme yapılan öğrencilerin;

- evlerinde ortalama bir yıldan fazla bir süredir bilgisayar bulunmaktadır ve öğrenciler ortalama bir yıldır İnternet'e evlerinden erişim sağlamaktadır.
- hemen hemen tamamı, evlerinde İnternet'e ailelerinin isteği üzerine bağlandıklarını belirtmiştir.
- tamamına yakını İnternet kullanmayı ailelerinden öğrendiklerini belirtmiştir.
- tamamına yakınının İnternet'e daha çok eğlence siteleri için girdikleri ve ev ortamında İnternet'i daha çok eğlence amaçlı kullandıkları ortaya çıkmıştır.

- çoğunluğu İnternet hizmetlerinden en fazla e-postayı kullanmaktadır.
- çoğunluğu haftalık 1-2 saat İnternet kullanmaktadır.
- hemen hemen yarısı İnternet kullanmada kendisini iyi görmektedir.
- İnternet’le ilgili bilgilerini daha çok sırasıyla; İnternet’ten, televizyondan, dergilerden ve babalarından elde ettikleri ortaya çıkmıştır.
- tümünün evlerinde kendilerinin dışında en az bir kişinin daha İnternet kullanmayı bildiği ortaya çıkmıştır. Bu ikinci kişi, çoğunlukla, öğrencilerin babasıdır. Öğrenciler ailelerinden daha çok adres alma, İnternet kullanmayı öğrenme gibi yardımlar almaktadır.
- hemen hemen tümünün evinde İnternet kullanımıyla ilgili olarak ailenin koyduğu kurallar bulunmaktadır. Bu kurallar, daha çok, süre kullanımı, dersler bitikten sonra İnternet kullanımı ve oyun oynamayla ilgidir.
- yarıdan fazlası İnternet kullanırken sorun yaşadığını belirtmiştir. Öğrenciler sorun olarak sırasıyla; bilgisayarın kilitlenmesi ve İnternet erişiminin kesilmesini belirtmiştir. Bu sorunların çözümünde öğrenciler ya sorunu kendisinin çözdüğünü ya da evdekilerden yardım aldıklarını belirtmiştir.
- yarıdan fazlası İnternet’ten ders çalışmak amacıyla yararlandığını belirtmiştir. Öğrenciler İnternet’ten Fen Bilgisi, İngilizce, Sosyal Bilgiler, Türkçe ve Matematik derslerinde yararlandıklarını söylemişlerdir.

4.1.2. Öğrencilerin İnternet’i Benzettikleri Ortamlar

- Kendileriyle görüşme yapılan öğrenciler İnternet’i farklı ortamlara benzetmişlerdir. Öğrenciler İnternet’i genellikle bilgi kaynağına ve oyun yerine benzetmişlerdir. Bunun yanında, öğrenciler, İnternet’in, “İletişim”, “Okul”, “Kütüphane”, “Çalışma ortamı”, “Öğretmen”, “Haber”, “Borsa”, “Milli piyango sonuçlarına bakılan yer”, “Gezinti-sörf”, “Yardım aracı”, “Sanal dünya”, “Yararları ve zararları olan bir araç”, “Her şey” ve “Büyük bir kolaylık”a benzediğine ilişkin görüş bildirmişlerdir.

4.1.3. Öğrencilerin Okul Ortamında İnternet Kullanma Durumları

Kendileriyle görüşme yapılan öğrencilerin;

- tümü okulda İnternet kullanmadıklarını belirtmiştir. Ancak, öğrencilerin tümüne yakını okulda İnternet olması durumunda kullanmak istediğini bildirmiştir.
- tamamına yakını öğretmenlerinin evlerinde İnternet olduğunu belirtmiştir. Öğrencilere, öğretmenlerin İnternet kullanmayı gerektirecek ödev vermediği anlaşılmıştır.
- yarıdan fazlası İnternet kullanımı konusunda öğretmenin kendisine bir yardımı olmadığını belirtmiştir. Öğretmen yardımının sadece İnternet adresi vermekle sınırlı olduğunu gerek öğrenciler gerek öğretmenler belirtmiştir.
- yarıdan fazlası sınıflarında İnternet kullanmayı bilen arkadaşlarıyla İnternet’le ilgili bilgilerini paylaşmadıklarını belirtmiştir. Paylaşımında bulunan öğrenciler genelde oyun sitelerinin adreslerini birbirlerine vermektedir.

4.1.4. Öğrencilerin Ek Olarak Belirttikleri Düşünceleri

- Kendileriyle görüşülen öğrencilerden İnternet kullanımına ilişkin ek olarak görüş bildirenler genellikle İnternet’i herkese önermektedir.

4.2. Öğretmen Görüşlerine İlişkin Sonuçlar

Öğretmen görüşlerine ilişkin sonuçlar, öğretmenlerin İnternet kullanma durumları, öğretmenlerin İnternet’i benzettikleri ortamlar, öğretmenlerin öğrencilerin İnternet kullanma durumlarına ilişkin görüşleri, öğretmenlerin ilköğretim basamağında İnternet kullanımına ilişkin görüşleri ve öğretmenlerin önerileri başlıkları altında verilmiştir.

4.2.1. Öğretmenlerin İnternet Kullanma Durumları

Kendileriyle görüşme yapılan öğretmenlerin;

- tümü İnternet kullanmayı hizmet içi eğitim kursunda öğrendiklerini belirtmiştir. Ancak, öğretmenlerin hizmetiçi eğitim kursunun yeterli olmadığı düşüncesinde oldukları ortaya çıkmıştır.
- hemen hemen tümünün İnternet hizmetlerini kullanmadıkları ortaya çıkmıştır.
- tümü İnternet'ten hazır ders planı aldıklarını belirtmiştir. Öğretmenlerin İnternet kullanım amacı sadece hazır ders planı indirmekle sınırlıdır.
- İnternet'le ilgili yenilikleri izleme kaynakları farklılık göstermektedir. Öğretmenlerin İnternet'le ilgili yenilikleri izleme kaynakları sırasıyla, meslektaşları, gazeteler ve dergilerdir.
- yarısından fazlası okulda İnternet kullanmaktadır.

4.2.2. Öğretmenlerin İnternet'i Benzettikleri Ortamlar

Kendileriyle görüşme yapılan öğretmenlerin tamamına yakınının İnternet'i bilgi kaynağına benzettiği ortaya çıkmıştır. Bunun yanında öğretmenlerden İnternet'in, "İletişim", "Dünya", "Profesör", "Teknolojinin en uç noktası" ve "Örümcek Ağı"na benzediğine ilişkin görüş bildirenler de olmuştur.

4.2.3. Öğretmenlerin Öğrencilerin İnternet Kullanma Durumlarına İlişkin Görüşleri

Kendileriyle görüşme yapılan öğretmenlerin;

- yarıdan fazlasının öğrencileri İnternet kullanımı konusunda yeterli bulmadığı ortaya çıkmıştır.
- yarıdan fazlasının öğrencilere İnternet kullanımı konusunda bir katkı sağlamadığı ortaya çıkmıştır.
- yarıdan fazlasının öğrencilerin İnternet'i ders için kullanmadıkları görüşünde oldukları ortaya çıkmıştır.
- hemen hemen tamamına yakını öğrencilerin İnternet kullanımına ilişkin kendilerine herhangi bir sorun getirmediğini bildirmiştir.
- hemen hemen tamamına yakınının evinde İnternet olan öğrencilerin derslere bir katkısı olmadığı görüşünde oldukları ortaya çıkmıştır.

4.2.4. Öğretmenlerin İlköğretim Basamağında İnternet Kullanımına İlişkin Görüşleri

Kendileriyle görüşme yapılan öğretmenlerin;

- hemen hemen tamamına yakınının İnternet'in ilköğretimde tüm derslerde kullanılabileceği görüşünde olduğu ortaya çıkmıştır.
- tümü ilköğretimde İnternet'in yaygın bir biçimde kullanılmasında öncelikli görevin öğretmenlere düştüğünü belirtmiştir.
- yarıdan fazlasının ilköğretimde İnternet'in yaygınlaşması için ailelerin İnternet konusunda bilgilenmesi gerektiği görüşünde olduğu ortaya çıkmıştır.

4.2.5. Öğretmenlerin Önerileri

Kendileriyle görüşme yapılan öğretmenlerin;

- İnternet'in ilköğretim basamağında yaygın bir biçimde kullanılması için getirdikleri öneriler farklılık göstermektedir. Öğretmenlerin yarısı, Milli Eğitim Bakanlığı'nın İnternet sitesini geliştirmesi gerektiği düşüncesindedir.

4.3. Anne-Baba Görüşlerine İlişkin Sonuçlar

Anne-babalara ilişkin sonuçlar, anne-babaların İnternet'e ilişkin görüşleri ve İnternet kullanma durumları, anne-babaların İnternet'i benzettikleri ortamlar, anne-babaların çocuklarının İnternet kullanma durumlarına ilişkin görüşleri ve anne-babaların İnternet'in ilköğretimde yaygınlaşması için yapabilecekleri, beklentileri ve önerileri ve anne-babaların ek olarak belirttikleri görüşleri başlıkları altında verilmiştir.

4.3.1. Anne-Babaların İnternet'e İlişkin Görüşleri ve İnternet Kullanma Durumları

Kendileriyle görüşme yapılan anne-babaların;

- yarıdan fazlasının çocuğunun İnternet'ten eğitim amaçlı yararlanma amacıyla evinde İnternet'e bağlandığı ortaya çıkmıştır.
- yarıdan fazlasının İnternet'e evinden sürekli bağlı olduğu ortaya çıkmıştır.
- yarıdan fazlasının İnternet kullanmayı bildiği ortaya çıkmıştır.
- yarıdan fazlasının evinde bilgisayarın çocuğunun odasında bulunduğu ortaya çıkmıştır.

4.3.2. Anne-Babaların İnternet’i Benzettikleri Ortamlar

Kendileriyle görüşme yapılan anne-babaların İnternet’i benzettikleri ortamlar arasında farklılıklar bulunmaktadır. Anne-babalar İnternet’i genellikle dünyaya açılan pencereye benzetmişlerdir. Bunun yanında anne-babalardan İnternet’in, “Eğlence”, “Bilgi”, “Teknolojinin en iyi nimeti”, “Akıllı bir cihaz”, “Evde bankacılık”, “Çok kolaylık”, “Herşey” ve “Büyük bir telefon kablosu içinde dolaşan insanlar”a benzediğine ilişkin görüş bildirenler de olmuştur.

4.3.3. Anne-Babaların Çocuklarının İnternet Kullanma Durumlarına İlişkin Görüşleri

Kendileriyle görüşme yapılan anne-babaların;

- yarıdan fazlası evde çocuğunun İnternet kullanmasıyla ilgili bir kural olmadığını belirtmiştir.
- yarıdan fazlası çocuklarının haftalık ortalama 1-2 saat İnternet kullandığı görüşündedir.
- çoğunluğu çocuklarının İnternet’i hafta sonu kullandıkları görüşündedir.
- yarıdan fazlası çocuklarının ders çalışmak amacıyla İnternet kullanmadığı görüşündedir.
- hemem hemen tümü çocuklarına İnternet kullanımı konusunda bir yardımda bulunmamaktadır.
- yarıdan fazlası çocuğunun İnternet kullanmasıyla ilgili bir sorun yaşadığını bildirmiştir. Bu sorunlar sırasıyla; ekonomik, çocuğa uygun adres bilmeme, çocuğun çok oyun oynaması, çocuğun aradığı şeyi bulamayınca hayal kırıklığı yaşaması ve çocuğun çok fazla sohbet etmesi biçimindedir.
- hemen hemen tümü çocuğunda İnternet kullanmaya başladıktan sonra bazı değişiklikler gözlemlediğini bildirmiştir. Bu değişiklikler arasında çoğunun bilgisayar kullanma yeteneğinin gelişmesi en fazla gözlemlenen değişikliktir.

4.3.4. Anne-Babaların İnternet'in İlköğretimde Yaygınlaşması İçin Yapabilecekleri, Beklentileri ve Önerileri

Kendileriyle görüşme yapılan anne-babaların;

- hemen hemen tümünün ilköğretimde İnternet'in yaygınlaşması için velilerin sorumluluğu olduğu görüşünde oldukları ortaya çıkmıştır. Bu sorumluluklar arasında sırasıyla; ailelerin İnternet'in önemini kavraması ve çocuğunun İnternet kullanmasını desteklemesi, okullara maddi katkı sağlanması görüşleri yer almaktadır.
- çocuklarının okulda İnternet kullanması için, Milli Eğitim Bakanlığı'ndan sırasıyla, okullarda İnternet'i yaygınlaştırmasını, öğretmenleri eğitmesini ve ilköğretim derslerine uygun siteler kurmasını bekledikleri ortaya çıkmıştır. Okul yönetiminden sırasıyla; okulda şu anda var olan bilgisayarların daha etkili kullanılmasını, çocuklara İnternet'in en iyi okulda öğretilmesi gerektiğini, çocuklara öğretmen gözetiminde İnternet kullandırılmasını, okulda İnternet salonu oluşturulmasını, okulda derslerde her öğrenciye bir bilgisayar düşmesini ve okulun bu konuda sponsor bulmasını bekledikleri ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerden sırasıyla; çocuklara İnternet'i yararlı olabilecek biçimde öğretmelerini ve öğretmenlerin, aileleri de eğitmesini bekledikleri bulunmuştur.
- ilköğretimde İnternet'in yaygın bir biçimde kullanılması için getirdikleri öneriler arasında farklılıklar bulunmaktadır. Bu önerilerin sırasıyla; İnternet kullanımının yaygınlaştırılması, çocuklara eğitim amaçlı İnternet sitelerinin kurulması, İnternet kullanımı konusunda ailelerin eğitilmesi, öğretmenlerin İnternet kullanımı konusunda eğitilmesi, çocuğa İnternet kullanımının oyun şeklinde öğretilmesi, İnternet kafelerin bilgisayar uzmanları tarafından açılması, üniversitelerden yardım alınması ve velilerin okullara maddi destek sağlaması biçiminde olduğu bulunmuştur.

4.3.5. Anne-Babaların Ek Olarak Belirttikleri Görüşleri

- Kendileriyle görüşme yapılan anne-babalardan İnternet kullanımı hakkında görüş bildirenler sırasıyla; İnternet'in olumlu anlamda yaygınlaşmasını, adres bilememe sorunu yaşadıklarını, çocukların satanizm ile ilgili sitelere girmemesini, İnternet kullanan çocuklar için okulda rehber öğretmen olması gerektiğini, eğer ekonomik durumu daha iyi olursa evine ayrı bir telefon hattından İnternet bağlatacağını, ailenin çocuğu ile şiddet, cinsellik ve satanizm gibi konular hakkında konuşması gerektiğini ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın daha düşük fiyatlarla okullarda İnternet'i yaygınlaştırması gerektiğini belirtmişlerdir.

Sonuç olarak, ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencileri İnternet'i etkili ve verimli bir biçimde kullanmamaktadırlar. Bununla birlikte, öğrenciler, İnternet temel kullanım becerileri bakımından gerek öğretmenlerden gerekse anne-babalardan daha iyi konumdadırlar.

4.4. Öneriler

Araştırma bulgularına dayalı olarak, uygulamaya ve ileri araştırmalara yönelik çeşitli önerilerde bulunulabilir.

4.4.1. Uygulamaya Yönelik Öneriler

- İlköğretimde İnternet kullanımına yönelik olarak öğretmenler, anne-babalar ve öğrenciler İnternet temel kullanım becerileri konusunda eğitilmelidir.
- Özellikle, anne-babaların çocukların İnternet'e güvenli erişim sağlayabilmelerine dönük bilgilendirilmesi ve bu anlamda okul aile işbirliğinin geliştirilmesi sağlanmalıdır.
- Okullardaki bilgi teknolojileri sınıfları daha işlevsel olarak öğrencilerin kullanımına tatil günlerini de kapsayacak bir biçimde açılmalıdır.

- Öğretmenlere yönelik İnternet hizmetiçi eğitim kursları öğretmenlerin ders yükü bakımından daha az yoğun oldukları dönemlerde açılmalı ve bu kurslarda öğretmenlere İnternet'i eğitim amaçlı nasıl kullanacakları örnek uygulamalarla gösterilmelidir.
- Okullarda öğretmenlerin yararlanabileceği İnternet odaları açılmalıdır.
- Okulun web sitesinde öğretmen ve öğrencilerin yararlanabileceği kaynaklara yer verilmelidir.
- Okulun web sitesinin güncellenmesi ve okulda İnternet'in etkili kullanımı için en az bir öğretmenin bu konuda uzmanlaşması sağlanmalıdır.
- İlköğretim okullarında İnternet kullanımı yaygınlaştırılmalıdır. Bunun için sponsor firmalar, sivil toplum örgütleri ya da öğrenci velilerinden maddi yardım alınmalıdır.

4.4.2. İleri Araştırmalara Yönelik Öneriler

- İlköğretim düzeyinde farklı bölgelerdeki okullarda da aynı konuda araştırmalar yapılmalıdır.
- İlköğretim birinci basamak öğrencileri üzerinde İnternet ortamından öğrenmenin etkililiğine ilişkin deneysel araştırmalar desenlenmelidir.
- Ev ortamında İnternet kullanan ilköğretim birinci basamak öğrencilerinin okul başarıları ve okuldan İnternet kullanımına ilişkin beklentilerini belirlemeye yönelik araştırmalar desenlenmelidir.

EKLER

EK	Sayfa
1. Valilik İzin Belgesi.....	188
2. Öğrenci Görüşme Formu.....	189
3. Öğretmen Görüşme Formu.....	191
4. Anne-Baba Görüşme Formu.....	193
5. Öğretmen Görüşme Takvimi.....	195
6. Öğrenci Görüşme Takvimi.....	196
7. Anne-Baba Görüşme Takvimi.....	197
8. Öğrenci Görüşme Kodlama Anahtarı.....	198
9. Öğretmen Görüşme Kodlama Anahtarı.....	203
10. Anne-Baba Görüşme Kodlama Anahtarı.....	207

EK-1

T.C.
ESKİŞEHİR VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

SAYI : B.08.4.MEM.4.26.00.02.000/

KONU: Anket uygulaması

14.12.01*036094

VALİLİK MAKAMINA

İlimiz Anadolu Üniversitesinden alınan 06/12/2001 gün ve 4732 sayılı yazıda; Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Programı Yüksek Lisans öğrencisi Ali ERSOY'un "İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin İnternet Kullanma Durumları" konulu teze ilgili olarak merkez İbrahim Karaoğlanoğlu ilköğretim okulu öğretmenleri, öğrencileri ve öğrenci velileri ile görüşme yapmak için izin istemekte olup görüşme formu ekte sunulmuştur.

Adı geçenin merkez İbrahim Karaoğlanoğlu İlköğretim Okulu öğretmenleri, öğrencileri ve öğrenci velileri ile görüşme yapması, sonucundan müdürlüğümüze bilgi verilmek kaydıyla uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

İbrahim GÜMÜŞ
Milli Eğitim Müdür V.

OLUR.
14.12/2001

M.Yaşar ÖZGÜL
Vali a.
Vali Yardımcısı

EK-2

ÖĞRENCİ GÖRÜŞME FORMU

Sevgili Öğrenci,

Benim adım Ali ERSOY. Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında araştırma görevlisi olarak çalışmaktayım. “İlköğretim Birinci Basamak Öğrencilerinin İnternet Kullanma Durumları”nı belirlemek amacıyla bir araştırma yapıyorum. Görüşmenin temel amacı; ilköğretim birinci basamak öğrencilerinin İnternet kullanma becerilerini ve İnternet kullanırken yaşadıkları sorunları belirlemektir. Bu nedenle, sizin görüşlerinize gereksinim duyuyorum. Bu araştırma sonucunda elde edilecek bulgular ışığında ilköğretim öğrencilerinin İnternet’i daha etkili ve verimli kullanabilmelerine ilişkin öneriler getirmeyi ümit ediyorum.

Görüşme sürecinde söyleyeceklerinizin tümü gizlidir ve gizli kalacaktır. Bu görüşmeden elde edilecek bilgiler, bu araştırma dışında başka bir amaçla kullanılmayacaktır. Ayrıca araştırmanın raporlaştırılması sürecinde elde dilen bilgiler yazılırken, görüşülen öğrencinin ismine kesinlikle yer verilmeyecektir. Söylediklerime ilişkin bir sorunuz ya da belirtmek istediğiniz bir düşünceniz varsa öncelikle bunu yanıtlamak istiyorum.

Eğer bir sakıncası yoksa görüşmeyi kaydetmek istiyorum. Bu zamanı etkili bir biçimde kullanma, verilen yanıtların kaydını, ayrıntılı ve doğru olarak tutma olanağı sağlayacaktır. Görüşme yaklaşık 30 dakika sürecektir. Bana zaman ayırdığınız için ve görüşlerinizi paylaştığınız için çok teşekkür ederim. Bu konuda, görüşmeden sonra benimle iletişim kurmak isterseniz ya da başka görüş ya da önerileriniz olursa lütfen beni aşağıda belirteceğim telefon numarasından arayabilirsiniz ya da e-posta adresime mesaj bırakabilirsiniz. Görüşmenin herhangi bir yerinde, bu görüşmeden vazgeçebilirsiniz. Bunun için size herhangi bir yaptırım uygulanmayacaktır. Kendinizi hazır hissediyorsanız görüşme sorularına geçmek istiyorum.

Araş. Gör. Ali ERSOY

Tel : (0222) 335 05 80 / 3550

Faks : (0222) 335 05 79

E-posta : alersoy@anadolu.edu.tr

ÖĞRENCİ GÖRÜŞME SORULARI

1. Evinizde kaç yıldır bilgisayar var?
2. Evinizde İnternet'e neden bağlandınız?
3. İnternet'i neye benzetiyorsunuz?
4. İnternet kullanmayı nasıl öğrendiniz?
5. Genelde hangi İnternet sitelerine giriyorsunuz?
6. Genelde hangi İnternet hizmetlerini (e-posta, chat vb.) kullanıyorsunuz?
7. Haftalık ortalama kaç saat İnternet kullanıyorsunuz?
8. İnternet'i daha çok ne zaman kullanıyorsunuz?
9. İnternet kullanımı konusunda kendinizi nasıl görüyorsunuz?
10. İnternet'le ilgili bilgilerinizi ve yenilikleri nereden öğreniyorsunuz?
11. (i) Evinizde sizden başka İnternet kullanmayı bilen var mı?
(ii). (Eğer varsa, Size ne tür yardımları oluyor?)
12. (i) İnternet kullanımı konusunda anne-babanızın koyduğu kural var mı?
(ii). (Eğer varsa) Bunlar ne tür kurallardır?
13. İnternet kullanırken ne tür sorunlarla yaşıyorsunuz ve bu sorunları nasıl çözüyorsunuz?
14. (i). İnternet'ten ders çalışmak amacıyla yararlanıyor musunuz?
(ii). (Eğer yararlanıyorsanız, en çok hangi derslerinizde yararlanıyorsunuz?)
15. (i). Okulunuzda İnternet kullanıyor musunuz?
(ii). (Eğer kullanmıyorsanız, kullanmak ister miydiniz? Neden?)
16. (i). Öğretmeniniz evinizde İnternet olduğunu biliyor mu?
(ii). (Eğer biliyorsa, İnternet kaynaklarından yararlanmanızı gerektirecek ödevler veriyor mu?)
17. (i). Öğretmeninizin İnternet kullanımı konusunda size bir yardımı oluyor mu?
(ii). (Eğer oluyorsa, bunlar ne tür yardımlar?)
18. (i). Sınıfınızda İnternet kullanmayı bilen arkadaşlarınızla İnternet kullanımı konusunda bilgilerinizi paylaşıyor musunuz?
(ii). (Eğer paylaşıyorsanız, ne paylaştığınızı anlatır mısınız?)
19. Bunlardan başka İnternet kullanımı ile ilgili olarak belirtmek istediğiniz görüşleriniz var mı?

EK-3

ÖĞRETMEN GÖRÜŞME FORMU

Değerli Öğretmen,

Benim adım Ali ERSOY. Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında araştırma görevlisi olarak çalışmaktayım. “İlköğretim Birinci Basamak Öğrencilerinin İnternet Kullanma Durumları”nı belirlemek amacıyla bir araştırma yapıyorum. Bu görüşme formu ilköğretim birinci basamak öğrencilerinin İnternet kullanma durumunu belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Görüşmeden elde edilecek bilgiler, ilköğretim birinci basamak öğrencilerinin İnternet’i etkili ve verimli bir biçimde kullanmasına katkı sağlayacaktır. **Eğer isterseniz, bu çalışma ile elde edilen sonuçlar size iletilebilir.**

Görüşme sürecinde söyleyeceklerinizin tümü gizlidir ve gizli kalacaktır. Bu görüşmeden elde edilecek bilgiler, bu araştırma dışında başka bir amaçla kullanılmayacaktır. Ayrıca araştırmanın raporlaştırılması sürecinde elde edilen bilgiler yazılırken, görüşülen anne-babanın ismine kesinlikle yer verilmeyecektir. Söylediklerime ilişkin bir sorunuz ya da belirtmek istediğiniz bir düşünceniz varsa öncelikle bunu yanıtlamak istiyorum.

Eğer bir sakıncası yoksa görüşmeyi kaydetmek istiyorum. Bu zamanı etkili bir biçimde kullanma, verilen yanıtların kaydını, ayrıntılı ve doğru olarak tutma olanağı sağlayacaktır. Görüşme yaklaşık 30 dakika sürecektir. Bana zaman ayırdığınız için ve görüşlerinizi paylaştığınız için çok teşekkür ederim. Bu konuda, görüşmeden sonra benimle iletişim kurmak isterseniz ya da başka görüş ya da önerileriniz olursa lütfen beni aşağıda belirteceğim telefon numarasından arayabilirsiniz ya da e-posta adresime mesaj bırakabilirsiniz. Görüşmenin herhangi bir yerinde, bu görüşmeden vazgeçebilirsiniz. Bunun için size herhangi bir yaptırım uygulanmayacaktır. Kendinizi hazır hissediyorsanız görüşme sorularına geçmek istiyorum.

Araš. Gör. Ali ERSOY

Tel : (0222) 335 05 80 / 3550

Faks : (0222) 335 05 79

E-posta : alersoy@anadolu.edu.tr

ÖĞRETMEN GÖRÜŞME SORULARI

1. İnternet kullanmayı nasıl öğrendiniz?
2. İnternet hizmetlerinden (e-posta, chat vb.) hangilerini kullanıyorsunuz?
3. İnternet'i hangi amaçla kullanıyorsunuz?
4. İnternet'le ilgili yenilikleri hangi kaynaklardan izliyorsunuz?
5. (i).Okulunuzda İnternet kullanıyor musunuz?
 (ii). (Eğer kullanıyorsanız, derslerde İnternet'ten nasıl yararlanıyorsunuz?)
 (iii). (Eğer kullanıyorsanız, okulunuzun web sitesinde öğrencilerinize yönelik neler var?)
6. Öğrencilerinizi İnternet kullanımı konusunda ne ölçüde yeterli buluyorsunuz?
7. Öğrencilerinizi İnternet kullanımı konusunda nasıl yönlendiriyorsunuz?
8. Öğrenciler İnternet'i en çok hangi ders için kullanıyor?
9. Öğrencilerin İnternet kullanırken yaşadıkları sorunlar nelerdir?
10. Evinde İnternet'i olan öğrenciler derslere nasıl bir katkı sağlamaktadırlar?
11. İlköğretimde İnternet en çok hangi ders ya da derslerin öğretiminde kullanılabilir?
12. İlköğretimde İnternet'in yaygınlaştırılması için öncelikli olarak hangi kesimlere görev düşmektedir?
13. İlköğretimde İnternet'in yaygınlaşması için veliler ne yapabilir?
14. Eğitim politikalarını belirleyenler İnternet'in eğitimde yaygın bir biçimde kullanılması için sizden öneriler isteselerdi neler önerirdiniz?
15. İnternet'i neye benzetiyorsunuz?

EK-4

ANNE-BABA GÖRÜŞME FORMU

Değerli Anne-Baba,

Benim adım Ali ERSOY. Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında araştırma görevlisi olarak çalışmaktayım. “İlköğretim Birinci Basamak Öğrencilerinin İnternet Kullanma Durumları”nı belirlemek amacıyla bir araştırma yapıyorum. Bu görüşme formu çocuğunuzun İnternet kullanma durumunu belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Görüşmeden elde edilecek bilgiler, çocuğunuzun ve ilköğretim birinci basamak öğrencilerinin İnternet’i etkili ve verimli bir biçimde kullanmasına katkı sağlayacaktır. **Eğer isterseniz, bu çalışma ile elde edilen sonuçları size iletebilir.**

Görüşme sürecinde söyleyeceklerinizin tümü gizlidir ve gizli kalacaktır. Bu görüşmeden elde edilecek bilgiler, bu araştırma dışında başka bir amaçla kullanılmayacaktır. Ayrıca araştırmanın raporlaştırılması sürecinde elde dilen bilgiler yazılırken, görüşülen anne-babanın ismine kesinlikle yer verilmeyecektir. Söylediklerime ilişkin bir sorunuz ya da belirtmek istediğiniz bir düşünceniz varsa öncelikle bunu yanıtlamak istiyorum.

Eğer bir sakıncası yoksa görüşmeyi kaydetmek istiyorum. Bu zamanı etkili bir biçimde kullanma, verilen yanıtların kaydını, ayrıntılı ve doğru olarak tutma olanağı sağlayacaktır. Görüşme yaklaşık 30 dakika sürecektir. Bana zaman ayırdığınız için ve görüşlerinizi paylaştığınız için çok teşekkür ederim. Bu konuda, görüşmeden sonra benimle iletişim kurmak isterseniz ya da başka görüş ya da önerileriniz olursa lütfen beni aşağıda belirteceğim telefon numarasından arayabilirsiniz ya da e-posta adresime mesaj bırakabilirsiniz. Görüşmenin herhangi bir yerinde, bu görüşmeden vazgeçebilirsiniz. Bunun için size herhangi bir yaptırım uygulanmayacaktır. Kendinizi hazır hissediyorsanız görüşme sorularına geçmek istiyorum.

Araş. Gör. Ali ERSOY

Tel : (0222) 335 05 80 / 3550

Faks : (0222) 335 05 79

E-posta : alersoy@anadolu.edu.tr

ANNE-BABA GÖRÜŞME SORULARI

1. Evinizde İnternet'e hangi amaçla bağlandınız?
2. Evinizde İnternet'e dönem dönem mi yoksa sürekli mi bağlısınız?
3. (i). İnternet kullanmayı biliyor musunuz?
 - a. Evet
 - (ii). Nasıl ve nerede öğrendiniz?
 - (iii). Genelde hangi sitelere girmektesiniz?
 - (iv). Kendinizi İnternet kullanımı konusunda nasıl görüyorsunuz?
 - (v). İnternet konusundaki bilgileri ve yenilikleri nereden izliyorsunuz?
 - b. Hayır
4. İnternet'i neye benzetiyorsunuz?
5. Evinizde bilgisayar nerede bulunmaktadır? Neden?
6. Çocuğunuza İnternet kullanımı konusunda koymuş olduğunuz kurallar var mı?
7. Çocuğunuz haftalık ortalama kaç saat İnternet kullanıyor?
8. Çocuğunuz İnternet'i en çok ne zaman kullanıyor?
9. Çocuğunuz ders çalışmak amacıyla İnternet kullanıyor mu?
10. Çocuğunuzun İnternet'i daha verimli kullanabilmesi için anne-baba olarak neler yapmaktasınız?
11. Çocuğunuzun İnternet kullanımı ile ilgili yaşadığınız sorunlar nelerdir?
12. Çocuğunuz İnternet kullanmaya başladıktan sonra hangi becerilerinin değiştiğini gözlemlediniz?
13. İlköğretimde İnternet'in yaygınlaşması için anne-babalar ne yapabilir?
14. Çocuğunuzun okulda İnternet ortamından yararlanabilmesi için;
 - i. Milli Eğitim Bakanlığından,
 - ii. Okul yönetiminden ve
 - iii. Öğretmenlerden
 beklentileriniz nedir?
15. Eğitim politikalarını belirleyenler İnternet'in ilköğretimde yaygın bir biçimde kullanılması için sizden öneriler isteselerdi neler önerirdiniz?
16. Bunların dışında çocuğunuzun İnternet kullanımı hakkında belirtmek istediğiniz görüşleriniz var mı?

EK-5

ÖĞRETMEN GÖRÜŞME TAKVİMİ

Kod İsim	Tarih	Görüşme Yeri	Kaset No
Ece	11.01.2002	Müdür Odası	1A
Gül	11.01.2002	Müdür Odası	2A
Ayhan	11.01.2002	Müdür Odası	1A
Şule	14.01.2002	Müdür Yard. Odası	1B
Vedat	14.01.2002	Öğretmenler Odası	1B
Ali	15.01.2002	Öğretmenler Odası	1B
Fatma	15.01.2002	Müdür Odası	2A
Cem	16.01.2002	Öğretmenler Odası	3A
Barış	16.01.2002	Öğretmenler Odası	3A
Dilek	17.01.2002	Müdür Yard. Odası	3A

EK-6

ÖĞRENCİ GÖRÜŞME TAKVİMİ

Kod İsim	Tarih	Görüşme Yeri	Kaset No
İnci	11.01.2002	Müdür Odası	1A
Kamil	11.01.2002	Müdür Odası	1A
Berk	11.01.2002	Müdür Odası	1A
Mert	11.01.2002	Müdür Odası	1A
Sezgin	11.01.2002	Müdür Odası	1A
Ender	14.01.2002	Müdür Yard. Odası	3A
Tarık	14.01.2002	Müdür Odası	3A
Zeynep	14.01.2002	Müdür Odası	3A
Burak	14.01.2002	Müdür Odası	3A
Metin	14.01.2002	Müdür Odası	3B
Mine	14.01.2002	Müdür Odası	3B
Gizem	14.01.2002	Müdür Odası	3B
Yiğit	14.02.2002	Müdür Odası	3B
Çağrı	14.02.2002	Müdür Odası	3B
Ceren	14.01.2002	Müdür Odası	4A
Alp	14.01.2002	Müdür Odası	4A
Handan	14.01.2002	Müdür Odası	4A

EK-7

ANNE-BABA GÖRÜŞME TAKVİMİ

Kod İsim	Tarih	Görüşme Yeri	Kaset No
Recep	20.01.2002	Görüşmecinin Evi	1A
Mehmet	21.01.2002	İşyeri	1A
Nadir	22.01.2002	Okul	1A
Jale	22.01.2002	Okul	1B
Süreyya	22.01.2002	Okul	2A
Murat	23.01.2002	Evi	2A
Hakan	23.01.2002	Fakülte	2A/2B
İsa	24.01.2002	Fakülte	3A
Ekrem	25.01.2002	Görüşmeyi istemedi	--
Sedat	26.01.2002	İşyeri	3A
Orhan	26.01.2002	Görüşmecinin Evi	3B
Hasan	28.01.2002	İşyeri	3B
Okan	28.01.2002	Görüşmecinin Evi	4B
Nihat	05.02.2002	Fakülte	4A
Zafer	05.02.2002	Fakülte	4A
Süleyman	15.03.2002	İşyeri	5A
Erol	17.03.2002	Lokal	5A

EK-8

ÖĞRENCİ GÖRÜŞME KODLAMA ANAHTARI

Görüşme Numarası:

Kodlamaları ilgili seçenekleri (a, b, c...) © yuvarlak içine alarak yapınız.

1. Evinizde kaç yıldır bilgisayar var?
 - a. 1 yıldan az
 - b. 1 yıl
 - c. 2 yıl
 - d. 2-3 yıl
 - e. 3 yıl
 - f. 5 yıl
2. Evinizde İnternet'e neden bağlandınız?
 - a. Ailem istediği için
 - b. Ben istediğim için
 - c. Oyun oynamak ve eğlenmek için
 - d. İletişim kurmak için
 - e. Haber almak için
 - f. İngilizce öğrenmek için
 - g. İnternet'in bazı yararları olduğu için
3. İnternet'i neye benzetiyorsunuz?
 - a. Bilgi kaynağı
 - b. Oyun yeri
 - c. İletişim
 - d. Okul
 - e. Kütüphane
 - f. Çalışma ortamı
 - g. Öğretmen
 - h. Haber
 - i. Borsa
 - j. Milli piyango sonuçlarına bakılan yer
 - k. Gezinti-sörf
 - l. Yardım aracı
 - m. Sanal dünya
 - n. Yararları ve zararları olan bir araç
 - o. Her şey
 - p. Büyük bir kolaylık

4. İnternet kullanmayı nasıl öğrendiniz?
 - a. Evde ailemden öğrendim
 - b. Kendi kendime öğrendim
 - c. Okulda bilgisayar dersinde öğrendim
 - d. Televizyonlardan öğrendim
 - e. Halamın oğlundan öğrendim
5. Genelde hangi İnternet sitelerine giriyorsunuz?
 - a. Eğlence sitelerine
 - b. Spor sitelerine
 - c. Hatırlamıyorum
 - d. Eğitim sitelerine
 - e. Haber sitelerine
 - f. Aklıma hangi site gelirse
 - g. Arama motorlarına
6. Genelde hangi İnternet hizmetlerini (e-posta, chat vb.) kullanıyorsunuz?
 - a. E-posta kullanıyorum
 - b. Kullanmıyorum
 - c. Chat kullanıyorum
7. Haftalık ortalama kaç saat İnternet kullanıyorsunuz?
 - a. 1 saatten az
 - b. 1-2 saat
 - c. 3-4 saat
 - d. 5 saat ve üzeri
 - e. Canım sıkılınca
 - f. Her hafta kullanıyorum
8. İnternet'i daha çok ne zaman kullanıyorsunuz?
 - a. Hafta sonu
 - b. Canım sıkılınca
 - c. Boş zamanlarımda
 - d. Akşamları
9. İnternet kullanımı konusunda kendinizi nasıl görüyorsunuz?
 - a. İyi
 - b. Orta
 - c. İyi değil
 - d. İnternet'e bağlanınca bazı şeyler öğreniyorum
 - e. Düşünmedim

10. İnternet’le ilgili bilgilerinizi ve yenilikleri nereden öğreniyorsunuz?

- a. İnternet’ten
- b. Televizyondan
- c. Dergiden
- d. Babamdan
- e. Bilmiyorum
- f. Ablamdan
- g. Arkadaşlarımdan
- h. Amcamdan

11. (i). Evinizde sizden başka İnternet kullanmayı bilen var mı?

- a. Var
- (ii) (Eğer varsa, size ne tür yardımları oluyor?)
 - a.1. Adres bulmama yardım ediyorlar
 - a.2. İnternet kullanmayı öğrenmeme yardım ediyorlar
 - a.3. İnternet’e birlikte giriyoruz
 - a.4. Oyun açmada ve oyun oynamada yardım ediyorlar
 - a.5 Kayıt etmede yardım ediyorlar
- b. Yardımları olmuyor

12. (i). İnternet kullanımı konusunda anne-babanızın koyduğu kural var mı?

- a. Var
- (ii). (Eğer varsa, bunlar ne tür kurallar?)
 - a.1. Süre kısıtlaması var
 - a.2. Derslerimi bitirdikten sonra kullanmama izin veriyorlar
 - a.3. Oyun sitelerine girmeme izin vermiyorlar
 - a.4. Paralı sitelere girme diyorlar
 - a.5. Fazla chat yapmama izin vermiyorlar
 - a.6. Telefonu fazla meşgul etme diyorlar
 - a.7. Evde başkaları İnternet kullanırken girmiyorum
- b. Yok

13. İnternet kullanırken ne tür sorunlar yaşıyorsunuz ve bu sorunları nasıl çözüyorsunuz?

- a. Sorunla karşılaşıyorum
 - a.1. Bilgisayarın kilitlenmesi
 - a.2. İnternet erişiminin kesilmesi
 - a.3. Adres bulamama
- b. Sorunların çözüm yolları
 - b.1. Kendim çözüyorum
 - b.2. Evdekilerden yardım alıyorum
 - b.3. Amcama telefonla soruyorum
- c. Herhangi bir sorunla karşılaşmıyorum

14. (i). İnternet'ten ders çalışmak amacıyla yararlanıyor musunuz?

a. Evet

(ii). (Eğer yararlanıyorsanız, en çok hangi derslerinizde yararlanıyorsunuz?)

- a.1. Fen Bilgisi
- a.2. İngilizce
- a.3. Sosyal Bilgiler
- a.4. Türkçe
- a.5. Matematik

b. Hayır

15. (i). Okulunuzda İnternet kullanıyor musunuz?

a. Hayır

(ii). (Eğer kullanmıyorsanız, kullanmak ister miydiniz?)

a.1. İsterdim (Neden?)

- a.1.1. İnternet'ten de öğrenmek isterdim
- a.1.2. Arkadaşlarıma bilgimi göstermek isterdim
- a.1.3 Gerekli olur belki
- a.1.4. İlgi duyduğum için
- a.1.5. Öğretmen izin verirse kullanırdım
- a.1.6. Boş zamanım olduğu için
- a.1.6. Oyun oynamak için
- a.1.8. Okulumuzda bazı bilgisayarlarda olduğu için bende kullanmak isterim
- a.1.9. Okulda varsa kullanmak isterim
- a.1.10. Şimdi evimizde olmadığı için okulda kullanmak isterim

a.2. İstemezdim (Neden?)

- a.2.1. Öğretmen bozarsanız parasını size ödetirim diyor
- a.2.2. Telefon meşgul olmasın diye
- a.2.3. Öğretmen izin vermiyor
- a.2.4. Boşuna İnternet parası yazmasın diye

b. Bilmiyorum öğretmenimize kalmış bir şey

16. (i). Öğretmeniniz evinizde İnternet olduğunu biliyor mu?

a. Biliyor

(ii). (Eğer biliyorsa, İnternet kaynaklarından yararlanmanızı gerektirecek ödevler veriyor mu?)

a.1. Vermiyor

a.2. Veriyor

b. Öğretmene söyledim herhalde

17. (i). Öğretmeninizin İnternet kullanımı konusunda size bir yardımı oluyor mu?

- a. Olmuyor
- b. Oluyor

(ii) (Eğer oluyorsa, bunlar ne tür yardımlar?)

- a.1. Öğretmenim site adresleri veriyor
- a.2. İnternet’le ilgili bazı İngilizce kelimeleri İngilizce öğretmenime soruyorum

18. (i). Sınıfınızda İnternet kullanmayı bilen arkadaşlarınızla İnternet kullanımı konusunda bilgilerinizi paylaşıyor musunuz?

- a. Evet

(ii). (Eğer paylaşıyorsanız, ne paylaştığınızı anlatır mısınız?)

- a.1. İnternet’te neler yaptığımızı birbirimize anlatıyoruz
- a.2. İnternet adresleri alış verişi yapıyoruz
- a.3. Bayramlarda ve yılbaşında birbirimize e-posta gönderiyoruz

- b. Hayır

19. Bunlardan başka İnternet kullanımı ile ilgili olarak belirtmek istediğiniz görüşleriniz var mı?

- a. Var

- a.1. İnternet yararlı bir şey herkese tavsiye ediyorum
- a.2. İnternet bir ansiklopedi
- a.3. İnternet’in Fen Bilgisi dersinde yararını gördüm
- a.4. Ablam bilgisayardan müzik için yararlanıyor
- a.5. İnternet’te başkalarına kötü davranılmamasını istiyorum

- b. Yok

EK-9

ÖĞRETMEN GÖRÜŞME KODLAMA ANAHTARI

Görüşme Numarası:

Kodlamaları ilgili seçenekleri (a, b, c...) © yuvarlak içine alarak yapınız.

1. İnternet kullanmayı nasıl öğrendiniz?
 - a. Hizmetiçi eğitim kursunda
 - b. Kendi kendime
 - c. Meslektaşlarımdan
2. İnternet hizmetlerinden (e-posta, chat vb.) hangilerini kullanıyorsunuz?
 - a. E-posta adresim var ama kullanmıyorum
 - b. Hiçbirini kullanmıyorum
 - c. Chat var ama kullanmıyorum
 - d. E-posta kullanıyorum
3. İnternet'i hangi amaçla kullanıyorsunuz?
 - a. Eğitim-öğretim amacıyla kullanıyorum
 - b. Kullanmıyorum
 - c. Yeniliklerle tanışmak amacıyla kullanıyorum
 - d. Sağlığım ile ilgili bilgiler almak amacıyla kullanıyorum
 - e. Burçlara bakmak amacıyla kullanıyorum
4. İnternet'le ilgili yenilikleri hangi kaynaklardan izliyorsunuz?
 - a. Meslektaşlarımdan
 - b. Gazeteden
 - c. Dergiden
 - d. İzlemiyorum
 - e. Televizyondan
 - f. İnternet'ten

5. (i). Okulunuzda İnternet kullanıyor musunuz?

a. Evet

(ii). (Eğer kullanıyorsanız, derslerde İnternet'ten nasıl yararlanıyorsunuz?)

a.1.1. İlköğretim için şu aşamada İnternet kullanımı zor

a.1.2. Öğrencilerimiz henüz o aşamada değil

a.1.3. Öğretmen İnternet'e yabancı

a.1.4. Derslerde kullanmak için yeterli salonumuz yok

a.1.5. İnternet'ten kaynak olarak yararlanıyorum

a.1.6. Okulda belli saatlerde kullanıldığı için derslerde kullanamıyoruz

(iii). (Eğer kullanıyorsanız, okulunuzun web sitesinde öğrencilere yönelik neler var?)

a.2.1. Öğrencilerin notları var

a.2.2. Okulun tanıtımı var

a.2.3. Öğretmenler hakkında bilgiler var

a.2.4. Okulun sosyal etkinlikleri var

b. Hayır

c. Okulumuzda şu ana İnternet bağlantısı yok

d. Okulda İnternet kullanmaya zamanım yok

6. Öğrencileriniz İnternet kullanımı konusunda ne ölçüde yeterli buluyorsunuz?

a. Yeterli değil

b. Yeterli

c. İnternet konusunda öğrencilerimizle bir paylaşımımız olmadı

d. Sınıfımda değerlendirme yapabileceğim sayıda öğrenci yok

7. Öğrencilerinizi İnternet kullanımı konusunda nasıl yönlendiriyorsunuz?

a. Katkım yok

b. Site adresleri veriyorum

c. Evinde İnternet'i olan öğrenci sayısı az olduğu için sınıfın çoğunluğunu dikkate alıyorum

d. İnternet ahlakı hakkında bilgi veriyorum

e. Fen Bilgisi dersinde İnternet'i kaynak olarak önerdim

f. İnternet'i olan öğrencilerle konuşuyorum

g. Öğrencileri yönlendirmek hiç aklıma gelmedi

8. Öğrenciler İnternet'i en çok hangi ders için kullanıyor?
 - a. Dersler için kullanmıyorlar
 - b. Fen Bilgisi
 - c. Türkçe
 - d. Bilgisayar
9. Öğrencilerin İnternet kullanırken yaşadıkları sorunlar nelerdir?
 - a. Bana bir sorun getirmedi
 - b. Adreslere giremiyorlar
 - c. İnternet'ten bilgi indirmede sorun yaşıyorlar
 - d. Sorunlarını bilgisayar öğretmenlerine söylüyorlar
10. Evinde İnternet'i olan öğrenciler derslere nasıl bir katkı sağlamaktadırlar?
 - a. Derslere bir katkısı yok
 - b. Köprü vazifesi yapıyorlar
 - c. İnternet'te daha çok bilgiye ulaşıyorlar
 - d. Sınıf ortamı olumlu yönde etkileniyor
 - e. Evinde İnternet olan öğrencilerim zaten sınıfımın başarılı öğrencileri
11. İlköğretimde İnternet en çok hangi ders ya da derslerin öğretiminde kullanılabilir?
 - a. Tüm derslerde kullanılabilir
 - b. Fen Bilgisi
 - c. Türkçe
 - d. Sosyal Bilgiler
 - e. Matematik
 - f. Resim
 - g. Müzik
 - h. Hayat Bilgisi
 - i. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi
12. İlköğretimde İnternet'in yaygınlaştırılması için öncelikli olarak hangi kesimlere görev düşmektedir?
 - a. Öğretmenlere
 - b. Ailelere

- c. Devlete
- d. Milli Eğitim Bakanlığı'na
- e. Okullara
- f. Kampanyalar düzenlenebilir

13. İlköğretimde İnternet'in yaygınlaşması için veliler ne yapabilir?

- a. Aileler İnternet konusunda bilgilenmeli
- b. Aileler evine bilgisayar ve İnternet almalı
- c. Çocuğuna İnternet kullanımı konusunda yardımcı olmalı
- d. Çocuğuna İnternet ahlakını anlatmalı
- e. Okula maddi katkı sağlamalı
- f. Öğrenciler sınav psikolojisinden uzaklaştırılmalı
- g. Öğretmenlerle işbirliği yapmalı

14. Eğitim politikalarını belirleyenler İnternet'in eğitimde yaygın bir biçimde kullanılması için sizden öneriler isteselerdi neler önerirdiniz?

- a. Milli Eğitim Bakanlığı sitesini geliştirmeli
- b. İnternet'e erişim daha ekonomik olmalı
- c. Öğretmenlere yönelik İnternet kursları daha yararlı olmalı
- d. İnternet bütün okullara yaygınlaştırılmalı
- e. Öğretmen teknoloji ile barışmalı
- f. İnternet kullanım olanağı öğretmenlere sunulmalı
- g. Sanal sınıflar kurulmalı
- h. Eğitim sistemi değişmeli

15. İnternet'i neye benzetiyorsunuz?

- a. Bilgi Kaynağı
- b. İletişim
- c. Dünya
- d. Profesör
- e. Teknolojinin en uç noktası

EK-10**ANNE-BABA GÖRÜŞME KODLAMA ANAHTARI****Görüşme Numarası:**

Kodlamaları ilgili seçenekleri (a, b, c...) © yuvarlak içine alarak yapınız.

1. Evinizde İnternet'e hangi amaçla bağlandınız?
 - a. Çocuğumun İnternet'ten yararlanması için
 - b. Mesleğimle ilgili işleri yapmak için
 - c. İnternet'e özel ilgi duyduğum için
 - d. Haber almak ve iletişim kurmak için
 - e. Bilgisayar aldığımda promosyon olarak verdikleri için
2. Evinizde İnternet'e dönem dönem mi yoksa sürekli mi bağlısınız?
 - a. Sürekli bağlıyız
 - b. Dönem dönem bağlanıyoruz
 - b.1. Şu an bağlı değiliz
 - b.2. 146 telefon hattından bağlanıyoruz
 - b.3. Başkasının şifresinden bağlanıyoruz
3. (i). İnternet kullanmayı biliyor musunuz?
 - a. Evet
 (ii). (Nasıl ve nerede öğrendiniz?)
 - a.1.1. İşyerimde öğrendim
 - a.1.2. İnternet'ten
 - a.1.3. Kursa gittim
 - a.1.4. Tanıdıklarımdan
 (iii). (Genelde hangi sitelere girmektesiniz?)
 - a.2.1. Haber sitelerine
 - a.2.2. Mesleğimle ilgili sitelere
 - a.2.3 Ticari sitelere
 - a.2.4. Eğlence sitelerine

a.2.5. Arama motorları

a.2.6. E-posta kullanmak için

a.2.7. Yemek siteleri

(iv). (Kendinizi İnternet kullanımı konusunda nasıl görüyorsunuz?)

a.3.1. Orta

a.3.2. Yetersiz

a.3.3. Yeterli

(v). (İnternet konusundaki bilgilerinizi ve yenilikleri nereden izliyorsunuz?)

a.4.1. İnternet'ten

a.4.2. Televizyondan

a.4.3. Gazeteden

a.4.4. Dergiden

a.4.5. İzlemiyorum

a.4.6. Arkadaşlarımdan

b. Hayır

4. İnternet'i neye benzetiyorsunuz?

a. Dünyaya açılan pencere

b. Eğlence

c. Bilgi

d. Teknolojinin en iyi nimeti

e. Akıllı bir cihaz

f. Evde bankacılık

g. Çok kolaylık

h. Her şey

i. Büyük bir telefon kablosu içinde dolaşan insanlar

5. Evinizde bilgisayar nerede bulunmaktadır? Neden?

a. Bulunduğu yer

a.1. Çocukların odasında

a.2. Oturma odasında

a.3. Salonda

a.4. Çalışma odasında

a.5. Holde

b. Nedeni

- b.1. Orası uygundu
- b.2. Bilgisayar çocuğa ait olduğu için
- b.3. Çalışma odası herkese açık olduğu için
- b.4. Kullanım kolaylığı açısından
- b.5. Çoluk çocuk karıştırmışın diye
- b.6. Büyük oğlumun odası daha uygun olduğu için

6. Çocuğunuza İnternet kullanımı konusunda koymuş olduğunuz kurallar var mı?

a. Var

- a.1. Dersi bittikten sonra girebilir
- a.2 Süre kısıtlaması var
- a.3. Girmemesi gereken siteleri söylüyorum
- a.4. Benden izinsiz bilgisayarı açması yasak
- a.5. İnternet'ten daha çok bilgisayar kullanmasını istiyorum
- a.4. Oyun sitelerine girmemesini istiyorum
- a.6. Chat yapmasını yasakladım
- a.7. Ekonomik nedenlerden dolayı kısıtlama getirdim

b. Yok

- b.1. Şimdilik yok ama ileride belki olur
- b.2. Kızıma aldığım için kısıtlama diye bir şey olmaz
- b.3. Oyun oynaması serbest
- b.4. Yasakçı bir insan değilim
- b.5. Girmek istediği siteye girmeden önce onaylaması gereken bir şifre koydum

7. Çocuğunuz haftalık ortalama kaç saat İnternet kullanıyor?

- a. 1-2 saat
- b. 3-4 saat
- c. 5 saat ve üzeri
- d. Bilmiyorum
- e. Saat kısıtlaması yok
- f. Girmiyor

8. Çocuğunuz İnternet'i en çok ne zaman kullanıyor?

- a. Birkaç defa derslerle ilgili arayışı oldu
- b. Ben görmedim
- c. Daha çok oyun için kullanıyor
- d. Chat için kullanıyor
- e. İnternet'te ders programları var ona bakıyor
- f. Test soruları çözüyor

9. Çocuğunuz ders çalışmak amacıyla İnternet kullanıyor mu?

- a. Birkaç defa derslerle ilgili arayışı oldu
- b. Ben görmedim
- c. Daha çok oyun için kullanıyor
- d. Chat için kullanıyor
- e. İnternet'te ders programları var ona bakıyor
- f. Test soruları çözüyor

10. Çocuğunuzun İnternet'i daha verimli kullanabilmesi için anne-baba olarak neler yapmaktasınız?

- a. Hiç bir şey yapmıyorum
 - a.1. Çocuklar benden ileride
 - a.2. İnternet konusu daha yeni
 - a.3. Çocuğu kendi haline bıraktık
 - a.4. Daha çok ablaları ve abileri ilgileniyor
 - a.5. Bunun ekonomik konularla ilgisi var
 - a.6. Elimde şu an bir şey gelmiyor
- b. Bir şeyler yapıyorum
 - b.1. Bilen kişilere soruyorum
 - b.2. Yaşına uygun site adresleri veriyorum
 - b.3. Derslerde ilgili değil de İnternet'e nasıl gireceğini gösteriyorum
 - b.4. Çocuğun bilgi alabileceği bir siteyi ben duymadım

11. Çocuğunuzun İnternet kullanımı ile ilgili yaşadığınız sorunlar nelerdir?

- a. Sorun yaşamadık
- b. Sorun yaşıyoruz
 - b.1. Ekonomik sorunlar yaşadık
 - b.2. Çocuğa uygun adres bilmiyoruz
 - b.3. Çok oyun oynuyor
 - b.4. Çocuk aradığı şeyi bulamayınca hayal kırıklığı yaşıyor
 - b.5. Çok chat kullanıyor

12. Çocuğunuz İnternet kullanmaya başladıktan sonra hangi becerilerinin değiştiğini gözlemlediniz?

- a. Gözlemledim
 - a.1. Bilgisayarı daha iyi kullanıyor
 - a.2. Resim yapma yeteneği gelişti
 - a.3. Olaylar hakkında daha fazla bilgisi var
 - a.4. Daha sakinleştiler
 - a.5. Dünyası değişti
 - a.6. İnternet'i kullandıkça kendine güveni artıyor
 - a.7. Daha fazla chat yapmak istiyor
 - a.8. Öğretmeni okulda bilgisayar derslerinde arkadaşlarına yardım etmesini söylüyormuş
 - a.9. Arama motorunu kullanmasını öğrendi
 - a.10. İngilizce kelimeler öğrendi
- b. Gözlemlemedim
 - b.1. Bir değişiklik olduğunu sanmıyorum
- c. Bilmiyorum

13. İlköğretimde İnternet'in yaygınlaşması için anne-babalar ne yapabilir?

- a. Velilerin yapabilecekleri
 - a.1. İnternet'in önemini kavranarak çocukların İnternet kullanması desteklenmeli
 - a.2. Okullara maddi katkıda bulunmalı
 - a.3. Her şey anne-babaya bırakılmamalı, bu öncelikle eğitimcilerin işi olmalı

- a.4. Bu konuda aileler birbirlerine yardımcı olabilir
- a.5. Çocuklar bilgisayar kursuna gönderilmeli
- a.6. Anne-babalar eğitilmeli
- a.7. Çocuklar tek başlarına İnternet kafelere gönderilmemeli
- b. Onu ben bilemem
 - b.1. Fazla bir beklentim yok
 - b.2. Biz hiçbir şey yapmıyoruz

14. Çocuğunuzun okulda İnternet ortamından yararlanabilmesi için;

- i. Milli Eğitim Bakanlığından,
- ii. Okul yönetiminden ve
- iii. Öğretmenlerden

beklentileriniz nedir?

- a. Milli Eğitim Bakanlığından Beklentileri
 - a.1. İnternet'i bütün okullara yaygınlaştırmalı
 - a.2. İnternet kullanımı konusunda öğretmenleri eğitmeli
 - a.3. Milli Eğitim Bakanlığı derslere uygun siteler kurmalı
- b. Okul Yönetiminden Beklentileri
 - b.1. Okulda şu anda var olan bilgisayarlar daha etkili kullanılmalı
 - b.2. Çocuklar İnternet'i en iyi okulda öğrenebilir
 - b.3. Çocuklara öğretmen gözetiminde İnternet kullandırmalı
 - b.4. Okulda İnternet Salonu oluşturulmalı
 - b.5. Okulda her öğrenciye bir bilgisayar düşmeli
 - b.6. Okul sponsor bulmalı
- c. Öğretmenlerden Beklentileri
 - c.1. Öğretmenler çocuklara İnternet'i yararlı olacak biçimde öğretmeli
 - c.2. Öğretmenler aileleri de eğitmeli
- d. Bir şey diyemem

15. Eğitim politikalarını belirleyenler İnternet'in ilköğretimde yaygın bir biçimde kullanılması

için sizden öneriler isteselerdi neler önerirdiniz?

- a. İnternet kullanım olanakları yaygınlaştırılmalı
- b. Çocuklara eğitim amaçlı İnternet siteleri kurulmalı
- c. İnternet kullanımı konusunda aileler eğitilmeli
- d. Bilmiyorum
- e. Öğretmenler İnternet konusunda eğitilmeli
- f. Çocuğa İnternet kullanımı oyun şeklinde öğretilmeli
- g. İnternet kafeler bilgisayar uzmanları tarafından açılmalı
- h. Üniversitelerden yardım alınmalı
- i. Veliler okullara maddi destek sağlamalı

16. Bunların dışında çocuğunuzun İnternet kullanımı hakkında belirtmek istediğiniz görüşleriniz var mı?

a. Var

a.1. İnternet'in olumlu anlamda yaygınlaşması en büyük dileğim

a.2. Neyi nerede bulacağımız adremlere ihtiyacımız var

a.3. Çocuklar satanizm ile ilgili sitelere girmesinler

a.4. İnternet kullanan öğrenciler için okulda rehber öğretmen
olmalı

a.5. İnternet konusunda eğitim almak isterim

a.6. Ekonomik durumum iyi olsa ayrı bir telefon hattında
İnternet'e bağlanırım

a.7. Aile çocuğuyla, şiddet, cinsellik, satanizm gibi konuları
konuşmalı

a.8. Milli Eğitim Bakanlığı daha düşük fiyatlarla okullarda
İnternet'i yaygınlaştırmalı

b. Yok

KAYNAKÇA

Acar, Çimen. “Özel Eğitim Öğretmenlerinin Sınıflarında Karşılaştıkları Problem Davranışların Çözümüne Yönelik Gerçekleştirdikleri Çalışmalarla İlgili Görüş ve Önerileri”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü; 2000.

Ağır, Ahmet, Cem Safa Sütçü ve Fulya Sarı. “İnternet Eğitimi Almamış Öğrencilerin İnternet ve İnternet Üzerinde Eğitim Hakkındaki Düşünceleri”, **BITE 2001: Bilişim Teknolojileri Işığında Eğitim Konferansı ve Sergisi Bildiriler Kitabı**. (3-5 Mayıs 2001). Ankara: Meteksan, 20-29, 2001.

Akgül, Mustafa. “İnternet, Sanayi Devriminden Daha Önemlidir”, (Söyleşi: Leyla Tavşanoğlu). **Cumhuriyet**. 12, 7 Nisan 2002.

_____ (1997a). “İnternet’te Sıkça Sorulan Sorular”,
URL:<http://web.bilkent.edu.tr/turkce/ccs/inet-tr-HTML/bolum0.html>, Erişim Tarihi: 29.03.2002.

_____. (01 Mart 1997b). “İnternet ve Intranet: Araçlar ve Olanaklar”,
URL:<http://web/inet-tr.org.tr/belek/node11.html>, Erişim Tarihi: 28.02.2002.

Akkoyunlu, Buket. (9 Temmuz 2001). “İnternet ve Çocuklarımız”,
URL:<http://www.internetgezgini.tubitak.gov.tr/trtkonusma.doc>, Erişim Tarihi: 29.03.2002.

_____. “İnternet’in Öğretim Sürecinde Kullanılması”, **BITE 1999: Bilişim Teknolojileri Işığında Eğitim Konferansı ve Sergisi Bildiriler Kitabı**. (13-15 Mayıs 1999). Ankara: Meteksan, 77-82, 1999.

Akkoyunlu, Buket ve Gülriz İmer. “Türkiye’de Eğitim Teknolojisinin Görünümü”,
Çağdaş Eğitimde Yeni Teknolojiler. 1.Baskı. Editör: Bekir Özer, Eskişehir:
 Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları No: 564, 157-170, 1998.

Akpınar, Yavuz. “Bilgisayar Destekli Öğretim ve Bilgi Toplumunda İnsan Nitelikleri”,
BITE 1999: Bilişim Teknolojileri Işığında Eğitim Konferansı ve Sergisi
Bildiriler Kitabı. (13-15 Mayıs 1999). Ankara: Meteksan, 145-150, 1999.

_____. “İnternet ve Okuduğunu Anlama”, **Uzaktan Eğitim**. 11-18, Yaz 1998
 / Kış 1999.

Ali, Ahmed ve Teresa Franklin. “İnternet Use in the Classroom: Potential and Pitfalls
 for Student Learning and Teacher-Student Relationships”, **Educational**
Technology. 57-59, July-August 2001.

Alkan, Cevat, Deniz Deryakulu ve Necmettin Şimşek. **Eğitim Teknolojisine Giriş**.
 Ankara: Önder Matbaacılık, 1995.

Altun Akbaba, Sadegül ve Arif Altun. “Bir Eğitim Aracı Olarak İnternet”, **Milli Eğitim**
Dergisi. 23-25, Temmuz-Ağustos-Eylül 2000.

Arı, Meziyet ve Pınar Bayhan. **Okul Öncesi Dönemde Bilgisayar Destekli Eğitim**.
 1.Baskı. İstanbul: Epsilon Yayıncılık, 1999.

“Bakeman, R. ve J. M. Gottman. Observing interaction: introduction to sequential
 analysis. (2nd Ed.). Cambridge: Cambridge University Press. 1997” (Türnüklü,
 2000, s.561’deki alıntı).

Bakioğlu, Ayşen ve Tarık Şentuna. “İnternet İle Eğitimde Öğretmen ve Okul
 Yöneticilerin Görevleri”, **Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**.
 9 . 10-18, 2001.

Batu, Sema E. **Özel Gereksinimli Öğrencilerin Kaynaştırıldığı Bir Kız Meslek Lisesindeki Öğretmenlerin Kaynaştırmaya İlişkin Görüş ve Önerileri.**
Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları No: 1242, 2000.

“Berg, B. L. Qualitative Research Methods for the Social Sciences. Boston: Allyn and Bacon, 1998” (Batu, 2000, s.40’daki alıntı).

Berkmen, M. Lütfü ve Diğerleri. “Öğretmenlerin Meslek İçinde Gelişmelerinde İnternetin Rolü”, **Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri**, I-2 : 259-276, 2001.

Bıçakçı, Nur:. “İlköğretim Birinci Kademe Sanal Ders Uygulama Program Örneği”, **Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**. (Özel Sayı 1: Uluslar arası Eğitim Teknolojileri Sempozyumu ve Fuarı Bildirileri 28-29-30 Kasım 2001). 3 : 342-345, Ekim-Kasım-Aralık 2001.

“Bleigh, b. ‘Crossing the digital divide’, NEA Today. 18 : 35, May 2000” (Dunlap, 2000, s.14’deki alıntı).

“Bogdan, R. C. Ve S. K. Biklen. Qualitative research for education: An introduction to theory and methods. Boston: Allyn and Bacon, 1992” (Yıldırım,1999, s.10’daki alıntı).

Bozkurt, Veysel, “Enformasyon toplumu ve Eğitim”. **Bilgi ve Toplum**. 3 : 15-22, 2001.

Bülbül, Halil İbrahim. “Yeni bir Eğitim Aracı Olarak İnternet”, **Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi**, 1-5 : 21-27, 1997.

Carroll, Maureen (September, 2001). “İnternet Surfing in a Elementary Classroom: Students and Teachers Negotiate the Waves”, **Reading Online**. 5-2, URL:<http://www.redingonline.org/articles/carroll2/index.html#author.>, Erişim Tarihi: 07.09.2001.

Ceyhun, Yurdakul ve M. Ufuk Çağlayan. **Bilgi Teknolojileri Türkiye İçin Nasıl Bir Gelecek Hazırlamakta.** Ankara: Türkiye İş Bankası Yayınları, 1997.

“Clemmit. S. ‘Accessible Internet data’, Science Teachers. 63, 1996” (Altun ve Altun, 2000, s.24’deki alıntı).

“Cohen, L. ve L. Manion. Research Methods in Education. (4th Ed.). London: Routledge, 1994” (Türnüklü, 2000, s.544’deki alıntı).

“Crolll, P. Systematic classroom observation. London: The Farmer Press, 1986” (Türnüklü, 2000, s.561’deki alıntı).

“Cotton, E. G. The online classroom: Teaching with the Internet. EDINFO Press, Bloomington, IN, (ERIC Document Reproduction Service No: 413606), 1998” (Dunlap, 2000, s.15’teki alıntı).

Çelik, Şule (23 Ekim 2001). “Çocuğumu ‘Chat’ Başından Kaldıramıyorum”, URL:<http://www.egitim.com/aile/0652/0652.chat.asp?BID=06>, Erişim Tarihi: 02.03.2002.

Çoluk Çocuk Dergisi. “Bilgisayar Çocukları Şişmanlatıyor”, **Çoluk Çocuk**. 9 : 5, Aralık 2001.

Dağ, İhsan. “Türk Psikologları Bilişim Toplumundan Ne Bekliyor? Bu Yönde Ne Yapıyor?”, **Bilişim Toplumuna Giderken... Psikoloji, Sosyoloji ve Hukuk’ta Etkiler Sempozyumu**. (23-24 Mart 2001). Ankara: Türkiye Bilişim Derneği Yayınları: 14, 9, 2001.

Dinçer, Murat. “Ted İstanbul Koleji Vakfı İlköğretim Okulu Öğrencilerinin İnternet’ten İzleyecekleri Sanal Fen Bilgisi Dersleri Üzerine Çalışmalar”, **Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**. (Özel Sayı 1: Uluslar arası Eğitim Teknolojileri Sempozyumu ve Fuarı Bildirileri 28-29-30 Kasım 2001). 3 . 302-308, Ekim-Kasım-Aralık 2001.

“Dodge, D. T. ve Laura J. Collier. The Creative Curriculum for Early Childhood. Washington D. C.: Teaching Strategies Inc., 1995” (Akkoyunlu, 2001’deki alıntı).

Doğan, Elife. “Eğitimde Küreselleşme”, **Eğitim Araştırmaları**. 6: 87-98, Ocak 2002.

Dunlap, L. Jackie. “Introduction to İnternet Use in the Elementary Classroom”, Master Thesis, Washington: City University, College of Education, 2000.

Eğitim Com Home Page (Ocak 2002). “İlköğretime Teknoloji Dersi Geliyor”,
URL:http://www.egitim.com/genel/haber/haberGoster2.asp?HaberID=20020125120_03., Erişim Tarihi: 10.03.2002.

_____. (21 Temmuz 2001). “Çocuklar İçin İnternet Kullanım Önerileri”,
URL:<http://www.egitim.com/genel/0000.ailelericininternetkullanimonerileri.p01.asp>., Erişim Tarihi: 10.03.2002.

EGMBİDB (Emniyet Genel Müdürlüğü Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı). “Bilişim Suçları ve Önlemler”, **Çoluk Çocuk**. 13 : 14; 2002.

Esgin, Ali. “Sanal Dünya, Çocuk ve Aile”, ”, **Çoluk Çocuk**, 9 : 24-26, Aralık 2001.

Esirgen, Ruhi ve Diğerleri (Nisan 2002). “Türkiye Bilişim Şurası Eğitim ve Ar-Ge Çalışma Grubu Okulöncesi, İlk ve Ortaöğretim Alt Çalışma Grubu Raporu”, **Türkiye Bilişim Şurası**. (10-12 Mayıs 2002, Ankara).
URL:<http://www.bilisimsurasi.org.tr/dosyalar/72.doc>., Erişim Tarihi: 02.04.2002.

Erdoğan, Sadık. "Bilişim Toplumundan Ne Bekliyoruz, Bu Yönde Ne yapıyoruz?", **Bilişim Toplumuna Giderken... Psikoloji, Sosyoloji ve Hukuk'ta Etkiler Sempozyumu**. (23-24 Mart 2001). Ankara: Türkiye Bilişim Derneği Yayınları: 14, 10, 2001.

Eurydice Home Page (2001). "Basic Indicators: the Number of Pupils Per Computer is Higher When Computers are Connected to the Internet",
URL:<http://www.eurydice.org/Documents/TicBI/FrameSet.htm>. , Erişim Tarihi: 15.05.2002.

"Gall, M., W. R. Brong ve J. P. Gall. Educational research: on introduction. (6th Ed.). NewYork: Longman, 1996" (Türnüklü, 2000, s.547'deki alıntı).

"Gay, L.R. Educational Research. (5th Ed.).Columbos: Merrrill Publishing Company, 1996" (Acar, 2000, s.29-30'daki alıntı).

_____. Educational Research. Columbos: Merrrill Publishing Company, 1987"
(Batu, 2000, s.40'daki alıntı).

Healy, M. Jane. **Bağlantı Doğru mu? Bilgisayarlar Çocuklarımızın Zihnini Olumlu ve Olumsuz Yönde Nasıl Etkiliyor**. Birinci Baskı. Çeviren: Ahmet Güresel, İstanbul: Boyner Holding Yayınları, 1999.

Hızal, Alişan. "İlköğretim Uygulamalarında Eğitim Teknolojisinden Yararlanma Olanakları", **Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**. 5;1-2 :11-17, 1992.

" 'İnternet shows computers becoming inseparable part of homework for Canadian school children', Press Release.
URL:<http://www.intercast.com/pressroom/archive/releases/AW052998.HTM>. 29 Mayıs 1998" (Tuncer, 2000, s.206'daki alıntı).

İşman, Aytekin. “Sakarya İli Öğretmenlerinin Eğitim Teknolojileri Yönünden Yeterlilikleri”, **Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**. (Özel Sayı 2: Uluslar arası Eğitim Teknolojileri Sempozyumu ve Fuarı Bildirileri 28-29-30 Kasım 2001). 4 . 9-40, Ocak-Şubat-Mart 2002.

_____. “İnternet ve Eğitim”, **Uzaktan Eğitim**, 86-92, Yaz 1998 / Kış 1999.

Jabs Carolyn ve Kevin Savetz (2001a). “Do You Know Where Your Child Is Surfing?”, URL:<http://www.sesameworkshop.org/parents/solutions/inform.../0,6412,74344,00,00.htm>, Erişim Tarihi: 04.02.2002.

_____. (2001b) “At-a-Glance Guide to Kids’ Best Computer Use”, URL:<http://www.sesameworkshop.org/parents/advice/print/0,6457,74360-0—300,00.htm>, Erişim Tarihi: 04.02.2002b.

Genç, Özgür. “Uzaktan Eğitimde Alternatif Öğretim Yaklaşımları”, **BITE 2002: Bilişim Teknolojileri Işığında Eğitim Konferansı ve Sergisi Bildiriler Kitabı**. (20-22 Mayıs 2001). Ankara: ODTÜ, 1-10, 2002.

Gökçe, Birsen. “Bilişim Toplumundan Ne Bekliyoruz? Bilişim Toplumun Neresindeyiz?”, **Bilişim Toplumuna Giderken... Psikoloji, Sosyoloji ve Hukuk’ta Etkiler Sempozyumu**. (23-24 Mart 2001). Ankara: Türkiye Bilişim Derneği Yayınları: 14, 15-17, 2001.

Karagülle, İhsan ve Zeydin Pala. **Yeni Başlayanlar İçin Bilgisayar 2000**. 5.Baskı. İstanbul: Türkmen Kitabevi, 2001.

Karasar, Niyazi. **Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler**. 7. Baskı. Ankara: 3a Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd., 1995.

Karşlı, Mehmet Durdu ve Diğerleri. “Eğitim Yöneticileri ve Öğretmenlerin Bilişim Teknolojilerini Kullanma Düzeyleri ve Bilişim Teknolojilerinden Yararlanmalarını Engelleyen Nedenler”, **Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**. (Özel Sayı 2: Uluslar arası Eğitim Teknolojileri Sempozyumu ve Fuarı Bildirileri 28-29-30 Kasım 2001). 4 . 176-188, Ocak-Şubat-Mart 2002.

Koçdağ, Nihal. “Teknolojinin Kullanımı”, **Çoluk Çocuk**, 9 : 23, Aralık 2001.

“Krachmer, R. ‘Understanding teachers’ perspectives of Internet use in the classroom: Implications for teacher education and staff development’, Reading & Writing Quarterly, 16-1 : 81-86, 2000” (Smith, 2001’deki alıntı).

“Kvale, s. Interviews: An introduction to qualitative research interviewing. Thousand oaks: sage, 1996” (Türnüklü, 2000, s.544’deki alıntı).

Mambretti, Catherine. **İnternet Technology For Schools**. North Carolina: McFarland Company Inc. Publisher, 1999.

“Marcinkiewicz. URL:<http://www.iste.org/publications/JRCE/jrce27.4.html>, 1995”, (Bakioğlu ve Şentuna, s.13’teki alıntı).

“Mike, D. G. ‘Internet in the schools: A literacy perspective’, Journal of Adolescent & Adult Literacy, 40-1 : 4-14, 1996” (Smith, 2001’deki alıntı).

Mioduser, David. “İnternet-in-Education in Israel: Issues and Trends”, **Educational Technology Research and Development**. 41 : 74-83, 2001.

Nakilcioğlu, İsmail Hakkı. “Ağ ve İnternet Tabanlı Eğitimde Bilgi Güvenliği”, **BITE 2002: Bilişim Teknolojileri Işığında Eğitim Konferansı ve Sergisi Bildiriler Kitabı**. (20-22 Mayıs 2001). Ankara: ODTÜ, 83-90, 2002.

Odabaşı, Ferhan. **İnternet ve Çocuk**. Birinci Basım. İstanbul: Kapital Medya A.Ş., 2002.

“İnternet Erişimi ve Çocuklar”, **İletişim Ortamlarında Çocuk Birey Sempozyumu Bildiriler Kitabı**. (13-15 Nisan 1999). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi, 317-323, 1999.

“Bilgisayar Ağları”, **Çağdaş Eğitimde Yeni Teknolojiler**. 1.Baskı. Editör: Bekir Özer, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları No: 564, 85-100, 1998.

“Oder, Norman. ‘D. C. Summit Takes on Kids, Net: Seeks To avoid Regulation’, Library Journal. January 1998, URL:<http://web4.searchbask.com/intotrac/session>.” (Odabaşı, 1999, s.321’deki alıntı).

Oğuzertem-Alptekin, Yasemin. “Eğitim İçin İnternet, İnternet İçin Eğitim: Elektronik İletişim ve Etik”, **Bilgi ve Toplum**. 3 : 23-30, 2001.

“Parmley, D. M. ‘Move over superman’, Vocational Eduvational Journal. 69, 1994” (Altun ve Altun, 2000, s.23’teki alıntı).

“Patton, Q. M. Qualitative evaluation an research methods. (2th Ed.). London: Sage Pub., 1990” (Türnüklü, 2000, s.547’deki alıntı).

Pedroni, Guillermo E. (15 August, 1996). “The Importance of The World Wide Web In Education K-12”, URL:http://www.geocities.com/Athens/5461/paper_1.html., Erişim Tarihi: 06.09.2001.

“Pelgrum, W. ve R. Anderson. (Eds.). Ict and the emerging paradigm ffor Life Long Learning-A world-wide educational assessment of intrastructure goals and practices. Amsterdam, 1999” (Mioduser, 2001, s.76-77’deki alıntı).

“Robson, C. Real world research. Oxford: Blackwell Publishers Ltd., 1993” (Türnükü, 2000, s.561’deki alıntı).

“Safe & Smart 2000. URL: <http://www.computerbits.com/archive/2001>. (Odabaşı, 2002, s.34’deki alıntı).

Sarı, Fulya (Mart 2000). “Eğitim Ortamlarında İnternet’ten Nasıl Yararlanılır”, URL:<http://www.bilkom.com.tr/>, Erişim Tarihi: 08.10.2001.

Seferoğlu, Süleyman Sadi. “Öğretmenlerin Bilişim Teknolojilerinin Kullanımıyla İlgili Görüşleri”, **Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**. (Özel Sayı 2: Uluslar arası Eğitim Teknolojileri Sempozyumu ve Fuarı Bildirileri 28-29-30 Kasım 2001). 4 . 334-350, Ocak-Şubat-Mart 2002.

Smith, Candace (2001). “İnternet Use in the Elementary Education”, URL:<http://www2.msstate.edu/~cms19/paper.htm> , Erişim Tarihi: 29.04.2002

Sözer, Ersan. “Türk Eğitim Sisteminde Değişme ve Yenileşme”, **Eğitim ve Bilim**. 101-20 : 18-26, Temmuz 1996.

Sucu, Mehmet. “Ev Kullanıcıları Artıyor”, **Cumhuriyet**. 7, 7 Mayıs 2002.

Sümer, Nebi. “İnternet Kullanımının Toplumsal Katılım ve İlişkiler Üzerindeki Etkileri ve İnternet Bağımlılığı”, **Bilişim Toplumuna Giderken... Psikoloji, Sosyoloji ve Hukuk’ta Etkiler Sempozyumu**. (23-24 Mart 2001). Ankara: Türkiye Bilişim Derneği Yayınları: 14, 29-32, 2001.

Şahin, Fatma ve Yıldız Güven. “İlkokula Devam Eden Çocukların Ev Ortamında Bilgisayar Kullanımı ve Ebeveynlerin Bilgisayar Destekli Eğitime Yaklaşımlarının Araştırılması”, **Öneri: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**. 65-72, 1999.

Şahin-Yanpar, Tuğba. “İlköğretim Öğretmenlerinin Multimedya ve İnternet Kullanma Durumları”, **ANACEV Bilgi Çağında Öğretmenlerimiz Sempozyumu** (8-9 Ekim 1998). Ankara, 121-126, 1998.

Şentürk, Aysan (Kış 2000). “Web Tabanlı Sınıfların Olumlu ve Olumsuz Yönlerinin Değerlendirilmesi”, **Uludağ Üniversitesi İktisat Fakültesi Dergisi**. 18-1, URL:<http://iktisat.uludag.edu.tr/dergi/> , Erişim Tarihi: 20.003.2002.

“Teachers favor Internet use in classroom. Reading Today, 14-4 :29, 1997” (Smith, 2001’deki alıntı).

Tertemiz-Işık, Neşe ve Özgür Çerçi. “Bilgisayar, Bilişim Teknolojileri ve Okul Aile İşbirliği”, **BITE 2000: Bilişim Teknolojileri Işığında Eğitim Konferansı ve Sergisi Bildiriler Kitabı**. 15-17 Mayıs 2000 Ankara: ODTÜ, 15-23, 2000.

Tezcan, Mahmut. “Küreselleşmenin Eğitim Boyutu”, **Eğitim Araştırmaları**. 6: 56-60, Ocak 2002.

“Thomson, Bill. ‘New kids on the net’, The Guardian. June 24, 1999” (Tuncer, 2000, s.206’deki alıntı).

“Time/CNN Pool. Time. 153, May 10, 1999” (Tuncer, 2000, s.208’deki alıntı).

Tomul, Ekber. “Küreselleşme ve Eğitim Eşitsizlikleri”, **Eğitim Araştırmaları**. 6: 78-86, Ocak 2002.

Tuna, Muammer ve Uğur Özsoy. “İnternet ve Üniversiteler”, **Bilişim Toplumuna Giderken... Psikoloji, Sosyoloji ve Hukuk’ta Etkiler Sempozyumu**. (23-24 Mart 2001). Ankara: Türkiye Bilişim Derneği Yayınları: 14, 157-164, 2001.

Tuncer, Nilüfer. “Polisi Olmayan Şehir”, **Çoluk Çocuk**. 13 : 12-13, 2002.

_____. “İnternet: Çocuklar ve Yasalar”, **Türk Kütüphaneciliği**. 15-4 : 427-435, 2001.

_____. “Çocuk ve İnternet Kullanımı”, **Türk Kütüphaneciliği**. 14-2 : 205-212, 2000.

Türnüklü, Abbas. “Eğitimbilim Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Nitel Bir Araştırma Tekniği: Görüşme”, **Kurama ve Uygulamada Eğitim Yönetimi**. 24 : 543-559, Güz 2000.

Uzuner, Yıldız. “Niteliksel Araştırma Yaklaşımı”, **Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri**. Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayınları, 173-193, 1998.

Wilemon, Angie H. (2001). “Internet Use in Elementary Classrom”,
URL:<http://www2.msstate.edu/~aw101/PROJECT/paper.txt>, Erişim Tarihi:
29.04.2002.

Yalın, Halil İbrahim. **Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme**. Genişletilmiş 2. Baskı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 2000.

Yaşar, Şefik, Ferhan Odabaşı ve Ayşen Gürcan Namlu. “İlköğretim Birinci Kademedeki Görevli Öğretmenlerin Öğretme-Öğrenme Süreçlerinde Araç-Gereçlerden Yararlanma Durumları”, **3. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu**. (23-24 Ekim 1997). Adana: Çukurova Üniversitesi, 1997. (Baskıda).

Yaşar, Şefik. **Expanding The Effective Use Of Computers In Middle And High Schools In Turkey** . Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, 1997.

Yıldırım, Soner (2001). “İnternet Işığında Eğitim”,
URL:<http://www.herseyegitim.com/guncel/yazilar/yildirim.asp>, Erişim Tarihi: 04.10.2001.

Yıldırım, Ali. “Nitel Araştırma Yöntemlerinin Temel Özellikleri ve Eğitim Araştırmalarındaki yeri ve Önemi”, **Eğitim ve Bilim**. 23-112 : 7-17, 1999.

Yıldırım, Ali ve Hasan Şimşek. **Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri**. Gözden Geçirilmiş 2. Baskı. Ankara: Seçkin Yayınları, 2000.

Yılmazçoban, Selami ve Fehmi Damkacı (1999). “Eğitimde Bilgisayar Kullanılması”,
V. Türkiye’de İnternet Konferansı Bildirileri. (19-21 Kasım 1999). Ankara,
URL:<http://www.inet-tr.org.tr/inetconf5/bildiri/selami.html>, Erişim Tarihi: 27.05.2002.

Yıldız, Melda N. “Teknoloji Ötesi: Sorunlar, Öneriler, Örneklemeler”, **Bilgi ve Toplum**. 3 : 43-58, 2001.

_____. (1999) “Eğitimde Bilgisayar Kullanımı: Bir Eğitimcinin Tecrübeleri”,
V. Türkiye’de İnternet Konferansı Bildirileri. (19-21 Kasım 1999). Ankara,
URL:http://www.inet-tr.org.tr/inetconf5/bildiri/Melda_Yildiz.html, Erişim Tarihi: 16.07.2001.

Young, L. Margaret. **İnternet Temel Kullanım Klavuzu**. 2.Baskı.Çevirenler: Mehmet Emin Arı ve Erdal Önder, Editör: Cahit Akın, İstanbul: Alfa Basın Yayım Dağıtım Ltd. Şti., 2000.